

პარლამენტის ეროვნული ბიბლიოთეკა

K 116.737/3

საქართველოს
სს რესპუბლიკის
მასშტაბებზედა ყვირობა

გამომცემლობა „სოლნა“

თბილისი -- 1962

377.1(ს.922)(048)

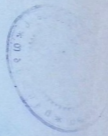
საქართველოს სსრ ბანათმშენის სამინისტრო

საქართველოს სსრ რესპუბლიკის მასწავლებელთა ყრილობა

1959 წლის 30 სექტემბერი — 1 ოქტომბერი

სტენოგრაფიული ანგარიში

K116.737
3

საქართველო-კავკასიური ლიტერატურის
სახელმწიფო გამომცემლობა „ცოდნა“

თბილისი — 1962

შემდგენელი ვლ. შვალაბაძე.

საქ-2000
შემდგენელი

07 ბ.

001

141

პირველი ხსლომა

(1950 წ. 30 სექტემბერი, დილა)

თავმჯდომარე (გ. ნ. ჯიბლაძე — საქართველოს სსრ განათლების მინისტრი). ამხანაგებო! საქართველოს საბჭოთა სოციალისტური რესპუბლიკის მასწავლებელთა ყრილობის დელეგატად არჩეულია 579 ამხანაგი. მათგან ყრილობას ესწრება 546 დელეგატი, საპატიო თიზებით ვერ ესწრება 33 დელეგატი. ამრიგად, ყრილობა უფლებამოსილია დაიწყოს მუშაობა.

საქართველოს საბჭოთა სოციალისტური რესპუბლიკის მასწავლებელთა ყრილობას გახსნილად ვაცხადებ.

ამხანაგებო! ყრილობას ესწრებიან ჩვენი ძვირფასი სტუმრები, ამხანაგები:¹

1. ნიკოლოზ პავლეს ძე კუზინი — სკკპ ცენტრალური კომიტეტის სკოლების სექტორის გამგე;
2. ალექსი ივანეს ძე მარკუშევიჩი — რსფსრ განათლების მინისტრის პირველი მოადგილე;
3. ნიკოლოზ კირილეს ძე გონჩაროვი — რსფსრ პედაგოგიკის მეცნიერებათა აკადემიის ვიცე-პრეზიდენტი;
4. ნიკოლოზ ვასილის ძე ნეჩაევი — საბჭოთა კავშირის განათლების, უმაღლესი სკოლისა და სამეცნიერო დაწესებულებების მუშაკთა პროფკავშირის ცენტრალური კომიტეტის პრეზიდენტის წევრი;
5. მარიამ ალექსანდრეს ასული პოლიაკოვა — ქ. მოსკოვის სკოლის დირექტორი;
6. ტატიანა სერგის ასული პეტრუსენკო — უკრაინის სსრ განათლების მინისტრის მოადგილე;
7. ალექსი სიმონის ძე კოსიაკი — ყირიმის ოლქის აღმასკომის განათლების განყოფილების გამგე;
8. ტიმოთე ვასილის ძე შაშლო — კიევის ოლქის აღმასკომის განათლების განყოფილების გამგე;

¹ აქ და შემდეგ ზოგიერთი გამოსვლის, აგრეთვე მისაღმებათა ტექსტი თარგმნილია რუსულიდან. რედ.

9. ანა ალექსის ასული ივანოვა — ქ. კიევის 51-ე ლირექტორი;
10. სტეფანე იგორის ძე ივანსკი — ბელორუსიის სსრ განათლების სამინისტროს სკოლების სამმართველოს უფროსი;
11. რახმან სალიმის ძე ივამბერდიევი — უზბეკეთის სსრ განათლების მინისტრის მოადგილე;
12. შაგიას შაარტიკის ძე შახალიმოვი — ქ. ტაშკენტის კალინინის სახელობის რაიონის აღმასკომის განათლების განყოფილების გამგე;
13. აიშა ხოჯამბერდის ასული იულდაშბაევა — ქ. ტაშკენტის მე-20 სკოლის დირექტორი;
14. იბრაჰიმ რზას ძე ჰაჯიევი — აზერბაიჯანის სსრ განათლების სამინისტროს სკოლების სამმართველოს უფროსი;
15. საადათ ქერიმის ასული შურუმოვა — აზერბაიჯანის სსრ აქსტაფის რაიონის აღმასკომის განათლების განყოფილების გამგე;
16. სიმა ჰაჯის ასული ხალილოვა — ქ. ბაქოს სკოლის სასწავლო ნაწილის გამგე;
17. მეჩისლოვას ალექსანდრეს ძე გედვილასი — ლიტვის სსრ განათლების მინისტრი;
18. ლიუდვიგ იანის ძე გრუდულისი — ლატვიის სსრ განათლების სამინისტროს სკოლების სამმართველოს უფროსი;
19. მაიგა იანის ასული გრუდული — ქ. რიგის ლენინის სახელობის რაიონის სასკოლო ინსპექტორი;
20. ლაიმონ ნიკოლოზის ძე ეპიფანოვი — ლატვიის სსრ სკოლების სამეცნიერო-საკვლევო ინსტიტუტის პოლიტექნიკური სწავლების სექტორის ხელმძღვანელი;
21. დიუშეკ ორაზალიევი — ყირგიზეთის სსრ მასწავლებელთა გაზეთის რედაქტორი;
22. არან შამაჯუნუსოვი — ყირგიზეთის სსრ ნაუკუსიტის რაიონის აღმასკომის განათლების განყოფილების გამგე;
23. ტაირ პულატის ძე პულატოვი — ტაჯიკეთის სსრ განათლების მინისტრი;
24. თედორე პროკოფის ძე რეპა — ტაჯიკეთის სსრ განათლების სამინისტროს სკოლების სამმართველოს უფროსი;
25. თიმურთი აბდუგაფურის ასული რაზივოვა — ქ. ლენინაბადის საშუალო სკოლის დირექტორი;
26. შავარშ სტეფანეს ძე სიმონიანი — სომხეთის სსრ განათლების მინისტრი;

27. ბორის აბრამის ძე ბაღდასარიანი — ქ. ერევნის სასულიერო სკოლის დირექტორი;

28. ლენა ამაის ასული დილანიანი — ქ. ერევნის სკოლის მასწავლებელი;

29. კაკაჩან მუჰამედბერდიევი — თურქმენეთის სსრ განათლების მინისტრის მოადგილე;

30. ნიაზ-ბიბი შამურადოვა — ქ. კერკის სკოლის დირექტორი;

31. ალექსანდრა ივანეს ასული ვილდიაევა — ქ. ამხაბადის სკოლის დირექტორი;

32. იოჰანეს ნიკოლოზის ძე ტოხვერი — ესტონეთის სსრ განათლების მინისტრის მოადგილე;

33. როზემუნდე იანის ასული აულასი — ქ. ტალინის 22-ე სკოლის დირექტორი.

შემოსულია წინადადება, რომ დასახელებული ამხანაგები არჩეულ იქნან საქართველოს საბჭოთა სოციალისტური რესპუბლიკის მასწავლებელთა ყრილობის დელეგატებად. (მ ქ უ ხ ა რ ე ტ ა შ ი).

ნება მომეცით თქვენი მქუხარე ტაში ჩავთვალო საქართველოს საბჭოთა სოციალისტური რესპუბლიკის მასწავლებელთა ყრილობის დელეგატებად დასახელებული ამხანაგების ერთხმად არჩევის ნიშნად. (მ ქ უ ხ ა რ ე ტ ა შ ი).

შემოსულია წინადადება არჩეულ იქნას ყრილობის საქმიანი პრეზიდიუმი. ვის სურს სიტყვა წინადადებისათვის? სიტყვა ეძლევა ამხ. მელაძეს — ქ. თბილისის ორჯონიკიძის სახელობის რაიონის განათლების განყოფილების გამგეს.

ვ. ნ. მელაძე. ამხანაგებო! წინადადება შემომაქვს საქართველოს საბჭოთა სოციალისტური რესპუბლიკის მასწავლებელთა ყრილობის საქმიანი პრეზიდიუმის შემადგენლობა განისაზღვროს ნ რ კაცის რაოდენობით.

თავმჯდომარე. შემოსულია წინადადება, რომ საქმიანი პრეზიდიუმის შემადგენლობა განისაზღვროს ნ რ კაცით. ვინ არის ამ წინადადების მომხრე? გთხოვთ დაგვიდასტუროთ მოწმობების აწევით. ვინ არის წინააღმდეგი? თავი ვინ შეიკავა? არაეინ. წინადადება მიღებულია ერთხმად. გთხოვთ გადახვიდეთ დასახელებაზე.

მელაძე. საქართველოს საბჭოთა სოციალისტური რესპუბლიკის მასწავლებელთა ყრილობის საქმიანი პრეზიდიუმში ვასახელებ შემდეგ ამხანაგებს:

1. ალექსი ყიდულის ძე ასათაშვილი — საქართველოს კათოლიკოსის რაიონის მდივანი;

2. დიმიტრი ნესტორის ძე ბეკოევი — სამხრეთ-აღმოსავლეთი ავტონომიური ოლქის განათლების განყოფილების გამგეს;

3. ირაკლი გიორგის ძე ბეროზაშვილი — საქართველოს კომუნისტური პარტიის ცენტრალური კომიტეტის განყოფილების გამგის მოადგილეს;

4. ეთერ სერგოს ასულ ბოლქვაძე — ქ. რუსთავის მე-6 საშუალო სკოლის მასწავლებელს;

5. ანგია თადეოზის ძე ბოქორიშვილი — საქართველოს სსრ მეცნიერებათა აკადემიის ვიცე-პრეზიდენტს;

6. მარიამ ივლიანეს ასულ ბურჭულაძე — საქართველოს სსრ განათლების მინისტრის მოადგილეს;

7. იბრაჰიმ რზას ძე ჰაჯიევი — აზერბაიჯანის სსრ განათლების სამინისტროს სკოლების სამმართველოს უფროსს;

8. გიორგი ანდრიას ძე გეგეშიძე — საქართველოს კბ თბილისის საქალაქო კომიტეტის პირველ მდივანს;

9. ელენე სოლომონის ასულ გეგიაძე — ქ. თბილისის 37-ე საშუალო სკოლის დირექტორს;

10. მეჩისლოვას ალექსანდრეს ძე გედვილასი — ლიტვის სსრ განათლების მინისტრს;

11. ნიკოლოზ კირილეს ძე გონჩაროვი — რსფსრ პედაგოგიკის მეცნიერებათა აკადემიის ვიცე-პრეზიდენტს;

12. ივანე სპირიდანდის ძე გოშხეთელიანი — ქ. ქუთაისის განათლების განყოფილების გამგეს;

13. ლიუდვიგ იანის ძე გრუდულიანი — ლატვიის სსრ განათლების სამინისტროს სკოლების სამმართველოს უფროსს;

14. თინა სევერიანეს ასულ გუნცაძე — ქ. ქუთაისის მე-18 საშუალო სკოლის მასწავლებელს;

15. ისიდორე სამსონის ძე დოლიძე — საქართველოს კომპარტიის ცენტრალური კომიტეტის მდივანს;

16. თეიმურაზ ნიკოლოზის ძე ეგაძე — ქ. თბილისის განათლების განყოფილების გამგეს;

17. თამარ ალექსანდრეს ასულ ზახაშვილი — საქართველოს სსრ განათლების მინისტრის მოადგილეს;

18. დავით ბაგრატიის ძე თებიძე — აჭარის ასსრ განათლების მინისტრს;

19. შოთა ამბროსის ძე თითბერიძე — საქართველოს კბ რუსთავის საქალაქო კომიტეტის მდივანს;

20. ვარლამ ტრიფონის ძე თოფურიანი — საქართველოს სსრ მეცნიერებათა აკადემიის აკადემიკოსს;

21. რახმან სალომის ძე იგამბერდიევს — უზბეკეთის სსრ განათლების მინისტრის მოადგილეს;
22. სტეფანე იგორის ძე ივანსკის — ბელორუსიის სსრ განათლების სამინისტროს სკოლების სამმართველოს უფროსს;
23. ზინაიდა არსენის ასულ კვაქაძეს — საქართველოს სსრ მინისტრთა საბჭოს თავმჯდომარის მოადგილეს;
24. გაბრიელ ისაკის ძე კეჩხუაშვილს — საქართველოს კვლევის რაიკომის მდივანს;
25. ნიკოლოზ სევერიანეს ძე კიზივაძეს — ქ. თბილისის კიროვის სახელობის ჩარხსაშენებელი ქარხნის დირექტორს;
26. ბესარიონ იოსების ძე კიზირიას — საქართველოს სსრ განათლების მინისტრის მოადგილეს;
27. არდა ამიაკის ასულ კირაკოსიანს — ქ. თბილისის 74-ე საშუალო სკოლის მასწავლებელს;
28. ქეთევან ფილიპეს ასულ კოკაიას — აფხაზეთის ასსრ განათლების მინისტრის მოადგილეს;
29. ნიკოლოზ პავლეს ძე კუზინს — სკკპ ცენტრალური კომიტეტის სკოლების სექტორის გამგეს;
30. ვიქტორ დიმიტრის ძე კუპრაძეს — საქართველოს სსრ უმაღლესი საბჭოს თავმჯდომარეს;
31. მიტროფანე იონას ძე კუჭავას — საქართველოს სსრ მინისტრთა საბჭოს თავმჯდომარის მოადგილეს;
32. თამარ ვასილის ასულ ლაშქარაშვილს — საქართველოს კპ ცენტრალური კომიტეტის განყოფილების გამგის მოადგილეს;
33. მიხეილ მიხეილის ძე ლელაშვილს — საქართველოს სსრ პროფსაბჭოს თავმჯდომარეს;
34. დავით ონისიმეს ძე ლორთქიფანიძეს — საქართველოს სსრ პედაგოგიკის მეცნიერებათა სამეცნიერო-საკვლევო ინსტიტუტის დირექტორს;
35. სიმონ სევერიანეს ძე ლორთქიფანიძეს — საშენ ნასალათა და მშენებლობის მინისტრს;
36. ამირ მამედის ძე მამედოვს — ბოლნისის რაისაბჭოს აღმასკომის თავმჯდომარეს;
37. ალექსი ივანეს ძე მარკუშევიჩს — რსფსრ განათლების მინისტრის პირველ მოადგილეს;
38. სპარტაკ სიმონის ძე მატოიანს — საქართველოს კპ ახალქალაქის რაიკომის მდივანს;
39. ლუკა იოსების ძე მადლაფერიძეს — განათლების,

- უმაღლესი სკოლისა და სამეცნიერო დაწესებულებების მუშაკთა/ პროფკავშირის რესპუბლიკური კომიტეტის თავმჯდომარეს/
40. ნატალია ალექსანდრეს ასულ მ ა ქ ს ი მ ო ვ ა ს — წითელ-წყაროს დაწყებითი სკოლის მასწავლებელს;
  41. მადონა დავითის ასულ მ გ ე ლ ა ძ ე ს — საქართველოს ალკ ცენტრალური კომიტეტის მდივანს;
  42. ალექსანდრე ერასტის ძე მ ე ლ ა ძ ე ს — თბილისის საქალა-ქო საბჭოს აღმასკომის თავმჯდომარეს;
  43. მათე მიხეილის ძე მ ი რ ი ა ნ ა შ ვ ი ლ ს — თბილისის სა-ხელმწიფო უნივერსიტეტის პრორექტორს;
  44. ცირა ლევანის ასულ მ ო დ ე ბ ა ძ ე ს — ასპინძის რაიონის სოფელ ორგორის შვიდწლიანი სკოლის დირექტორს;
  45. ვასილ პავლეს ძე მ ქ ა ვ ა ნ ა ძ ე ს — საქართველოს კპ ცენტრალური კომიტეტის პირველ მდივანს;
  46. კაკაჯან მ უ ჰ ა მ ე დ ბ ე რ დ ი ე ვ ს — თურქმენეთის სსრ განათლების მინისტრის მოადგილეს;
  47. დავით ვასილის ძე მ ქ ე დ ლ ი შ ვ ი ლ ს — გაზეთ „კომუ-ნისტის“ რედაქტორს;
  48. ალექსანდრე ლუკას ძე ნ ა დ ა შ ვ ი ლ ს — თელავის რაიონის განათლების განყოფილების გამგეს;
  49. ნიკოლოზ ვასილის ძე ნ ე ჩ ა ე ვ ს — საბჭოთა კავშირის განათლების, უმაღლესი სკოლისა და სამეცნიერო დაწესებულებე-ბის მუშაკთა პროფკავშირის ცენტრალური კომიტეტის პრეზიდიუ-მის წევრს;
  50. დიუშეკ ო რ ა ზ ა ლ ი ე ვ ს — ყირგიზეთის სსრ მასწავლე-ბელთა გაზეთის „მაგალიმდერის“ რედაქტორს;
  51. ნადეჟდა სერგის ასულ ო ს ტ ა ე ვ ა ს — სამხრეთ ოსეთის ავტონომიური ოლქის ცხინვალის რაიონის ქსუისის საშუალო სკოლის დირექტორს;
  52. ტატიანა სერგის ასულ პ ე ტ რ უ ს ე ნ კ ო ს — უკრაინის სსრ განათლების მინისტრის მოადგილეს;
  53. ტაირ პულატის ძე პ უ ლ ა ტ ო ვ ს — ტაჯიკეთის სსრ გა-ნათლების მინისტრს;
  54. იოსებ გიორგის ძე რ თ ვ ე ლ ი ა შ ვ ი ლ ს — საქართველოს კპ ცენტრალური კომიტეტის განყოფილების გამგეს;
  55. შავარშ სტეფანეს ძე ს ი მ ო ნ ი ა ნ ს — სომხეთის სსრ გა-ნათლების მინისტრს;
  56. იოჰანეს ნიკოლოზის ძე ტ ო ხ ვ ე რ ს — ესტონეთის სსრ განათლების მინისტრის მოადგილეს;

57. გრიგოლ ილიას ძე ქადაგიძეს — საქართველოს ცენტრალური კომიტეტის მდივანს;

58. თამარ ამბაკოს ასულ შარვაშიძეს — ქ. თბილისის 61-ე საშუალო სკოლის დირექტორს;

59. ანდრია ჩანთას ძე ჩიჩბას — აფხაზეთის ასსრ გუდაუთის რაიონის კალდახეარის სკოლა-ინტერნატის დირექტორს;

60. გიორგი ირაკლის ძე ჩოგოვაძეს — საქართველოს სსრ სახალხო მეურნეობის საბჭოს თავმჯდომარეს;

61. გიორგი სამსონის ძე ძოწენიძეს — საქართველოს სსრ უმაღლესი საბჭოს პრეზიდიუმის თავმჯდომარეს;

62. შოთა ილარიონის ძე ქანუყვაძეს — საქართველოს სსრ სოფლის მეურნეობის მინისტრს;

63. ნიკოლოზ ერმილეს ძე ქაზაკიას — საქართველოს სსრ წინისტრთა საბჭოს უმაღლესი და საშუალო სპეციალური განათლების სახელმწიფო კომიტეტის თავმჯდომარეს;

64. სერგი ესტატეს ძე ქილაიას — საქართველოს სსრ მწერალთა კავშირის მდივანს;

65. გიორგი ნიკოლოზის ძე ჯიბლაძეს — საქართველოს სსრ განათლების მინისტრს;

66. ზურაბ ახმედის ძე ჯორბენაძეს — აჭარის ასსრ ხელოს რაიონის ყინჩაურის საშუალო სკოლის მასწავლებელს.

თავმჯდომარე. როგორი იქნება წინადადება: კენჭი ვუყაროთ პერსონალურად, თუ სიით?

ხმები. სიით!

თავმჯდომარე. ვინ არის მომხრე, რომ დასახელებული ამხანაგები არჩეულ იქნან ყრილობის საქმიან პრეზიდიუმში? გთხოვთ ასწიოთ დროებითი მოწმობები. ვინ არის წინააღმდეგი? თავი ვინ შეიკავა? არავინ. ამრიგად, დასახელებული ამხანაგები ერთხმად არიან არჩეული ყრილობის საქმიან პრეზიდიუმში. არჩეულ ამხანაგებს ვთხოვ დაიკავონ ადგილები.

შემოსულია წინადადება, რომ არჩეულ იქნას ყრილობის სამდივნო. ვის სურს სიტყვა წინადადებისათვის? სიტყვა ეძლევა აბ. ქურდიძეს — ქ. თბილისის მე-4 საშუალო სკოლის დირექტორს.

ა. თ. ქურდიძე. ამხანაგებო! წინადადება შემომაქვს ყრილობის სამდივნოს შემადგენლობა განისაზღვროს 9 კაციით.

თავმჯდომარე. შემოსულია წინადადება, რომ სამდივნოს შემადგენლობა განისაზღვროს 9 კაციით. ვინ არის ამ წინადადების მომხრე? გთხოვთ დაგვიდასტუროთ მოწმობების აწევით. ვინაა წინააღმდეგი? თავი ვინ შეიკავა? არავინ. ამრიგად, ყრილობის სამდივნოს

შემადგენლობა განისაზღვრულია 9 კაცით. გთხოვთ გადახვიდეთ დასახელებულ სახელებზე.

ქურიძე. საქართველოს საბჭოთა სოციალისტური რესპუბლიკის მასწავლებელთა ყრილობის სამდივნოს შემადგენლობაში ვასახელებ შემდეგ ამხანაგებს:

1. ნატო იოსების ასულ ასანიძეს — გორის რაიონის სოფ. შინდისის საშუალო სკოლის მასწავლებელს;

2. გიორგი გიორგის ძე გელაშვილს — გაზეთ „ახალგაზრდა კომუნისტის“ რედაქტორს;

3. გიორგი სილოვანის ძე კანდელაკს — სამტრედიის რაიონის განათლების განყოფილების გამგეს;

4. ვლადიმერ კონსტანტინეს ძე მგალობლიშვილს — ჟურნ. „კომუნისტური აღზრდისათვის“ რედაქტორს;

5. ელენე კონსტანტინეს ასულ ნაუმენკოს — ქ. თბილისის 44-ე სკოლის მასწავლებელს;

6. გივი ტრიფონის ძე ნიორაძეს — საქართველოს სსრ პედაგოგიკის მეცნიერებათა სამეცნიერო-საკვლევო ინსტიტუტის დირექტორის მოადგილეს;

7. გიორგი არკადის ძე საყვარელიძეს — საქართველოს სსრ განათლების სამინისტროს სკოლების სამმართველოს უფროსს;

8. გრიგოლ პლატონის ძე საჯაიას — გაზეთ „სახალხო განათლების“ რედაქტორს;

9. ოთარ დანიელის ძე ქინქლაძეს — გაზეთ „მოლოდიოე გრუზიის“ რედაქტორს.

თავმჯდომარე. კენჭი ვუყაროთ პერსონალურად, თუ სიით? ხმები. სიით!

თავმჯდომარე. ვინ არის მომხრე, რომ დასახელებული ამხანაგები არჩეულ იქნან ყრილობის სამდივნოში? გთხოვთ ასწიოთ მოწინობები. ვინ არის წინააღმდეგი? თავი ვინ შეიკავა? არავინ. ამრიგად, დასახელებული ამხანაგები ერთხმად არიან არჩეული ყრილობის სამდივნოს შემადგენლობაში.

შემოსულია წინადადება, რომ არჩეულ იქნას ყრილობის სამანდატო კომისია. ვის სურს სიტყვა წინადადებისათვის? სიტყვა ეძლევა ამხ. საკანდელიძეს — ქ. ქუთაისის პირველი საშუალო სკოლის დირექტორს.

ჯ. საკანდელიძე. ამხანაგებო! წინადადება შემომამქვს საქართველოს სსრ მასწავლებელთა ყრილობის სამანდატო კომისიის შემადგენლობა განისაზღვროს 5 კაცის რაოდენობით.

თავმჯდომარე. შემოსულია წინადადება, რომ სამანდატო კომი-

სის შემადგენლობა განისაზღვროს 5 კაცი. ვინ არის ამ წინადადების მომხრე? გთხოვთ დაგვიდასტუროთ მოწმობების აწევით. წინააღმდეგი? თავი ვინ შეიკავა? არააინ. ამრიგად, ყრილობის სამანდატო კომისიის შემადგენლობა განისაზღვრულია 5 კაცი. გთხოვთ დახვიდეთ დასახელებაზე.

საკანდელიძე. საქართველოს საბჭოთა სოციალისტური რესპუბლიკის მასწავლებელთა ყრილობის სამანდატო კომისიის შემადგენლობაში ვასახელებ შემდეგ ამხანაგებს:

1. ირაკლი ილარიონის ძე კეკელიძე — საქართველოს სსრ განათლების სამინისტროს კადრების განყოფილების უფროსს;
2. ასთამურ პესოს ძე ლაკერბაიას — ვაგრის მე-2 საშუალო სკოლის დირექტორს;
3. ალექსანდრე ისაყის ძე მელქონეც — საქართველოს სსრ განათლების სამინისტროს ინსპექტორს;
4. გიორგი კარპეზის ძე ქათამიძე — აქარის ასსრ განათლების მინისტრის მოადგილეს;
5. გიორგი ისაყის ძე ჩხაიძე — ლანჩხუთის რაიონის განათლების განყოფილების გამგეს;

თავმჯდომარე. კენჭი ვუყაროთ პერსონალურად, თუ სიით? ხმები. სიით!

თავმჯდომარე. ვინ არის მომხრე, რომ დასახელებული ამხანაგები არჩეულ იქნან ყრილობის სამანდატო კომისიაში? გთხოვთ ასწიოთ მოწმობები. ვინ არის წინააღმდეგი? თავი ვინ შეიკავა? არააინ. ამრიგად, დასახელებული ამხანაგები ერთხმად არიან არჩეული ყრილობის სამანდატო კომისიის შემადგენლობაში.

შემოსულია წინადადება, არჩეულ იქნას ყრილობის საპატიო პრეზიდენტი. ვის სურს სიტყვა წინადადებისათვის? სიტყვა ეძლევა ანს. ჯამბრიშვილს — ჭ. გორის განათლების განყოფილების გამგეს.

მ. ჯამბრიშვილი. ამხანაგებო! წინადადება შემომაცქეს საქართველოს საბჭოთა სოციალისტური რესპუბლიკის მასწავლებელთა ყრილობის საპატიო პრეზიდენტში არჩეულ იქნას საბჭოთა კავშირის კომუნისტური პარტიის ცენტრალური კომიტეტის პრეზიდენტის მთელი შემადგენლობა.

თავმჯდომარე. ამხანაგებო! ნება მომეცით თქვენი ერთსულოვანი ტავში ჩავთვალო საქართველოს საბჭოთა სოციალისტური რესპუბლიკის მასწავლებელთა ყრილობის საპატიო პრეზიდენტში სკკა ცენტრალური კომიტეტის პრეზიდენტის შემადგენლობის ერთხმად არჩევის ნიშნად. (მ ქ უ ხ ა რ ე ტ ა შ ი).

ყრილობის დღის წესრიგშია საკითხი: „სკოლის რეორგანიზა-

ცნა და საქართველოს სსრ მასწავლებელთა ამოცანები“ რეგლამენტი
დარიგებულია. არის თუ არა შენიშვნები?

სმები. არ არის.

თავმჯდომარე. ვინ არის მომხრე წარმოდგენილი დღის წესრიგის
და რეგლამენტისა? გთხოვთ ასწიოთ მოწმობები. დღის წესრიგი და
რეგლამენტი დამტკიცებულია.

თავმჯდომარე (მ. ი. ბურჭულაძე — საქართველოს სსრ განათ-
ლების მინისტრის მოადგილე). მოხსენებისათვის საკითხზე — „სკო-
ლის რეორგანიზაცია და საქართველოს სსრ მასწავლებელთა ამოცა-
ნები“ სიტყვა ეძლევა საქართველოს საბჭოთა სოციალისტური რეს-
პუბლიკის განათლების მინისტრს ამხანაგ გიორგი ნიკოლოზის ძე
ჭიბლაძეს. (მ ქ უ ხ ა რ ე ტ ა შ ი).

**სახალხო განათლების სისტემის ჩოკრბანიყაჿია და
მასწავლებელთა ამოცანები**

ამხ. გ. ნ. ჯობლადის მოხსენება

ამხანაგებო!

ისტორიული მომენტი, როცა ჩვენი ყრილობა შეიკრება, აღსავსეა მსოფლიო მნიშვნელობის უდიდესი მოვლენებით. ორი დღის წინათ ამერიკის შეერთებული შტატებიდან დაბრუნდა მშვიდობის საქმისათვის დაუღალავი მებრძოლი, საბჭოთა ქვეყნისა და მისი ხალხის სახელოვანი მეთაური, ჩვენი ძვირფასი ნ. ს. ხრუშჩოვი, რომელმაც თავისი ბრწყინვალე, ისტორიული გამოსვლებით ამერიკის ჭალაქებსა და ამერიკელი ხალხის წინაშე ერთხელ კიდევ ცხადჱყო, რომ ქვეყანამ, რომელმაც პირველმა განახორციელა სოციალიზმი, როგორც საზოგადოებრივი წყობა, უდიდესი მიღწევები მოიბოჱვა მეცნიერებისა და ტექნიკის, კულტურისა და განათლების ყველა დარგში; ერთხელ კიდევ ცხადჱყო, რომ ჩვენი ქვეყანა, რომელიც უძლიერესი და უმტკიცესია მსოფლიოში ამჱამად არსებულ ყველა ქვეყანას შორის, დაუცხრომლად იბრძვის მშვიდობის, პროგრესის, ადამიანური გონების ტრიუმფისათვის ხალხთა საბედნიეროდ და სკეთილდღეოდ.

მთელი მსოფლიო მხურვალე მოწონებით შეხვდა და ერთსულოვან ტაშს უკრავს ამხანაგ ნ. ს. ხრუშჩოვის კეთილგონიერებას, მის ჰუმანიზმს, კაცთმოყვარეობას, დიდსულოვნებას, და ჩვენ უდიდესი მადლობის სიტყვა გვინდა ვუთხრათ საბჭოთა საშრობლოს ნაცად ხელმძღვანელს მისი თავდადებული ბრძოლისა და ნამდვილად რაინდული შრომისათვის მთელ მსოფლიოში მშვიდობის მისაღწევაად.

ისტორია ვერასოდეს ვერ დაივიწყებს სიტყვას, რომელიც ამხანაგმა ხრუშჩოვმა თორმეტი დღის წინათ წარმოთქვა გაერთიანებული ერების ორგანიზაციის გენერალურ ასამბლეაზე, განსახილველად შეიტანა რა დეკლარაცია საყოველთაო და სრული განიარაღების შესახებ. მსოფლიოს ათობით სახელმწიფომ ერთსულოვნად დაუჭირა მხარი საბჭოთა მთავრობის იმ წინადადებას, რომ ოთხი წლის განმავლობაში ყველა ქვეყანამ განახორციელოს სრული განიარაღება, რათა არც ერთ მათგანს აღარ ექნეს ომის წარმოების საშუალე-

ბანი. ეს მართლაც უდიდესი, უაღრესად გონივრული, გაბედული და გრანდიოზული ისტორიული აქტია, ასე კარგად რომ გამოხატავს საბჭოთა ხალხის, კომუნისტური პარტიის, მისი მეთაურის დაუცხრომელ ზრუნვას კაცობრიობის ბედნიერების, მისაღწევად. საბოლოო ანგარიშით ყოველთვის ქეშმარიტების ერთგული ისტორია ამ აქტს შეიტანს თავისი ანალების პირველხარისხოვან ოქროს ფურცლებზე.

ჩვენი ყრილობა ბედნიერად იწყებს მუშაობას ასეთ ისტორიულ ერთარებაში, და გვახარებს ის გარემოებაც, რომ სწორედ ყრილობის წინა დღეებში გამოქვეყნდა ხალხისათვის კომუნისტური პარტიისა და საბჭოთა მთავრობის უანგარო ზრუნვაზე მკაფიოდ მღალადებელი კიდევ ერთი დოკუმენტი მუშა-მოსამსახურეთა შემოკლებულ სამუშაო დღეზე გადაყვანისა და ზღვრის მოწესრიგების დამთავრების ვადების შესახებ. ეს დოკუმენტი გამოხატავს ჩვენი ქვეყნის ძლიერ-მოსილ წინსვლას კომუნიზმის კაშკაშა მწვერვალებისაკენ, საბჭოთა ხალხის კეთილდღეობის ყოველდღიურ ზრდას, თვით ხალხის ეკონომიურ სიძლიერეს, კომუნიზმის ცხოველყოფილობას.

დღეს ჩვენ პირველად ვატარებთ მასწავლებელთა ყრილობას. ეს დღე ჩაიწერება საქართველოს სახალხო განათლების მატრიანეში მის ერთ-ერთ მნიშვნელოვან ფურცლად. ამ დღეს ჩვენ გვინდა სახალხო განათლების ყველა მუშაკის, ყველა პედაგოგის, მშობლისა და მოსწავლის სახელით გულთბილი მადლობისა და ღრმა კმაყოფილების პირველი სიტყვა ვუთხრათ იმას, ვინც უზრუნველყო ხალხის უმაგალითო გამარჯვებანი მისი ცხოვრების ყველა დარგში, ვინც მსოფლიო განაცვიფრა თავისი კოლოსალური ორგანიზატორული ტალანტით, შეგვაძლებინა აშენება სოციალისტური საზოგადოებისა, მოგვაწყობინა დედამიწაზე სრულიად უპრეცედენტო, ნამდვილად სახალხო განათლების უფართოესი ქსელი, ვინც შესაძლებელი გახადა მსოფლიოში პირველად გაგვეშვა ჩვენი პლანეტის თანამგზავრები, კოსმოსური რაკეტები, ზოლო საბჭოთა ალაში შეუცდომლად, ზუსტად მიგვატანინა საკვირველ მთვარეზე. — გვინდა მხურვალე წიდილობის პირველი სიტყვა ვუთხრათ საბჭოთა კავშირის სახელოვან კომუნისტურ პარტიას და მის ლენინურ ცენტრალურ კომიტეტს!

გვინდა მადლობის სიტყვები ვუთხრათ საბჭოთა მთავრობას — ნამდვილად სახალხო მთავრობას, და ჩვენს მშობელ დიდ საბჭოთა ხალხს, მთელ მსოფლიოში მშვიდობისა და პროგრესის საყოველთაოდ აღიარებულ ძლიერმოსილ მედროშეს!

ჩვენ პირველად ვატარებთ მასწავლებელთა ყრილობას და გვინდა მადლობის გრძნობით მოვიხსენიოთ ყველა ის, ვინც წარსულში მასწავლებლის სახელი თავისი პირადი მაგალითით განადიდა. მარ-

თალია, სახალხო განათლების უანგარო მუშაკთა რიცხვი ლეგიონების
 ყველას ვერ ჩამოვთვლით, მაგრამ მათ შორის არიან წარჩინებულნი
 მოღვაწეები, და მათი სახით პატივი გვინდა ვცეთ იმ სახელოვანი
 ადამიანების ხსოვნას, რომლებმაც ნიჭი, უნარი, ძალა და ენერჯია არ
 დაიშურეს ქართველი ხალხის განათლების, კულტურული წინსვლისა
 და პროგრესისათვის. ესენი არიან არა მარტო ჩვენი ძველი წინამრე-
 ბი, არამედ, მათ შორის იხსენიებიან ახალი დროის ისეთი გამოჩენი-
 ლი მოღვაწეები, როგორც იყვნენ ჩვენი სახელოვანი მწერლები და
 პედაგოგები — დანიელ ჭონქაძე და იაკობ გოგებაშვილი, ვაჟა ფშა-
 ველა და პეტრე უმიკაშვილი, ივანე როსტომაშვილი და ნიკო ლო-
 მოური, შიო ჩიტაძე და ვასილ ბარნოვი, იოსებ ოცხელი და სილოვან
 ზუნდაძე, ნიკო ცხვედაძე და ნიკო მალრაძე, ალექსი ჭიჭინაძე და
 ლუარსაბ ბოცვაძე, დიმიტრი უზნაძე და ილია ნაკაშიძე. მათი სამა-
 გალითო საქმეები დღესაც ცოცხლობენ სახალხო განათლების მუ-
 შაკთა გულში და წინ გვიბიძგებენ უანგაროდ ვემსახუროთ ხალხს,
 შევიგნოთ, რომ ახალგაზრდობის სწავლა-აღზრდაში დღეს თავდადებ-
 ული ადამიანები ისევე დაფასდებიან მომავალში, როგორც ახლა
 ვაფასებთ ჩვენს სახელოვან წინამორბედებს.

ყოველი ერის განათლების ისტორია დამწერლობას უკავშირ-
 დება და ქართველი ხალხის განათლების პირველი კერებიც საქართველოში
 დამწერლობისაგან განუყრელია. ქართულმა ბილინგვამ,
 რომელიც მეცნიერულად გააანალიზა აკადემიკოსმა გიორგი წერე-
 თელმა, სავსებით ნათელჰყო, რომ ჩვენს ერამდე მე-7 საუკუნეში
 არსებობდა ქართული ანბანი, და სავსებით ბუნებრივია, რომ იგი
 წარმოადგენდა ერთ-ერთ უმთავრეს საშუალებას განათლებისა და
 კულტურის კერების როგორც წარმოშობის, ისე განვითარებისათვის.
 საკუთარი ორიგინალური ანბანის შექმნა მე-5 საუკუნეში უკვე
 გულისხმობს არა მარტო ლიტერატურის, არამედ, განათლების მოწ-
 უობასაც, და ისტორიამ შემოგვინახა არაერთი ფაქტი, რომლებიც
 შორეულ წარსულში ქართველი ხალხის კულტურულ სიმაღლესა და
 განათლების საქმისათვის ზრუნვას მოწმობენ. საკმარისია დავასახე-
 ლოთ მე-4 საუკუნიდან არსებული კოლხეთის უმაღლესი რიტორი-
 კული სკოლა, იმ დროის პირშეო, როცა ნეოპლატონიზმი დასავლეთ
 ევროპაში უკვე გავრცელებული იყო. არა მარტო, პლოტინის, იამბ-
 ლიხისა და პორფირი ტირელის ფილოსოფიური თხზულებანი მოე-
 ფინა მაშინ კულტურულ მსოფლიოს, არამედ, ნემესიოს ემესელისა
 და პროკლე დიადოხოსის ფილოსოფიური ტრაქტატებიც. კერძოდ,
 ნემესიოს ემესელს უახლოვდება გრიგოლ ნაზიანზელი. ეს უკანასკ-
 ნელი მე-5 საუკუნის გარიჟრაჟზე ემყარება არისტოტელიზმს, ცდი-

ლობს ნეოპლატონიზმი შეუგუოს ახალ ქრისტიანულ დოგმატიკის და თავისი თხზულებით უდიდეს გავლენას ახდენს არა მარტო იოანე დამასკელზე, მე-8 საუკუნის ფილოსოფოსზე, არამედ, ფართო გავრცელებასაც პოულობს როგორც დასავლეთში, ისე აღმოსავლეთში. მე-12 საუკუნის ცისკარზე ქართველი ნეოპლატონიკოსი, მიქაელ ფსელოსისა და იოანე იტალის მოწაფე იოანე პეტრიწი ბერძნულიდან ქართულ ენაზე თარგმნის ნემესიოს ემესელის თხზულებას „ბუნებისათვის კაცისა“ და პროკლე დიადოხოსის წიგნს „კავშირნი ღვთისმეტყველებითნი“. პეტრიწმა გადმოიღო აგრეთვე არისტოტელეს ორი თხზულება. უფრო ადრე, მე-11 საუკუნეში ეფრემ მცირე თარგმნის მე-8 საუკუნის ქრისტიანული სქოლასტიკის ფუძემდებლის იოანე დამასკელის „დიალექტიკას“.

ეს თხზულებანი ნათლად მოწმობენ მე-10—11—12 საუკუნეებში ქართული ფილოსოფიური აზრის აღორძინებას, რაც მე-4 საუკუნიდან იწყება. ხოლო ქართული ჯგრის მონასტერი პალესტინაში, ათონის მონასტერი საბერძნეთში, გრიგოლ ბაკურიანის მიერ დაარსებული პეტრიწონული სკოლა ბულგარეთში, გელათისა და იყალთოს აკადემიები, სადაც მოღვაწეობდნენ იოანე პეტრიწი და არსენ იყალთოელი, ნათელ წარმოდგენას გვაძლევენ არა მარტო ქართული ფილოსოფიური აზროვნების, არამედ, განათლების კერების ისტორიაზეც. ქართული მწერლობა, მოყოლებული მე-5 საუკუნიდან, როცა იწერება ცურტაველის მხატვრული პროზა, შემდეგ, მე-8 საუკუნეში, იოანე საბანისძის ქება და მე-10 საუკუნეში გიორგი მერჩულის ეპოქალური მნიშვნელობის თხზულება, აგრეთვე მოღვაწეობა ისეთი გამოჩენილი ადამიანებისა, როგორც იყვნენ ექვთიმე და გიორგი ათონელები, გვიჩვენებენ ქართველი ხალხის მისწრაფებას კულტურისა და განათლებისაკენ. ეს დიდი შინაგანი გულისძვრანი და გონებრივი შემართებანი მკაფიოდ იჩენენ თავს ადრეულ ქართულ რენესანსში არა მარტო სარგის თმოგველის, მოსე ხონელის, იოანე შავთელის, ჩაბრუხაძის პირველხარისხოვანი მხატვრული ძეგლებით, არამედ, მსოფლიო კულტურის ისეთი შედეგებით, როგორც გენიალური რუსთველის უკვდავი „ვეფხისტყაოსანია“. ამავე ეპოქის ისტორიული წყაროები, ბასილი ეზოსმოძღვრის, აგრეთვე „ისტორიათა და აზმათა“ ანონიმი ავტორის ნაშრომები, უფრო უადრესი — ლეონტი მროველისა და ჯუანშერის ისტორიები ასახავენ მაღალსულიერ კულტურას და განათლებისადმი სწრაფვას. ეს თანდათანობით აღმავალი ხაზი, გარეშე ურდოების თავდასხმის შედეგად, ჩერდება მე-13 საუკუნეში ვიდრე მე-16 საუკუნემდე, როცა ქვეყანა ფერფლად და ნაცრად არის ქცეული. მაგრამ მე-17 საუკუნიდან

კვლავ იწყება აღორძინება, ხუმცა ორი აგრესიული მოსაზღვრე სახელმწიფო — ირანი და თურქეთი საშინელ დამანგრეველ რაღს ასრულებენ ქართველი ხალხის ცხოვრების ისედაც მძიმე ისტორიულ ბონაკვეთში.

ძლიერი ლიტერატურული მაჯისცემა, რომელიც მე-16—17—18 საუკუნეებში კვლავ იჩენს თავს, სამოღვაწეო ასპარეზზე გამოიყვანს თეიმურაზ პირველს, არჩილს, ვახტანგ მეექვსეს, სულხან-საბა ორბელიანს, თეიმურაზ მეორეს, ბესარიონ გაბაშვილს, დავით გურამიშვილს, ვახუშტი ბაგრატიონს, შემდეგ კი მე-19 საუკუნის სახელგანთქმული მოღვაწეების მთელ პლეადას.

ჩვენ გვაქვს ზუსტი ცნობები, რომ მე-18 საუკუნეში შესაძლებელი გამხდარა შექმნილიყო სკოლები, ხალხის განათლებისა და გათვითცნობიერებისათვის საჭირო კულტურული ცენტრები. 1755 წლიდან უკვე არსებობდა თბილისის სემინარია, ხოლო შვიდი წლის შემდეგ დაარსდა არა ნაკლებ მნიშვნელოვანი თელავის სემინარია.

116.734

გადამწყვეტი როლი ქართველი ხალხის ფიზიკური და სულიერი ძალების როგორც შენარჩუნების, ისე განვითარების საქმეში შეასრულა ჯერ გეორგიევსკის ცნობილმა ტრაქტატმა, რომელიც 1783 წელს დაიდო რუსეთსა და საქართველოს შორის, ხოლო შემდეგ უდიდესმა ისტორიულმა აქტმა — რუსეთთან საქართველოს შეერთებამ 1801 წელს, რითაც სინამდვილედ იქცა ჩვენი ხალხის ისტორიული მისწრაფება დიდ რუს ხალხთან დაძმობილებისა და დამეგობრებისადმი. ამ მისწრაფების პირველი საწყისები ჯერ კიდევ მე-11 საუკუნიდან გვაქვს, ხოლო მე-17—18 საუკუნეებში იგი აღინიშნება თეიმურაზ პირველის, არჩილის, ვახტანგ მეექვსის, თეიმურაზ მეორისა და ერეკლე მეორის მოღვაწეობით. რუსეთთან საქართველოს შეერთებამ ქართველი ხალხი იხსნა ფიზიკური მოსპობისაგან და შესაძლებელი გახდა მისი კულტურის როგორც გამომზეურება, ისე შემდგომი განვითარება.

სწორედ XIX საუკუნის გარიყრაცზე, როცა საქართველო შეერთებულა რუსეთთან და მასთან ერთად ინაწილებს ისტორიის ჩარხის ბრუნვით გამოწვეულ სიხარულსაც და კატაკლიზმებსაც, იწყება სახალხო განათლების ახალი აღმავლობა, ეწყობა როგორც ზოგადსაგანმანათლებლო, ისე პროფესიული სკოლები. ერთ-ერთი ასეთი სკოლა იყო დაახლოებით 155 წლის წინათ დაარსებული, ამჟამად თბილისის პირველი საშუალო სკოლა, რომლის დიდი იუბილე ჩვენ რამდენიმე წლის წინათ გადავიხადეთ. XIX საუკუნის პირველი ნახევრის დასასრულისათვის საქართველოში უკვე არსებობდა 250-მდე სკოლა 11.800 მოსწავლით. შემდეგ, როცა მოხდა

2. მისწავლებელთა ყრილობა.

საგლეხო რეფორმა, მძარცველური თავისი ბუნებით, მაგრამ მანტ ნაბიჯი წინ, ეს რიცხვი თანდათან იზრდება, სახალხო განათლება უფრო მკვეთრად ვითარდება და ხალხის წიაღიდან სამოდვაწეო ასპარეზზე გამოსვლას იწყებენ „უჩინო“, მაგრამ ქუთითა და გონებით საჩინო ადამიანები. ისტორიული მასალები მოწმობენ, რომ 1885 წელს საქართველოში უკვე არსებობდა 333 სკოლა 27.000 მოსწავლით. ეს ციფრი შემდეგ თანდათან გადიდდა ხოლო საქართველოში საბჭოთა ხელისუფლების დამყარების დროისათვის მიღწია სკოლების რაოდენობამ 1.762-ს, ხოლო მოსწავლეთა კონტინგენტმა 158 ათასს.

რუსეთთან საქართველოს შეერთების შემდეგ, 1827 წელს პირველად გამოიცა სოლომონ დოდაშვილის „ლოგიკის“ სახელმძღვანელო. ეს პირველი წიგნი იყო ამ საგანზე რუსულ ფილოსოფიურ ლიტერატურაშიც. ამავე პერიოდიდან იქმნება როგორც ორიგინალური, ისე თარგმნილი სახელმძღვანელოები, მათ შორის 1858 წელს გამოცემული გაბრიელ ქიქოძის „ფსიქოლოგია“. რომელსაც მოწონებით შეხვდა იმდროინდელი მოწინავე პრესა „სოფრემენიკის“ სახით, ხოლო კრიტიკული წერილით გამოეხმაურა დიდი რუსი რაზნოჩინელი ნიკოლოზ დობროლუბოვი.

საქართველოს სახალხო განათლების ისტორიაში ღრმა კვალი ვაავლო 1879 წელს დაარსებულმა „ქართველთა შორის წერა-კითხვის გამავრცელებელმა საზოგადოებამ“, რომელმაც თითქმის ნახევარი საუკუნე იარსება და დიდი მუშაობა გასწია როგორც ქართული სკოლების შექმნის, ისე სახალხო განათლების დემოკრატიზაციისათვის.

საქართველოში სახალხო განათლების ისტორიის მკვლევარი გვერდს ვერ აუვლის 1879 წელს დაარსებულ თბილისის გიმნაზიას, და ერთი წლის შემდეგ, 1880 წელს დაარსებულ ქუთაისის ქართულ გიმნაზიას. მათ დიდი როლი შეასრულეს ხალხის წიაღიდან გამოსული ნიჭიერი ადამიანების აღზრდაში, ისე როგორც „ქართველთა შორის წერა-კითხვის გამავრცელებელი საზოგადოების“ სახალხო სკოლებმა.

მთელი მე-19 საუკუნის მეორე ნახევრის ეროვნულ-განმათავისუფლებელი მოძრაობა საქართველოში წარმართა იმ იდეების საფუძველზე, რომლებიც შეიმუშავეს რუსი რაზნოჩინელი დემოკრატების მოძღვრებაზე აღზრდილმა ილია ქავკავაძემ, აკაკი წერეთელმა, ნიკო ნიკოლაძემ, გიორგი წერეთელმა, სერგეი მესხმა. ქართველი ხალხის საზოგადოებრივი აზროვნების ისტორიაში გერცენის, ბელინსკის, ჩერნიშევსკის, დობროლუბოვის, პისარევის რევოლუციურ-

დემოკრატიულმა შეხედულებებმა ფართო გამოძახილი პოვეს და შემთხვევითი არ იყო, რომ საქართველოს ეროვნულ-განმათავისუფლებელი მოძრაობის ხელმძღვანელები ასე დაინტერესებული იყვნენ სახალხო განათლების საქირბოროტო საკითხებით.

ილია ჭავჭავაძემ არაერთი წერილი უძღვნა სკოლას, საერთოდ სახალხო განათლებას. მან სასტიკად გაილაშქრა სწავლა-აღზრდის სკოლასტიკური დოქტრინის წინააღმდეგ, თავისებურად ჩამოაყალიბა 1838 წელს „პედაგოგიის საფუძვლები“, დაასაბუთა ქართული საშუალო სასწავლებლების დაარსების საჭიროება, სამეურნეო დაბალი სკოლების, სოფლის მეურნეობის ქალთა, ხილნარობისა და მევენახეობის სასწავლებლების მოწყობის აუცილებლობა. სრული 60 წლის წინათ ილია ჭავჭავაძემ ქართულ პედაგოგიურ ლიტერატურაში პირველად თავისებურად წამოაყენა ის იდეა, რომლის ხორც-შესხმა მაშინ შეუძლებელი იყო და რომელსაც დღეს, რა თქმა უნდა სულ სხვა პირობებში და მაღალ დონეზე, ვახორციელებთ პოლიტიკ-ნიკური განათლების სახით. ილია მოითხოვდა შექმნილიყო „სახელოსნო და სასპეციალო-სატეხნიკო სკოლები“, რომლებიც შესაძლებელს გახდიდნენ ქვეყნის ეკონომიურ აღორძინებას. წინამძღვრიანთკარის სასოფლო-სამეურნეო სკოლა სწორედ ამ მიზანს ისახავდა, და ილია ჭავჭავაძე მშურვალედ მიესალმა მას, როგორც სპეციალური განათლების პირველ მერცხალს.

რუსული პედაგოგიური აზრის, კერძოდ, დიდი რუსი პედაგოგის კ. დ. უშინსკის მოძღვრების ფართოდ გავრცელება საქართველოში ფრიად მნიშვნელოვანი და ნაყოფიერი მოვლენა იყო. უშინსკის კვალზე ჩვენმა დიდმა პედაგოგმა და განმანათლებელმა იაკობ გოგებაშვილმა ჯერ კიდევ 1865 წელს გამოსცა „ქართული ანბანი და პირველი საკითხავი წიგნი“, რომელმაც უდიდესი როლი შეასრულა ქართველი მოსწავლე ახალგაზრდობის სწავლა-აღზრდის საქმეში. 1872 წელს გამოდის ი. გოგებაშვილის ისეთი მეთოდური ხასიათის წიგნი, როგორიცაა „დარიგება თუ როგორ უნდა წაიყვანოს მასწავლებელმა სწავლა ანბანში და პირველ წიგნში“.

მაგრამ ყველაზე დიდი მოვლენა ქართული პედაგოგიური აზროვნებისა და მეთოდის ისტორიაში იყო ორი უკვდავი წიგნი — „ბუნების კარი“, რომელიც 1868 წელს გამოვიდა, და 1876 წელს გამოცემული „დედაენა“. ამ ორ წიგნზე აღიზარდა მე-19 საუკუნის მეორე ნახევრიდან მე-20 საუკუნის 30-იან წლებამდე ქართველი ახალგაზრდობა. ამ წიგნებმა მართლაც უმაგალითო როლი შეასრულეს საქართველოს სახალხო განათლების ისტორიაში.

იაკობ გოგებაშვილს ეკუთვნის აგრეთვე „რუსეთი სლუფა“, რომლითაც ქართველი მოსწავლე ახალგაზრდობა ეუფლებოდა თავის მეორე მშობლიურ ენას—რუსულ ენას, რაც მას საშუალებას აძლევდა ორიგინალში წაეკითხა დიდი რუსი მწერლების რადიშჩევის, პუშკინის, ლერმონტოვის, გოგოლის, ბელინსკის, ჩერნიშევსკის, ტოლსტოის, ტურგენევის, ნეკრასოვის, ჩეხოვისა და გორკის უკვდავი თხზულებანი.

ჩვენ არ შეგვიძლია დაწვრილებით ვადმოვცეთ სახალხო განათლების ისტორია საქართველოში, მაგრამ მაინც გვინდა მოვიხსენიოთ ისეთი დიდმნიშვნელოვანი მოვლენები, როგორც იყო 1866 წელს თბილისის სამასწავლებლო სკოლის, 1876 წელს ამიერკავკასიის სამასწავლებლო სემინარიისა და 1881 წელს ქუთაისის სამასწავლებლო სემინარიის დაარსება.

დიდი როლი შეასრულა პირველი ქართული მარქსისტული ორგანიზაციის — „მესამე დასის“ მრავალმხრივმა მოღვაწეობამ, კერძოდ, მოწინავე პედაგოგიური იდეების გავრცელებისა და დანერგვის საქმეში. ისეთი ბოლშევიკური გაზეთები, როგორც იყო „დრო“, „პროლეტარიატის ბრძოლა“, „ახალი ცხოვრება“ და „ბრძოლა“, თავიანთ ფურცლებზე აშუქებდნენ პედაგოგიური მეცნიერების ახალ პრინციპებს, მარქსისა და ლენინის დებულებებს სახალხო განათლების საკითხებზე, ხოლო ეს ბრძოლა მარქსისტული პედაგოგიკისათვის ორგანულად უერთდებოდა მშობელთა საერთო ბრძოლას თვითმპყრობელობის დამხობისა და ახალი საზოგადოებრივი წყობილების, სოციალისტური წყობილების შექმნისათვის.

ქართველი ხალხის განათლებაში გარკვეული როლი შეასრულეს პერიოდულმა ორგანოებმა — „პედაგოგიურმა ფურცელმა“ და ჟურნალმა „განათლებამ“.

მაგრამ სახალხო განათლების ნამდვილი აყვავება, მისი გაფორმება საქართველოში იწყება მას შემდეგ, რაც ოქტომბრის რევოლუციის შედეგად დამხობილ იქნა მენშევიკური ხელისუფლება და ქართველ ხალხს სათავეში მისი პირმშო საბჭოთა მთავრობა ჩაუდგა.

დიდი ოქტომბრის სოციალისტური რევოლუციის შემდეგ საქართველო, ისევე როგორც საბჭოთა კავშირის სხვა მოძმე რესპუბლიკები, განათლების დარგში სწრაფად დაწინაურდა. მან ამ მხრივ ერთბაშად გაუსწრო ინგლისს, საფრანგეთს, იტალიას, რომ აღარაფერი ვთქვათ მის მეზობელ სახელმწიფოებზე — ირანსა და თურქეთზე. რომლებიც საუკუნეების მანძილზე აწიოვებდნენ და აობრებდნენ მის მშვენიერ მიწაწყალს. საქართველო გახდა ერთ-ერთი პირველი რეს-

ბუბლიკა, რომელმაც ბოლო მოუღო წერა-კითხვის უცოდინარობის და განხორციელა საყოველთაო-სავალდებულო როგორც დაწყებითი, ისე შვიდწლიანი განათლება.

თუ რა კოლოსალური ნახტომი განხორციელდა სახალხო განათლების დარგში დროის სულ მცირე მონაკვეთზე, მოწმობს შემდეგი ფაქტი: 1921 წელს საქართველოში მხოლოდ 40 საშუალო სკოლა იყო, 20 წლის შემდეგ კი — 736, ხოლო ამჟამად გვაქვს 1046 საშუალო სკოლა. ეს ისეთი ნახტომია, რომელიც ძნელია წარმოდგინოს თავის განვითარებაში რომელიმე ბურჟუაზიულმა სახელმწიფომ.

ასევე უდიდესი ნახტომი განხორციელდა მასწავლებელთა კადრების მომზადებაში. საბჭოთა ხელისუფლების დამყარებამდე საქართველოს 5.833 მასწავლებელი ჰყავდა. ეს რაოდენობა გაორკეცდა ზუთი-ექვსი წლის მანძილზე, ხოლო 1936—1937 სასწავლო წელს 22.899-ს მიაღწია, ამჟამად კი რესპუბლიკაში 54.000 მასწავლებელი მუშაობს. შეადარეთ 5 ათასი და 54 ათასი! ეს ზრდის ისეთი ტემპია, რომლის პრეცედენტი მსოფლიოში არ არსებობს.

ჯერ კიდევ 30-იან წლებში საქართველო მთლიანი წერა-კითხვის მკოდნეობის რესპუბლიკად გადაიქცა. ფართოდ გაიშალა სკოლამდელი აღზრდის ქსელი, შეიქმნა საბავშვო ბაღები და ბაგები. თუ რევოლუციამდე საბავშვო ბაღი მხოლოდ ერთეულები იყო, 1930 წელს რესპუბლიკაში უკვე მუშაობდა 134 საბავშვო ბაღი 10.000-ზე მეტი ბავშვით, ამჟამად კი 586 საბავშვო ბაღია, რომლებშიც 36.132 ბავშვი — ჩვენი ცხოვრების ყვავილი — იზრდება. რევოლუციამდე ჩვენში უღედმამო და უმეთვალყურო ბავშვებისათვის არ იყო არც ერთი საბავშვო სახლი. 1921 წელს, საბჭოთა ხელისუფლების დამყარებისთანავე, სამი საბავშვო სახლი შეიქმნა, ხოლო 1928 წელს უკვე 30 საბავშვო სახლი მუშაობდა. ამჟამად არსებული საბავშვო სახლები უკვე რეორგანიზაციას განიცდიან და უახლოეს წლებში სკოლანტერნატებად გადაკეთდებიან.

რევოლუციამდე საქართველოში არ იყო არც ერთი უმაღლესი სასწავლებელი, გარდა 1918 წელს დაარსებული უნივერსიტეტისა, რომლის მძიმე მატერიალური მდგომარეობა საბჭოთა ხელისუფლების დამყარებამდე საყოველთაოდ ცნობილია. ამჟამად რესპუბლიკაში 19 უმაღლესი სასწავლებელია, რომლებშიც 38.000 სტუდენტი სწავლობს. ამ უმაღლესმა სასწავლებლებმა 90 ათასზე მეტი სხვადასხვა სპეციალისტი მისცეს ჩვენს ქვეყანას, ხოლო ტექნიკუმებმა, რომელთა რაოდენობა საბჭოთა ხელისუფლების წლებში 8-დან 101-მდე გადიდა, აგრეთვე რამდენიმე ათასი სპეციალისტი მოუზღვეს სოციალისტურ მშენებლობას.

რევოლუციამდე ფიქრიც კი არ შეიძლებოდა ეროვნული მკაცრი ნიერებათა აკადემიის შექმნაზე, ამჟამად კი საქართველოს სსრ მეცნიერებათა აკადემია, რომელიც 1941 წლიდან არსებობს 40 სამეცნიერო-საკვლევო ინსტიტუტით, და სოფლის მეურნეობის მეცნიერებათა აკადემია, რომელიც 1958 წელს დაარსდა. ბევრი ქართველი მეცნიერის სახელი ცნობილია როგორც მთელ საბჭოთა კავშირში, ისე საზღვარგარეთ. მათი სამეცნიერო შრომები თარგმნილია მსოფლიოს მრავალ ენაზე, და ჩვენ სიამაყით შეგვიძლია აღვნიშნოთ, რომ ბევრი მათგანი ჩვენს მშობლიურ საბჭოთა სკოლაშია აღზრდილი.

საბჭოთა სკოლა მთელ მსოფლიოში ყველაზე უკეთესი, ყველაზე პროგრესული, ყველაზე მოწინავეა. და მიანც ვახდენთ მის რეორგანიზაციას, ვინაიდან გვინდა იგი კიდევ უფრო უკეთესი, კიდევ უფრო პროგრესული, კიდევ უფრო მოწინავე იყოს. ამ აზრით, სახალხო განათლების სისტემის რეორგანიზაცია არა მარტო ახალი ნაბიჯი და ახალი სიტყვაა, არამედ, იგი წარმოადგენს რევოლუციას სკოლის ცხოვრებაში.

როგორც თქვენთვის ცნობილია, პარტიის XXI რიგგარეშე ყრილობის ისტორიულმა გადაწყვეტილებებმა, ხოლო უფრო ადრე ამხანაგ ნ. ს. ხრუშჩოვის ცნობილმა ბარათმა ც. კ.-ის პრეზიდენტის სახელზე მკაფიოდ განსაზღვრეს ჩვენი სკოლის ძირითადი ნაკლი—ცხოვრებისაგან მოწყვეტა და ამიტომ მისი რეორგანიზაციის აუცილებლობა. სსრ კავშირის უმაღლესი საბჭოს მეორე სესიის მიერ 1958 წლის 24 დეკემბერს მიღებული კანონის საფუძველზე საქართველოს სსრ უმაღლესი საბჭოს მესუთე მოწვევის პირველმა სესიამ მიმდინარე წლის 18 აპრილს მიიღო კანონი „საქართველოს საბჭოთა სოციალისტურ რესპუბლიკაში ცხოვრებასთან სკოლის კავშირის განმტკიცებისა და სახალხო განათლების სისტემის შემდგომი განვითარების შესახებ“. შემოდებულ იქნა საყოველთაო საგანმანათლებლო რეაქციის განათლება 7-დან 15—16 წლის ასაკის ბავშვებისა და მოზარდთათვის, აგრეთვე განისაზღვრა მეორე ეტაპის სკოლის შემდეგი ძირითადი ტიპები: 1) მუშა ახალგაზრდობისა და სოფლის ახალგაზრდობის საღამოს (ცვლის) საშუალო ზოგადსაგანმანათლებლო სკოლა; 2) საშუალო ზოგადსაგანმანათლებლო შრომითი პოლიტექნიკური სკოლა საწარმოო სწავლებით; 3) ტექნიკუმები და სხვა საშუალო სპეციალური სასწავლებლები. მიზანშეწონილად იქნა მიჩნეული აგრეთვე სპეციალური სკოლების შექმნა იმ ბავშვებისათვის, რომლებსაც კარგი მონაცემები აქვთ მუსიკის, ქორეოგრაფიისა და სახვითი

ხელოვნების დარგში. რეორგანიზაცია დაიწყო მიმდინარე, 1959-1960 სასწავლო წლიდან და უნდა დამთავრდეს 3—5 წლის განმავლობაში.

ახალი კანონის შესრულებისათვის განათლების ორგანოებმა უკვე გადადგეს პრაქტიკული ნაბიჯები. საქართველოს სსრ მინისტრთა საბჭოს მიერ დამტკიცებულია სპეციალური ინსტრუქცია რესპუბლიკაში სასკოლო ასაკის ბავშვთა და მოზარდთა აღრიცხვის შესახებ, რომელიც განათლების სამინისტრომ რესპუბლიკის სტატისტიკურ სამმართველოსთან ერთად შეიმუშავა. შემუშავებულია აგრეთვე დებულება საყოველთაო სავალდებულო რვაწლიანი განათლებისა და დადგენილება მშობლების და მათი შემცველი პირების პასუხისმგებლობის შესახებ ამ დარგში. რესპუბლიკის მინისტრთა საბჭოს უკვე წარედგინა პროექტი სასოფლო-სამეურნეო სანუშაოთა სეზონურობის გათვალისწინებით სოფლის სკოლებში სასწავლო წლის დაწყების, დამთავრებისა და არდადეგების ვადების შესახებ. მოეწყო საყოველთაო განხილვა ახალი სასწავლო გეგმების და პროგრამებისა ქართული, რუსული, სომხური, აზერბაიჯანული სკოლებისათვის. ბევრი რამ ამ მხრივ ჯერ კიდევ დასაზუსტებელი და პრაქტიკაში შესამოწმებელია. მაგრამ ძირითადი უკვე მიღწეულია — შეხამებულია ზოგადსაგანმანათლებლო საგნების შესწავლისა და მოსწავლეთა შრომითი აღზრდის ძირითადი მოთხოვნები. რვაწლიანი სკოლის პროფილი ნათლად არის გამოკვეთილი; იგი მოსწავლეს აძლევს არასრულ საშუალო განათლებას, თუმცა უფრო მეტ ცოდნას, ვიდრე წინანდელი შეიღწეული სკოლა, აგრეთვე ისეთ პოლიტექნიკურ მომზადებას, რომ თავისუფლად შეძლოს სწავლის განგრძობა მეორე ეტაპის სკოლაში. თავის მხრივ, მეორე ეტაპის სკოლა მიზნად ისახავს მოსწავლეს მისცეს დასრულებული ზოგადი საშუალო პოლიტექნიკური განათლება და იმგვარად მოამზადოს იგი საზოგადოებრივ-სასარგებლო შრომისათვის, რომ თავისუფლად შეეძლოს ცხოვრებაში ადგილის დაკავება. აქედან ნათლად ჩანს, რომ პირველი ეტაპის სკოლაში პრაქტიკულად ხორციელდება შრომითი მომზადების მხოლოდ პირველი ეტაპი, ხოლო მეორე ეტაპის სკოლაში ისეთი ცოდნის მიღება, რომელიც ზოგადსაგანმანათლებლო დისციპლინების საფუძვლებით შეთვისებასთან ერთად მოსწავლეს შეაიარაღებს გარკვეული პროფესიული მონაცემებით.

თქვენ უკვე იცით, რომ, კანონის მე-17 მუხლის შესაბამისად, სახალხო განათლების სისტემის რეორგანიზაცია საქართველოში ხორციელდება შემდეგნაირად: ახალ სასწავლო გეგმებსა და პროგრამებზე მიმდინარე სასწავლო წლიდან გადავიდნენ I—V კლასები,

ხოლო VI—X კლასები მუშაობენ ამჟამად მოქმედი სასწავლო გეგმებითა და პროგრამებით, მაგრამ იმ განსხვავებით, რომ მათში შეტანილია მნიშვნელოვანი ცვლილებები საწარმოო სწავლების გაძლიერების მიმართულებით. სამი წლის მანძილზე დამთავრდება რეორგანიზაცია რვაწლიანი სკოლის ფარგლებში და 1962—1963 სასწავლო წელს ჩვენ მივიღებთ რვაწლიანი ზოგადსაგანმანათლებლო შრომითი პოლიტექნიკური სკოლის პირველ გამოშვებას.

მიმდინარე, 1959—1960 სასწავლო წელს საწარმოო სწავლებაზე უკვე გადაყვანილია 168 საშუალო სკოლის IX კლასები 5.538 მოსწავლით; 1960—1961 სასწავლო წელს გადაყვანილ იქნება IX კლასების 40 პროცენტი, 1961—1962 სასწავლო წელს — 70 პროცენტი და 1962—1963 სასწავლო წელს — ყველა IX კლასი. ამგვარად, სახალხო განათლების სისტემის რეორგანიზაცია ჩვენს რესპუბლიკაში დამთავრდება 1963—1964 წლისათვის და გვექნება სრულიად ახალი სისტემა.

განათლების სამინისტრომ წელს რვაწლიანი სკოლის I—V კლასებისათვის გამოსცა ახალი სასწავლო გეგმის პროექტი, საშუალო სკოლის VI—X კლასებისათვის — მოქმედი, მაგრამ შესწორებული სასწავლო გეგმა, აგრეთვე სასწავლო გეგმები საწარმოო სწავლების ქალაქის საშუალო სკოლებისათვის (სამრეწველო წარმოების პროექტით) და საწარმოო სწავლების სოფლის საშუალო სკოლებისათვის (სასოფლო-სამეურნეო წარმოების პროექტით), სულ ოთხი სახის სასწავლო გეგმა. ამ სასწავლო გეგმებსა და პროგრამებს დართული აქვთ მითითებანი სახელმძღვანელოებით სარგებლობის შესახებ. ვინაიდან ჩვენ წელს და შესაძლოა მომავალ წელსაც ზოგიერთ სავანში ძველი სახელმძღვანელოებით მოგვიხდეს მუშაობა.

სახალხო განათლების სისტემის რეორგანიზაცია მკიდროდ აკავშირებს ერთმანეთთან სკოლას და წარმოებას. ამ მხრივ დიდი ამოცანები დგება არა მარტო სახალხო განათლების მუშაკების, სკოლის დირექტორების, მასწავლებლებისა და აღმზრდელების, არამედ, წარმოების ხელმძღვანელების, ოსტატების წინაშეც. თუ დღემდე განათლების მუშაკი მარტო სკოლაზე ფიქრობდა, ახლა ის წარმოებაშიც მიდის, ხოლო თუ წარმოების ხელმძღვანელი დღემდე მხოლოდ წარმოებაზე ზრუნავდა, ახლა მან სკოლაშიც უნდა შეიხედოს, ხოლო მასთან მისული მოსწავლე უზრუნველყოს ყოველივე აუცილებელით, ურომლისოდაც საწარმოო სწავლებას ვერ მივცემთ იმ სახესა და ფორმას, რაც რეორგანიზაციამ დასახა.

მოსწავლეთა შრომითი აღზრდა დიდი სახელმწიფოებრივი საქმეა და ამ მიზნით ჯერ კიდევ 1956—1957 სასწავლო წლიდან რეს-

პუბლიკის 20 სკოლაში შემოღებულ იქნა საწარმოო სწავლება ჩვენს მოძმე უკრაინის რესპუბლიკის გამოცდილების მიხედვით. წელს ველად მოხდა აღნიშნული სკოლების მოსწავლეთა გამოშვება. სიმწიფის ატესტატთან ერთად კურსდამთავრებულებმა მიიღეს მოწმობები როგორც პროფესიის, ისე თანრიგის მინიჭების შესახებ. ბევრი მათგანი წარმოებაში დარჩა სამუშაოდ და წარმატებით ასრულებს დაკისრებულ მოვალეობას.

მოსწავლეთა შრომითი აღზრდისა და საბალზო განათლების სისტემის რეორგანიზაციისათვის წინასწარი პირობები უთუოდ მოამზადა უფრო ადრე დაწყებულმა სწავლების პოლიტექნიზაციამ, რის შედეგადაც რესპუბლიკის 1.365 სკოლაში მოეწყო 1.659 საზეინკლო, სადურგლო და კომბინირებული სახელოსნო. გარდა ამისა, საშუალო სკოლებში გვაქვს მანქანათმცოდნეობის 369 და ელექტროტექნიკის 185 კაბინეტი. თითქმის ყველა სკოლა უზრუნველყოფილია სასწავლო-საცდელი ნაკვეთით. ამ საქმის ორგანიზაციის მიზნით მასწავლებელთა დახელოვნების ინსტიტუტში სპეციალურად შეიქმნა პოლიტექნიკური სწავლების მეთოდური კაბინეტი, ხოლო პედაგოგიკის სამეცნიერო-საკვლევ ინსტიტუტში — პოლიტექნიკური სწავლების სექტორი. ეს საკითხები დაექვემდებარა აგრეთვე განათლების სამინისტროს მოძრავ ლაბორატორიას და ყველა ამ ბერკეტის ამოძრავებით რესპუბლიკაში ცოტა როდი გაკეთდა მოსწავლეთა პოლიტექნიკური განათლებისათვის. მაგალითად, გასული სასწავლო წლიდან გადმოღებულ იქნა სტავროპოლის მხარის სკოლების მდიდარი გამოცდილება მოსწავლეთა საწარმოო ბრიგადების შექმნაში. სოფლის მეურნეობის სამინისტროსთან ერთად შემუშავდა ამ ბრიგადების დებულება. შედეგად ის მივიღეთ, რომ 1958 წლის სექტემბრიდან 1959 წლის 20 ივლისამდე მოსწავლეთა ბრიგადებმა 1.200.000-ზე მეტი შრომადღე გამოიმუშავეს. 1.348 საწარმოო ბრიგადასა და 3.406 რგოლში რესპუბლიკის 89.014 მოსწავლე მუშაობდა.

ჩვენ ფართოდ უნდა დავნერგოთ მოსწავლეთა შრომითი აღზრდის ისეთი მასობრივი ღონისძიება, როგორიცაა თვითმომსახურება. ჯერ კიდევ 1955 წელს თვითმომსახურება თავისი ინიციატივით შემოიღო თბილისის 88-ე სკოლამ (დირექტორი ამხ. ი. გიორგაძე). შემდეგ თვითმომსახურება შემოიღეს 77-ე და 87-ე სკოლებმა. ამჟამად იგი გავრცელებულია რესპუბლიკის უმრავლეს სკოლაში. მოწყობილია თვითმომსახურების კუთხეები; არის ტანსაცმლის გასაბდელი, სადაც მეგარდერობის მოვალეობას მოსწავლეები ასრულებენ; მოწყობილია სანიტარული საგუშავგობები; ნაკლასო ოთახებსა და დეკორაციებში მორიგე კლასები ადევნებენ თვალყურს წესრიგსა და სი-

სუფთავეს; თითოეულ კლასს აქვს საჭირო ინვენტარი (კოცხი, იატაკის ჯაგრისი, ჩვარი და სხვ.); საკლასო ოთახებს თვით მოსწავლეებმაც ასუფთავებენ და მათ უკვე შეგნება უყარნახებს პატივი სცენ თავიანთი შრომის ნაყოფს — სისუფთავესა და წესრიგს. ბევრ სკოლაში შენობისა და ინვენტარის რემონტსაც კი მოსწავლეები ასრულებენ მასწავლებლების ხელმძღვანელობით. ამ მხრივ დამახასიათებელია აბილისის 26 კომისრის რაიონის მოსწავლეთა მაგალითი: მათ შეაკეთეს 2.136 მერხი, 246 მაგიდა და 180 საკლასო დაფა. 77-ე სკოლაში უფროსი კლასების მოსწავლეებისაგან შემდგარმა სამმა სამშენებლო ბრიგადამ ჩაატარა ინვენტარისა და სასკოლო შენობის რემონტი.

როგორც უკვე აღვნიშნე, მიმდინარე წელს საწარმოო სწავლებასზე გადაყვანილია 168 სკოლა, რაც შეადგენს საშუალო სკოლათა საერთო რაოდენობის 15,99 პროცენტს. მომავალ წელს გადაყვანილი იქნება 427 სკოლა, ე. ი. 40,6 პროცენტი, ხოლო 1962 წელს — მთლიანად ყველა IX კლასი. თუ ამჟამად სახალხო მეურნეობის საბჭოს 40 წარმოება ემსახურება საწარმოო სწავლებას, უახლოესი სამი წლის მანძილზე ჩვენ დაგეგმირდება 6-ჯერ მეტი ადგილი საწარმოებში. ეს დიდი საქმეა, რა ჩვენ ვთხოვთ სახალხო მეურნეობის საბჭოს მოამზადოს საწარმოები ისე, როგორც ამას საწარმოო სწავლებასზე IX კლასების გადაყვანის უკვე დამტკიცებული გეგმა ითვალისწინებს. იგივე უნდა ითქვას ადგილობრივი მრეწველობის სამინისტროს საწარმოებზე, საბჭოთა მეურნეობების, კოლმეურნეობების, სოფლის ელექტროსადგურებისა და სატრაქტორო-სარემონტო სადგურების შესახებ.

საწარმოო სწავლება ეხება აგრეთვე სასწავლო-სააღმზრდელო ტიპის ისეთ ახალ დაწესებულებებს, როგორიც სკოლა-ინტერნატებია.

პარტიის XX ყრილობის დადგენილებით შექმნილი სკოლა-ინტერნატების ქსელი ჩვენს რესპუბლიკაში ყოველწლიურად ფართოვდება. ამჟამად უკვე გვაქვს 27, ხოლო დაახლოებით ორი თვის შემდეგ გვექნება 29 სკოლა-ინტერნატი 5.500 მოსწავლით.

სკოლა-ინტერნატების მუშაობას დიდი გასაქანი მიეცა: დაგროვდა გარკვეული გამოცდილება, ხდება სწავლების შეერთება მწარმოებლურ შრომასთან. ამჟამად სკოლა-ინტერნატების ხაზით ორი ძირითადი მიმართულება ინარჩუნებს თანაბარ ძალას: პირველი — სასწავლო-სააღმზრდელო პროცესის ყოველმხრივ გაუმჯობესება. მეორე — მატერიალურ-ტექნიკური ბაზის განმტკიცება. გარკვეულ მიღწევებთან ერთად, სკოლა-ინტერნატების მუშაობაში ადგილი აქვს სერიოზულ ნაკლოვანებებსაც, მაგრამ ეს დროებითი, გარდამავალია;

მთავარი ისაა, რომ მოკლე დროში შეიქმნა 27 სკოლა-ინტერნატი, ადრეების ერთი ნაწილი კარგად გაერკვა ახალი ტიპის სასწავლებლებში, სააღმზრდელო დაწესებულებების პროფილში, მიზნებსა და ამოცანებში, რისი უტოლნარობაც პირველ ეტაპზე ძალიან აბრკოლებდა იუშაობას. ამჟამად შეგვიძლია სრული რწმენით განვაცხადოთ, რომ უახლოეს ორ წელიწადში უკვე ათობით გვექნება მისაბამი სკოლა-ინტერნატები არა მარტო საესეებით გამართული სასწავლო-სააღმზრდელო პროცესით, არამედ, კარგი მატერიალური ბაზითაც.

სკოლა-ინტერნატების მომავალი წლების ძალიან დიდი კონტინგენტი უკლებლივ რომ ავითვისოთ, საჭირო იქნება არა მარტო ახალი შენობებისა და შენობათა ანსამბლების აგება, არამედ, ძველების გამოყენებაც და მათი შეგუება სკოლა-ინტერნატების საჭიროებისათვის. საჭარბველოს კვ ცენტრალური კომიტეტის, პირადად ამხანაგ ვ. პ. შყავანაძის დახმარებით, გადმოგვეცა არა ერთი შენობა, ხოლო თუ დღემდე სკოლა-ინტერნატების გახსნისა და კონტინგენტის ათვისების გეგმა სრულდება, ეს, პირველყოვლისა, ამ ყოველმხრივი მხარდაჭერის შედეგია. რესპუბლიკაში დიდი რეზერვები მოიძებნება, მაგრამ საჭიროა ყველა დაინტერესებული იყოს ხელი შეუწყოს ამ ახალი ტიპის დაწესებულებების შექმნას. უყურადღებოდ არ უნდა დავტოვოთ არც ერთი შესაძლებელი, ოდნავ მაინც გამართლებული ვარიანტი, თუ გვინდა მასობრივად მოვაწყოთ სკოლა-ინტერნატები და 1965 წლისათვის მოსწავლეთა კონტინგენტი ნამდვილად ავიყვანოთ 42 ათასამდე. ბევრი რაიონი ამ მხრივ დიდ თაოსნობას იჩენს, კოლმეურნეობათა სახსრებით აშენებს სკოლა-ინტერნატების შენობებს, ეძებს შესაფუძვლებს და დაინტერესებულია თავის რაიონში ჰქონდეს ეს უაღრესად დიდმნიშვნელოვანი სასწავლო-სააღმზრდელო დაწესებულება.

საერთოდ სასკოლო მშენებლობის მხრივ რესპუბლიკაში მდგომარეობა წინა წლებში სასურველი იყო. წარმატებით სრულდებოდა მშენებლობის გეგმები — 102, 104, 106 პროცენტითაც კი. წელს ერთგვარი დაბრკოლებები შეიქმნა, მაგრამ ჩვენ დარწმუნებული ვართ, რომ მშენებლობის სამინისტრო, პირადად მინისტრი ამხ. ს. ლორთქიფანიძე იპოვის გამოსავალს და ყველაფერს გააკეთებს გეგმის შესრულებისათვის, მით უფრო, რომ წელს რესპუბლიკაში შენდება ყველაზე მეტი სასკოლო შენობა, ვიდრე რომელიმე წინა წელს: უნდა აშენდეს 35 ახალი სასკოლო შენობა, სკოლა-ინტერნატის, 15 სასწავლო კორპუსი, 2 საბავშვო ბაღი, 2 სპორტული დარბაზი და მთელი რიგი სხვა ნაგებობანი, რომელთა საერთო ღირებულება 48.672.000 მანეთს შეადგენს. განსაკუთრებით მძიმე მდგომარეობა

რეობაა სკოლა-ინტერნატების საბინაო მშენებლობის ხაზით, მაგრამ იმედი გვაქვს, რომ დარჩენილი დრო მაქსიმალურად იქნება გეგმიური ნებისათვის. ნებისათვის.

უკანასკნელი 5—6 წლის განმავლობაში სახალხო განათლების მდგომარეობის გაუმჯობესებას ჩვენს რესპუბლიკაში ნათლად მოწმობს არა მარტო სასკოლო შენობათა მშენებლობის გაძლიერებული ტემპი, რაც წინათ არასოდეს არ ყოფილა, არამედ სკოლების უკეთესი უზრუნველყოფაც სახელმძღვანელოებითა და თვალსაჩინო ხელსაწყო-იარაღებით. თუ 1950 წელს გამოიცა 99 სახელწოდების სახელმძღვანელო 1.779 ათასი ტირაჟით, წელს გამოიცა 112 სახელწოდების წიგნი 3,200 ათასი ტირაჟით, ე. ი. ზრდა თითქმის ორჯერ მეტია. ასევე, თუ 1950 წელს 42 ორიგინალური სახელმძღვანელო გვექონდა, ამჟამად 59 გვაქვს. უკანასკნელი სამი წლის მანძილზე პირველად გამოიცა ახალი სახელმძღვანელოები: პოლიტექნიკური სწავლებისათვის — 16, სპეციალური სკოლებისათვის — 15 და დამხმარე სახელმძღვანელო — 10. უთუოდ მიღწევია პირველი აგვისტოსათვის ყველა სახელმძღვანელოს გამოცემა, რაც წინათ თითქმის არასოდეს არ მომხდარა. სახელმძღვანელოების დიდი ნაწილი შესამჩნევად გაუმჯობესებული და შემცირებულია, თანდათან უახლოვდება საზოგადოებრივ-სასარგებლო შრომისათვის ახალგაზრდობის მომზადების დიდ ამოცანას. მაგრამ, ამ მხრივ, როგორც განათლების სამინისტროს, ისე კულტურის სამინისტროს, რომლის გამგებლობაშიც თავმოყრილია მთელი საგანმრეწველო საქმე, დასჭირდება დიდი მუშაობა, რათა მკვეთრად გაუმჯობესდეს სახელმძღვანელოების არა მარტო შინაარსი, არამედ, პოლიგრაფიული შესრულებაც. არ შეიძლება სახელმძღვანელო იბეჭდებოდეს ცუდი ხარისხის ქაღალდზე, რომელსაც ტრიბლექსისა და დუბლექსის კი არა, ერთი ფერის აღებაც არ შეუძლია. ასევე არ შეიძლება მოსწავლეს მიეცეთ ცუდი ყდა-ში ჩასმული სახელმძღვანელო.

განათლების ორგანოებისა და პედაგოგიური კოლექტივების მოთხოვნაა, რომ გამომცემლობანი „ცოდნა“ და „საბლიტგამი“ დაუზრუნდნენ თავის უშუალო უწყებას — განათლების სამინისტროს ვინაიდან „ცოდნა“ ფაქტიურად არ არის სასწავლო-პედაგოგიური გამომცემლობა, რაც იგი უნდა იყოს, თუ გვინდა რესპუბლიკაში სახელმძღვანელოების გამოცემის საქმე საბოლოოდ მოგვარდეს. ეს მით უფრო საჭიროა ახლა, სახალხო განათლების მთელი სისტემის რეორგანიზაციასთან დაკავშირებით, ვინაიდან არა მარტო ახალი სახელმძღვანელოები უნდა შევადგინოთ, ხოლო ძველი მკვეთრად

გავაუმჯობესოთ, არამედ, ამასთან, გადაჭრით გავადიდოთ სასწავლო-მეცნიერო და მეთოდური ლიტერატურის გამოცემაც. ჩვენს დავეხმაროთ წარმოების პრაქტიკოსებს, რომლებსაც განზრახული აქვთ თავიანთ საწარმოო სპეციალობაში სასწავლო პროგრამებისა და სახელმძღვანელოების შედგენა. ეს იმდენად დიდი საქმეა, რომ თუ განათლების სამინისტროს სასწავლო-მეცნიერო გამოცემლობა არ ექნა, დაკისრებულ ამოცანას თავს ვერ გაართმევს.

თვალსაჩინო ხელსაწყოებით სკოლათა კაბინეტ-ლაბორატორიების შევსება, როგორც აღვნიშნეთ, მკაფიოდ მოწმობს უკანასკნელი 5—6 წლის მანძილზე სახალხო განათლების მდგომარეობის გაუმჯობესებას. საკმარისია ითქვას, რომ თუ 1957 წელს სკოლების კაბინეტ-ლაბორატორიებმა მხოლოდ 4 მილიონი მანეთის სასწავლო ხელსაწყო-იარაღები მიიღეს, წელს მათ უკვე შეიძინეს ორნახევარჯერ მეტი — 10.400.000 მანეთისა. თუ ამას მივეუბნებთ შეფი ორგანიზაციებისა და საწარმო-დაწესებულებების მიერ სკოლებში უსასყიდლოდ მოწყობილ სახელოსნოებს, რომელთა საერთო ღირებულება 28 მილიონ მანეთს შეადგენს, ნათელი გახდება, თუ რა ბევრი გაკეთდა სულ მოკლე ხანში სკოლების საჭიროებათა დასაკმაყოფილებლად. მაგრამ ეს ჯერ კიდევ საკმარისი არ არის, ვინაიდან რესპუბლიკის სკოლების კაბინეტ-ლაბორატორიებს ნორმით ესაჭიროებათ 127.356.000 მანეთის თვალსაჩინო ხელსაწყო-იარაღები. აქედან 1959 წლის პირველი იანვრისათვის სკოლებს უკვე მიღებული ჰქონდათ 46.600.000 მანეთისა, შესაძენი დარჩა 80.760.000 მანეთის თვალსაჩინო ხელსაწყო-იარაღები.

გარდა ამისა, კაბინეტ-ლაბორატორიების 50 პროცენტი შევსებას საჭიროებს, რისთვისაც გათვალისწინებულია ყოველწლიურად მხოლოდ 20 მილიონი მანეთი. ზრდის ტემპები ამ მხრივაც დიდი გვაქვს, რასაც მოწმობს თვალსაჩინო ხელსაწყოების ბაზის მუშაობის მკვეთრად გადიდება. მაგალითად, თუ 1955 წელს თვალსაჩინო ხელსაწყოების ბაზამ სკოლებს მიაწოდა 5.300.000 მანეთის, გასულ წელს უკვე ორჯერ მეტი — 12.700.000 მანეთის თვალსაჩინო ხელსაწყო-იარაღები გადასცა. ეს ფრიად მნიშვნელოვანი დახმარებაა, მაგრამ მასწავლებლების, მოსწავლეების ამოცანაა დიდი მზრუნველობით მოექცნენ ხელსაწყო-იარაღებს, გამოუყენების დროს არ დაახიანონ, არ გატეხონ. თუ არსებულ ხელსაწყო-იარაღებს სანიმუშოდ მოვეუბლოთ, ისე, როგორც უნდა ვუვლიდეთ, ვუფრთხილდებოდეთ სკოლის შენობას, შეგვიძლია მივადწიოთ სკოლის ყველა საჭიროების მაქსიმალურ დაკმაყოფილებას. სკოლის დირექტორები, მასწავლებლობა, მოსწავლეობა კოლექტივები, სასკოლო პარტიული, კომკავშირული,

პიონერული ორგანიზაციები თავიანთ ყოველდღიურ ამოცანად უნდა
რისხავდნენ სასკოლო ქონების მოვლა-შენახვას, როგორც ამას ითვალისწინებს მახარაძელთა ძვირფასი ინიციატივა, რამაც რესპუბლიკას უკვე მისცა ათეულ მილიონობით დანაზოგი და დიდად შეუწყობდა სკოლის მატერიალური ბაზის განმტკიცებას.

ერთ-ერთი ფრიად მნიშვნელოვანი საკითხია სკოლების უზრუნველყოფა ინვენტარითა და დგამ-ავეჯით. მისასალმებელია, რომ ზოგიერთი საწარმო უკვე გადაყვანილია სასკოლო ავეჯის დამზადებაზე, თუმცა ჯერჯერობით ეს საკმარისი არ არის. აუცილებელია სპეციალურად მუშაობდეს რამდენიმე ფაბრიკა და ქარხანა მარტოოდენ სასკოლო ინვენტარის დასამზადებლად.

არა მარტო საქართველოს, თითქმის ყველა მოკავშირე რესპუბლიკას აინტერესებს გადაწყდეს საკითხი ახალი მერხებისა, რომლებიც უკეთ დააკმაყოფილებენ სწავლა-აღზრდის თანამედროვე მოთხოვნებს. დღემდე მასობრივად იხმარება ერისმანის სისტემით დამზადებული სასკოლო მერხი. მაგრამ იგი იმდენად მოძველებულია, რომ აღარ შეეფარდება თანამედროვე ზოგადსაგანმანათლებლო პოლიტიკური შრომის სწავლების სკოლას. ეს საკითხი არაერთგზის განიხილა განათლების სამინისტრომ, შეიმუშავა გაუმჯობესებული ტიპის მერხის ნიმუში, დაამზადა ტექნიკური ნახაზები, რომლებიც ითვალისწინებენ ლითონის საფუძველს. თეორიულად უკვე დამტკიცებულია, რომ ეს ახალი ტიპის მერხი, მართალია, ცოტა უფრო ძვირი დაჯდება, ვიდრე ერისმანის ტიპისა, მაგრამ რამდენიმე ათეული წლით უფრო მეტხანს გაძლებს და უფრო გამოსაყენებელი იქნება.

კარგი მატერიალური ბაზა აკადემიური წარმატების მაღალ მაჩვენებლებს მოგვცემს. ეს მთავარია. უკანასკნელი ხუთი წლის განმავლობაში სასწავლო-სააღმწერდლო პროცესის გაუმჯობესებას მოწმობს მოსწავლეთა მოსწრების ის დინამიკა, რომელიც შემდეგ პროცენტულ გამოხატულებას გვაძლევს: 1954—1955 სასწავლო წელს მოსწავლეთა აკადემიური მოსწრება შეადგენდა 86,4 პროცენტს, 1955—1956 სასწავლო წელს — 87,7 პროცენტს, 1956—1957 სასწავლო წელს — 87,9 პროცენტს, 1957—1958 სასწავლო წელს — 89,6 პროცენტს, ხოლო 1958—1959 სასწავლო წელს, საბოლოოდ დაუზუსტებელი მონაცემებით, უკვე აქარბებს 90 პროცენტს. როგორც ხედავთ, მოსწავლეთა მოსწრების დინამიკა უკანასკნელი ექვსი წლის განმავლობაში აღმავლობის ხაზით მიემართება, ეს კი უკვე ნიშნავს მუშაობის გაუმჯობესებას. მაგრამ თუ ღრმად ჩავიხედავთ ამ ციფრებში, შევნიშნავთ ზოგან არსებულ ჩამორჩენას, მაგალითად,

სამხრეთ ოსეთის ავტონომიურ ოლქში ვერ ასწრებს მოსწავლეთა 20,6 პროცენტი, ახალქალაქის რაიონში — 18,9 პროცენტი, რაიონში — 20 პროცენტი. ზოგ სხვა რაიონშიც მოსწავლეთა მოსწრება ჯერ კიდევ არასასურველია, და ვფიქრობთ, ამჟამად, როცა სახალხო განათლების სისტემის რეორგანიზაცია ხდება, არ უნდა გვქონდეს არც ერთი რაიონი, სადაც მოსწავლეთა აკადემიური მოსწრება სათანადო დონეზე არ იდგეს.

მკვეთრად უნდა გავაუმჯობესოთ აგრეთვე მუშა და სოფლის ახალგაზრდობის სკოლების როგორც ქსელი, ისე მუშაობა, მით უფრო, რომ ამ ტიპის სკოლების რიცხვი ყოველწლიურად იზრდება, ვინაიდან ერთ-ერთ ძირითად ამოცანად დასახულია, რომ სახალხო მეურნეობის სხვადასხვა დარგში მომუშავე რვაწლიანი სკოლის კურსდამთავრებულებს საშუალება მიეცეთ მიიღონ სრული საშუალო განათლება და აიმაღლონ პროფესიული მომზადება. მუშა და სოფლის ახალგაზრდობის სკოლები 15 წელია არსებობენ. ამჟამად ჩვენ უკვე გვაქვს მუშა ახალგაზრდობის 111 საშუალო სკოლა, ხოლო სოფლის ახალგაზრდობის 166 სკოლა. შეიღწილიანი გეგმა ითვალისწინებს, რომ 1965—1966 სასწავლო წლისათვის რესპუბლიკაში გვქონდეს მუშა ახალგაზრდობის 200 და სოფლის ახალგაზრდობის 260 სკოლა. გარდა ამისა, ფართოვდება დაუსწრებელი სწავლების სკოლები, რომლებიც უკვე შექმნილია რესპუბლიკის 5 დიდ ქალაქში.

ასევე ყოველმხრივ უნდა გავაუმჯობესოთ სკოლამდელი საზოგადოებრივი აღზრდის დაწესებულებების მუშაობა, გავაფართოოთ საბავშვო ბაღების და ბაგების ქსელი. დასამალი არ არის, ამჟამად საბავშვო ბაღებზე ისეთი მოთხოვნილებაა, რომ იგი დიდად აქაზრებს უმადლეს სკოლაში შემსვლელთა რაოდენობას. უფრო ადვილი ხდება, რომ საშუალო სკოლის კურსდამთავრებული უმადლესში შევიდეს, ვიდრე 3—4 წლის ბავშვი საბავშვო ბაღში მიიღონ. საკავშირო ორგანოების დადგენილების საფუძველზე, საქართველოს სსრ რესპუბლიკაში უნდა განვითარდეს საბავშვო სკოლამდელ დაწესებულებათა ქსელი. უკვე გადადგმულია ნაბიჯები იმისათვის, რომ შეიქმნას ერთიანი სკოლამდელი დაწესებულება — ბაგა-ბაღი. 1960 წლის პირველი იანვრისათვის რესპუბლიკას უნდა ექნეს 15 ასეთი ერთიანი სკოლამდელი დაწესებულება 1.765 ბავშვით. იმისათვის, რომ შეესრულოთ საქართველოს კვ ცენტრალური კომიტეტისა და საქართველოს სსრ მინისტრთა საბჭოს დადგენილება, საჭირო იქნება დაიგეგმოს ბაგა-ბაღის ტიპური პროექტებით ახალი შენობების მშე-

ნებლობა და მომზადდეს მაღალკვალიფიციური კადრები ასეთი ტიპის დაწესებულებებისათვის.

ასევე უნდა გავაძლიეროთ პიონერთა სახლების, პიონერთა და მოსწავლეთა სასახლეების, ნორჩ ტექნიკოსთა სადგურების, პიონერთა პარკების, სპორტული სკოლების, ნორჩ ნატურალისტთა სადგურების, საექსკურსიო ტურისტული ბაზების სკოლის გარეშე მუშაობა. ამ დაწესებულებათა საერთო რიცხვი 157 შეადგენს. რესპუბლიკის სკოლის გარეშე დაწესებულებების 1.388 რაზმი მეორე საკავშირო ექსპედიციაშიც კი არის ჩამბული, რომელსაც დავალებული აქვს მშობლიური მხარის კომკავშირის ისტორიის შესწავლა. ეს ხელს უწყობს ბავშვთა ინტერნაციონალურ აღზრდასაც, ხოლო ჩვენი სახალხო განათლება უკვე თავისი ბუნებით ინტერნაციონალურია. რესპუბლიკის 4.210 ზოგადსაგანმანათლებლო სკოლიდან ქართული სკოლაა 2.892, რუსული — 286, სომხური — 246, აზერბაიჯანული — 157, აფხაზური — 38, ოსური — 238, ავარული — 4, ქურთთა — 1, შერეული — 349. გარდა ამისა, ისწავლება ინგლისური, გერმანული, ფრანგული ენები, რამდენიმე სკოლაში შემოღებულია სპეციალური კლასები, სადაც, ნაცვლად V კლასისა, მეორე კლასიდან იწყება უცხო ენების შესწავლა. იმ ვარაუდით, რომ მაღალ კლასებში რამდენიმე საგანი მთლიანად უცხო ენაზე ისწავლებოდეს.

განათლების სამინისტრო სერიოზულ ყურადღებას აქცევს მოსწავლეთა ინტერნაციონალურ აღზრდას, რაც ხორციელდება არა მარტო ისტორიისა და ლიტერატურის, გეოგრაფიისა და კონსტიტუციის სწავლების დროს, არამედ, ისეთ ღონისძიებათა საშუალებითაც, როგორცაა თვითმოქმედება, მკიდრო კავშირის დამყარება მოძმე რესპუბლიკებისა და დემოკრატიული ქვეყნების სკოლებთან. ეს მუშაობა კარგად აქვთ დაყენებული ქალაქ თბილისის პირველ საშუალო სკოლას, აგრეთვე 77-ე, 88-ე, 55-ე, 93-ე, 23-ე და 136-ე სკოლებს. კერძოდ, თბილისის 77-ე სკოლას მეგობრობა აკავშირებს მოსკოვის 204-ე სკოლასთან. რომლის დირექტორი ამხ. მ. ა. პოლიაკოვა დღეს ჩვენი ყრბობის დელეგატია. თბილისელ მოსწავლეებს ასევე მკიდრო მეგობრობა აქვთ მოძმე რესპუბლიკების, მათ შორის სომხეთის სკოლებთან. 89-ე ქართული სკოლის მოსწავლეები ამას წინათ იყვნენ ერევნის ხაჩატურ აბოვიანისა და მაიაკოვსკის სახელობის სკოლებში. მათ მკიდრო კავშირი დაამყარეს აღნიშნული სკოლების კომკავშირულ და პიონერულ ორგანიზაციებთან, ხოლო თავიანთ სკოლაში მოაწყვეს სომხეთის რესპუბლიკის სახალხო მეურნეობისა და კულტურის მიღწევათა გამოფენის კუთხე.

თბილისის 95-ე სომხური სკოლა დაკავშირებულია 99-ე ქართულ და 73-ე აზერბაიჯანულ სკოლებთან. საინტერესო სანახავე იყო მათ მიერ მოწყობილი მეგობრობის საღამო — ამიერკავკასიის სამი მოძმე ხალხის საღამო, რომელიც სიმბოლურად გამოხატავდა საბჭოთა კავშირის ხალხთა ძმობასა და მეგობრობას. გულს ახარებდა მეგობრობის საღამო, რომელიც ერთად მოაწყვეს 78-ე რუსულმა, 92-ე სომხურმა, 84-ე და 89-ე ქართულმა სკოლებმა, როცა ისინი შეხვდნენ ჩვენი რესპუბლიკის გამოჩენილ ადამიანებსა და საბჭოთა არმიის სახელოვან მეთორბეშს. 88-ე ქართული სკოლის მასწავლებელთა და მოსწავლეთა ერთი ჯგუფი ეწვია ბელორუსიის დედაქალაქ მინსკს. ხოლო 81-ე რუსული სკოლა — ბაქოს. მჭიდრო კავშირია დამყარებული 84-ე ქართული სკოლის მოსწავლეებსა და თათრეთის ელტონომიური საბჭოთა სოციალისტური რესპუბლიკის მოსწავლეთა შორის. მათ ერთმანეთს გაუგზავნეს 250-ზე მეტი წერილი. თბილისის მუშა ახალგაზრდობის № 12 სკოლისა და № 10 სომხური სკოლის მოსწავლეები იყვნენ მოსკოვში, სადაც ისინი გაეცნენ ფაბრიკა „პარტიზის კომუნის“ მუშაობას. გადმოიღეს მოწინავე გამოცდილება. ძალიან კარგად მოიქცა თბილისის 26 კომისრის რაიონი, როცა მოაწყო საბჭოთა კავშირის ხალხთა დიადი მეგობრობისადმი მიძღვნილი გამოფენა საქართველოში საბჭოთა ხელისუფლების დამყარების 40 წლისთავთან დაკავშირებით. რაიონის სკოლებში მოწყობილია მოსწავლეთა ნაკრები არა ერთი სპორტული გუნდი, რომლებშიც მოსწავლეთა სპორტული ღირსებისათვის ერთად იბრძვიან რუსი, ქართველი, სომეხი, აზერბაიჯანელი, აფხაზი და ოსი მოსწავლეები. თბილისის 93-ე სომხურ სკოლას, სადაც დირექტორია ანხ. ვ. სისაკიანი, მეგობრობა აქვს დამყარებული ჩეხოსლოვაკიის ქალაქ იგლავას სკოლასთან. ამ მეგობრობას უკვე 6 წლის ისტორია აქვს. 93-ე სკოლა მეგობრულად არის დაკავშირებული რიგის სკოლასთან, აგრეთვე შორეული ჩრდილოეთის ევენთა ოლქთან. ამ სკოლამ მოაწყო მეგობრობის კლუბი, უშვებს გაზეთს „მეგობრობის“ სახელწოდებით და „პიონერსკაია პრადას“ რედაქციის საშუალებით კავშირი აქვს დამყარებული გერმანიის დემოკრატიული რესპუბლიკის ბერლინის 24-ე სკოლასთან. სასიზარულოა თბილისის 67-ე ქართული სკოლის (დირექტორი ლ. მელაძე) მეგობრული ურთიერთობა ჩინეთის, გერმანიის დემოკრატიული რესპუბლიკის ქალაქ ლაიპციგის მე-16 და ქ. ერვენის 67-ე სკოლებთან. ასეთ კავშირურობას ინტერნაციონალური აღზრდის საქმეში დიდი მნიშვნელობა ენიჭება. იგი ამალღებს მოსწავლეთა შეგნებულობას, დისციპლინაობას, ხელს

3. მასწავლებელთა ყრულობა.

უწყობს მომავალი ღირსეული საბჭოთა მოქალაქის კომუნისტური სულისკვეთებით აღზრდას.

როგორც მოგეხსენებათ, აღზრდის ცენტრალური ფიგურა მასწავლებელია.

საქართველოს მრავლად ჰყავს საუკეთესო მასწავლებლები, კარგი დირექტორები, განათლების უანგარო მუშაკები. რესპუბლიკაში ფართოდ არიან ცნობილი გ. კობახიძე, ა. ტიმოფეევა, ი. გიორგაძე, გ. ჩერკასოვა, ნ. კიკვაძე, ე. გეგიაძე, ლ. მელაძე, ა. არუთინიანი, თ. მაჭუტაძე, ა. ქურიძე, მ. მურადოვი, ვ. წულუისკირი, ნ. ალადაშვილი, ნ. ჯაფარიძე, ვ. ჩხენკელი, ტ. ტყემალაძე, ვ. რიაბინინი, მ. ბალანჩივაძე, პ. ბარამიძე, ა. ნონეზოვი, ხმალაძე, გ. ხობლენკო და მრავალი სხვ. ისინი უანგაროდ ემსახურებიან სახალხო განათლების საქმეს, მოსწავლე ახალგაზრდობის კომუნისტური სულისკვეთებით აღზრდას. მათი მუშაობის დადებითი გამოცდილება ინერგება რესპუბლიკის სკოლებში და ჩვენი ამოცანაა ფართოდ გავავრცელოთ ის ყველა სკოლაში.

ყველა სკოლა სანიმუშო უნდა იყოს. ამის მიღწევა შეიძლება. თუ მთელი პასუხისმგებლობით მოვეკიდებით სკოლის ხელმძღვანელებისა და მასწავლებლების შერჩევას, ხოლო ამ საქმეში ყოველმხრივ შეგვიწყობენ ხელს ადგილობრივი პარტიული, საბჭოთა, კომკავშირული ორგანიზაციები. ყველამ უნდა შევიგნოთ, რომ ერთი სუსტი ან ცუდი მასწავლებელი ამახინჯებს 30—60 ბავშვს მაინც. საბჭოთა სკოლა წმიდათა წმიდა დაწესებულებაა და არავის არ უნდა მიეცეთ უფლება, რომ იქ ტალახი შეიტანოს, რომ მას თუნდაც ერთმა ადამიანმა ლაქა მოსცხოს. უნდა მივიღოთ ზომები მასწავლებელთა შემადგენლობის გასაუმჯობესებლად.

დიდი ლენინი თავის ერთ-ერთ უკანასკნელ წერილში, რომლის სათაურია „ფურცლები დღიურიდან“, მთელი სერიოზულობით აყენებდა საკითხს ახალ სოციალისტურ საზოგადოებაში სახალხო მასწავლებლის მდგომარეობისა და როლის შესახებ. ეს წერილი, როგორც თქვენთვის ცნობილია, დაიწერა 1923 წელს, და ჩვენი დიდი ბელადი მაშინ ამბობდა: „სახალხო მასწავლებელი ჩვენში ისეთ სიმაღლეზე უნდა დაეაყენოთ, როგორზედაც იგი არასოდეს არ მდგარა. არ დგას და არც შეიძლება იდგეს ბურჟუაზიულ საზოგადოებაში... ამისკენ უნდა მივისწრაფოდეთ სისტემატური, დაუცბრომელი, დაეინებულები მუშაობით, უნდა ვცდილობდეთ მის გონებრივ ამაღლებას, მის ყოველმხრივად მომზადებას დიდი საქმისათვის და — რაც ყველაზე უმთავრესია, უპირველესი — მისი მატერიალური მდგო-

მარეობის გაუმჯობესებას. სისტემატურად უნდა გავაძლიეროთ მთავრობის წარმომადგენლებთან და მსახურის მფლობელებთან მოსამზადებლად“.

ჩვენ ყოველდღიურად უნდა ვიბრძოდეთ ლენინის ამ მითითების პრაქტიკულად შესრულებისათვის. კერძოდ, განსაკუთრებული ყურადღება უნდა მიექცეს სოფლად მომუშავე მასწავლებლების უზრუნველყოფას. საჭიროა განუხრელად სრულდებოდეს სსრ კავშირის მინისტრთა საბჭოს 1948 წლის 10 თებერვლის № 246 დადგენილება „დაწყებითი და შეიღწილიანი სკოლების მასწავლებელთათვის შეღავათებისა და უპირატესობათა შესახებ“. 54.000 მასწავლებელიდან 39.000 სოფლად მუშაობს, ხოლო მათგან 16 ათასზე მეტი დაქირავებულ ბინებში ცხოვრობს. ამიტომ სოფლად მასწავლებელთა ბინების მშენებლობას განსაკუთრებული ყურადღება უნდა მიექცეოს რაიონულმა აღმასკომებმა, რათა ბოლომდე სრულდებოდეს სსრ კავშირის მინისტრთა საბჭოს 1954 წლის 26 მარტის № 517 დადგენილება „სოფლის სკოლების მასწავლებელთათვის საბინაო მშენებლობის შესახებ“. 1954—1956 წლებში თვითდაბეგვრის წესით სოფლად მასწავლებელთათვის უნდა აგებულიყო 450 ბინა, ფაქტიურად კი აშენდა მხოლოდ 172. 1957 წელს მხოლოდ ორი ბინა აშენდა, 1958 წელს კი ხუთი სახლიდან არც ერთი არ აშენებულა.

მაგრამ ეს სულაც არ იყო მიზეზი იმისა, რომ თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის 391 კურსდამთავრებულიდან 1958 წელს 90 კაცი სამუშაოზე არ გამოცხადდა, ხოლო 16 კაცმა საგზურიც კი არ მიიღო. ასეთი ფაქტები შეუფერებელია ახალგაზრდა საბჭოთა სპეციალისტისათვის, და ჩვენ ვფიქრობთ, რომ თუ გატარდება მოთხოვნა — უმაღლესი სკოლის დამთავრების დიპლომი მხოლოდ მაშინ მიეცეს ახალგაზრდა სპეციალისტს, როცა იგი ორ-სამ წელს მაინც პრაქტიკულად იმუშავებს იქ, სადაც მას განათლების ორგანოები გაგზავნიან, ეს იქნება გონივრული, ჰუმანური აქტიც. რაც პასუხისმგებლობას აუმაღლებს იმას, ვისაც ბოლომდე არ შეუგნია შემდეგი ელემენტარული ჰუმანიტარული საბჭოთა სახელმწიფო უმაღლეს განათლებას ახალგაზრდას აძლევს ხალხის ნაოფლარითა და ნაშრომით, ამიტომ ახალგაზრდა, რომელმაც ცოდნის ასეთი დიდი სიკეთე მიიღო, ვალდებულია ემსახუროს თავის მშობელ ხალხს იქ, სადაც თვით ამ ხალხის ინტერესები მოითხოვენ.

ჩვენ აქვამად გვყავს 1000-მდე ხანდაზმული მასწავლებელი. უმრავლესობამ კეთილსინდისიერად მოიხადა თავისი ვალი სამშობლოს წინაშე. ახლა ისინი უნდა გავიდნენ პენსიაზე — სახელმწიფო უზრუნველყოფაზე. მარტო თბილისში 446 ასეთი მასწავლებელია.

მათ ადგილზე უნდა მოვიდეს ღირსეული ცვლა, რომელსაც საკურორტოა გაეუწიოთ ყოველმხრივი მეთოდური დახმარება. ამ მხრივაც ჩალიან დიდი ამოცანა ეკისრება მასწავლებელთა დახელოვნების ინსტიტუტს, რომელმაც უკანასკნელ წლებში უთუოდ გააუმჯობესა მუშაობა. საკმარისია ითქვას, რომ 1956 წლიდან დღემდე ინსტიტუტში გადაამზადა პოლიტექნიკური ციკლის საგნების 2.754 მასწავლებელი; მიმდინარე წლის აგვისტოში მოაწყო საწარმოო სწავლების ხელმძღვანელი ინჟინრების, ტექნიკოსების, ოსტატების, აგრონომების, აგროტექნიკოსების, ზოოტექნიკოსების 6 დღიანი კურს-სემინარები 200 კაცისათვის.

მოსწავლეთა ფიზიკური აღზრდა და სკოლაში სპორტული მუშაობის გაძლიერება ერთ-ერთი უაღრესად სერიოზული ამოცანაა. ამჟამად რესპუბლიკის სკოლებში 1.862 ფიზკულტურის მასწავლებელი მუშაობს. ამ მხრივ მდგომარეობა სავსებით დამაკმაყოფილებელია, მაგრამ ჯერ კიდევ გვაკლია სასპორტო ბაზები, მაშინ როცა ამოცანად ვისახავთ თითოეულ სკოლასთან ფიზიკური კულტურის სწავლებისათვის ნორმალური პირობები შეექმნათ. ბევრი სკოლა თვითონვე აწყობს ასეთ ბაზებს, უკანასკნელი 2—3 წლის მანძილზე სკოლებმა მოაწყეს 472 სპორტული მოედანი, მძლეოსნობის 291 სექტორი, 284 სასპორტო ოთახი, 205 სასროლო ტირი. აშენდა და რეკონსტრუირებულ იქნა სკოლის 40-მდე სასპორტო დარბაზი. ერთ მილიონამდე მანეთის სასპორტო ინვენტარით გამდიდრდა ჩვენი სკოლები. მაგრამ, განათლების სამინისტროს ნაკლია, რომ დაწყებითი კლასის ყველა მასწავლებელს არ შეუძლია ფიზკულტურის გავებითის ჩატარება.

ჩვენი ამოცანაა ფართოდ დაენერგოთ ტანვარჯიში, გარდაექმნათ ბავშვთა სპორტული სკოლების მუშაობა, ავამაღლოთ მოსწავლეთა სპორტული ოსტატობის დონე, და ის დიდი წარმატება — პირველი ადგილი, რომელიც მოსწავლეთა V ოლიმპიადაზე მოვიპოვეთ. ხოლო VI ოლიმპიადაზე დავკარგეთ, — VII ოლიმპიადაზე კვლავ დავიბრუნოთ.

ყველა ზომა უნდა მივიღოთ იმისათვის, რომ მკვეთრად გავაუმჯობესოთ დაწყებითი სკოლების მუშაობა. არსებითად, დაწყებით სკოლაში წყდება მომავალი მოქალაქის ფორმირების თავდაპირველი ძირითადი საკითხები. მიღებულია ზომები, რათა დაწყებითი სკოლის მასწავლებლად დაინიშნოს მხოლოდ მაღალკვალიფიციური, უმაღლესი სპეციალური განათლების მქონე, ყოველმხრივ გამართლებული პედაგოგიური მონაცემების ადამიანი. ახლა, როცა სახალხო განათლების სისტემის რეორგანიზაცია სწავლებასთან მჭარმჭორულ

სრომას აერთებს. მასწავლებლების ამოცანა ერთიორად დიდდება, ვინაიდან სრომამ შედეგად უნდა მოგვეცეს არა ზოგადსაგანმანათლებლო დისციპლინების სწავლების შესუსტება, არამედ, პირიქით, გაძლიერება. ამიტომ ქართული ენისა და ლიტერატურის, რუსული ენისა და ლიტერატურის, მათემატიკის, ფიზიკის, ქიმიის, ბიოლოგიის, ისტორიის, გეოგრაფიის სწავლებას ჩვენ კვლავ დაუთმობთ განსაკუთრებულ ყურადღებას. ამჟამად მასწავლებელი მეტი პასუხისმგებლობით უნდა ეკიდებოდეს ზოგადსაგანმანათლებლო საგნების სწავლების ხარისხის ამაღლების საქმეს, ვინაიდან კანონი ითვალისწინებს ხსენებული დისციპლინების სწავლების მკვეთრად გაუმჯობესებას და გამორიცხავს მათი სწავლების ოდნავ შესუსტებასაც კი.

ჩვენ მივესალმებით რსფსრ პედაგოგიკის მეცნიერებათა აკადემიის პროექტს სკოლაში ისტორიის სწავლების გაუმჯობესების შესახებ, რომელიც მიმდინარე წლის 16 სექტემბრის „პრავდამ“ გამოაქვეყნა. ამ პროექტს დიდი მნიშვნელობა აქვს ისტორიის ცოდნით მოსწავლე ახალგაზრდობის შეიარაღების საქმეში. ამჟამად, როცა სკოლის რეორგანიზაცია ხდება, ისტორიის კურსის ასეთი აგება კიდევ უფრო მეტ როლს შეასრულებს. საცესებით ვეთანხმებით IV, V, VI კლასებში ისტორიის ისე სწავლებას, როგორც პროექტშია გათვალისწინებული. ასევე მიზანშეწონილია VII, VIII კლასებში საბჭოთა კავშირის ისტორიის ელემენტარული კურსის შემოღება საზღვარგარეთული ქვეყნების ახალ და უახლეს ისტორიასთან დაკავშირებით. სრულიად უდავოდ მიგვაჩნია სწავლების მეორე ეტაპზე ახალი და უახლესი ისტორიის სისტემატური კურსიც, ისევე როგორც საბჭოთა კავშირის ისტორიის სისტემატური კურსი მე-19 და მე-20 საუკუნეებზე აქცენტირებით. მისასალმებელია აგრეთვე, რომ დიდ მიღწევად არის მიჩნეული მოკავშირე რესპუბლიკების ისტორიის შესწავლა. ჩვენ დიდი ხანია, რეგულაციამდელი პერიოდიდან ვასწავლით საქართველოს ისტორიას. ამჟამად ყველა პირობა გვაქვს, რომ მისი სწავლება გავეუმჯობესოთ, ვინაიდან შექმნილია სახელმძღვანელოები, მომზადებულია კვალიფიციური კადრები. მშობლიური ისტორიის შესწავლა ნამდვილად არის მოსწავლეთა პატრიოტული აღზრდის დადმნიშვნელოვანი ფაქტორი, ნაცნობიდან უცნობისაკენ სვლის საცესებით გამართლებული პედაგოგიური პრინციპის საფუძველზე.

ახლა, როცა სკოლის რეორგანიზაციის პირველი ნაბიჯებია გადადგმული, მალდდება განათლების ყველა მუშაკის, მასწავლებლისა და აღმზრდელის როლი. მაგრამ ასევე დიდი მოვალეობა ეკისრებათ სკოლის პარტიულ, კომკავშირულ, პროფესიულ და პიონერულ ორ-

განიზაციებს. ფაქტები მოწმობენ, რომ სკოლის დირექტორები, სსს-წავლო ნაწილის გამგეები, კლასის ხელმძღვანელები, მასწავლებლები აძლიერებენ დახმარება-ხელმძღვანელობას სკოლის კომკავშირული და პიონერული ორგანიზაციებისადმი. ამან უთუოდ მოგვცა სასკოლო კომკავშირული ორგანიზაციების, პიონერთა რაზმეულებისა და რაზმების მუშაობის გამოცოცხლება. მათი შეკრების თემატიკაც უფრო მრავალფეროვანი, უფრო შინაარსიანი ხდება. ერთ-ერთი სერიოზული ამოცანაა შევისწავლოთ და განვახორციელოთ საკავშირო ალკე ცენტრალური კომიტეტის VIII პლენუმის, XIII ყრილობისა და მეორე პლენუმის დადგენილებანი პიონერული ცოდნისა და ჩვევების ნუსხის (საფეხურების) შესახებ. სასიხარულოა, რომ კომკავშირელები, პიონერები ასრულებენ საზოგადოებრივ-სასარგებლო შრომას, მონაწილეობენ პარკების გამწვანებაში, სკოლის ეზოს, ქუჩის, ბაღების კეთილმოწყობაში, ათასობით ტონა ლითონის ჯართს აგროვებენ, ამავე დროს კი მოწინავენი არიან სწავლასა და ყოფაქცევაში.

მრავალფეროვან და საინტერესო მუშაობას ატარებენ თბილისის 43-ე საშუალო სკოლის (დირექტორი გ. კორსაველი, უფროსი პიონერხელმძღვანელი მათიაშვილი) და 48-ე სკოლის პიონერული ორგანიზაციები. მათ ჩაატარეს შეკრებები თემებზე: „ლენინის ცხოვრება და მოღვაწეობა“, „ლენინური კომკავშირის სახელოვანი გზა“, „წიგნი ჩვენი მეგობარია“, „შეგედლოს თვითმომსახურება“, „უნდა იცოდე გემრიელი სადილის მომზადება და სუფრის გამლა“.

ქობულეთის რაიონის ხუცუბნის, მუხაესტატეს, წყავროკის, ბათუმის რაიონის მახანჯაურის, ახალშენის, ვონიოს სკოლების კომკავშირელებმა და პიონერებმა თავი გამოიჩინეს ჩაის კრებაში. მახარაძის რაიონის სოფ. განახლების შვიდწლიანი სკოლის მოსწავლე კომკავშირელები და პიონერები ისე დაეუფლნენ შრომითს საქმიანობას, რომ შეაკეთეს სასკოლო ინვენტარი, ისწავლეს ჩარბზე ხის დამუშავება, ბურღვა, რანდვა, ხერბვა. თბილისის ოქტომბრის რაიონის სასკოლო კომკავშირულმა ორგანიზაციებმა შეაგროვეს 98 ტონა ლითონის ჯართი და 8 ტონაზე მეტი მკაულატურა.

ჩვენ მისაბამ მაგალითად გვინდა დავასახელოთ თბილისის 41-ე, 51-ე, 76-ე, 81-ე, 93-ე სკოლების კომკავშირული მოსწავლეები, რომლებიც სანიმუშონი არიან სწავლასა და ყოფაქცევაში.

კომკავშირი, როგორც პარტიის უახლოესი თანამემწე, კიდევ უფრო მეტად უნდა დაეხმაროს სკოლას, ხოლო განათლების მუშაკებმა ყოველმხრივი ზრუნვა უნდა გაუწიონ სასკოლო კომკავშირულ და პიონერულ ორგანიზაციებს.

მოსწავლეთა შეგნებულობის ამაღლება, თვით აკადემიური წარ-
მატების უზრუნველყოფა ბევრად არის დამოკიდებული არა მარტო
კარგ სახელმძღვანელოზე, არამედ, ეთიკური და ესთეტიკური აღზრ-
დის სწორ ორგანიზაციასა და მიმართულებაზეც. ძველ სკოლას
ჭკონდა ეთიკის სპეციალური კურსი, რომელიც ძველი წყობილების
განმტკიცებას ემსახურებოდა. ეს იყო მოსწავლეებში რელიგიური
რწმენის გაძლიერება, მოყვასისადმი სიყვარულის ქადაგება, მონური
მორჩილებისა და ბატონკაცური მორალის დაცვა. ძველი ეთიკა ამ
მიზნებს მართლაც ახორციელებდა.

ჩვენ გვაქვს ახალი წყობილება, ახალი მორალი, და საბჭოთა
სისტემის ზნეობრივი საფუძვლების განმტკიცება მოსწავლეთა
არსებაში ისეთივე ზრუნვის საგანი უნდა იყოს, როგორც მეცნიერე-
ბათა საფუძვლების სწავლება.

ხელოვნების ყველა დარგი ადამიანის აღზრდას ემსახურება,
ხელს უწყობს მოსწავლე ახალგაზრდობის შეგნებულობის ამაღლებას.
მაგრამ ხშირად ჩვენ იოლად ვეკიდებით კინო-თეატრების რეპერტუა-
რის შერჩევას, რეპერტუარი კი ამ შემთხვევაში გადამწყვეტ როლს
ასრულებს. არ შეიძლება კინოსა და დრამატული თეატრის ყველა
სპექტაკლი სკოლის ასაკის ბავშვებს ვუჩვენოთ. ბავშვი საერთოდ
უდიდესი მიმბაძველია და მისი ფსიქოლოგია ჯერ კიდევ რბილ სან-
თელსა ჰგავს, რომელიც ადვილად იღუნება. კინოსა და თეატრის
დიდი მორალური ზემოქმედება, ასაკისათვის შეუფერებელი რეპერ-
ტუარის შემთხვევაში, უარყოფით შედეგს მოგვცემს. ბავშვის მორა-
ლური და ფსიქოლოგიური მომზადება ახალი წყობილების განმტკი-
ცების ამოცანათა შესაბამისად, მოითხოვს მიუხედავად რეპერტუარს,
გულდასმით შევარჩიოთ იგი და მოსწავლის გონებას ვუჩვენოთ არა
ყველაფერი, რასაც კინოს ეკრანი ან თეატრის სცენა გადმოსცემს.
შევთანხმდეთ, რომ აქ ხელოვნების მუშაებმა დახმარება უნდა გა-
გვიწიონ, ხოლო ჩვენ გვმართებს პედაგოგიური ტაქტი, პასუხის-
მგებლობის შეგნება ყველა ამ საკითხის გადაწყვეტის დროს.

განათლებისა და კულტურის სამინისტროებმა 1954 წლის 24
მარტს მიიღეს ერთობლივი ბრძანება თეატრებისა და სკოლების კავ-
შირის განმტკიცების შესახებ. ამ ბრძანების შესრულებისათვის ცო-
ტა როდი გაკეთებულა, მაგრამ ნაკლი ჯერ კვლავ სერიოზულია. ვერ
დავეთანხმებით მოზარდ მაყურებელთა ქართული თეატრის ხელმძ-
ღვანელობას, როცა უმთავრესად დგამს თარგმნილ პიესებს ან ზღაპ-
რების ინსცენირებას. ასევე იქცევა თოჯინების სახელმწიფო თეატ-
რიც. ვფიქრობთ, აუცილებელია მოზარდ მაყურებელთა და თოჯი-
ნების თეატრების რეპერტუარის გადასინჯვა. რაც შეეხება სახალხო

თეატრებსა და კულტურის სახლებს, მათაც უნდა ჰქონდეთ მოსწავლე ახალგაზრდობისათვის შერჩეული სპექტაკლები. თუ ახალგაზრდობისა და კინოს მუშაობა ამ პრინციპზე აიგება, ეს იქნება დიდი დამარება მოსწავლე ახალგაზრდობის აღზრდის საქმეში. განათლების სამინისტრო ამ მხრივ უკვე გარკვეულ ნაბიჯს დგამს, კინოსტუდია „ქართულ ფილმს“ უკანასკნელი ოთხი წლის მანძილზე სამინისტრომ დაუკვეთა, ღირებულება გადაუხადა და დაადგმევინა ისეთი სასწავლო დოკუმენტური ფილმები, როგორიცაა „ნორჩი ტექნიკოსი“, „ნორჩი ნატურალისტი“, „ილია ჭავჭავაძე“, „აკაკი წერეთელი“. განზრახული გვაქვს ასეთივე ფილმი შევქმნათ ვაჟა-ფშაველასზე. მაგრამ გადაღებულია ისეთი ფილმებიც, რომელთა ვიწრო ფირზე დამზადება და სასკოლო კინოს საშუალებით თვით სკოლებში ჩვენება შეუძლებელია. მაგალითად, ამას წინათ ჩვენ ენახეთ კინოოპერატორ გიორგი ასათიანის მიერ გადაღებული მშვენიერი დოკუმენტურა ფილმები ნებალზე. თუ კინოსტუდიას შეუძლია ეს ფილმი ვიწრო ფირზე დაგვიმზადოს, განათლების სამინისტრო მას შეიძენდა. ენაიდან იგი ძალიან საპიროა ჩვენს სკოლაში ისტორიისა და გეოგრაფიის სწავლების დროს თვალსაჩინო ილუსტრაციისათვის.

თეატრებისა და კინოს რეპერტუარი რომ ვაუმჯობესდეს, პირველ რიგში აუცილებელია შეიქმნას საუკეთესო მოთხრობები, პოეზიები, საერთოდ მხატვრული ნაწარმოებები მოსწავლე ახალგაზრდობისა და სკოლის ცხოვრებაზე. ამ მხრივ მწერლები, მიუხედავად საბავშვო ლიტერატურის ერთგვარი წინსვლისა, მაინც ვალში არიან საბჭოთა სკოლის წინაშე. ჩვენ მოველით ახალ მხატვრულ ნაწარმოებებს საბჭოთა სკოლის, მისი მასწავლებლის, სახალხო განათლების მუშაყის ცხოვრებასა და მოღვაწეობაზე.

ასევე ბევრს მოველით პედაგოგიკის მეცნიერების ფრონტის ტუშაკებისაგან. ახლა ისინი მთლიანად უნდა ჩაებან სკოლის წინაშე დაყენებული ახალი ამოცანების გადაწყვეტის საქმეში. ჩვენ გვყავს საკმაოდ ძლიერი ჯგუფი მეცნიერებისა, რომლებმაც არა ერთი ნაშრომით გაამდიდრეს არა მარტო ქართული პედაგოგიური აზრი, არაბუნდ, გარკვეული წვლილიც შეიტანეს საბჭოთა კავშირის პედაგოგიკის მეცნიერების განვითარებაში. საკმარისია ითქვას, რომ პროფ. ლორთქიფანიძის შრომა უშინსკის შესახებ გამოიკა როგორც ქართულ და რუსულ, ისე უნგრულსა და რუმინულ ენებზე.

რეორგანიზაციის შუქზე სავსებით აშკარა გახდა, რომ ბევრი რამ, რაც ძველად გვქონდა პედაგოგიკის დარგში, ახალს აღარ შეეფერება. ავიღოთ ვაკვეთილი. მართალია, ვაკვეთილი, როგორც იგი პირველად განსაზღვრა დიდმა ჩეხმა პედაგოგმა იან ამოს კომენსკიმ,

დღესაც რჩება სასწავლო მუშაობის ძირითად ფორმად, შესაძლოა სწავლების უკუდავ ფორმადაც, მაგრამ მისი ერთი ძირითადი ნაკლებობა მოსწავლის პასივობა — რეორგანიზებულ სკოლაში თავიდან უნდა ავიცილოთ, მეტი გასაქანი მივცეთ მასწავლებლის ინიციატივას — უფრო აქტიური გახადოს მოსწავლე. ამის მისაღწევად საჭიროა გაბედულად უარეყოთ გაკვეთილის აგების დამკვიდრებული შაბლონი, მასწავლებელს საშუალება მივცეთ არა სქემის მიხედვით, არამედ, თავისი საკუთარი უნარის შესაბამისად აირჩიოს გაკვეთილის ისეთი სტრუქტურა, რომელიც სწავლების შინაარსსა და მიზანს უკეთ უბასუხებს. ამ განასერში უნდა შეიცვალოს კლასის ხელმძღვანელის სამუშაო გეგმაც, ხოლო მასწავლებლები განთავისუფლდნენ ზედმეტი ქაღალდომანიისა ჭა გადაწერებისაგან, რაც პირდაპირ მძიმე ტვირთად დააწვა პედაგოგს და ენერჯია წაართვა მეტი იფიქროს თვით გაკვეთილის მაღალხარისხოვნად მომზადებაზე.

ან აიღეთ სკოლის დირექტორისა და სასწავლო ნაწილის გამგის მოვალეობა. ისინი, როგორც წესი, ყოველდღე ორ-ორ გაკვეთილს უნდა ისმენდნენ, სულერთია, არის თუ არა საჭირო. მაგალითად, თუ სკოლაში 40 მასწავლებელია, გამოდის, რომ თითოეული მასწავლებელი ყოველ 10—15 დღეში დირექტორის ან სასწავლო ნაწილის გამგის მხრივ გაკვეთილზე შემოწმების ობიექტი ხდება, მაშინ როცა საცვებით საკმარისია კარგ მასწავლებელს წელიწადში ორ-სამჯერ მიაციტხოს დირექტორმა ან სასწავლო ნაწილის გამგემ, ხოლო შედარებით სუსტ, გამოუცდელ მასწავლებელს 20 დღეში ერთხელ კი არა, კვირაში ორ-სამჯერაც არ აენებდა შემოწმება და დახმარება. თუ დირექტორსა და სასწავლო ნაწილის გამგეს ვანდობთ სკოლას, მათ ისიც უნდა მივანდოთ, რომ თავიანთი შეხედულების მიხედვით ესწრებოდნენ გაკვეთილებს იქ, სადაც საჭიროა, იმ დროს, როცა აუცილებელია. ეს ბოლოს მოუღებდა აგრეთვე იმ ნერვულობას, რომელსაც სკოლების სწორი შემოწმება იწვევს. გვაქვს შემთხვევები, როდესაც წლის განმავლობაში ზოგიერთი სკოლა ხუთჯერ მოწმდება. განა არ ჯობია ვამოწმოთ შედარებით სუსტი სკოლები, გამოვიყენოთ ვალენტინა ვაგანოვას გამოცდილებაც იმ მხრივ, რომ სკოლის კარგი დირექტორი გადავიდეს შედარებით ჩამორჩენილ სკოლაში სამუშაოდ, წამოწიოს ეს სკოლა, მაგრამ ფრთხილად ვიყოთ იმ მხრივაც, რომ კარგი დირექტორის წყალობით დაწინაურებულ სკოლაში დირექტორად არ დავნიშნოთ ისეთი ადამიანი, რომელიც ორ თვეში სკოლას დაწინაურებულიდან ჩამორჩენილთა რიგში ჩააყენებდა.

ან აიღეთ სკოლების ინსპექტირება. ჩვენ არ უარეყოფთ სკოლების ეგრეთწოდებულ ფორნტალურ შესწავლას, მაგრამ პირველყოფ-

ღისა საქიროა თემატიკური შემოწმების ფართოდ დანერგვა; გულის
ათისა, ინსპექტორების მოხსენებითი ბარათები აუცილებელად უნდა
რჩებოდეს განათლების განყოფილებაში სათანადო რეაგირებისათვის.

ანალოგიური საკითხები ძალიან ბევრია და თანდათან უნდა
გადაწყვიტოთ სახალხო განათლების სისტემის რეორგანიზაციის
აპლდაკვალ.

ამხანაგებო! საქართველოს რესპუბლიკას, როგორც ხედავთ,
გარკვეული წარმატებები აქვს სახალხო განათლების დარგში.

რწმენას გამოვთქვამთ, რომ მასწავლებელთა ყრილობა დაგვე-
ხმარება აღმოვფხვრათ ყველა ნაკლი ჩვენს მუშაობაში, განათლების
სამინისტროს, განათლების ადგილობრივი ორგანოების, სკოლის
ხელმძღვანელებისა და მასწავლებლების მუშაობაში.

მოდით, დავრწამოთ მთელი ძალები იმისათვის, რომ რესპუბლი-
კის სახალხო განათლების საქმე ყოველმხრივ სანიმუშო იყოს, რომ
აღუუხარდოთ ჩვენს სახელოვან საბჭოთა სამშობლოს ღირსეული
მოქალაქენი, კომუნისმის უსაზღვროდ ერთგული, სულითა და გუ-
ლით პატრიოტი ადამიანები, რომლებსაც წმიდათა წმიდად მიაჩნიათ
ლენინის პარტიის დიადი საქმე, ხალხის საქმე, სამშობლოს ინ-
ტერესები!

გაუმარჯოს საქართველოს საბჭოთა სოციალისტური რესპუბლი-
კის მასწავლებელთა ყრილობას!

გაუმარჯოს ჩვენს სახელოვან საბჭოთა სამშობლოს, დიდ საბ-
ჭოთა ხალხს!

გაუმარჯოს ჩვენს ღვიძლ კომუნისტურ პარტიას, რომლის შემქმ-
ნელი და შთამაგონებელია კაცობრიობის უდიდესი გენდოსი, ჩვენი
საყვარელი ბელადი და ყველაზე დიდი მასწავლებელი ვლადიმერ
ილიას ძე ლენინი!

თავმჯდომარე. გადავდივართ კამათზე ამხ. ჯიბლაძის მოხსენების
გამო. სიტყვა ეძლევა ამხ. ეგაძეს — თბილისის მშრომელთა დეპუ-
ტატების საქალაქო საბჭოს აღმასრულებელი კომიტეტის განათლების
განყოფილების გამგეს. მოემზადოს ამხ. თებიძე — აქარის ასსრ
განათლების მინისტრი.

თ. ნ. ეგაძე. ამხანაგებო! საქართველოს მასწავლებელთა ყრი-
ლობა თავის მუშაობას შეუდგა ჩვენი ქვეყნის ცხოვრების ახალი
პოლიტიკური აღმავლობის ვითარებაში, რაც გამოწვეულია ამერიკის
შეერთებულ შტატებში ამხანაგ ნიკიტა ხრუშჩოვის ახლა-
ხან დამთავრებული მოგზაურობით.

საბჭოთა კავშირისა და ამერიკის შეერთებული შტატების —
მმართველობის სხვადასხვა სისტემის მქონე ამ ორი სახელმწიფოს —

მთავრობათა მეთაურების მეგობრული ვიზიტების ვაცვლა, მშვიდობის ეს დიადი მისია, რაც მიმართულია „ცივი ომის“ ლიკვიდაციისა და საერთაშორისო დაძაბულობის შენელებისაკენ, მსოფლიოს ხალხებს ახალი იმპერიალისტური ომის თავიდან აცილების შესაძლებლობის ღრმა რწმენას უნერგავს.

ჩვენი ყრილობა თავის მუშაობას შეუდგა იმ ახალ ვითარებაში, როდესაც მთელი მსოფლიო ჩვენს ხალხთან ერთად აღტაცებულია საბჭოთა მეცნიერებისა და ტექნიკის ახალი ბრწყინვალე გამარჯვებით მთვარეზე მეორე კოსმოსური რაკეტის წარმატებით გაშვების გამო. ეს შემთხვევითი მოვლენა როდია. ეს არის კანონზომიერი განვითარება და გაგრძელება იმ დიდი შემოქმედებითი შრომისა, რომლის საწყისებსაც საშუალო სკოლაში ეყრება საფუძველი. ეს არის შედეგი იმ დიდი ზრუნვის და ყურადღებისა, რასაც ჩვენი საყვარელი კომუნისტური პარტია და საბჭოთა მთავრობა იჩენენ სახალხო განათლების განვითარებისა და ახალგაზრდობის კომუნისტური სულისკვეთებით აღზრდის მიმართ.

ამ ზრუნვამ კიდევ ერთი ნათელი გამოხატულება პოვა პარტიის რიგგარეშე XXI ყრილობის ისტორიული გადაწყვეტილებით და მის შესაბამისად — საბჭოთა კავშირის უმაღლესი საბჭოს სესიის მიერ ცხოვრებასთან სკოლის კავშირის განმტკიცების შესახებ მიღებული კანონით.

ეს ჰეშმარიტად დიდმნიშვნელოვანი დოკუმენტი, რომელიც ჩვენი სახალხო განათლების სისტემის რეორგანიზაციის საფუძველია, აზრთვე ამ საქმეში გადადგმული პირველივე ნაბიჯები ნათლად გვიჩვენებენ, თუ რამდენად აუცილებელი ყოფილა სკოლის მუშაობის ახლებურად გარდაქმნა, ამ უაღრესად დიდი ღონისძიების ცხოვრებაში გატარება.

განათლების დღემდე არსებული სისტემა საბჭოთა კავშირში შემოღებულ იქნა 30-იან წლებში, როდესაც ჩვენი სახალხო მეურნეობა სოციალისტურ რეკონსტრუქციას განიცდიდა.

ცნობილია, რომ იმ პერიოდში ჩვენს ქვეყანაში იგრძნობოდა უმაღლესი განათლების მჭონე სპეციალისტთა საკუთარი კადრების საკლებობა, და პარტიამ სწორედ ამიტომ სკოლას გადაუდებელ ამოცანად დაუსახა მოემზადებია მეცნიერების საფუძველებს დაუფლებული ახალგაზრდა კადრები, სკოლის წინაშე დასახული ეს ამოცანა წარმატებით შესრულდა. საბჭოთა სკოლამ მას შემდეგ მილიონობით მოამზადა მაღალი კულტურისა და ცოდნის ადამიანები, რომელთა მორალური თვისებები მკაფიოდ გამოვლინდა შრომისა თუ ბრძოლის ყველა ეტაპზე.

დღეს ჩვენ თამამად შეგვიძლია ვიამაყოთ იმით, რომ საქართველოს საბჭოთა სოციალისტურმა რესპუბლიკამ, სადაც ყველა მოქალაქედან 22-ს უმაღლესი განათლება აქვს, განათლების მზრივ ბევრად გაუსწრო ისეთ დიდ კაპიტალისტურ ქვეყნებს, როგორც არიან საფრანგეთი, იტალია, ინგლისი და სხვები, რომ აღარაფერი ვთქვათ თურქეთსა და ირანზე, რომლებიც, შესაბამისად, 10-ჯერ და 50-ჯერ ჩამოგვრჩებიან ამ საქმეში.

უმაღლესი განათლების სპეციალისტთა მომზადება შემდგომში კიდევ უფრო გადიდდება. მაგრამ ცხოვრებამ დღეს სკოლის წინაშე დააყენა ახალი ამოცანები, რომლებიც გამომდინარეობენ უაბლოგო 15 წლის განმავლობაში სახალხო მეურნეობის განვითარების პრაქტიკული გეგმიდან.

სახალხო მეურნეობის განვითარებაში აღებული სწრაფი ტემპი უკვე შეიძლიან გეგმის პირველსავე წლებში მოითხოვს, რომ მრეწველობასა და სოფლის მეურნეობას მივცეთ საშუალო განათლებით აღჭურვილი, მომზადებული, კულტურული და თანაც პრაქტიკული საქმიანობის ჩვევებს დაუფლებული კვალიფიციური მუშახელი. დღემდე კი საშუალო სკოლის კურსდამთავრებულთა უმრავლესობა, რომელიც უმაღლესი სკოლის გარეთ რჩებოდა, სრულიად მოუმზადებელი იყო ამ საქმისათვის და სახელმწიფო ვერ იყენებდა მათ საზოგადოებრივად სასარგებლო შრომაში ჩასაბმელად. ამის ძირითადი მიზეზი სწორედ ის იყო, რომ დღემდე საშუალო სკოლის სასწავლო პროგრამები მოწყვეტილი იყო ცხოვრებას, პრაქტიკულ საქმიანობას.

ამხანაგმა ნ. ს. ხრუშჩოვმა პარტიის XXI ყრილობაზე აღნიშნა, რომ აღზრდის საუკეთესო სკოლა, ყველაზე უფრო მკაცრი მასწავლებელი არის ცხოვრება, ჩვენი საბჭოთა სინამდვილე; რომ კომუნისტურ დებულებათა მხოლოდ წიგნებით შესწავლა, ცხოვრებისაგან, პრაქტიკისაგან მოწყვეტით შესწავლა არაფრის მომცემი არ არის. ახალი კანონი სწორედ ამას გულისხმობს, როდესაც მოითხოვს საშუალო სკოლის სასწავლო პროგრამების ისე შეცვლას, პოლიტექნიკური და საწარმოო სწავლების ისეთ დონეზე დაყენებას, რომ მოსწავლეებში შრომითი ჩვევების გამომუშავება, ცხოვრებაში პრაქტიკული საქმიანობისათვის მათი მომზადება ახალგაზრდობის კომუნისტური სულისკვეთებით აღზრდის ერთ-ერთი ძირითადი მომენტი იყოს. ამ ამოცანის შესრულება კი ბევრად არის დამოკიდებული არა მარტო სასწავლო პროგრამების სწორად შედგენაზე, არა-

მედ, აგრეთვე, პოლიტექნიკური და საწარმოო სწავლებლისათვის საჭირო მატერიალური ბაზის შექმნასა და მალალკვალიფიციური პედაგოგების შერჩევაზე.

ამ მხრივ თბილისის სკოლებში გარკვეული მუშაობაა ჩატარებული. ქალაქის 21 სკოლის IX კლასები 900-მდე მოსწავლით მიმაგრებულია მსხვილ ფაბრიკა-ქარხნებზე, სადაც მათთვის შექმნილია სწავლისა და მუშაობის სათანადო პირობები.

იმ საწარმოთა უმრავლესობაში, სადაც მიმაგრებულია ეს IX კლასები, მოსწავლეებს გამოუყვეს პრაქტიკული მუშაობის შესასრულებლად საჭირო საამქროები, სათავსები თეორიული მეცადინეობისათვის, საკლასო ოთახები, უზრუნველყვეს ისინი მანქანა-დანადგარებით, ხელსაწყო-იარაღებით, მასალებით, თვალსაჩინო ნივთებით, შეარჩიეს პედაგოგ-ინსტრუქტორები და სხვ.

ჟერ კიდევ გასული წლების, აგრეთვე მიმდინარე წლის გამოცდილებამ ნათლად დაგვანახა, რომ პოლიტექნიკური და საწარმოო სწავლების შემოღებამ გარკვეული დადებითი გარდატეხა მოახდინა მოსწავლეთა შეგნებაში. ისინი უფრო სერიოზულად ეკიდებიან საგნების შესწავლას და საშინაო დავალების შესრულებას, დაინტერესებას იჩენენ პრაქტიკული საქმიანობით, ხალისით ასრულებენ სამუშაოს. საგრძნობლად შემცირდა მოსწავლეთა მიერ დისციპლინის დარღვევის შემთხვევები.

შეიძლება გადაჭრით ითქვას, რომ ყველგან, სადაც კი სკოლის ხელმძღვანელობამ შეძლო სწორად მოეგვარებინა პოლიტექნიკური და საწარმოო სწავლება, მოსწავლეთა აკადემიურ მოსწრებასა და უოფაქტევის საგრძნობი გაუმჯობესება დაეტყო. მაგრამ ამ საქმეში, ისე როგორც ეს ჩვეულებრივ ხდება ხოლმე ყოველი სიახლის შეწოდების დროს, ჟერ კიდევ ბევრი ნაკლი გვაქვს.

ეს, რა თქმა უნდა, ისეთი ნაკლოვანებები არაა, რომელთა გამოსწორება არ შეგვეძლოს, და ბუნებრივია, ყოველ დონეს ვიხმართ იმისათვის, რომ უახლოეს დროში აღმოვფხვრათ მუშაობის ხელშემშლელი პირობები. მაგრამ მე მინდა აქ ერთხელ კიდევ შევეხო იმ საკითხებს, რომელთა მოუგვარებლობა საგრძნობლად გვიშლის ხელს მუშაობაში და რომელთა გადაწყვეტა სკოლებსა და განათლების განვითარებას უშუალოდ არ შეუძლიათ.

საქმე ის არის, რომ თბილისის და, მით უმეტეს, რესპუბლიკის სკოლებს არა ჰყავთ პოლიტექნიკური სწავლებისათვის საჭირო პედაგოგიური კადრები, რის გამოც გვიხდება ამ საქმისათვის მოვიწვიოთ ან შემთხვევითი, მეტისმეტად დაბალი კვალიფიკაციისა და არაპედაგოგიური განათლების პირები, ანდა სრულიად უხელმძღვა-

ნელოდ დაეტოვოთ ამა თუ იმ სკოლის ცალკეული სახელოსნოები, იქ კი, სადაც ჰყავთ თუნდაც პრაქტიკოსი ხელოსნები, ეს უკანასკნელნი იმდენად გადატვირთულნი არიან ორ და სამ სკოლაში მუშაობით, რომ მათ მიერ გადაცემული გაკვეთილები ნაკლებ შედეგს იძლევა.

ამ მდგომარეობას ისიც ართულებს, რომ განათლების ორგანოების შტატით გათვალისწინებული არ არის ინჟინერ-მეთოდისტის არც ერთი ერთეული, რათა შევქმნათ მეთოდური დახმარება მაინც გავუწიოთ პოლიტექნიკური სწავლების გამოუცდელ მასწავლებლებს.

კარგი იქნებოდა, თუ საქართველოს კომუნისტური პარტიის ცენტრალური კომიტეტი და მინისტრთა საბჭო დადებითად გადაწყვეტდნენ ჩვენს თხოვნას საშუალო სკოლებისათვის პოლიტექნიკური სწავლების დარგში სათანადო პედაგოგიური კადრების მომზადებისა და განათლების ორგანოების საშტატო განრიგში ინჟინერ-მეთოდისტის თუნდაც თითო ერთეულის დაშვების შესახებ.

• სრულიად აშკარაა, აგრეთვე, სასკოლო სახელოსნოს გამგის თანამდებობის შემოღების აუცილებლობა. ქიმიისა და ბიოლოგიის კაბინეტს, სადაც რამდენიმე ათეული კოლბა და ცოტაოდენი რეაქტივი ან რამდენიმე ქოთანში ჩარგული ესა თუ ის მცენარე აქვთ, თავისი გამგე ჰყავს, ხოლო სახელოსნოს, სადაც რამდენიმე ათას მანეთად ღირებული დანადგარები, ხელსაწყო-იარაღები და სხვადასხვა ნედლეულია, გამგე არა ჰყავს. სასურველია, რომ სახელოსნოს გამგის მოვალეობა დაეკისროს პრაქტიკუმის ერთ-ერთ წამყვან მასწავლებელს სათანადო ანაზღაურებით, ისე როგორც ეს ხდება ფიზიკის, ქიმიის, ბიოლოგიისა და სხვა კაბინეტების მიმართ.

ქალაქის სკოლების დიდ ნაწილს მიწის ნაკვეთი ან სულ არა აქვს, ანდა აქვს იმდენად მცირე ფართობი, რომ სოფლის მეურნეობის პრაქტიკუმების სწავლებას ფაქტიურად მნიშვნელობა ეკარგება. იქნებ, უფრო მიზანშეწონილი ყოფილიყო, რომ სოფლის მეურნეობის პრაქტიკუმებისათვის პროგრამით გათვალისწინებული საათები გამოგვეყენებინა სხვა დანიშნულებით, თუნდაც იგივე პოლიტექნიკური სწავლებისათვის მანქანათმშენებლობაში, ელექტროტექნიკაში და ა. შ., ან ისე, როგორც ამას საჭიროდ ჩათვლიდა თვით განათლების სამინისტრო.

საქართველოს სსრ განათლების სამინისტროს სახელმძღვანელოებისა და მეთოდის განყოფილებამ ჯერ კიდევ ვერ მოაგვარა პოლიტექნიკური და საწარმოო სწავლებისათვის საჭირო სახელმძღვანელოების შედგენისა და გამოცემის საკითხი. საქმე კი არ ითმენს. ეს სახელმძღვანელოები ძალიან სჭირდებათ არა მარტო მოსწავლეებს, არამედ მასწავლებლებსაც.

ასევე უშედეგოდ არის დატოვებული ჩვენი თხოვნა ვაქრობის ს. მინისტროსადმი იმის შესახებ, რომ თბილისში გაგვიზნან ერთი სპეციალიზებული მაღაზია, რომელიც დააკმაყოფილებდა არა მარტო დედაქალაქის, არამედ მთელი რესპუბლიკის სკოლების მოთხოვნილებას ხელსაწყო-იარაღებით სახელოსნოების მომარაგების მხრივ. შემოაღნიშნული საკითხების მოგვარება დიდად შეუწყობს ხელს პოლიტექნიკური და საწარმოო სწავლების ხარისხის გაუმჯობესებას, მოსწავლეთა შრომითი აღზრდის საქმის სათანადო სიმაღლეზე დაყენებას.

მინდა თქვენი ყურადღება შევაჩერო სასკოლო ცხოვრების კიდევ ორ-სამ საკითხზე, რომელთა შორის სკოლის დაკომპლექტებას მასწავლებელთა სათანადო კადრებით მნიშვნელოვანი ადგილი უჭირავს.

მასწავლებელი რომ სკოლის ცენტრალური ფიგურაა, ეს ყველამ კარგად იცის; ისიც ყველასთვის გასაგებია, რომ უშუალოდ მას აქვს მინდობილი ჩვენი მოზარდი თაობის სწავლა-აღზრდა, ეს მეტად საპატიო და საპასუხისმგებლო საქმე. ამიტომ არის, რომ დედაქალაქის მასწავლებლები, ისე როგორც ეს შეგვერის ნამდვილ საბჭოთა პედაგოგს, მთელი პასუხისმგებლობითა და სერიოზულობით, ჩვეული მონაღმბითა და მაღალი პედაგოგიური კულტურით ეკიდებიან თავიანთი მოვალეობის შესრულებას და სასურველ შედეგსაც აღწევენ. ჭერ მარტო გვარები რომ დაეცასხელოთ ჩვენი სახელოვანი პედაგოგებისა, საჭირო იქნება ერთი კი არა, ოთხი ან ხუთი გამომსვლელის რეგლამენტი. მასწავლებელთა ამ სახელოვან პლეადას ახლა კიდევ მივმატა 112 პედაგოგი, რომლებსაც საქართველოს სსრ უმაღლესი საბჭოს პრეზიდიუმის გუშინდელი ბრძანებულებით მიენიჭათ საქართველოს სსრ სკოლის დამსახურებული მასწავლებლის საპატიო წოდება.

მაგრამ თბილისის სკოლებში მოიპოვებიან ისეთი მასწავლებლებიც, რომლებიც ვერც თავისი პედაგოგიური კულტურით, ვერც თავისი სავნის ცოდნით ვერ ამართლებენ საბჭოთა პედაგოგის მაღალ სახელს. შეიძლება და დღეს ამის შესახებ არაფერი გვეთქვა, რადგან ამჯერად საკითხი ეხება ერთ პიროვნებას, მაგრამ როდესაც ამასთან ერთად აქ საქმე გვაქვს უმაღლესი მასწავლებლის მიერ უცოდინარო პედაგოგის გამოშვებასთან, სახელმწიფო დოკუმენტის — დიპლომის გაცემასთან ისეთ პირობებზე, რომელიც სრულიად ვერ ფლობს სავანს, უთქმელობა იღარ შეიძლება.

1958 წლის 1 სექტემბრიდან ბეთანიის სკოლა-ინტერნატიში აღმზრდელად მუშაობს აკაკი აღუქსის ძე ხარშილაძე, რომელმაც 1955

წელს დაამთავრა თბილისის პუშკინის სახელობის პედაგოგიური ინსტიტუტი ქართული ენისა და ლიტერატურის სპეციალურმა კურსმა. ხარშილაძე ჯერ კიდევ 1933 წლიდან მუშაობს პედაგოგად, ხოლო 1954 წლიდან, ე. ი. ინსტიტუტის დამთავრებამდე ერთი წლით ადრე, დაიწყო სკოლაში ქართული ენისა და ლიტერატურის გაკვეთილების გადაცემა.

უკმაყოფილომ იმით, რომ ბეთანიის სკოლა-ინტერნატში ქართული ენისა და ლიტერატურის გაკვეთილები ვერ მისცეს, მან 29 აგვისტოს განცხადება დაწერა განათლების სამინისტროს სახელზე. საიდანაც ეს განცხადება 2 სექტემბერს გადმოგზავნეს თბილისის განათლების განყოფილებაში.

განცხადება იმდენად უწიგნურადაა დაწერილი, რომ არათუ ქართული ენის სპეციალისტს, ასეთი უწიგნურობა საშუალო სკოლის VII კლასის მოსწავლესაც კი არ ეპატიება.

ერთნახევარი გვერდის მოცულობის განცხადებაში აშხ. ხარშილაძეს დაშვებული აქვს 30-მდე ორთოგრაფიული, პუნქტუაციური, სინტაქსური, სტილისტიკური და სხვა სახის შეცდომა. აშხ. ხარშილაძე ერთ სიტყვას — „სხვადასხვა“ ყველგან წერს ცალცალკე („სხვა და სხვა“), ხმარობს სიტყვებს „საწარმოვო“, „მომცონ“, „აფიცერი“, „თავრობის“. მის განცხადებაში კითხვლობთ ისეთ გაუმართავ წინადადებას, როგორიცაა: „არ ვარ მოკლებული თავრობის დადგენილებას“ და სხვა მრავალი.

შეიძლება ვინმე შემოგვედავოს და თქვას, ერთი განცხადებით ნასწავლებლის ცოდნის შეფასება სწორი არ იქნებაო. ეს შეიძლება მართლაც ასე იყოს. მაგრამ აშხ. ხარშილაძემ, მას შემდეგ, როცა გაიგო, რომ მისი განცხადება დასკვნისთვის გადაეცა თბილისის პედაგოგიურ კაბინეტს, არ ვიცით რა მოსაზრებით, მეორე განცხადება დაწერა იმავე სამინისტროს სახელზე, იმავე 29 აგვისტოს თარიღით, იმავე საკითხზე, იმავე შინაარსის და იმავე მოცულობისა. ერთი სიტყვით, თავისი პირვანდელი განცხადება შეასწორა, შეალამაზა და ხელმეორედ გაგზავნა სამინისტროში, საიდანაც ჩვენ მივიღეთ 12 სექტემბერს.

ჩანს, რომ მეორე განცხადება მის ავტორს უფრო დაკვირვებითა და მონდომებით დაუწერია, მთელი თავისი ცოდნა გამოუყენებია, რათა განცხადების ტექსტი გამართული სალიტერატურო ენით და უშეცდომოდ ყოფილიყო წარმოდგენილი. მაგრამ, მიუხედავად ამისა, ეს განცხადებაც უწიგნურადაა დაწერილი და შიგ სხვადასხვა სახის ათამდე შეცდომა დაშვებული.

გასაგებია, რომ თბილისის პედაგოგიურმა კაბინეტმა, სადაც ჩვენ გვყავს ქართული ენისა და ლიტერატურის გამოცდილი სპეციალისტ-მეთოდისტები, მოგვცა ერთადერთი სამართლიანი დასკვნა, რომ ამხ. ხარშილაძე უწიგნურია და სკოლაში მისი გამოყენება ქართული ენისა და ლიტერატურის მასწავლებლად შეუწყნარებელია. ამის შესახებ მეორე აზრი არ შეიძლება იყოს.

ძალაუნებურად ისმის კითხვა: სწორად მოიქცა თუ არა თბილისის პეშკინის სახელობის პედაგოგიური ინსტიტუტის სახელმწიფო საგამოცდო კომისია, რომელმაც 1955 წელს დიპლომი მისცა ასეთ უწიგნურ „სპეციალისტს“? ნუთუ 5 წლის განმავლობაში ინსტიტუტმა ვერ შეასწავლა მას ქართული ენა და, თუ ეს ვერ მოახერხა, რატომ მისცა დიპლომი? რით შეიძლება ავსნათ ეს, თუ არა ასეთი სტუდენტის „თავიდან მოშორების“ მისწრაფებით? ხოლო, თუ ეს ასეა, დავაკვირდეთ ამ მვენე მისწრაფების სავალალო შედეგს დიანგარიშით, 1954 წლის შემდეგ, ე. ი. მას შემდეგ, რაც ამხ. ხარშილაძემ დაიწყო ქართული ენისა და ლიტერატურის გაკვეთილების გადაცემა, რამდენი ბავშვის ცოდნას მიაყენა ზიანი და კიდევ რამდენ ბავშვს დააზარალებს იგი, რადგან მას ხელთა აქვს დიპლომი და ჩვენ მისი გაუქმება არ შეგვიძლია.

ინსტიტუტის ამ წუნს ვერ შეედრება ვერც ერთი ქარხნის წუნი. ჩვენ უფლება გვაქვს, რომ მას არ მივცეთ ქართული ენისა და ლიტერატურის გაკვეთილები და, რასაკვირველია, ასეც მოვიქცევით. მაგრამ გავა 2—3 წელი, ეს ამბავი ყველას დააეიწყდება, ხოლო თბილისის პეშკინის სახელობის პედაგოგიური ინსტიტუტის მიერ ამხ. ხარშილაძის სახელზე უმართებულოდ გაცემული დიპლომი კვლავ პრეტენზიას განაცხადებს თავის უფლებებზე და, ალბათ, მიაღწევს კიდევაც თავისას.

შეიძლება და ჩვენ გვჯერა, რომ ეს მხოლოდ ცალკეული უსიამოვნო ეპიზოდია ინსტიტუტის ცხოვრებაში. მაგრამ ამ ერთი შემთხვევისთვისაც კი მორალური პასუხისმგებლობა, რა თქმა უნდა, ინსტიტუტს უნდა დაეკისროს.

თბილისის სკოლებში ბევრია ისეთი ახალგაზრდა მასწავლებელი, რომლებიც ცოდნის მხრივ საკმაოდ მომზადებულნი არიან, მაგრამ ვერ კიდევ აკლიათ პედაგოგიური დახელოვნება და მეთოდურ რჩევა-დარიგებასა და დახმარებას საჭიროებენ. მათი მუშაობისადმი შეუწელებელი ყურადღება, მათი გაკვეთილების ხშირად მოსმენა და სათანადო ანალიზის გაკეთება, ისევე როგორც სხვა მასწავლებელთა მუშაობისადმი რეგულარული კონტროლი, სკოლის დირექტორისა და სასწავლო ნაწილის გამგის პირდაპირი მოვალეობაა. ეს ასეც ხდ-

ბა და აქ საკამათო არაფერი გვაქვს. მაგრამ მოსმენილი გაცვეთილუ-
ბის რაოდენობის საკითხში დაწესებული არ არის ერთიანი მოთხოვნა,
ნა, რაც ზოგჯერ ერთგვარ უხერხულობას ქმნის.

თუ მხედველობაში მივიღებთ, რომ გაცვეთილის მოსმენა და
მისი კარგი ანალიზი საკმაოდ დიდ დროს მოითხოვს, ხოლო სკოლის
ხელმძღვანელებს გაცვეთილების მოსმენის გარდა ბევრი სხვა საკით-
ხის მოგვარებაც ევალებათ, იმ დასკვნამდე მივალთ, რომ ღირებუტო-
რებსა და სასწავლო ნაწილის გამგეებს შეიძლება მოეთხოვოთ კვი-
რაში მხოლოდ 4—6 გაცვეთილზე დასწრება, მაგრამ ისე კი, რომ ეს
ნამდვილად შედეგიანი იყოს. ამის შესაბამისად, ცუდი არ იქნებოდა,
თუ განათლების სამინისტრო გარკვეული სახით დააკანონებდა ამ
მოთხოვნას.

ერთ-ერთი საკითხი, რომელიც გვინდა განათლების სამინისტროს
წინაშე დავაყენოთ, ეს არის კალენდარული გეგმების აღდგენა.

თავის დროზე, სასკოლო დოკუმენტაციის შემცირების მიზნით,
მასწავლებელთა კალენდარული გეგმა უარყოფილ იქნა. ამჟამად
შოქმედი ინსტრუქციის თანახმად, მასწავლებელს მხოლოდ გაცვე-
თილის გეგმა მოეთხოვება. სკოლის მუშაობის გამოცდილებამ კი
გვიჩვენა, რომ პროგრამით გათვალისწინებული მასალის მთელი წლის
მანძილზე თანაზომიერად განაწილებისა და მაღალხარისხოვნად
ამოწურვის უზრუნველსაყოფად საჭიროა სასწავლო საგნების
წლიური კალენდარული გეგმების პრაქტიკის აღდგენა. უამისოდ
მასწავლებელი დაზღვეული არ არის ჩამორჩენისა თუ პროგრა-
მის ზოგიერთი ნაწილის ნაჩქარევად გავლისაგან. გარდა ამისა, კა-
ლენდარული გეგმების უქონლობა სკოლის ღირებუტეობის საგრძნობ-
ლად უმწელებს სასწავლო პროგრამის დროულად გავლის მიმართ
მინიშასასკოლო კონტროლის განხორციელებას.

ვფიქრობთ, სასარგებლო იქნება, თუ განათლების სამინისტრო
აღადგენს კალენდარული გეგმების პრაქტიკას და სათანადო ცვლი-
ლებას შეიტანს ამ საკითხზე ამჟამად მოქმედ ინსტრუქციაში.

ორიოდე სიტყვა მასწავლებლის ფორმის შესახებ. ამას წინათ
გაზეთ „ვეჩერნი ტბილისის“ ფურცლებზე განსახილველად აღძრეს
საკითხი, რომ მასწავლებლის ფორმის შემოღება გააძლიერებდა მის
პასუხისმგებლობას თავისი მოვალეობის შესრულებისათვის, ხელს
შეუწყობდა დისციპლინის განმტკიცებას მოსწავლეთა შორის რო-
გორც სკოლაში, ისე სკოლის გარეთ. ფორმის ტანსაცმელში გამოწე-
ყობილი მასწავლებლის დანახვაზე ყოველი მოსწავლე უთუოდ მოე-
რიდება ისეთი საქციელის ჩადენას, რასაც იგი ზოგჯერ დაუსჯელო-
ბისა და უკონტროლობის პირობებში სჩადის. მასწავლებლის ფორ-

მის შემოღება მტკიცე წესრიგს დაამყარებდა მასწავლებლის და, განსაკუთრებით, პედაგოგი ქალების ჩაცმულობაშიც, ბოლოს მოუღებდა იმ სიჭრელს, რასაც ახლა აქვს ადგილი და რაც არც ისე იშვიათად სიმანხვემდე მიდის. და, ბოლოს, უდავოა ისიც, რომ აღმზრდელი თავისი პირადი მაგალითით ხელს შეუწყობდა განსაკუთრებით უფროსი კლასების მოსწავლეთა აღზრდას.

ვფიქრობთ, ეს საკითხი ნამდვილად ღირსია, რომ ყრილობის დელეგატებმა ამაზე თავიანთი აზრი გამოთქვან, თუმცა, რა თქმა უნდა, სრულიადაც არ მოვითხოვთ მის ახლა გადაწყვეტას.

ამოცანები, რომლებიც სკოლის წინაშე პარტიამ და მთავრობამ დასახეს, გრანდიოზული და საბატიოა. არა არის რა უფრო კეთილშობილური, ვიდრე ის, რომ სამშობლოს აღუზარდო თანამედროვე მეცნიერების საფუძვლებს დაუფლებული და შრომისმოყვარე, პატრიოსანი და ზრდილობიანი, ქვეყნისა და ხალხის ერთგული ახალგაზრდობა.

ნება მომეცით დავაჩვენო საქართველოს მასწავლებელთა ყრილობა, რომ ჩვენი რესპუბლიკის დედაქალაქის პედაგოგები არ დაიშურებენ არც ღონესა და არც დროს იმისათვის, რომ გაამართლონ პარტიისა და მთავრობის ეს დიდი ნდობა და მთელი თავიანთი ცოდნა-გამოცდილება მოახმარონ კომუნიზმის მშენებელთა მოზარდი თაობის აღზრდის ღირსეულ საქმეს (ტ ა ნ ი).

თავმჯდომარე. სიტყვა ეძლევა ამხ. თებიძეს. მოემზადოს ამხ. ჯომხეთელიანი — ქუთაისის მშრომელთა დეპუტატების საქალაქო საბჭოს აღმასკომის განათლების განყოფილების გამგე.

დ. ბ. თებიძე. ამხანაგებო! საქართველოს სსრ მასწავლებელთა ყრილობა უმნიშვნელოვანესი მოვლენაა ჩვენი ქვეყნის სახალხო განათლების ისტორიაში. ყრილობის მუშაობა ემთხვევა მეტად საპასუხისმგებლო პერიოდს, როდესაც მიმდინარე სასწავლო წელს დაიწყო ცხოვრებასთან სკოლის კავშირის განმტკიცებისა და ჩვენს ქვეყანაში სახალხო განათლების სისტემის შემდგომი განვითარების შესახებ სსრ კავშირის უმაღლესი საბჭოს მიერ მიღებული კანონის განხორციელება.

მომხსენებელმა ყრილობას ნათლად გააცნო განათლების დარგის უდიდესი მიღწევები, რომლებიც მოპოვებულია მშობლიური კომუნისტური პარტიისა და საბჭოთა მთავრობის მუდმივი ზრუნვისა და ხელმძღვანელობის შედეგად.

კეშმარიტად ახარებს ადამიანს ეს მიღწევები, რომლებიც საუფრ-
ველია შემდგომი დიდი შემოქმედებითი მუშაობისა სკოლის წინაშე
დასახული ახალი ამოცანების წარმატებით განსახორციელებლად. ამ
მიღწევების ერთ-ერთი მკაფიო დადასტურებაა საქართველოს განუ-
ყოფელი კუთხე — აჭარა, რომელიც, სამი საუკუნის განმავლობაში
თავის დედა-სამშობლო საქართველოს მოწყვეტილი, თურქ ბარბა-
როსთა შავბნელი რეჟიმის უღელქვეშ იყო. აჭარის მოსახლეობამ
სასტიკ ბრძოლებში გამოატარა თავისი მშობლიური ტკილი ქარ-
ოული ენა, შეინახა ის, შეინარჩუნა ზნე-ჩვეულებანი და დაუბრუნდა
დედა-საქართველოს. თუმცა თურქ დამპყრობთა ბატონობის კვალი
მძიმე იყო, რამაც პირველ რიგში უაღრესად ცუდად იმოქმედა
განათლების საქმეზე, მაგრამ საბჭოთა ხელისუფლების წლებში სა-
ხალხო განათლების განვითარების მხრივ აჭარაში ნამდვილი რევო-
ლუცია მოხდა.

თუ 1921 წელს აჭარაში იყო სულ რაღაც 38 სკოლა 2.920 მოს-
წავლით, ამჟამად გახსნილია და მუშაობს 415 სკოლა 45 ათასამდე
მოსწავლით. წინათ იქ არ იყო არც ერთი საბავშვო ბაღი ან ბავა,
არც სკოლის გარეშე სხვა დაწესებულება. ამჟამად აჭარაში არის 62
საბავშვო ბაღი 4936 აღსაზრდელით, 2 საბავშვო სახლი, 5 სპორტუ-
ლი სკოლა, პიონერთა სახლები და სხვ. ჩვენს სკოლებში მუშაობს
4000-მდე მასწავლებელი. დღეს აჭარა წერა-კითხვის მთლიანი
მცოდნეობის რესპუბლიკაა. ეს ციფრები ნათლად გვიჩვენებენ, თუ
რას წარმოადგენს საბჭოთა ხელისუფლება, რა შეუძლია მოუტანოს
მან ხალხს და როგორ შეიძლება მოკლე დროში შეიქმნას ბედნიერი
და კულტურული ცხოვრება მთელი ხალხისათვის.

სახალხო განათლების დარგში მოპოვებულმა დიდმა მიღწევებმა
შექმნა შესაძლებლობა, რომ განვითარებულიყო სპეციალური სას-
წავლებლების ფართო ქსელი. ამჟამად აჭარაში მუშაობს სხვადასხვა
ტიპის 8 საშუალო სპეციალური სასწავლებელი, სახელმწიფო პედა-
გოგიური ინსტიტუტი და სხვ.

აჭარის სკოლების 34 მასწავლებელს მინიჭებული აქვს საქარ-
თველოს სსრ, ხოლო 76-ს — აჭარის ასსრ სკოლის დამსახურებული
მასწავლებლის საპატიო წოდება. სახალხო განათლების ბევრი მუ-
შაკი დაჯილდოებულია სსრ კავშირის ორდენებითა და მედლებით.
„სახალხო განათლების წარჩინებულის“ ნიშნით, საპატიო სიგელით.

მასწავლებლები ჩვენი რესპუბლიკის ყველა კუთხეში უანგაროდ,
ბეჯითად შრომობენ მომავალი თაობის აღზრდისათვის. ვფიქრობთ,
ღირსნი არიან ჩვენს ყრილობაზე დავასახელოთ ის მასწავლებლები,
რომლებიც მთელი მონდომებით მუშაობენ, მაღალხარისხოვნად ას-

წავლიან საგნებს, ხრდიან ჩვენს ახალგაზრდობას კომუნისტურ
 სულისკვეთებით. ასეთებია: ხულოს რაიონიდან — ე. ბოლქვაძე,
 გ. ჯაში, ქობულეთის რაიონიდან — კ. ხინიკაძე, ო. მყავანაძე, ფ. ჩა-
 გუნავა, შუახევის რაიონიდან — მ. კეჭეყმაძე, ს. დევაძე, ქედის
 რაიონიდან — თადვირიძე, ჯორთმენაძე, ბათუმის რაიონიდან —
 ნ. შიჭაძე, მ. ოსებაშვილი, ო. გორგოშაძე, ქ. ბათუმიდან — თ. მაჭუ-
 ტაძე, ს. ვადაკორია, ს. დადუნაშვილი, ო. ბოკერია, თ. კვაჭაძე.
 ვ. სამსონია, ნ. მაჭუტაძე და მრავალი სხვა.

მრავალრიცხოვან მასწავლებელთა მუშაობას ხელმძღვანელობს
 და წარმართავს ბევრი ღვაწლმოსილი დირექტორი და სასწავლო
 ნაწილის გამგე, რომლებიც განუწყვეტლივ აუმჯობესებენ სწავლების
 პირობებს, აფართოებენ სასწავლო ბაზას, რაზმადვე პედაგოგთა
 კოლექტივს, სისტემატურ დახმარებასა და კონტროლს უწყევენ მთ-
 ლ მუშაობაში.

ამჟამად, ისე როგორც მთელი საბჭოთა საქართველოს, აქარის
 სკოლებისა და საბავშვო დაწესებულებების მუშაობაც მიმართულია
 იქითკენ, რომ, არსებული პირობების მაქსიმალური გამოყენებითა და
 სრულყოფით, უმაღლესი საბჭოს კანონის შესაბამისად გარდაეყმნათ
 სკოლის მუშაობა.

ამ მიზნით, აქარის სკოლებში მუშაობა წარიმართა, ერთი მხრივ,
 სახალხო განათლების დაწესებულებათა წინაშე დასახული ამოცანე-
 ბის განმარტებისა და პროპაგანდის, მთელი პედაგოგიური პერსონა-
 ლისა და მოსწავლეთა მრავალათასიანი კოლექტივის ამ ამოცანების
 განხორციელებისათვის დარაზმების და, მეორე მხრივ, სკოლებსა და
 საბავშვო დაწესებულებებში სასწავლო-მატერიალური ბაზის გაფარ-
 თობა-სრულყოფის მიმართულებით.

შეიძლება ითქვას, რომ სახალხო განათლების დარგის მუშაობა
 დარაზმების ღონისძიებანი დამაკმაყოფილებლად გატარდა და ამას
 უკვე მოჰყვა პირველი პრაქტიკული შედეგები.

პედაგოგიურ საზოგადოებრიობაში დიდი ინტერესი გამოიწვია
 ახალმა სასწავლო პროგრამებმა I—V კლასებისათვის. ამ პროგრამ-
 ებით სწავლას შეუდგა აქარის სკოლების 29 ათასი მოსწავლე. პროგ-
 რამებში ძირითადად კარგად არის შეხამებული ერთმანეთთან შრო-
 მითი ჩვევების დანერგვა და ზოგადსაგანმანათლებლო საგნების სწავ-
 ლება. მაგრამ ის, რაც პროექტის სახით გვაქვს, საჭიროებს შემდგომ
 სრულყოფას. უნდა დაჩქარდეს სათანადო სახელმძღვანელოების შედ-
 გენა და მათი ჭერჭერობით პროექტის სახით გამოშვება, რათა პედა-
 გოგიურმა საზოგადოებრიობამ ისინი გულმოდგინედ განიხილოს.

რეორგანიზაციის გეგმის შესაბამისად, აჭარის 11 საშუალო სკოლის IX კლასების მოსწავლეები ახალი სასწავლო წლიდან დადგენენ საწარმოო სწავლებაზე, რაც განხორციელდება ქ. ბათუმის მანქანათმშენებელ, სამკერვალო და ხისდამმუშავებელ ქარხნებსა და ფაბრიკებში. ამ საწარმოებში, მათი ხელმძღვანელების ენერგიული დახმარების შედეგად, მოეწყო ყოველმხრივ ადპტირებული სასწავლო სახელოსნოები, შექმნილია მუშაობის საუკეთესო პირობები. მოსწავლეები მთელი მონდომებით შრომობენ სწავლასთან ერთად პროფესიის დაუფლებისათვის. ქ. ბათუმის სკოლებისათვის საწარმოო სწავლების ბაზის წარმატებით მომზადება საქართველოს სახალხო მეურნეობის საბჭოს დროულ და ეფექტიან ღონისძიებათა შედეგია. ქალაქის სკოლების მოსწავლეები დაეუფლებიან ხის დამმუშავებლის, მკერავის, ხარატის, ხოლო სოფლის სკოლებისა — მეჩაიე-სუბტროპიკოსის, მებაღის, მემინდვრის პროფესიებს.

წელს აჭარის სკოლებში სოფლის მეურნეობაში სამუშაოდ შეიქმნა მოსწავლეთა 156 საწარმოო ბრიგადა. ათასობით მოსწავლე ენერგიულად შრომობს კოლმეურნეობებში, საბჭოთა მეურნეობებსა და საწარმოებში. ყოველი სკოლა, მოსწავლეთა კომკავშირული და პიონერული ორგანიზაციები სისტემატურ, ყოველდღიურ ღონისძიებებს ატარებენ სწავლების შეერთებისათვის მწარმოებლურ შრომასთან, ახალგაზრდების შრომითი მომზადებისათვის.

ქობულეთისა და ბათუმის რაიონებში სკოლის მოსწავლეებმა ნიმიდინარე წლის ზაფხულში მოკრიფეს 3500 ტონა ხარისხოვანი ჩაის მწვანე ფოთოლი. ბევრი სკოლის მოსწავლეები ორგანიზებულად მუშაობენ სოფლის მეურნეობის კულტურების დამუშავებისა და მოსავლის აღებისათვის.

ქ. ბათუმის მე-15 საშუალო სკოლის X კლასის მოსწავლეებს რომლებიც სამი წლის წინ გადავიყვანეთ საწარმოო სწავლებაზე და წელს დაამთავრეს საშუალო სკოლა, მიენიჭათ ჩაის ტექნოლოგის პროფესია. ისინი საწარმოო სწავლებას გადიოდნენ ბათუმის ჩაის ფაბრიკაში და ყველანი დიდი ხალისით დარჩნენ სამუშაოდ იქვე. ამასთან გამოცდებზე სკოლაში მათ გაცილებით მეტი ცოდნა და უნარი გამოამყვანეს ყველა საგანში.

ეს და მრავალი სხვა მაგალითი იმას მოწმობს, რომ ჩვენი ახალგაზრდობის, მომავალი თაობის სწორი აღზრდის საფუძველზე, რაც დიდ შრომასა და ახალ ღონისძიებებს მოითხოვს, დროულად და ზედღალბარისხოვნად გადავჭირთ პარტიის მიერ დასახულ ყველა ამოცანას.

სკოლის მუშაობის გარდაქმნაში, სწავლების გაუმჯობესებაში მთავარია საბჭოთა მასწავლებელი. როგორც აღინიშნა, ჩვენი სკოლების მასწავლებელთა დიდი არმიის ძირითადი ნაწილი წარმატებით მუშაობს და სწყვეტს სწავლა-აღზრდის რთულ საკითხებს. მომავალში სკოლების შესაფერისი კადრებით დაკომპლექტება იმის საწინააღმდეგოა, რომ სწავლა-აღზრდის საკითხები წარმატებით გადაწყდება.

მაგრამ ამასთან ერთად უნდა აღინიშნოს, რომ ზოგჯერ სხვადასხვა მიზეზით, განათლების ორგანოების ნებით თუ უნებლიეთ, სკოლებში გვყავს ისეთი მასწავლებლებიც, რომლებიც ვერ ასრულებენ თავიანთ მოვალეობას. ამაში კი, განათლების ორგანოებთან ერთად, ბრალი მიუძღვით უმადლეს პედაგოგიურ სასწავლებლებსაც. განა შეიძლება ნორჩი თაობის აღზრდა მივანდოთ ისეთ პირებს, რომლებიც თვითონ სუსტად ფლობენ საგანს, არ ემზადებიან, არ ინაღლებენ თეორიულ დონეს, მიუხედავად იმისა, რომ მათ მიმართ ბევრი ღონისძიება გატარდა? ვფიქრობთ, ჩვენი სკოლა ასეთი პირებისაგან უნდა გავათავისუფლოთ. მაგრამ განათლების ხელმძღვანელ ორგანოებს, არსებული წესის მიხედვით, სუსტი და შეუფერებელი მასწავლებლის მოხსნა-განთავისუფლება უშუალოდ არ შეუძლიათ. ეს ფუნქცია დაეკისრა სკოლის მუშაკთა პროფკავშირის კომიტეტებს, რაც დიდად აძნელებს და ართულებს საქმეს. ჩემი აზრით, ამ წესის შენარჩუნება სწავლა-აღზრდის საქმეს კვლავაც ისეთ ზიანს მიაყენებს, როგორც დღემდე. განათლების ორგანოებს უფლება უნდა მიენიჭოთ, რომ სათანადო ინსპექტირების შედეგად უშუალოდ გადაწყვიტონ ეს საკითხი და სკოლას მოაშორონ სწავლა-აღზრდის საქმის უცოდინარი, უქნარა და შეუფერებელი პირები.

უკვე რამდენიმე ხანია ლაპარაკია მასწავლებელთა ატესტაციის შესახებ. ჩვენ არათუ მხარს ვუჭერთ ატესტაციის ჩატარებას, არამედ მოვითხოვთ კიდევ, რომ ეს რაც შეიძლება ადრე მოხდეს, ამასთან ატესტაციამ უნდა უზრუნველყოს და ნამდვილად ხელი შეუწყოს სკოლის წინაშე დასმული ამოცანების სრულყოფილად გადაჭრას, მასწავლებელთა შემადგენლობის ნამდვილად გაუმჯობესებას.

წელს აჭარის სკოლებში 120-მდე ახალი მასწავლებელი დაინიშნა, სკოლების კადრებით უზრუნველყოფა ერთგვარად გაუმჯობესდა. მაგრამ ამ მხრივ კვლავ სერიოზული ნაკლოვანებებია. კერძოდ, ეს შეეხება პედაგოგიური ინსტიტუტების ახალ კურსდამთავრებულთ. ჩვენი უმადლესი პედაგოგიური სასწავლებლების კურსდამთავრებულნი სპეციალური საგზურებით გამოცხადდნენ ბათუმში, მაგრამ რაიონის სკოლებში სამუშაოდ სწავლაზე უარი თქვეს და უკან გაბრუნდნენ. 51-დან მხოლოდ 6 კაცი წავიდა სამუშაოზე.

კურსდამთავრებულთა სამუშაოზე განაწილების არსებობის შესახებ
 აუცილებელივ უნდა შეიცვალოს და ამ საქმეში სასტიკი ვინაობა
 და პასუხისმგებლობა დაწესდეს. ყოველი კურსდამთავრებული უნდა
 წაიღოს სამუშაოდ მითითებულ ადგილზე. თუ არა და, ჩვენ დიდ-
 ხანს ვერ გადავწყვეტთ შესაფერისი კადრებით სკოლების დაკომპ-
 ლექტების საკითხს და კვლავ იძულებული ვიქნებით უცნაო კად-
 რებით დავკმაყოფილდეთ. ვფიქრობ, რომ ეს საკითხი სათანადო
 ორგანოების მსჯელობის საგანი გახდება და სათანადოდ გადაწყდება.

ამხანაგებო! სკოლის რეორგანიზაციის ერთ-ერთი გამამყვეტი
 პირობაა სასწავლო-მატერიალური ბაზა. ამ მხრივ აქარის სკოლებში
 უკანასკნელ წლებში მნიშვნელოვანი მუშაობა ჩატარდა. კერძოდ,
 ჩვენ მტკიცედ გადავწყვიტეთ, რომ ერთცვლიან მეცადინეობაზე გა-
 დავიყვანოთ რესპუბლიკის ყველა სკოლა. ამ საქმეში ჩაბმულია მთე-
 ლი საზოგადოებრიობა. კმაყოფილებით მინდა მოვახსენო ყრილო-
 ბას, რომ აქარის 4 რაიონის — ქობულეთის, ქედის, შუახევისა და
 ხულოს რაიონების ყველა სკოლა უკვე გადაყვანილია ერთცვლიან
 მეცადინეობაზე. ამან დიდად შეუწყო ხელი სწავლების ხარისხის
 ამაღლებას, მასწავლებლის მუშაობის გაუმჯობესებას, თვით კოლ-
 მეურნეობებსა და საბჭოთა მეურნეობებს. აქარის 415 სკოლიდან
 391 სკოლაში მეცადინეობა უკვე ერთ ცვლად მიმდინარეობს. ეს
 დიდი ღონისძიება განხორციელდა პარტიული და საბჭოთა ორგა-
 ნოების ხელმძღვანელობით, მთელი საზოგადოებრიობის აქტიური
 დახმარებით.

უკანასკნელი 3 წლის მანძილზე აქარაში კოლმეურნეობათა სახს-
 რებით და მოსახლეობის უშუალო შრომითი მონაწილეობით აშენდა
 106 სკოლა, მარტო მიმდინარე წელს კი — 37 სასკოლო შენობა.
 მშენებლობაში ჩაბმული არიან მოსწავლეები, კომკავშირელები, კოლ-
 მეურნეები, მუშები. ამ საქმეში საუკეთესო მაჩვენებლები აქვთ ქო-
 ბულეთის, ქედის, შუახევის, ხულოს რაიონებს. საყოველთაოდ
 ცნობილია ქობულეთელთა შარშანდელი ინიციატივა. მათ წელსაც
 დიდი მუშაობა გასწიეს.

კარგი შედეგი მოგვცა სათანადო სამუშაოთა წინასწარ დაგეგ-
 მვამ ცალკეული სკოლების, რაიონებისა და მთლიანად ოლქის მიხე-
 დვით. მიმდინარე წლის თებერვალ-მარტში თითოეული სკოლის მი-
 ხედვით წინასწარ იქნა განსაზღვრული რესპუბლიკაში ახალი სკოლე-
 ბის მშენებლობის, არსებულის გაფართოების, კაპიტალური და მიმ-
 დინარე შეკეთების, ახალი ინვენტარის შეძენის სამუშაოები. განსა-
 კუთრებული ყურადღება მიექცა კაბინეტების, სახელოსნოების, ფი-
 ზიკულტურისა და გეოგრაფიული მოედნების, სასკოლო მიწის ნაკვე-

თების მოწყობას. სამუშაოთა წინასწარ განსაზღვრამ, ამ საქმეში განსაკუთრებით ღიადი სოციალისტურმა შეჯიბრებამ დიდი შედეგები მოგვცა. სკოლებში მატერიალური ბაზის გაფართოებისათვის შესრულდა მეტად საჭირო სამუშაოები, რომელთა საერთო ღირებულებამ ათეულ მილიონ მანეთს გადააჭარბა. აშენდა ბევრი ახალი სკოლა, სპორტული დარბაზი, გაფართოვდა ძველი შენობები, მოეწყო კაბინეტები, სახელოსნოები და სხვ.

ბათუმის რაიონის მახინჯაურის საშუალო სკოლაში, სადაც წელს IX კლასი საწარმოო სწავლებაზე გადავიდა, მოეწყო სადურგლო და სამკერვალო საამქროები, რომლებიც დაკვეთებს უშუალოდ საწარმოებისაგან მიიღებენ. ახალი ტიპის ასეთივე საამქროები მოაწყვებ. ბათუმის მე-3, მე-8, მე-18 საშუალო სკოლებმა.

ამჟამად ტარდება ღონისძიებანი, რათა, რეორგანიზაციის გეგმის შესაბამისად, რესპუბლიკის ყველა სკოლაში თანდათანობით შეიქმნას შესაბამისი სასწავლო-მატერიალური ბაზა და წარმატებით განხორციელდეს მწარმოებლურ შრომასთან სწავლების შეერთება.

მაგრამ ამ მხრივ საჭიროა დროულად მოგვარდეს ზოგი ისეთი საკითხიც, რომელთა გადაწყვეტა ჩვენზე არ არის დამოკიდებული. კერძოდ, საჭიროა მკვეთრად გაუმჯობესდეს თვალსაჩინო ხელსაწყობებითა და მოწყობილობით სკოლების მომარაგება, რაშიაც სერიოზული ნაყოფანებები გვაქვს. მაგალითად, ფიზიკის, ქიმიის, ბიოლოგიის კაბინეტებისათვის, ავრეთვე სახელოსნოებისათვის გვჭირდება ახალი ხელსაწყობები, რომ სწავლება ცხოვრების მოთხოვნებს ფუნდამენტურად მიჰყვებოდეს, ამჟამად კი ჩვენი სახელოსნოები და კაბინეტები აღტურვილია მოძველებული მოწყობილობით.

ამ ბოლო დროს დიდი მუშაობაა გაწეული ახალი ტიპის სასწავლო დაწესებულებების — სკოლა-ინტერნატების ბაზის მომზადებისა და მათი გახსნისათვის. აჭარაში უკვე გაიხსნა 5 სკოლა-ინტერნატი. მათგან მახუნცეთის, ჩაისუბნისა და კირნათის სკოლა-ინტერნატებმა მუშაობა მიმდინარე სასწავლო წელს დაიწყეს.

სკოლა-ინტერნატებმა ნამდვილად გაამართლეს თავი, ისინი სანიმუშო სასწავლო დაწესებულებებია. ამის მკაფიო დადასტურებაა ქ. ბათუმის სკოლა-ინტერნატი, რომელსაც ერთი წლის ისტორია აქვს და მშვენიერ შედეგებს აღწევს. მაგრამ სკოლა-ინტერნატების მოწყობასა და იქ სწავლებისათვის ნორმალური პირობების შექმნაში არის ნაყოფანებებიც. მთავარი ისაა, რომ ყველა ეს ინტერნატი შეუფერებელ შენობებშია მოთავსებული. კერძოდ, საჭიროა მომავალში აშენდეს საძინებელი კორპუსები, გაფართოვდეს სასწავლო სათავსები, შეივსოს ისინი ინვენტარით და სხვ.

სკოლის მუშაობის რეორგანიზაციის შესაბამისად, გადაწყვეტილი ჰქონდა განათლების განყოფილებათა განმტკიცება კადრების მომზადების გორც ვიცით, ამჟამად განათლების განყოფილების შტატში არის სულ რაღაც ერთი ან, იშვიათად, ორი ინსპექტორი. მთელი რიგი წამყვანი საგნების სწავლება დარჩენილია ინსპექტირების გარეშე. მსგავსი მდგომარეობაა სამინისტროშიც. განყოფილებები გადატვირთული არიან მთელი რიგი ორგანიზაციული და სტატისტიკური საკითხების მოგვარებით. ამავე დროს კი სკოლებსა და მასწავლებლებს სწორედ ახლა სჭირდებათ სისტემატური დახმარება და კონტროლი, რათა თანმიმდევრულად და სწორად გავატაროთ ახალი კანონი. ამიტომ აუცილებელია განათლების განყოფილებათა შტატში მოხდეს ისეთი ცვლილებები, რომ წამყვან 3—4 საგანში, მათ შორის შრომითი აღზრდის დარგში, აუცილებლად დაემატოს ინსპექტორები. მსგავსი ღონისძიებანი უნდა გატარდეს განათლების სამინისტროშიც. ჩვენ ვთხოვთ ზემდგომ ორგანოებს უახლოეს ხანში განიხილონ ეს საკითხი და დადებითად გადაწყვიტონ.

ვარწმუნებ ყრილობას, რომ აქარის განათლების დარგის ყველა ნიუშაკი და პედაგოგები ყველაფერს გააკეთებენ, რათა წარმატებით შეასრულონ ჩვენი მომავალი თაობის ახლებურად სწავლებისა და აღზრდის დარგში კომუნისტური პარტიის მიერ დასახული საპატიო ამოცანები. (ტ ა შ ი).

თამაჯლომარე, სიტყვა ეძლევა აშხ. გოშხეთელიანს.

ი. ს. გოშხეთელიანი. ამხანაგო დედეგატებო! ქ. ქუთაისის სკოლები, სკოლა-ინტერნატები, სკოლამდელი აღზრდისა და სკოლის გარეშე საბავშვო დაწესებულებები მასწავლებელთა ყრილობას ხვდებიან ახალი წარმატებებით. გასული სასწავლო წელი მაღალი აკადემიური წარმატებით დამთავრდა. თუ 1956—1957 სასწავლო წელს აკადემიური წარმატება იყო 90,9 %, 1957—1958 სასწავლო წელს — 91,2 %, 1958—1959 სასწავლო წელს იგი 96,5 პროცენტამდე ავიდა. 14.256 მოსწავლიდან 2.028 ხუთოსანია და 2.588 — ოთხოსანი.

ახალი სასწავლო წლისათვის მზადება თავიდანვე ენერგიულ ტემპით დაიწყო. ჯერ კიდევ მაისში საქალაქო საბჭოს სპეციალურმა სესიამ განიხილა და დაამტკიცა ახალი სასწავლო წლისათვის მზადების გეგმა.

განსაკუთრებული ყურადღება მიექცა საყოველთაო სავალდებულო სწავლების კანონის გატარებას, დაწესებულ ვადებში აღწე-

ტილი იქნა სკოლების სამოქმედო უბნები. მოსწავლეთა კონტინგენტი გეგმა გადაჭარბებით შესრულდა. სახელმწიფო გეგმით ქუთაისის ზოგადსაგანმანათლებლო სკოლებში უნდა ყოფილიყო 15.542 მოსწავლე, ამჟამად კი 15.955 მოსწავლეა. პირველ კლასში უნდა მიგვედო 2.072 მოსწავლე, ფაქტიურად ჩარიცხულია 2.139 მოსწავლე. შეიქმნა საყოველთაო სწავლების ფონდი 37.562 მანეთის რაოდენობით, გეგმა კი 30 ათას მანეთს ითვალისწინებდა.

სკოლის ძირითადი ნაკლის—ცხოვრებისაგან სწავლების ერთგვარი მოწყვეტის — აღმოსაფხვრელად, ისე როგორც მთელ რესპუბლიკაში, ჩვენი ქალაქის სკოლებშიც გარკვეული ნაბიჯები გადაიდგა. ბევრ საშუალო და შეიღწლიან სკოლასთან შეიქმნა საზეინკლო და სადურგლო სახელოსნოები; საცდელი მიწის ნაკვეთი გამოეყო 14 სკოლას და ახლა ის ყველა სკოლას აქვს. რამდენიმე სკოლასთან მოეწყო მანქანათმცოდნეობისა და ელექტროტექნიკის კაბინეტები. ყველა სკოლისა და სკოლა-ინტერნატის კაბინეტ-ლაბორატორიები შეიგრო 200.000 მანეთის ხელსაწყო-იარაღებით. სასწავლო სახელოსნოებს შეემატა 119.331 მანეთის მანქანა-დანადგარები და იარაღები. შეძენილია თითქმის 140.000 მანეთის სასკოლო ინვენტარი. შეკეთდა 2.967 მერხი, 176 დაფა, 196 კარადა, 290 მაგიდა, 620 სკამი. შეძენილია ქართული სკოლების 96 დასახელების 89.923 და რუსული სკოლების 118 დასახელების 25.426 ახალი სახელმძღვანელო.

წელს მაღალხარისხოვნად ჩატარდა სკოლების, ინტერნატების, სკოლამდელი და სკოლის გარეშე დაწესებულებების შენობათა მიმდინარე რემონტი, რაზეც დაიხარჯა 187.000 მანეთი. კაპიტალურ რემონტზე დაიხარჯა 1 მილიონ 100 ათას მანეთზე მეტი.

ყრილობის დელეგატებს უნდა მოვახსენო, რომ სკოლების მატერიალური-საწარმოო ბაზის განმტკიცებაში დიდი დახმარება გაგიწვია ქუთაისის თითქმის ყველა საწარმომ და დაწესებულებამ. მათ მიერ ჩაყისრი კონკრეტული ვალდებულებანი გადაჭარბებით შესრულდა. ნავალითისათვის აქ შეიძლება დავასახელო საავტომობილო და ლიტონის ქარხნები, საავტომობილო ქარხანამ შეაკეთა მე-14 საშუალო სკოლის შენობა, მოაწყო სასწავლო სახელოსნო, რომელსაც გადასცა 16.000 მანეთის ხელსაწყო-იარაღები; 1-ლ საშუალო სკოლას შეუკეთა შენობის სახურავი, სარემონტო სამუშაოებისათვის გადასცა 4 ტონა თუნუქი, 100 კგ საღებავი ზეთი, 3 კუბური მეტრი ხის მასალა, მოუწყო სააქტო დარბაზი, დაუმზადა 40 ცალი გრძელი სკამი და სხვ. ამავე საწარმომ მე-7 საშუალო სკოლას გაუკეთა სპორტდარბაზის კიბე და გადასცა ხელსაწყო-იარაღები ელექტროტექნიკისა და მანქანათმცოდნეობის კაბინეტების მოსაწყობად.

ლიტოპონის ქარხანა დაეხმარა მე-8 საშუალო სკოლაში (საქართველოს სახელმწიფო მასშტაბის საპირფარეო მასალების მიწოდებით (2 კუბური მეტრი მასალა, 70 კგ საღებავი ზეთი, 50 კგ მათეთრა, 1 ტონა კირი და სხვ.), ხოლო მე-10 საშუალო სკოლას სახელოსნოსათვის აუგო სპეციალური სათავსი, რომელშიც დაუმონტაჟა დანადგარები; კაპიტალური რემონტი გაუკეთა მე-17 სკოლის შენობას, რომელსაც აგრეთვე მოუწყო სპორტული მოედანი, შემოუღობა ეზო.

გასულ წლებში მე-16 საშუალო სკოლის ხელმძღვანელობა აქტიურად ემადლიერებოდა რიონჰესის დირექციას საშეფო დახმარების მხრივ. ახალი სასწავლო წლისათვის რიონჰესმა ამ სკოლის შენობას გაუკეთა კაპიტალური რემონტი, რაზეც დახარჯა 25.000 მანეთი; შეუქმნა 2.000 მანეთის ინვენტარი და მოწყობილობა; მოუწყო კალათბურთისა და ფრენბურთის მოედნები, აუგო სასროლო ტირი, რაზეც დახარჯა სულ 50.000 მანეთი.

სულ ქალაქის საწარმოებში სკოლების შესაკეთებლად დახარჯეს 185.000 მანეთი, კაბინეტ-ლაბორატორიებისა და სახელოსნოების მოსაწყობად — 90.000 მანეთი.

განათლების განყოფილება და სკოლები დიდი პასუხისმგებლობით მოეკიდნენ IX კლასებში საწარმოო სწავლების ორგანიზაციის საქმეს. ქალაქის 8 სკოლის 265 მოსწავლე მიმაგრებულია მსხვილფაბრიკა-ქარხნებზე. ყველა ამ საწარმოში შექმნილია სწავლებისათვის საპირფარეო პირობები: გამოყოფილია სპეციალური საამქროები, ხელმძღვანელობისათვის შერჩეულია საქმის მცოდნე და ენერგიული მუშაკები, მოსწავლეები უზრუნველყოფილი არიან ნედლეულით, სანიტარულ-ჰიგიენური მოწყობილობითა და სპეცტანსაცმლით. მოსწავლეთა გადაყვანა სკოლიდან საწარმომდე ორგანიზებულად და უფასოდ ხდება. საწარმოო სწავლების პირველმა დღეებმა გვიჩვენა, რომ მოსწავლეები შრომისადმი დიდ ინტერესსა და პასუხისმგებლობას იჩენენ.

მნიშვნელოვანი ღონისძიებანი გატარდა მოსწავლეებში შრომითი ჩვევების დანერგვის, თვითმომსახურების გაძლიერებისა და კვების მოწესრიგების მხრივ. VIII—IX კლასების 1.254 მოსწავლისგან შემდგარი 67 ბრიგადა მუშაობდა სკოლა-ინტერნატის, № 4 სამშენებლო ტრესტის, საქქვანახშირის ქუთაისის სამშენებლო უბნებზე, საკონსერვო, მინის ტარის, საავტომობილო ქარხნებში, ნორჩ ნატურალისტთა და პიონერთა სასახლის მიწის ნაკვეთებსა და სხვა ობიექტებზე. მე-11 საშუალო სკოლის მერვეკლასელებმა კარგად მოუარეს

20 გრამი აბრეშუმის თესლიდან გამოყვანილ მურს და მიიღეს 160 კგ პირველი ხარისხის პარკი, რითაც სკოლას მისცეს 9.140 მანეთის მოსავალი.

მოსწავლეთა შრომითმა ბრიგადებმა სკოლების რემონტიცა და კეთილმოწყობის სერიოზული სამუშაოებიც შეასრულეს. მაგალითად, 21-ე საშუალო სკოლაში შექმნილი იყო 5 ბრიგადა 35 მოსწავლის შემადგენლობით. მათ მოაწყვეს მანქანათმცოდნეობისა და ელექტროტექნიკის კაბინეტები, სკოლის სარდაფიდან გამოიტანეს 100 კუბური მეტრი მიწა, შელესეს და შეათეთრეს კედლები, დააგეს ასფალტი. ამ სკოლის IX—X კლასების მოწაფეებმა ტყავფეხსაცმლის კომბინატის კომუნისტური შრომის ბრიგადებში შექმნეს მოსწავლეთა საგუშაგოები. აქ 21 მოსწავლე დაეუფლა ფეხსაცმლის კერვის სხვადასხვა პროფესიას. საგუშაგოს ყველა წევრი დიდი მონდომებითა და პასუხისმგებლობით ეკიდებოდა დაკისრებულ მოვალეობას. სკოლის 3 კურსდამთავრებული სამუშაოდ დარჩა კომბინატში.

ქალაქის ყველა სკოლაში შექმნილია მოსწავლეთა თვითმომსახურების ბრიგადები. ამის შედეგად სისუფთავემ და წესრიგმა იმატა. მოსწავლეები მეტ მომჭირნეობასა და მზრუნველობას იჩენენ სახელმწიფო ქონებისადმი.

საგრძობლად გაუმჯობესდა მოსწავლეთა კვების საქმე. ყველა სკოლას აქვს კეთილმოწყობილი ბუფეტი. მე-5 საშუალო სკოლაში გაიხსნა სასადილო.

14 საშუალო სკოლასთან შექმნილია გახანგრძლივებული დღის ჯგუფები 350 მოსწავლით. მიუხედავად რიგი სიძნელებისა, ამ ჯგუფების მუშაობა ნაყოფიერად მიმდინარეობს.

მნიშვნელოვანი ღონისძიებანი გატარდა სკოლა-ინტერნატების მატერიალური ბაზის შექმნისა და აღსაზრდელთა მოვლა-პატრონობის გაუმჯობესების დარგში. № 4 საშენებლო ტრესტის მუშაკთა ენერგიული შრომის შედეგად, პარტიის საქალაქო კომიტეტისა და აღმასკომის ხელმძღვანელ მუშაკთა პრაქტიკული დახმარებით, ქალაქის მშრომელებმა მიიღეს საუკეთესო საჩუქარი — პირველ სექტემბერს გაიხსნა კეთილმოწყობილი № 1 სკოლა-ინტერნატი. № 2 სკოლა-ინტერნატს დამატებით გადაეცა 4 ახალი ორსართულიანი კორპუსი და სამი ფინური სახლი. ინტერნატების დაკომპლექტების გეგმა გადაქარბებით შესრულდა. № 2 ინტერნატში ჩატარდა კაპიტალური რემონტი, რაზედაც დაიხარჯა 300.000 მანეთი.

აქვე უნდა აღვნიშნოთ, რომ განათლების სამინისტრო ვალშია როგორც მშენებლობის, ისე სარემონტო კანტორის მიმართ. № 1 ინტერნატის მშენებლობაზე შესრულებული სამუშაოს ღირებულებ-

ბა — 500.000 მანეთი, ხოლო № 2 ინტერნატისა — 100.000 მანეთზე მეტი სამინისტროს დღემდე არ გადაუხდია. ასევე ითქმის, მანქანა-ტერნატის საცხოვრებელი კორპუსის მშენებლობის დაწყების შესახებ. ვფიქრობთ, რომ განათლების სამინისტროს დაპირება საცხოვრებელი კორპუსის მშენებლობისათვის წელს 400.000 მანეთის გამოყოფის შესახებ შესრულებულ იქნება.

მინდა დღევანდების ყურადღება შევაჩერო ზოგიერთ მტკივნეულ საკითხზე.

ახალი სასწავლო გეგმით სკოლებში შემოღებული საზოგადოებრივ-სასარგებლო შრომა, მეოჯახეობა, ხელგარჯილობა, პრაქტიკული მეცადინეობა. კერძოდ, ხელგარჯილობის სწავლებისათვის სკოლებს უნდა ჰქონდეთ სპეციალური ინვენტარი და მასალები: საკრავი მანქანები, უთოები, მაკრატლები, იატაკის საწმენდები, მტვერსასრუტები, ელექტროჯაგრისები და სხვა მოწყობილობა, რომელიც საჭიროა აგრეთვე თვითმომსახურებისათვის. ამ ინვენტარისა და მასალების შესყიდვა შეუძლებელი ხდება, რადგან ვაჭრობის სამინისტროს ქსელში გადარიცხვით მათი შეძენა არ შეიძლება, ხოლო სათანადო ფონდები დაშვებული არ არის. ამავე დროს კი, თვითმომსახურებაზე გადასვლის გამო დამლაგებელთა შტატის შემცირებით მიღებული ხელფასის ეკონომიის 70 % გამოყენებულ უნდა იქნას დასუფთავებისათვის საჭირო მოწყობილობის შესაძენად.

ვთხოვთ აქ დამსწრე ხელმძღვანელ მუშაეებს, ვისაც ეს პირადად ეხება, დაგვეხმარონ ამ საქმის მოგვარებაში.

ქ. ქუთაისში 1940 წლის შემდეგ არც ერთი შენობა არ აგებულა საბავშვო ბაღისათვის, რის გამოც ამ მხრივ ბინების დიდ სიჭირბოროტს განვიცდით. სამი საბავშვო ბაღი ჯერ კიდევ კერძოდ დაქირავებულ ბინაშია. შეუძლებელი ხდება ახალი საბავშვო ბაღის გახსნა ისეთ მკიდროდ დასახლებულ სამრეწველო უბნებში, როგორიცაა წერეთლის, ავტოქარხნის და სოხუმის ქუჩები. 1960 წლისთვის გთვალისწინებულია მხოლოდ ერთი საბავშვო ბაღის შენობის აგება, რაც სრულიადაც ვერ დააკმაყოფილებს ჩვენს მოთხოვნილებას.

ვთხოვ განათლების სამინისტროს, ან ზემდგომ ორგანოებში დასვას ეს საკითხი, ანდა თავისი ლიმიტის ხარჯზე 1960 წლისათვის დამატებით გაითვალისწინოს ქ. ქუთაისში საბავშვო ბაღის ორი შენობის ასაგები თანხა.

აქვე მინდა აღვნიშნო ერთი ფაქტი: მიმდინარე წლის ზაფხულში ჩვენი ქალაქის 11 საბავშვო ბაღის აღსაზრდელები ისვენებდნენ ბაკურიანსა და ცემში. ისინი მოთავსებული იყვნენ კერძო ბინებში,

რისტვისაც გადახდილ იქნა 130 ათასამდე მანეთი, ხოლო სულ უკანასკნელი სამი წლის განმავლობაში ამ საქმეზე დაიხარჯა 343,200 მანეთი.

კარგი იქნება, თუ ნებას დაგვრთავენ, რომ ამ ხარჯებისთვის გათვალისწინებული თანხით ავაგოთ სათანადო შენობები. ჩვენ პირობას ვიძლევი, რომ 2—3 წლის მანძილზე ამ თანხის გამოყენების გზით აღნიშნულ აგარაკებზე გვექნება საკუთარი შენობები ქალაქის ცველა ბაღისათვის.

უნდა შევებო აგრეთვე მასწავლებელთა კადრებით სკოლების განმტკიცებისა და ამჟამად მომუშავე მასწავლებელთა ატესტაციის საკითხს. ყველასათვის ცხადია, რომ მასწავლებელთა ერთი ნაწილი საგნის უცოდინარია, პედაგოგიური დახელოვნება თუ დისციპლინა არა აქვს, რის გამოც სრულიად ვერ უპასუხებს სკოლის წინაშე მდგარ ამოცანებს.

საჭიროა განათლების ადგილობრივ ორგანოებსა და განათლების სამინისტროს მეტი უფლებები მიეცეთ ასეთ მასწავლებელთა სკოლისგან ჩამოშორების საქმეში. ამ მხრივ სასამართლო ორგანოების უფლებები უნდა შეიზღუდოს, ხოლო მასწავლებელთა ატესტაცია რაც შეიძლება დაჩქარდეს.

თანამედროვე სკოლაში წამყვანი მნიშვნელობა აქვს მოსწავლეთა შრომით აღზრდას, პოლიტექნიკური ციკლის საგნების სწავლების სათანადო სიმაღლეზე დაყენებას. ამ მიზნით შემოღებულია მთელი რიგი პრაქტიკული საგნების სწავლება, მაგრამ სრულიად გაუგებარია, რატომ დარჩა დღემდე ანაზღაურების განსხვავებული ტარიფი პრაქტიკუმებსა და სხვა საგნთა შორის? აქვე უნდა აღვნიშნოთ, რომ დიდ უხერხულობას ქმნის გახანგრძლივებული დღის ჯგუფებში მასწავლებლის ხელფასის ანაზღაურება მშობლებისგან აკრეფილი თანხით.

ბოლოს, მინდა შევჩერდე ერთ პატარა, მაგრამ მნიშვნელოვან საკითხზე.

ცნობილია, რომ ქალაქებსა და რაიონებში ჯერ კიდევ გვყავს საგრძნობი რიცხვი სპეციალისტ-პედაგოგებისა, რომელთაც ჯერჯერობით მუშაობა არ დაუწყიათ ადგილის უქონლობის გამო. ბევრი მათგანი საკმაოდ ხანია ელოდება სამუშაოს. მე მხედველობაში არა მყავს, რა თქმა უნდა, ისინი, რომლებმაც თავი აარიდეს სოფლად წასვლას და ქალაქში უმუშევრად უოფნას ამჯობინებენ.

ამავე დროს კი, არცთუ იშვიათია ისეთი შემთხვევა, როდესაც რესპუბლიკის ხელმძღვანელი ორგანოებიდან მოგვდის განცხადებები განკარგულებით — დაუყოვნებლივ მოაწყეთ და შედეგი გვაცნო-

ბეთო. ჩვენ უფლება არა გვაქვს ეს განკარგულება არ შევემსრუდოთ, თუმცა ზოგჯერ ადგილზე უკვე გვყავს მთხოვნელი, რომელსაც ვიფიქრობთ, რომ ვითარი განკარგულება არა აქვს, მაგრამ ყოველმხრივ ღირსია, რომ პირველ რიგში მივიღოთ სამუშაოზე. ეს საკითხი უნდა მოგვარდეს.

ქ. ქუთაისის პარტიულ, კომკავშირულ, პროფკავშირულ და განათლების მუშაკთა აქტივმა ახალი სასწავლო წლისათვის სანიმუშოდ მომზადების მიზნით სოციალისტურ შეჯიბრებაში გამოიწვია. ქ. თბილისი. მალე, ალბათ, შემოწმდება შეჯიბრებით ნაკისრ ვალდებულებათა შესრულება. ჩვენ შევეცადეთ გაგვენადგებინა ჩვენი ვალდებულებანი და პირნათლად წარვმდგარიყავით მასწავლებელთა ყრილობის წინაშე. მომავალშიც ქუთაისის განათლების მუშაკები, მასწავლებლები, აღმზრდელები ყველაფერს გააკეთებენ კანონით გათვალისწინებულ ღონისძიებათა გატარებისათვის და სამშობლოს მისცემენ ყოველმხრივ მომზადებულ, კომუნისტური სულისკვეთებით აღზრდილ ადამიანებს (ტ ა შ ი).

თავმჯდომარე. მისალმებისათვის სიტყვა ეძლევა რუსეთის საბჭოთა ფედერაციული სოციალისტური რესპუბლიკის განათლების მინისტრის პირველ მოადგილეს, რსფსრ პედაგოგიკის მეცნიერებათა აკადემიის ნამდვილ წევრს ამხ. მარკუშევიჩს.

ა. ი. მარკუშევიჩი (კითხულობს მისალმების ტექსტს).

საპარტიულო საბჭოთა სოციალისტური რესპუბლიკის მასწავლებელთა ყრილობას

ძვირფასო ამხანაგებო! რსფსრ განათლების სამინისტრო და რსფსრ განათლების, უმაღლესი სკოლისა და საშემსრულებლო დაწესებულებების მუშაკთა პროფკავშირის რესპუბლიკური კომიტეტი რუსეთის ფედერაციის ყველა მასწავლებლისა და სახალხო განათლების მუშაკთა სახელით მსურვალედ მოგესალმებიან თქვენ, საქართველოს მასწავლებელთა ყრილობის მონაწილეებს, და გისურვებენ დიდ შემოქმედებითს წარმატებებს მუშაობაში.

ამჟამად, როცა ჩვენი ქვეყანა შევიდა კომუნისტური საზოგადოების გაშლილი მშენებლობის პერიოდში, თქვენი რესპუბლიკის, ისე როგორც ყველა მოკავშირე რესპუბლიკის, მასწავლებლობისა და სახალხო განათლების მუშაკთა წინაშე დგას ერთი საერთო, უდიდესი სახელმწიფოებრივი მნიშვნელობის ამოცანა — ცხოვრებასთან სკოლის კავშირის განმტკიცება და სახალხო განათლების სისტემის შემ-

დგომი განვითარება საბჭოთა კავშირის კომუნისტური პარტიის XXV ყრილობის გადაწყვეტილებათა და სსრ კავშირის უმაღლესი საბჭოს კანონის საფუძველზე.

ემვი არ არის, რომ ამ დიდ საბასუხისმგებლო ამოცანას, რომელიც კომუნისტურმა პარტიამ და საბჭოთა მთავრობამ დაგვისახეს, ჩვენ საერთო ძალდონით, ურთიერთდამარებისა და გამოცდილების გაზიარების საფუძველზე წარმატებით გადავწყვეტთ და შევქმნით ახალ სკოლას. და ეს ახალი სკოლა, რომელიც განახორციელებს სწავლების მკიდრო კავშირს შრომასთან, კომუნისტური მშენებლობის პრაქტიკასთან, უზრუნველყოფს ცხოვრებისათვის, საზოგადოებრივად სასარგებლო შრომისათვის მოსწავლეთა სათანადოდ მომზადებას, ზოგადი და პოლიტექნიკური განათლების დონის შენდგომ ამადლებას, განათლებული ადამიანების მომზადებას, რომლებსაც კარგად ეცოდინებათ მეცნიერებათა საფუძველები, ახალგაზრდობის აღზრდას სოციალისტური საზოგადოების პრინციპებისადმი ღრმა პატივისცემის სულისკვეთებით, კომუნიზმის იდეების სულისკვეთებით. „საზოგადოების კომუნისტური გარდაქმნა განუყრელად დაკავშირებულია ახალი ადამიანის აღზრდასთან“ — ნათქვამია კანონში სკოლის შესახებ. სწორედ ასეთი ახალი ადამიანის მომზადებისათვის არის მოწოდებული ჩვენი სკოლა, რომელიც გარდაქმნის შედეგად კიდევ მოამზადებს მას.

დაწყებული 1959—1960 სასწავლო წლიდან, ჩვენს ქვეყანაში განხორციელდება საყოველთაო სავალდებულო შვიდწლიანი სწავლებიდან საყოველთაო სავალდებულო რვაწლიან განათლებაზე გადასვლა, რვაწლიანი სკოლების მოწყობა და საშუალო ათწლიანი სკოლების რეორგანიზაცია საწარმოო სწავლების საშუალო სკოლებად. იმავე დროს ფართო ფრონტით გაიშლება საღამოს (ცვლის სეზონური, დაუსწრებელი) საშუალო სკოლების ქსელი და დიდი მასშტაბით გაიზრდება მათი კონტინგენტი. დიდი, სერიოზული ცვლილებები მოხდება აგრეთვე სკოლების სასწავლო-სააღმზრდელო მუშაობის შინაარსსა და მეთოდებში.

ჩვენ ნათლად გვაქვს წარმოდგენილი, რომ ყველა ამ ამოცანის განხორციელებისას მოგვიხდება ბევრი ახალი, ჯერ კიდევ გადაუჭრელი საკითხის გადაწყვეტა, განსაკუთრებით რვაწლიანი სკოლის მოსწავლეთა შრომითი აღზრდისა და სწავლების, საშუალო სკოლის მოსწავლეთა პროფესიული მომზადებისა და მწარმოებლური შრომის მოწყობა-განხორციელების დარგში. მაგრამ ჩვენ მტკიცედ ვართ დარწმუნებული, რომ ყველა ეს საკითხი წარმატებით გადაწყდება. და რომ მათ გადაწყვეტაში დიდ როლს შეასრულებს თქვენი ყრი-
5 მსწავლებელთა ყრილობა.

ლობაც, ჩვენი ერთ-ერთი სახელოვანი რესპუბლიკის —

ღვირფასო ამხანაგებო!

საქართველო — ეს არის ძველი, მაღალი კულტურის ქვეყანა, ქვეყანა, რომელმაც ცარიზმის წლებში მოგვცა ისეთი გამოჩენილი პედაგოგი, თავისი ხალხის განათლებისათვის ისეთი მგზნებარე მებრძოლი, როგორც არის ი. ს. გოგებაშვილი. დიდი ოქტომბრის რევოლუციის გამარჯვების შედეგად საქართველოში, ისე როგორც ჩვენი მრავალეროვანი საბჭოთა სახელმწიფოს ყველა მოკავშირე რესპუბლიკაში, კომუნისტური პარტიის ხელმძღვანელობით განხორციელდა კულტურული რევოლუცია. მიღწეულია განათლების, მეცნიერების, ტექნიკის, ხელოვნების არნახული აყვავება.

დარწმუნებული ვართ, რომ საქართველოს მასწავლებლები და სახალხო განათლების მუშაკები წარმატებით გადაწყვეტენ მათ წინაშე დასმულ ამოცანებს და თავიანთ დიდ წვლილს შეიტანენ ახალ სკოლის მშენებლობაში.

ნება გვიბოძეთ რუსეთის ფედერაციის მასწავლებლებისა და სახალხო განათლების მუშაკთა სახელით ერთხელ კიდევ გულთადად მოგესალმოთ და გისურვოთ დიდი შემოქმედებითი წარმატებები თქვენს მუშაობაში, რომელიც მიმართულია საბჭოთა სკოლის შემდგომი აღმავლობისა და განვითარებისაკენ.

რსფსრ განათლების მინისტრის
მოვალეობის აღსრულებელი
ა. შარკუშვიანი

რსფსრ განათლების, უმაღლესი სკოლისა და სამეცნიერო დაწესებულებების მუშაკთა პროფკავშირის რესპუბლიკური კომიტეტის თავმჯდომარე ლ. ზუბრაევა

(მქუზარე, ხანგრძლივი ტაში).

თავმჯდომარე. მისალმებისათვის სიტყვა ეძლევა უკრაინის საბჭოთა სოციალისტური რესპუბლიკის განათლების მინისტრის პირველ მოადგილეს ანხ. პეტრუსენკოს.

ბ. ს. პეტრუსენკო (კითხულობს მისალმების ტექსტს).

საბართველოს სსრ მასწავლებელთა
რესპუბლიკური პრილობას

უკრაინის სსრ განათლების სამინისტრო საბჭოთა უკრაინის სახალხო განათლების მუშაკთა სახელით გულწრფელ ძმურ სალაშქროდ უძღვნის საქართველოს სსრ მასწავლებელთა ყრილობას და ნაყოფიერ მუშაობას უსურვებს მას.

თავმჯდომარე. მისალმებისათვის სიტყვა ეძლევა საბჭოთა სოციალისტური რესპუბლიკის განათლების სკოლების სამმართველოს უფროსს ანხ. ივანსკის.

ს. ე. ივანსკი (კითხულობს მისალმების ტექსტს).

სამართველოს საბჭოთა სოციალისტური რესპუბლიკის მასწავლებელთა ყრილობას

ძვირფასო ამხანაგებო! ბელორუსიის სსრ განათლების სამინისტრო მსურვალედ მიესალმება მასწავლებელთა ყრილობას და მისი სახით — საბჭოთა სოციალისტური საქართველოს სკოლისა და სახალხო განათლების ორგანოების მუშაკთა მრავალათასიან არმიას.

ქართველმა ხალხმა საბჭოთა ხალხების ძმურ ოჯახში უდიდესი წარმატებები მოიპოვა თავისი ეკონომიკის, მეცნიერების, კულტურის განვითარებაში. დიდია საქართველოს სს რესპუბლიკის მიღწევები სახალხო განათლების დარგში. საქართველოს სკოლებმა და მასწავლებლებმა კიდევ უფრო დიდი წარმატებები მოიპოვეს „ცხოვრებასთან სკოლის კავშირის განმტკიცებისა და ჩვენს ქვეყანაში სახალხო განათლების სისტემის შემდგომი განვითარების შესახებ“ მიღებული კანონის განხორციელებასთან დაკავშირებით.

ბელორუსიის პედაგოგთა და სახალხო განათლების ყველა მუშაკის სახელით მოძმე საქართველოს მასწავლებლობას ვუსურვებთ დიდ წარმატებებს სკოლის გარდაქმნაში, ჩვენი სოციალისტური სამშობლოს საკეთილდღეოდ შრომაში.

გაუმარჯოს დიადი საბჭოთა კავშირის ხალხთა ურღვევ გზობრობას!

გაუმარჯოს საბჭოთა კავშირის კომუნისტურ პარტიას — საბჭოთა ხალხის დიდ შთამაგონებელსა და ხელმძღვანელ ძალას კომუნისტების აშენებისათვის ბრძოლაში.

ბელორუსიის სსრ განათლების
სამინისტრო

(მქუხარე, ხანგრძლივი ტაში).

თავმჯდომარე. ცხადდება შესვენება საღამოს 6 საათამდე.

ვერამ სხდომა

(1959 წ. 30 სექტემბერი, საღამო)

თავმჯდომარე (ბ. ი. კიზირია — საქართველოს სსრ განათლების მინისტრის მოადგილე). ყრილობა განაგრძობს მუშაობას. საქართველოს კომუნისტური პარტიის ცენტრალური კომიტეტის მისაღმების ტექსტის გამოსაქვეყნებლად სიტყვა ეძლევა ცენტრალური კომიტეტის მდივანს აშხ. ი. დოლიძეს.

ი. ს. დოლიძე (კითხულობს მისაღმების ტექსტს).

საქართველოს საბჭოთა სოციალისტური რესპუბლიკის მასწავლებელთა ყრილობას

საქართველოს კომუნისტური პარტიის ცენტრალური კომიტეტი და საქართველოს სსრ მინისტრთა საბჭო მზურვალედ მიესალმებიან საქართველოს მასწავლებელთა ყრილობის დღეუგატებს და მათი სახით — პედაგოგთა მრავალათასიან არმიას, რესპუბლიკის სახალხო განათლების ყველა მუშაკს.

თქვენი ყრილობა შეიკრიბა ღირსშესანიშნავ პერიოდში, როცა მთელი საბჭოთა ხალხი დიდი პოლიტიკური და შრომითი აღმავლობით ახორციელებს პარტიის XXI ყრილობის მიერ დასახულ კომუნისტური მშენებლობის გრანდიოზულ პროგრამას, წარმატებით ასრულებს შეიდწლედის პირველი წლის დავალებებს სახალხო მეურნეობისა და კულტურის ყველა დარგში და დაუღალავად იბრძვის მთელ მსოფლიოში მშვიდობისათვის.

კომუნისტური საზოგადოების გაშლილი მშენებლობის პერიოდში ახალი დიდი ამოცანებია დასახული საბჭოთა სკოლის წინაშე, რომელმაც შესანიშნავ წარმატებებს მიაღწია მოზარდი თაობის სწავლებასა და აღზრდაში. ამ ამოცანების წარმატებით განხორციელება მოითხოვს სახალხო განათლების მთელი სისტემის გარდაქმნას, რათა სკოლამ განამტკიცოს კავშირი ცხოვრებასთან, მოამზადოს კო-

მუნიციპლის აქტიური მშენებლები, რომლებსაც დაუფლებდნენ მეცნიერებათა საფუძვლები და მზად არიან საზოგადოებრივ-სასაზღვრო შრომისათვის.

რესპუბლიკის მასწავლებელთა ყრილობა მოწოდებულია დარა- ზმოს მთელი ჩვენი პედაგოგიური საზოგადოებრიობა იმისათვის საბრძოლველად, რომ მთლიანად და თანმიმდევრულად განხორციელ- დეს სკოლის გარდაქმნის კანონი, რომლის პრაქტიკული შესრულება რესპუბლიკაში უკვე მიმდინარე სასწავლო წლიდან დაიწყო და 1962—1963 სასწავლო წელს უნდა დაბთავდეს.

საბჭოთა საქართველოს მასწავლებელთა, განათლების ყველა მუშაკის ღირსების საქმეა მთელი თავიანთი ცოდნა და გამოცდილება მოახმარონ ჩვენი მოზარდი თაობის აღზრდას პარტიის საქმისადმი, კომუნისტების საქმისადმი ერთგულებისა და უნაგარო სიყვარულის სულისკვეთებით. შეაიარაღონ მოსწავლეები მტკიცე ცოდნით, მთლიანად განახორციელონ საყოველთაო სწავლებულ სწავლება რეალობის სკოლის ფარგლებში, კიდევ უფრო გააფართოონ სკოლა- ინტერნატების ქსელი, გადაჭრით გააუმჯობესონ სასწავლო-აღმზრდე- ლობითი მუშაობა მუშა და სოფლის ახალგაზრდობის სკოლებში. ჩვენი მასწავლებლების მაღალი მოვალეობაა მიაღწიონ სწავლების და აღზრდის მეთოდების შემდგომ სრულყოფას, მუდამ ამაღლებდ- ნენ თავიანთ პედაგოგიურ და მეთოდურ ოსტატობას, მკვიდრო კავ- შირს ამყარებდნენ საწარმოებთან, საბჭოთა მეურნეობებსა და კოლ- მეურნეობებთან, ზრდიდნენ მოსწავლეებს ჩვენი მუშათა კლასისა და კოლმეურნე გლეხობის უმდიდრეს საწარმოო გამოცდილებაზე.

საქართველოს კომუნისტური პარტიის ცენტრალური კომიტეტი და საქართველოს სსრ მინისტრთა საბჭო დარწმუნებული არიან, რომ ჩვენი რესპუბლიკის პედაგოგიური საზოგადოებრიობა და სახალხო განათლების ორგანოები პარტიულ, საბჭოთა, სამეურნეო, პროფკავ- შირულ და კომკავშირულ ორგანიზაციებთან ერთად, მათი ყოველ- დღიური დახმარებით, დაუღალავად იბრძოლებენ იმისათვის, რომ წარმატებით განახორციელონ პარტიისა და მთავრობის მიერ სკოლის წინაშე დასახული ახალი საპასუხისმგებლო ამოცანები.

დიდება ჩვენს დიად სამშობლოს!
 გაუმარჯოს სახელოვან საბჭოთა მასწავლებლებს!
 გაუმარჯოს საბჭოთა კავშირის კომუნისტურ პარტიას!

საქართველოს კომუნისტური პარტიის ცენტრალური კომიტეტი   საქართველოს სსრ მინისტრთა საბჭო

(მქუხარე, ხანგრძლივი ტაში).

თავმჯდომარე. განვადრდობთ კამათს ამხ. ჯიბლაძის მოხსენებში
გამო. სიტყვა ეძლევა ამხ. ბოგანოვას — ქ. თბილისის 78-ე საშუალო სკოლის
ლო სკოლის მასწავლებელს. მოემზადოს ამხ. კემბუაშვილი — სა-
ქართველოს კომუნისტური პარტიის გორის რაიკომის მდივანი.

ე. გ. ბოგანოვა. ამხანაგო დელეგატებო! ცხოვრებასთან სკოლის
კავშირის საკითხი მის შესახებ კანონის მიღებამდე დიდი ხნით აღრე
დაისვა. მშობლები უდიდეს ინტერესს იჩენდნენ ამ საკითხისადმი,
მაგრამ ყველამ სწორად როდი გაიგო მისი მნიშვნელობა და კმაყო-
ფილებით როდი შეხვდა მას. ზოგ მშობელს აშინებდა ის, რომ მის
ბავშვს 8—10 წლის ასაკში უნდა დაეწყო ამა თუ იმ სახის ფიზიკური
შრომა.

მე მინდა ყრილობას მოკლედ მოვეუთხრო იმაზე, თუ როგორ
ვძლევდით სიძნელეებს ამ საქმეში, როგორ ვქმნიდით უმცროსი და
უფროსი ასაკის მოსწავლეთა შრომითი აღზრდის სისტემას ქ. თბილი-
სის 78-ე საშუალო სკოლაში.

ჩვენი სკოლის მთელი პედაგოგიური კოლექტივის მუშაობა იქი-
თქენ იყო მიმართული, რომ სკოლაში ბავშვის მოსვლის პირველი
დღეებიდანვე შრომას მნიშვნელოვანი ადგილი დაეკავებინა მის
ცხოვრებაში.

რამდენიმე წელია ჩვენი მოსწავლეები სასკოლო ნაკვეთზე შრო-
მობენ. სოფლის მეურნეობის პრაქტიკულს ხელმძღვანელობს მასწავ-
ლებელი ა. ი. ბაიაჯიანი. დაწყებითი კლასების მოსწავლეები სკოლის
ტერიტორიაზე რგავენ ყვავილებს, რწყავენ მცენარეებს, მზრუნვე-
ლობით უვლიან მწვანე ნარგავებს, V, VI და VII კლასების მოსწავ-
ლეები ეცნობიან კვალსათბურებში მუშაობას, ეჩვევიან ცდების და-
ყენებას, სწავლობენ დაკვირვებათა აღრიცხვის წესებს; ყოველი
წლის თებერვალში კვალსათბურებს ასუფთავებენ, თესავენ ბოსტ-
ნეულ კულტურებსა და ყვავილებს.

ზაფხულობით სასკოლო ნაკვეთზე მუშაობაში ჩაბმულია ქალაქად
ღარჩენილი ყველა ბავშვი, რომლებსაც დროულად აღვრიცხავთ და
წინასწარ ვყოფთ რგოლებად. სხვადასხვა ცდების დაყენებით მოს-
წავლეები ნათელ წარმოდგენას ღებულობენ გათვალისწინებული
სამუშაოს ამოცანაზე. მაგალითად, ამ გზით მათ გარკვევის სასუქე-
ბის გავლენა პამიდორის მოსავლიანობაზე, კვების სხვადასხვა ფარ-
თობისა და განათების გავლენა მცენარეთა განვითარებასა და მო-
სავლიანობაზე და სხვ. მოსწავლეებში განსაკუთრებული ინტერესი
გამოიწვია ცდამ თემაზე — „მუსიკის გავლენა მცენარეთა ზრდა-
განვითარებაზე“. ამ ცდის ენთუზიასტები იყვნენ VIII კლასის მოს-

წავლენები ლუკიანჩუკი, სემენჩენკო, მეშვიდეკლასელები სვეტიცხოვე და კოვალჩუკი. ჩვენი სკოლის რამდენიმე მოსწავლე დატრეპინა ღია საკავშირო სასოფლო-სამეურნეო გამოფენის სივლითა და მედლებით.

სკოლაში ტრადიციად იქცა ჩატარებული მუშაობის შეჯამება და საუკეთესოთა გამოვლინება, რაც შემოდგომაზე ხდება.

მანქანათმცოდნეობის პრაქტიკუმს სკოლაში ატარებს მასწავლებელი ფ. გ. ჩერნიშოვი, რომლის ხელმძღვანელობით 4მ მოწაფემ შეისწავლა ავტოსაქმე და მიიღო მესამე კლასის შოფრის კვალიფიკაცია. მათვე წარმატებით ჩააბარეს გამოცდები სიმწიფის ატესტატის ინსალეზად. ამ კურსდამთავრებულთა უმრავლესობა წარმოებაში მუშაობს და სწავლობს, მაგალითად, სუბოტინი მუშაობს ქარხანაში და სწავლობს ტექნიკურ სასწავლებელში; კუზნეცოვი მუშაობს ქარხანაში და სწავლობს ინსტიტუტში; ფილიმონოვა მუშაობს ქარხანაში და სწავლობს პოლიტექნიკურ ინსტიტუტში.

გაქარწყულა მშობლებისა და ზოგი მასწავლებლის ექვები, რომ მუშაობა თითქოს ხელს შეუშლიდა მეცადინეობას.

შრომაში მოსწავლეთა ჩაბმა დადებით გავლენას ახდენს მეცადინეობაზე. უკანასკნელ ხანებში ჩვენს სკოლაში აკადემიური წარმატების დონე შესამჩნევად ამაღლდა.

ამხანაგებო, აქ ბევრი ითქვა მოსწავლეთა შრომითს აღზრდაზე. მაგრამ ყველა ჩვენგანმა იცის, რომ შრომასთან სწავლების დაკავშირების პრობლემა უწინარეს ყოვლისა ცოდნის წამყვანი როლიდან გამომდინარეობს. კანონში პირდაპირ არის მითითებული, რომ ჩვენ უნდა მოვაძზადოთ განათლებული, მეცნიერებათა საფუძვლების ღრმად მცოდნე ახალგაზრდა ადამიანები. ამ მიზნის მისაღწევად საჭიროა მთელი თავიანთი ძალები დარაზმონ მშობლიური ენის, ისტორიის, გეოგრაფიის მასწავლებლებმაც.

ამასთან დაკავშირებით მინდა რამდენიმე სიტყვა ვთქვა მასწავლებლის შემოქმედებითი ინიციატივის შესახებ. ძალიან მწვავედ დგას გაკვეთილის ეფექტურობის პრობლემა. პირდაპირ უნდა განვაცხადო, რომ ახალმა სასწავლო გეგმებმა და ახალი პროგრამების პროექტებმა ვერ შეამცირეს მასწავლებელთა დატვირთვა. ჩვენდა სანარცხენოდ, ჭერაც არა გვაქვს ზოგი საგნის პროგრამა.

კვირეულა საათებს რაოდენობა თითქმის იმდენივე დარჩა, რამდენიც იყო. მაშასადამე, საშინაო დავალებებით მოსწავლეთა გადატვირთვიდან გამოსავალი უნდა ვეძიოთ გაკვეთილის სრულყოფაში. ვფიქრობ, მომწიფდა აუცილებლობა, რომ მასწავლებელს მიეცეს

ახალი მეთოდების, სწავლების ახალი ფორმების ჰიბის შესაძლებლობა. ძიება უნდა ხდებოდეს კოლექტიურად, გამოცდილებით, ურთიერთ გაზიარებით, ერთმანეთისადმი დახმარებით.

ახლებურად და წინანდელზე უფრო მწვავედ დგას მასწავლებლებისადმი მეთოდური კაბინეტების დახმარების საკითხი. ჩვენთან მეთოდური კაბინეტიდან ხომ მხოლოდ შესამოწმებლად მოდიან. ამ შემოწმების შედეგებს ჩვეულებრივ იანვარსა და აგვისტოში გვაცნობენ. ჩემი აზრით, ახლა მთელი მუშაობა ისე უნდა წარიმართოს, რომ სკოლების შემოწმებისას აუცილებლად შევარჩიოთ, მეცნიერულად დავასაბუთოთ და მასწავლებლებს შევთავაზოთ სწავლების ყველაზე პროგრესული მეთოდები, რომლებიც მოსწავლეებისაგან ნაკლებ ძალეხსა და დროს მოითხოვენ პროგრამული მასალის მტკიცედ შეთვისებისათვის. ყურნალ-გაზეთების ფურცლებზე ახლა ხშირად იბეჭდება გამოცდილი მასწავლებლების წერილები; ისინი გვიჩვენებენ გადავიდეთ საშინაო დავალების მიუხედავად სწავლებაზე და მიუთითებენ, რომ პროგრამული მასალის უპირატესად გაკვეთილზე შესწავლა კარგ შედეგებს იძლევა. ვფიქრობ, საჭიროა უფრო გაბედულად დაენერგოთ ეს გამოცდილება ჩვენს მუშაობაში.

მინდა ზოგიერთი შენიშვნა გავაკეთო ცხოვრებასთან რუსულენის სწავლების კავშირის შესახებ. რა მოეთხოვება ამ საგნის მასწავლებელს? მოამზადოს მოსწავლეები, რომლებსაც შეეძლებათ დამოუკიდებლად და წიგნიერად გადმოსცენ თავიანთი აზრები.

პირდაპირ უნდა ვთქვათ, რომ მასწავლებელს ამ საპასუხისმგებლო ამოცანის შესრულებაში ხელს უშლის უკანასკნელ წლებში დამკვიდრებული საგამოცდო წერიტი სამუშაოების თემები. ამაზე ჩვენ ხშირად ვლაპარაკობთ, მდგომარეობა კი კვლავ უცვლელია. საშუალო სკოლის დამამთავრებელ კლასში ყოველ წელიწადს თითქმის ერთი და იგივე თემები მოდის საწერად. ვარდა ამისა, 16 წლის მოსწავლისათვის ძნელი დასაძლევეია ისეთი თემები, როგორცაა „უფროსი თაობა ფადეევის რომანში“, „ბატონყმური სინამდვილის ასახვა გოგოლის შემოქმედებაში“, „ვ. ი. ლენინის სახე გორკისა და მაიაკოვსკის შემოქმედებაში“ და სხვ. ეს ხომ სადისერტაციო თემებია! რატომღაც სრულიად უგულებელყოფილია ე. წ. „თავისუფალი“ თემები. ამიტომაც, რომ მასწავლებლები ზრუნავენ მხოლოდ ერთი რამისათვის — მოსწავლეებმა ჩააბარონ გამოცდები სიმწიფის ატესტატზე. ამ მიზნით ისინი წლის განმავლობაში კეთილსინდისიერად ავარჯიშებენ მოსწავლეებს საგამოცდო თემების წერაში. თავის მხრივ, ახალგაზრდები ვარჯიშობენ რამდენიმე თემის ზეპირად დას-

წავლაში. როგორღა შეიძლება ასეთ ვითარებაში საკუთარ საკუთარი გრძნობების, ცხოვრებისადმი თავისი დამოკიდებულება გადმოცემა?

ასეთივე მდგომარეობაა VII კლასშიც. ჩემი აზრით, უკეთესი იქნებოდა VII კლასის მოსწავლეებისთვის გამოეგზავნათ უცნობ ტექსტი და დაევალებინათ მისი შინაარსის გადმოცემა. ეს გასაქმან მისცემდა მასწავლებლის ინიციატივას, ხოლო მოსწავლეებს შესაძლებლობას შეუქმნიდა ეჩვენებინათ დამოუკიდებელი მუშაობის უნარი.

მოსწავლე ახალგაზრდობა ჩვენი ქვეყნის მომავალია. და ჩვენ ამხანაგებო, მთელი ძალღონით უნდა ვიმუშაოთ კომუნისზმის კუშმარიტი მშენებლების აღზრდა-ჩამოყალიბებისათვის. (ტ ა შ ი).

თავმჯდომარე. სიტყვა ეძლევა ამხ. კეჩუაშვილს. მოეზადოს ამხ. გონჩაროვი.

გ. ი. კეჩუაშვილი. ძვირფასო ამხანაგებო! ნება მიბოძეთ, გორის რაიონის პარტიული ორგანიზაციისა და ყველა მშრომელის მხურვალე საღამო და საუკეთესო სურვილები გადავცე საქართველოს საბჭოთა სოციალისტური რესპუბლიკის მასწავლებელთა ყრილობის დელეგატებს.

ამხანაგებო! დიდი და უსაზღვროა მშობლიური კომუნისტური პარტიისა და საბჭოთა მთავრობის ზრუნვა ჩვენი ცხოვრების ყველა დარგისა და მათ შორის ისეთი დიადი საქმისათვის, როგორიცაა სახალხო განათლება, რომლის კარგად გაძღოლის გარეშე წარმოუდგენელია ხალხის წინსვლა. ამიტომაც, რომ კომუნისტური პარტიის ისტორიულმა XXI ყრილობამ თავის მუშაობაში დიდი ადგილი დაუთმო სახალხო განათლების შემდგომი განვითარებისა და ცხოვრებასთან სკოლის დაკავშირების საკითხებს.

მთელ საბჭოთა ხალხთან ერთად გორის რაიონის მშრომელნი დიდ პატრიოტულ შრომას ეწევიან სოფლის მეურნეობის პროდუქტების წარმოების გადიდებისათვის, ემზადებიან საბჭოთა კავშირის კომუნისტური პარტიის ცენტრალური კომიტეტის მომავალი დეკემბრის პლენუმის შესახვედრად. რაიონის ყოველ კოლმეურნეობასა და საბჭოთა მეურნეობაში გაჩაღებულია ბრძოლა შვიდწლედის პირველი წლის — 1959 წლის სოციალისტურ ვალდებულებათა წარმატებით შესასრულებლად.

სოციალისტურ ვალდებულებათა შესრულებისათვის ბრძოლაში ჩვენს ხალხს დიდად ადაფრთოვანებს და ახალისებს კომუნისტური

პარტიისა და საბჭოთა მთავრობის მიერ გატარებული თანმიმდევრული ღონისძიებანი მშვიდობის განმტკიცებისათვის მთელ მსოფლიოში. აშ. ნ. ს. ხრუშჩოვის ვიზიტი ამერიკის შეერთებულ შტატებში დიდი მოვლენაა მშვიდობისათვის გაჩაღებულ დიად მოღვაწეობაში ამიტომაც საბჭოთა ხალხი სულითა და გულით მადლიერია ასეთ-აკეთილშობილური მოღვაწეობისა, რაც საუკეთესო პირობაა ახალ-გაზრდობის აღზრდისა და ცხოვრების შემდგომი გაუმჯობესებისათვის.

გორის რაიონის პარტიულმა ორგანიზაციამ მთელი სერიოზულობით მოკიდა ხელი სკოლის მუშაობის საკითხებს და ყველა ღონისძიებით ზრუნავს იმისათვის, რომ წარმატებით განახორციელოს კანონი ცხოვრებასთან სკოლის კავშირის განმტკიცების შესახებ.

ჩვენმა კოლმეურნეობებმა საკუთარი სახსრებითა და საშუალებებით ააგეს 10 ახალი სასკოლო შენობა, ხოლო არსებულ შენობებს მიაშენეს 40-ზე მეტი საკლასო ოთახი, კაბინეტი და სახელოანო. ასე მაგალითად, სოფელ კარალეთის კოლმეურნეობა „გამარჯვებამ“ ააგო შვიდწლიანი სკოლის ახალი შენობა, ხოლო საშუალო სკოლას მიაშენა 6 საკლასო ოთახი და სპორტული დარბაზი. სკოლის მატერიალური ბაზის განმტკიცების საქმეში თავი გამოიჩინეს აგრეთვე ნიჭოზის, სკრის, ზედღულეთის, ტირძისისა და მთელმა რიგმა სხვა კოლმეურნეობებმა. ამის შედეგად საშუალება მოგვეცა ერთცვლიან მეცადინეობაზე გადაგვეყვანა 7 საშუალო, 9 შვიდწლიანი და 60 დაწყებითი სკოლა, რამაც ხელი შეუწყო სასწავლო-სააღმზრდელო მუშაობის გაუმჯობესებას.

წარსულს ჩაბარდა ის დრო, როცა ქართლის გულში, გორის რაიონში, სულ თითო-ორიოლა სკოლა იყო, რასაც დიდი გულისტკივილით აღნიშნავდა ჩვენი დიდი თანამემამულე, ქართული კულტურის დეაწლმოსილი მოამავე, გამოჩენილი ქართველი პედაგოგი იაკობ გოგებაშვილი. ცნობილია მისი ანდერძი, რომლის პირველ მუხლში წათქვამია: „წერა-კითხვის საზოგადოებას“ ვაკისრებ დაიცვას შემდეგი პირობა: პირველი — ჩემი სახელმძღვანელოების ყოველწლიური შემოსავლის ხარჯზე ის ვალდებულია დააარსოს და შეინახოს სანიმუშო დაწყებითი სკოლა ჩემს მშობლიურ სოფელ ვარიანში, რომელიც ქალაქ გორის მახლობლად მდებარეობს“ (თხზ., ტ. IV, გვ. 540).

ახლა ი. გოგებაშვილის მშობლიურ რაიონში 127 სკოლაა, მათ შორის 18 საშუალო, 27 შვიდწლიანი და 80 დაწყებითი, ხოლო სოფელ ვარიანის საუკეთესოდ მოწყობილ ახალ შენობაში არის საშუა-

ლო სკოლა, იმ სახლში კი, სადაც იაკობი ცხოვრობდა, მისი ცხოვრება-მოღვაწეობის ამსახველი მუზეუმი.

გული ხალისით გევსება, როცა ხედავ, თუ რაოდენ დიდი ნაკოფი გამოიღო მშობლიური კომუნისტური პარტიის დონისძიებებმა, ხველა ბავშვის სკოლაში ჩასაბმელად. ამეამად რაიონის სკოლებში 11.300 ბავშვი სწავლობს. საბჭოთა სკოლის მუშაობა თვალსაჩინო შედეგია ის, რომ ამეამად ჩვენ გვყავს საშუალო და უმაღლესი განათლებით აღჭურვილი ბევრი სპეციალისტი. სკოლებში მუშაობა 1.100 მასწავლებელი. რაიონის მეურნეობის სხვადასხვა უბანზე მუშაობენ აგრეთვე უმაღლესი განათლების მქონე აგრონომთა, ექიმთა, ინჟინერთა, ზოოტექნიკოსთა და ეკონომისტთა საუკეთესო კადრები.

მინდა შევეხო მოსწავლეთა შორის შრომითი ჩვევების გამომუშავებისა და საზოგადოებრივ-სასარგებლო შრომაში მათი ჩაბმის ცალკეულ საკითხებს.

უკანასკნელ წლებში მკვეთრად გაუმჯობესდა მოსწავლეებისა და საერთოდ ახალგაზრდების მონაწილეობა საზოგადოებრივ შრომაში, რაშიაც დადებით როლს ასრულებს სკოლების საცდელი მიწის ნაკვეთები.

სასკოლო ნაკვეთები გამოყენებულია დანიშნულებისამებრ. რამდენიმე წელია კარაღეთის, მეჯვრისხევის, ტირანისის, ხიდისთავის, ქვეშის საშუალო სკოლები სსრ კავშირის სახალხო მეურნეობის მიღწევათა გამოფენის მონაწილენი არიან. მეჯვრისხევის საშუალო და შვიდწლიანი სკოლების დირექტორები დაჯილდოებულია გამოფენის ფერცხლის შედეგებით, ხოლო რაიონის სკოლების ასზე მეტი ნორჩი ნატურალისტი — ქების სიგელებითა და საჩუქრებით.

სკოლებში შრომითი აღზრდის გაუმჯობესების შედეგად ახალგაზრდობაში დაინერგა შრომის სიყვარული, რისთვისაც დიდი მუშაობა გასწიეს კომკავშირულმა და პიონერულმა ორგანიზაციებმა. ფართოდ გავრცელდა მოსწავლეთა საწარმოო ბრიგადებისა და რგოლების შექმნისა და მუშაობის პრაქტიკა. მარტო მიმდინარე წლის ზაფხულში რაიონის კოლმეურნეობებში მუშაობდა 40 ასეთი საწარმოო ბრიგადა, რომლებმაც 39 ათასზე მეტი შრომადღე გამოიმუშავეს.

მოწონებას იმსახურებს სოფ. შინდისის საშუალო სკოლის მოსწავლეთა საწარმოო ბრიგადის შრომითი საქმიანობა. ამ ბრიგადამ წელს 30 ჰექტარ ფართობზე სიმინდის საუკეთესო მოსავალი მიიღო.

ქახვრელის ორჯონიკიძის სახელობის კოლმეურნეობაში ახალგაზრდა ვოგონებმა, რომლებმაც წელს საშუალო სკოლა დაამთავრეს, მუშაობა დაიწყეს მეფრინველეობის ფერმაში და გამოზარდეს 34

ათასი ფრთა ფრინველი, მათ შორის 11 ათასი წყალმცურავი. იღსა-
ნიშნავია, რომ ამ გოგონებიდან სამი უკვე სწავლობს დაუსწრებელ
უმადლეს სასწავლებელში.

მეგერისხევის კოლმეურნეობის წევრი ნინო გენგიური საშუალო
სკოლის დამთავრების შემდეგ მწველავად მუშაობდა, ხოლო მერე
დაეუფლა ტრაქტორისტის სპეციალობას და ამჟამად, უმაღლესი სას-
წავლებლის მექანიზაციის ფაკულტეტის მესამე კურსზე სწავლასთან
ერთად, წარმატებით ასრულებს კოლმეურნეობის ტრაქტორისტის
მოვალეობას.

კარაღეთის საშუალო სკოლის კურსდამთავრებული ვაჟა ხარი-
ბეგაშვილი კარგად ასრულებს რგოლის ხელმძღვანელის მოვალეო-
ბას და კოლმეურნეობაში მუშაობას ათავსებს უმაღლეს სასწავლე-
ბელში დაუსწრებლად სწავლასთან.

სიამოვნებით უნდა აღვნიშნოთ, რომ ასეთი მაგალითები რაიონ-
ში თითო-ორიოდა როდია, როგორც ეს წინათ იყო, არამედ, ყოველ
კოლმეურნეობას და საბჭოთა მეურნეობაში ახალგაზრდათა შრომამ
მასობრივი ხასიათი მიიღო.

ცხოვრებასთან სკოლის კავშირის განმტკიცების კანონის გან-
ხორციელების საქმეში მნიშვნელოვანი ადგილი უკავია მოსწავლეთა
საწარმოო სწავლებას. ხიდისთავისა და კარაღეთის სკოლების სამა-
ნეცხრე კლასი 65 მოსწავლით უკვე გადაყვანილია საწარმოო სწავ-
ლებაზე და მათთან მუშაობა ნორმალურად დაიწყო. მაგრამ საწარ-
მოო სწავლებისათვის კადრების შერჩევაში დაშვებულ იქნა შეცდო-
მა: შეარჩიეს უფრო ნაკლებ გამოცდილი სპეციალისტები, მაშინ
როცა იმავე სოფელში იყვნენ მაღალკვალიფიციური აგრონომები.
ახლა ეს შეცდომა გამოსწორებულია.

რაიონში გვეყავს საკმაოდ მაღალი კვალიფიკაციის სპეციალი-
სტები, მეცნიერი მუშაკები და სოფლის მეურნეობაში მუშაობის
ლიდი პრაქტიკის მქონე ამხანაგები, მაგრამ ისინი ჯერ კიდევ არ არიან
გამოყენებული სასკოლო მუშაობაში. პარტიის რაიკომს განზრახუ-
ლი აქვს ასეთი სპეციალისტები და ბევრი მოწინავე კოლმეურნე
დაუახლოოს სკოლას.

იმისათვის, რომ რაიონის სკოლებს ნორმალური მუშაობის უკე-
თესი პირობები შეექმნათ, გამონახულ იქნა შესაძლებლობანი სასკო-
ლო მშენებლობაში კოლმეურნეობათა აქტიური მონაწილეობის მისა-
ღებად. ასე მაგალითად, მომზადებულია ტექნიკური დოკუმენტაცია
და დაწყებულია საშუალო სკოლის მშენებლობა სოფელ ძევერაში.
რამდენიმე კოლმეურნეობის მონაწილეობით 1960 წელს სოფელ
მერეთსა და სოფელ ზედდულეთში დაიწყებთ სრულყოფილი სკო-

ლა-ინტერნატების მშენებლობას. ამჟამად სოფელ ატენში მიმდინარეობს სკოლა-ინტერნატის მშენებლობა და იგი საექსპლუატაციოდ გადაეცემა 1960 წლის 1 სექტემბრისათვის.

რაიონის მთიან ზონაში, ბოშურის საშუალო, საყავრისა და ზემო ახალსოფლის შეიღწლიან სკოლებთან მოწყობილია ინტერნატები. ყველა სასკოლო ინტერნატში შექმნილია მოსწავლეთა ცხოვრებისა და სწავლის ნორმალური პირობები. კარგი იქნება, თუ საქართველოს სსრ განათლების სამინისტრო საყავრისა და ზემო ახალსოფლის შეიღწლიან სკოლებთან შემოიღებს მოსწავლეთა საზოგადოებრივ კვებას, ისე როგორც ეს ბოშურის საშუალო სკოლის ინტერნატშია.

ამხანაგებო! მართალია, ცხოვრებასთან სკოლის კავშირის განმტკიცებისა და სახალხო განათლების სისტემის შემდგომი განვითარების კანონის განსახორციელებლად გატარებულია ერთგვარი ღონისძიებანი, მაგრამ ეს მხოლოდ დასაწყისია იმ დიდი მუშაობისა, რომელიც რაიონის პარტიულმა და საბჭოთა ორგანოებმა, კოლმეურნეობებმა და საბჭოთა მეურნეობებმა უნდა შეასრულონ.

გორის რაიონის პარტიული ორგანიზაცია და მშრომელები ყოველი ღონისძიებით გააუმჯობესებენ სკოლებისადმი დახმარებას და სოფლის მეურნეობის შემდგომ განვითარებასთან ერთად უზრუნველყოფენ ცხოვრებასთან სკოლის კავშირის განმტკიცების შესახებ მიღებული კანონის წარმატებით განხორციელებას. (ტ ა შ ი).

თავმჯდომარე. სიტყვა ეძლევა რსფსრ პედაგოგიკის მეცნიერებათა აკადემიის ვიცე-პრეზიდენტს ამხ. გონჩაროვს.

ნ. კ. გონჩაროვი. ამხანაგებო! ნება მომეცით მოგესალმოდ და საქართველოს სსრ განათლების სამინისტროს მადლობა მოგახსენოთქვენი ყრილობის მუშაობაში მონაწილეობის მისაღებად მოწვევისათვის. ნება მომეცით მადლობა ვუთხრა აქ დამსწრე ყველა ამხანაგს იმისთვისაც, რომ ყრილობის მუშაობის პირველი წუთებიდანვე მე და ჩემი ამხანაგები, რომლებიც თქვენი სტუმრები ვართ, ყრილობის თანასწორუფლებიან, „ხმოსან“ წევრებად გადაგვაქცევთ. (ტ ა შ ი).

მინდა ვისარგებლო შემთხვევით და დიდი მადლობა მოგახსენოთ იმ გულთბილობისათვის, რასაც აქ ყველგან იჩენენ ჩვენს მიმართ. მართლაც, როცა ჩვენ ორშაბათს მოსკოვიდან გამოვფრინდით, იქ უკვე 3 გრადუსი ყინვა იყო და თოვდა, ხოლო როცა თქვენს აეროდრომზე დავეშვიტ, მაშინვე ვიგრძენით მშობლიური საქართველოს

სითბო, მაგრამ არაფრის შედარება არ შეიძლება ადამიანურ სითბოსთან, იმ გულთბილობასთან, რომელიც ჩვენ ვიგრძენით ამჟამად (ტ ა შ ი). ესენი არიან პედაგოგიკის სამეცნიერო-საკვლევო ინსტიტუტის მეცნიერი თანამშრომლები და განათლების სამინისტროს მუშაკები, თბილისის 77-ე საშუალო სკოლის მასწავლებლები და თქვენი ერთ-ერთი საწარმოს მუშაკები. ეს ისეთი საწარმოა, რომლის პროდუქტია ხელს უწყობს ადამიანური გრძნობების სითბოს გამომუშავებას — ესაა შამპანური ღვინის ქარხანა. (ს ი ც ი ლ ი . ტ ა შ ი).

ამხანაგებო! საქართველოს მასწავლებელთა ყრილობა შეიკრიბა ჩვენი ქვეყნის ცხოვრების ისტორიულ დღეებში. ჩვენ შევედით კომუნისმის გაშლილი მშენებლობის პერიოდში. კომუნისმის მშენებლობაში კი სკოლას განსაკუთრებული ადგილი უკავია. ამჟამად მიმდინარეობს საბჭოთა სკოლის გარდაქმნა იმ მოთხოვნათა შესაბამისად, რომლებსაც მის წინაშე აყენებს კომუნისტური საზოგადოების მშენებლობა.

ჩვენ საბჭოთა სკოლის გარდაქმნას ვახდენთ არა იმიტომ, რომ ის ცუდია. არა, ის ცუდი არ ყოფილა; ის რომ კარგი არ ყოფილიყო, ჩვენ ვერ ავაგებდით ატომურ ყინულმქრელს, ვერ გავუშვებდით დედამიწის ხელოვნურ თანამგზავრებს და რაკეტას მთვარეზე. კარგად ორგანიზებული ზოგადსაგანმანათლებლო სკოლის გარეშე მეცნიერება ვერ განვითარდებოდა. მაგრამ ის, რაც ვუშინ კარგი იყო. დღეისათვის და განსაკუთრებით მომავლისათვის განვითარების დამუხრუჭებლად იქცევა.

ჩვენს სკოლას არსებითი ნაკლოვანებები ჰქონდა. ახლა ამოცანა ის არის, რომ აღმოვფხვრათ ისინი. როგორც თქვენთვის ცნობილია, ყველაზე არსებითი ნაკლი იყო სკოლის მოწყვეტა ცხოვრებისაგან. ამ ძირითადი ნაკლის ლიკვიდაციას ჩვენ ვახორციელებთ მწარმოებლურ შრომასთან სწავლების შეერთების ძალიან თანმიმდევრული, საფუძვლიანი მარქსისტულ-ლენინური პრინციპით. მე მინდოდა თქვენი ყურადღება მიმექცია იმაზე, რომ მარქსიცი და ლენინიცი ლაპარაკობდნენ მწარმოებლურ შრომასთან სწავლებისა და სწავლებასთან მწარმოებლური შრომის შეერთებაზე. სამწუხაროდ, როცა ზოგჯერ მასწავლებელთა რომელიმე ყრილობას ან კონფერენციას ესწრები, თუ არ იცი, რა აუდიტორიაში მოხვდი, იფიქრებ, რომ სხვადასხვა კოლმეურნეობათა მოწინავე ბრიგადების შეკრებას ესწრები; ლაპარაკობენ ბაჭიებზე, ღორებზე, იხვებზე, მაგრამ არაფერს ამბობენ ცოდნისა და ცხოვრების შესახებ, შრომის პედაგოგიური მნიშვნელობის შესახებ.

შრომის შემოღება სკოლაში — ეს ზომ ჯერ კიდევ ყველაფერს არ ნიშნავს, ეს მხოლოდ საქმის დასაწყისია. იგი აღამაყნებდა შემთხვევაში მოზარდ თაობაში, თავისთავად სრულიადაც არ ნერგავს კომუნისტურ განწყობილებას. ყოველივე ეს რომ ისე მარტივად წყდებოდეს, შრომის შემოღება რომ ყველაფერს ნიშნავდეს, მაშინ სწრაფად მოვახდენდით სკოლის გარდაქმნას. ჩვენ შრომა ყურადღების ცენტრში უნდა დავაყენოთ, მაგრამ არა მარტო ეკონომიური თვალსაზრისით, არამედ, მისი შედეგიანობის თვალსაზრისითაც. მოსწავლეებში შრომისადმი კომუნისტური დამოკიდებულების აღზრდა შეიძლება მხოლოდ მაშინ, თუ მათ ვზრდით არა ზერელედ, არამედ ნამდვილი მონღომებით.

არ უნდა დავივიწყოთ, რომ შრომა ორი სახისაა: ფიზიკური და გონებრივი.

ნადეჟდა კონსტანტინეს ასულ კრუბსკაიას ერთ-ერთ თავის დოკუმენტში მოჰყავს ვლადიმერ ილიას ძე ლენინთან საუბარი. იგი მოგვითხრობს, რომ ლენინი ეთათბირებოდა მას, ზომ არ შეიძლებოდა სკოლაში განსაკუთრებული საგნის სახით შემოღებულიყო შრომის ორგანიზაცია და კულტურა, როგორც ფიზიკური, ისე განსაკუთრებით გონებრივი შრომისა? მაშასადამე, ვ. ი. ლენინს შესანიშნავად ესმოდა ფიზიკური და გონებრივი შრომის მნიშვნელობა. ამიტომაც ჩვენ განსაკუთრებული ყურადღება უნდა მივაქციოთ ამ პრობლემას, რადგან დღემდე მისთვის ხელი არავის უხლია.

მაგრამ როცა ამ საკითხზე ვლაპარაკობთ, ამ პრობლემის გადაწყვეტისას არ უნდა დავივიწყოთ შრომის აღმზრდელობითი და საგანმანათლებლო მნიშვნელობა. შრომა უნდა გადაიქცეს ჩვენი ზოგადსაგანმანათლებლო სკოლების მოსწავლეთა სულიერი და ფიზიკური ძალების ჩამოყალიბების მძლავრ ფაქტორად.

ჩვენ არ შეგვიძლია და არც უნდა დავივიწყოთ ზოგადსაგანმანათლებლო საგნები. განა შემთხვევითი იყო, რომ ჩვენი პარტიის ცენტრალურმა ორგანომ გაზეთმა „პრავდამ“ საკითხის განხილვის წესით გამოაქვეყნა სსრ კავშირში ისტორიული განათლების სისტემის პროექტი? არა, შემთხვევითი არ ყოფილა. რატომ? იმიტომ, რომ ისტორიას, ისე როგორც სხვა საგნებს, არსებითად დიდი სასიცოცხლო მნიშვნელობა აქვს. ზოგადსაგანმანათლებლო საგნებიც, ისე როგორც ყოველი სხვა საგანი. ახალგაზრდებს ცხოვრებისათვის ამზადებს. საერთოდ, ზოგადსაგანმანათლებლო სკოლაში არც ერთი რსეთი საგანი არ ისწავლება, რომელიც მოზარდს ცხოვრებისათვის არ ამზადებს. ავიღოთ რუსული ენა. საჭიროა თუ არა ის ცხოვრები-

სათვის? რუსული ენის ცოდნის გარეშე საერთოდ შეუძლებელია რაიმე განათლების მიღება.

თუ ჰუმანიტარული ციკლის საგნებს განვიხილავთ, დავინახავთ, რომ მათ უდიდესი როლი აკისრიათ მოსწავლეთა მსოფლმხედველობის ჩამოყალიბებაში, ახალგაზრდებში ათეისტური შეხედულებებისა და რწმენის გამომუშავებაში. ყველა ამ საგანს განსაკუთრებული მნიშვნელობა აქვს. ჩვენ არ შეგვიძლია უგულებელვყოთ ზოგადსაგანმანათლებლო საგნები. ნება მიბოძეთ, ამასთან დაკავშირებით მოგაგონოთ ერთი შემთხვევა. 30-იან წლებში მუშაობა მიხდებოდა ქ. ქალუგაში, სადაც თავის დროზე ცხოვრობდა კ. ციოლკოვსკი. როცა მისი დაბადების 75 წლისთავს შეიმობდნენ, იგი სიტყვით გამოვიდა და განაცხადა: ვერ გამიგია, თუ რატომ მცემენ ასეთ პატივს. რაკეტები და საპლანეტათშორისო მიმოსვლის ყველა თეორია ხომ მალე ვერ განხორციელდება. არავინ კი არაფერს ამბობს იმაზე, რომ მე დიდხანს ვიყავი ფიზიკის მასწავლებელი და ჩემი ცხოვრების მანძილზე 5 ათასი კაბუკი და ქალიშვილი აღვზარდე. თუ გინდათ, რომ ჩემი იდეები სწრაფად განხორციელდეს, თქვა მან, ამისათვის საჭიროა დიდი რაოდენობით გექონდეს კარგად მოწყობილი საშუალო სკოლები, რომლებშიც ახალგაზრდები შეისწავლიან ფიზიკასაც, ისტორიასაც და ლიტერატურასაცო.

ციოლკოვსკის იდეებს რომ სწრაფად ვახორციელებთ და ვავითარებთ, ამაში დამსახურება მიუძღვით საბჭოთა ზოგადსაგანმანათლებლო სკოლას, ჩვენს საბჭოთა მასწავლებლებს!

ზოგადი განათლების როლსა და მნიშვნელობაზე ასე დაწერილებით იმიტომ კი არ შევჩერდი, რომ ის თქვენ თითქოს არ გესმოდეთ. მაგრამ, სამწუხაროდ, რუსეთის ფედერაციის რიგ სკოლებში ზოგჯერ შეხედვებით ისეთ უსიამოვნო ფაქტებს, როცა მოსწავლეებს უნელდებათ ზოგადსაგანმანათლებლო ციკლის საგნებისადმი ინტერესი. თუ თქვენთან ასეთი ფაქტები არ არის, ეს ძალიან კარგია, ხოლო თუ არის, მაშინ თქვენ მათგან მეტად სერიოზული დასკვნები უნდა გააკეთოთ. ზოგადსაგანმანათლებლო სკოლის ამალგება არსებითი, ძირითადი ამოცანაა.

ამხანაგო დელეგატებო! ნება მიბოძეთ რსფსრ პედაგოგიკის მეცნიერებათა აკადემიის პრეზიდიუმის სახელით წავიკითხო თქვენდამი გამოგზავნილი მისალმება. (კითხულობს).

6. მასწავლებელთა ყრილობა.

ძვირფასო ამხანაგებო! რსფსრ პედაგოგიკის მეცნიერებათა აკადემიის პრეზიდიუმი მხურვალედ მოგესალმებათ მზიური საქართველოს მასწავლებელთა ყრილობის მონაწილეებს და თქვენი სახით — საქართველოს მასწავლებელთა, განათლების მუშაკთა, სახალხო განათლებისა და პედაგოგიკის მეცნიერების მოღვაწეთა მრავალრიცხოვან არმიას.

მასწავლებელთა ყრილობები ყოველთვის დიდი მოვლენა იყო ჩვენი საბჭოთა სკოლის ცხოვრებაში. უმნიშვნელოვანეს ისტორიულ როსაბრუნებზე კომუნისტური პარტია და საბჭოთა მთავრობა ეთათბირებთან მასწავლებლებს, ხალხს და წარმართავენ მათ ცხოვრების მიერ დასახული ამოცანების გადასაწყვეტად. თქვენი ყრილობა — საქართველოს ახალი სკოლის მშენებელთა ყრილობა მიმდინარეობს ჩვენი ქვეყნის ჯერ არნახული ეკონომიური და პოლიტიკური აღმავლობის პირობებში. ჩვენი პარტიისა და მთავრობის მთელი მოღვაწეობა გამსჭვალულია ხალხის კეთილდღეობასა და ბედნიერებაზე ზრუნვით. შემთხვევითი არ არის, რომ საბჭოების ქვეყანამ მსოფლიოს ყველა ქვეყანას გაუსწრო განათლების მხრივ და წამყვანი ადგილი უკავია ტექნიკისა და მეცნიერების განვითარებაში. საბჭოთა მეცნიერების უმაგალითო გმირობა — კოსმოსური რაკეტის გაშვება პოვარზე, ატომური ყინულმკრელის აგება — ყველაზე მკაფიოდ მოწმობს ჩვენი მეცნიერებისა და ტექნიკის არაჩვეულებრივ მაღალ დონეს. და ამაში არის საბჭოთა მასწავლებლების შრომის გარკვეული წვლილიც. საბჭოთა სკოლამ მცირე წელიწადი როდი შეიტანა მილიონობით შესანიშნავ სპეციალისტთა, მეცნიერების, ტექნიკის, კულტურის მოღვაწეთა მომზადების საქმეში.

მოზარდ თაობათა აღზრდისა და განათლების საკითხები ჩვენს ქვეყანაში ყოველთვის განიხილებოდა როგორც ყველაზე არსებითი, როგორც ყველაზე ამაღლებელი პრობლემები და მათ მუდამ სერიოზული ყურადღება ეთმობოდა. ვინაიდან მოზარდ თაობათა აღზრდაზე დამოკიდებულია ჩვენი ქვეყნის მომავალი.

გაშლილი კომუნისტური მშენებლობის ახალ ისტორიულ ეტაპზე პარტია, სახელმწიფო, ხალხი ჩვენზე — მასწავლებლებზე, განათლების მუშაკებზე, პედაგოგიკის მეცნიერების მოღვაწეებზე დიდ იმედებს ამყარებენ. ჩვენ უნდა შევქმნათ უფრო თანადროული სკოლა, პრაქტიკულად განვხორციელოთ ცხოვრებასთან, შრომასთან, კომუნისტური მშენებლობის პრაქტიკასთან მოზარდი თაობის

სწავლებისა და აღზრდის შეერთების მარქსისტულ-ლენინური პრინციპი. სკკპ ცენტრალური კომიტეტისა და სსრ კავშირის მინისტრთა საბჭოს თეზისების, სსრ კავშირის უმაღლესი საბჭოსა და მოკავშირე რესპუბლიკათა უმაღლესი საბჭოების კანონების საფუძველზე სკოლის გარდაქმნის პროგრამა კომუნისტიზმისათვის ბრძოლის დიადი გეგმის განუყოფელი ნაწილია.

ავაგოთ ახალი სკოლა — ეს იმას ნიშნავს, რომ მტკიცედ დავძლიოთ ცხოვრებისგან სწავლების მოწყვეტა, უზრუნველვყოთ ზოგადი, პოლიტიკური და პროფესიული განათლების შემდგომი ამაღლება, აღვზარდოთ მოზარდი თაობები კომუნისტიზმის მაღალი იდეების სულისკვეთებით, აღვზარდოთ ადამიანები, რომლებსაც შეეძლებათ და მზად იქნებიან აქტიური მონაწილეობა მიიღონ საზოგადოებისათვის მატერიალური დოვლათის წარმოებაში.

ეს ამოცანა გამოდინარეობს საბჭოთა სკოლის ძირითადი მიზნიდან — მოზარდი თაობის ყოველმხრივი აღზრდის მიზნიდან, რომელიც ნაკარნახევია საბჭოთა სოციალისტური საზოგადოების განვითარების ობიექტური პირობებით, კომუნისტიზმის მშენებლობის პირობებითა და მოთხოვნილებებით.

სკოლის გარდაქმნა მასწავლებლობის წინაშე აყენებს ბევრ ახალ გადაუწყვეტელ პედაგოგიურ ამოცანას. მასწავლებლებმა და პედაგოგის მეცნიერების მოღვაწეებმა მოწინავე გამოცდილებაზე დაყრდნობით უნდა გადაწყვიტონ ახალგაზრდობის აღზრდისა და განათლების, მწარმოებლურ შრომასთან სწავლების შეერთების მთელი რიგი ძირითადი საკითხები.

სასკოლო განათლების სისტემის გარდაქმნა მასწავლებლებისაგან მოითხოვს სწავლებისა და აღზრდის მეთოდების სერიოზულ გაუმჯობესებას, რათა უზრუნველყონ მოსწავლეთა ცოდნა-ჩვევების მაღალი ხარისხი და მათში შრომისადმი კომუნისტური დამოკიდებულების აღზრდა-ჩამოყალიბება.

პედაგოგიკის მეცნიერებათა აკადემიის პრეზიდიუმი და მისი სამეცნიერო კოლექტივი თავიანთ უპირველეს მოვალეობად თვლიან ქმედითი დახმარება გაუწიონ სკოლის გარდაქმნის საქმეს.

აკადემიის მიერ უკანასკნელ ხანებში ჩატარებული სამეცნიერო-კვლევითი მუშაობა მხოლოდ დასაწყისია იმ უდიდესი ამოცანების განხორციელებისა, რომლებიც ჩვენს წინაშე დასახა კანონმა „ცხოვრებასთან სკოლის კავშირის განმტკიცებისა და სსრ კავშირში სახალხო განათლების სისტემის შემდგომი განვითარების შესახებ“. აკადემიას ჭერ კიდევ არ გადაუწყვეტია ცხოვრების მიერ დასმული აღზრდისა და განათლების ბევრი აქტუალური საკითხი: მწარმოებ-

ლურ შრომასთან სწავლების შეერთების ფორმებისა და მეთოდების შესახებ, მუშა და სოფლის ახალგაზრდობის სკოლებში, სააღმზრდელო მუშაობის თავისებურებათა შესახებ, საშუალო სკოლაში ზოგადი, პოლიტექნიკური და პროფესიული სწავლების მშრომობელურ შრომასთან თანაფარდობის შესახებ. აკადემიამ საქმიანი და მტკიცე კავშირი უნდა დაამყაროს მოკავშირე რესპუბლიკების სამეცნიერო-საკვლევ პედაგოგიურ დაწესებულებებსა და პედაგოგიკის კათედრებთან. პედაგოგიკის მეცნიერების მოღვაწეთა და მასწავლებელთა მხოლოდ ერთობლივი ძალდონით შეიძლება წარმატებით გადაეწყვიტოს სკკპ XXI ყრილობის მიერ სახალხო განათლებისა და პედაგოგიკის მეცნიერების განვითარების დარგში დასახული ამოცანები.

აკადემია მოვალეა დაეხმაროს სკოლებს, სამეცნიერო-პედაგოგიურ დაწესებულებებსა და მოკავშირე რესპუბლიკათა განათლების სამინისტროებს სკოლის ვარდაქმნასთან დაკავშირებული თეორიული და პრაქტიკული პრობლემების დამუშავებაში.

მასწავლებელთა და მეცნიერ პედაგოგთა თანამეგობრობა, მოწინავე გამოცდილების შესწავლა და განზოგადება, ერთობლივი შემოქმედებითი ძიება დაგვეხმარება სკოლის მთავარი ამოცანის წარმატებით გადაკრაში — მაღალგანვითარებული, მაღალიდევური, შრომისმოყვარე და პატიოსანი მშენებლობის, კომუნისტური საზოგადოების აქტიური მშენებლობის, თავისი სამშობლოსა და ხალხის უსაზღვროდ ერთგულ ადამიანთა თაობის აღზრდაში.

ძვირფასო ამხანაგებო! ვისურვებთ დიდ წარმატებებს თქვენს კეთილშობილურ საქმეში! ერთობლივი ძალდონით გავამართლოთ კომუნისტური პარტიის მაღალი ნდობა, ავაგოთ ახალი სკოლა — კომუნისმის გაშლილი მშენებლობის პერიოდის სკოლა!

გაუმარჯოს ჩვენს საბჭოთა მასწავლებლობას და მის სახელოვან რაზმს — საქართველოს მასწავლებლობას!

გაუმარჯოს ჩვენს საბჭოთა სოციალისტურ სამშობლოს და ჩვენს გამარჯვებების სახელოვან ორგანიზატორს — საბჭოთა კავშირის კომუნისტურ პარტიას!

რსფსრ პედაგოგიკის მეცნიერებათა

აკადემიის პრეზიდიუმი. (ტ ა შ ი).

ნ. გონჩაროვი. ამხანაგებო! ნება მიბოძეთ რსფსრ პედაგოგიკის მეცნიერებათა აკადემიის პრეზიდიუმის სახელით ამასთან ერთად გადმოგცეთ ლიტერატურა. (ტ ა შ ი).

თავმჯდომარე. სიტყვა ეძლევა ამხ. წულაიას — ქ. ჭიათურის
 ჩალიფაურის საშუალო სკოლის მასწავლებელს. მოემზადეს
 ქვეთარაძე — გურჯაანის რაიონის მშრომელთა დეპუტატების საბჭოს
 აღმასკომის განათლების განყოფილების გამგე.

ნ. ე. წულაია. ამხანაგებო! საქართველოს მასწავლებელთა ამ
 ყრილობის შემდეგ ახალი ფურცელი გადაიშლება ჩვენი პედაგოგიუ-
 რი ცხოვრების ისტორიაში. ამ ყრილობამ ბევრი საგულისხმო საკით-
 ხი უნდა განიხილოს და ხელი შეუწყოს ცხოვრებასთან სკოლის კავ-
 შირის განმტკიცების კანონის წარმატებით გახორციელებას, სწავ-
 ლა-აღზრდის საქმის მკვეთრად გაუმჯობესებას რესპუბლიკის სკო-
 ლებში.

საბჭოთა პედაგოგები განსაკუთრებით მტკივნეულად განიცდი-
 დნენ იმას, რომ სკოლის კავშირი ცხოვრებასთან სრულიად არ იყო
 საქმარისი, რომ საბჭოთა სკოლა დღემდე ზრდიდა ახალგაზრდებს
 რომლებმაც კარგად იცოდნენ მეცნიერების ძირითადი საფუძვლები,
 მაგრამ არ შესწევდათ სისტემატური შრომის უნარი და არ იცნობდ-
 ნენ ცხოვრებას, არ ცდილობდნენ ჩაბმულიყვნენ საზოგადოებრივ-
 სასარგებლო შრომაში. მეტიც: უმაღლესი სასწავლებლის დამთავრე-
 ბის შემდეგაც ბევრი ახალგაზრდა ვერ ახერხებდა მიღებული ცოდ-
 ნის პრაქტიკულად გამოყენებას, რადგან არ იცნობდა ცხოვრებას.
 სკოლა და უმაღლესი სასწავლებელი არ აიარალებდნენ მათ პრაქ-
 ტიკული ცხოვრების ცოდნით, ხოლო ვისთვის არაა ქეშმარიტება ის,
 რომ ცხოვრების ცოდნის გარეშე არ არის კარგი მოქალაქე, არ იწე-
 რება კარგი წიგნი, არ უმჯობესდება ხალხის მატერიალური და კულ-
 ტურული პირობები, არ არის მეგობრობა და სიყვარული!

ცხოვრებასთან სკოლის კავშირის განსამტკიცებლად საჭიროა
 სკოლას აქონდეს ნორმალური მეცადინეობის პირობები, უწინარეს
 სოფლისა კი უნდა განმტკიცდეს მისი სასწავლო-მატერიალური ბაზა.

რა მდგომარეობაა ამ მხრივ ქ. ჭიათურაში, სადაც არის 62 ზო-
 გადსავანმანათლებლო, 4 მუშა ახალგაზრდობის და 1 სოფლის ახალ-
 გაზრდობის სკოლა, რომლებშიც 900 მასწავლებელი ემსახურება 10
 ათასამდე მოსწავლის აღზრდის საქმეს?

ისე როგორც წინა წლებში, წელსაც ჭიათურაში მნიშვნელოვანი
 სამუშაოები შესრულდა ახალი სასწავლო წლისათვის სანიმუშოდ
 მომზადების მიზნით. აღსანიშნავია, რომ ჭიათურაში ამა წლის 1 სექ-
 ტემბრიდან გაიხსნა და მუშაობას შეუდგა ახალი სკოლა-ინტერნატი,
 რომელსაც ძვირფასი შენობები გადასცა მარგანეცის ტრესტმა. მოს-
 წავლეთა საწარმოო სწავლებისათვის მექანიკურ სახელოსნოში გა-

მოიყო და მოეწყო ცალკე სასწავლო საამქრო. წელს სკოლების
ტალურ და მიმდინარე რემონტზე 400 ათას მანეთზე მეტი დაიხარჯა
სკოლებს შეემატათ ახალი სასწავლო ფართობი, უფრო კეთილმოწყობილი
ყობილი გახდა ბევრი სკოლა და მისი ეზო.

მაგრამ, მიუხედავად ყოველივე ამისა, არ შეიძლება არ აღვნიშ-
ნო, რომ ქიათურაში, ერთი სკოლის გარდა, თითქმის არ არის ტიპი-
რი სასკოლო შენობა, სადაც შესაძლებელი იყოს ერთცვლიანი ნორ-
მალური მეცადინეობა. უარესი მდგომარეობაა სოფლად. მაგალითად,
სრულიად უგარგისია სოფელ ხრეთის საშუალო სკოლის შენობა,
აგრეთვე სასკოლო შენობები სოფლებში: ზედუბანში, რცხილათში,
მერევეში, ბერეთისაში, ხვაშითში, ვანში, ითხვისში და სხვ. ჭერ კი-
დევ გადაშქრელი ღონისძიებანი არ გატარებულა სკოლების მატე-
რიალური ბაზის განმტკიცებისა და ერთცვლიან მეცადინეობაზე გა-
დასვლისათვის, თუ მხედველობაში არ მივიღებთ სოფელ ზოდის სა-
შუალო სკოლას, რომლის ამენებაც დაიწყო, მაგრამ ძალიან ნეღ-
ტემპით მიმდინარეობს მშენებელი ტრესტის მიზებით.

სკოლებს არა აქვთ სრულყოფილი სახელოსნოები, მანქანათ-
შეკონდნობის, ელექტროტექნიკის, ხელგარჯილობის კაბინეტები. მიუ-
ხედავად იმისა, რომ კაბინეტები სისტემატურად იგსება ხელსაწყო-
ჩარალებით, ისინი მაინც ვერ აკმაყოფილებენ მოთხოვნილებას. ამი-
რომ კვლავ საჭიროა გარკვეული თანხის გამოყოფა მათ შესაძენად.
ზეტად საგრძნობია სახელოსნოთა დაზგებისა და იარაღ-მოწყობი-
ლობის ხაკლებობა, ვინაიდან მათ ვერ ვშოულობთ. ამას აუცილებ-
ლივ მეტი ყურადღება უნდა მიექცეს.

ქიათურის სკოლებში გამოყენებულა რამდენიმე ათეული
წლის წინათ შექნილი ინვენტარი, რომლის შეკეთება უკვე შეუძ-
ლებელია, ხოლო განათლების სამინისტრო მეტად მცირე თანხას
იძლევა ახალი ინვენტარის შესაძენად, მისი შეცვლა, ახლის შექნა
კი აუცილებელია. განსაკუთრებით ცუდი მდგომარეობაა სკამების
მხრივ. ორი წელია ჩვენი სკოლებისათვის არ გამოუყვიათ არც ერთი
ცალი სკამი, არსებული სკამები კი მინიმალურადაც ვერ აკმაყოფი-
ლებს მოთხოვნილებას. საკითხავია: რატომ არ უნდა იყოს სკოლაში
მასწავლებლებისათვის საკმაო რაოდენობის სკამები? ნუთუ დაუძ-
ღველი პრობლემა უნდა გახდეს ვენური სკამებით სკოლების
უზრუნველყოფის საქმე?

ცნობილია, რომ ქალაქ ქიათურის სკოლები ძირითადად დაკომპ-
ლექტებულია გამოცდილი, თავისი საქმის მოყვარული, მკოდნე-
კადრებით, რომლებიც წარმატებით ართმევენ თავს დაკისრებულ
ნოვალეობას. მაგრამ ყველასათვის ცნობილია ისიც, რომ არა მარტო

ქიათურაში, არამედ სხვა ქალაქებსა და რაიონებშიც განხილვიან მო-
ლიტეპნიკური ციკლის საგნების სწავლებლისათვის საჭირო პედაგოგიკური
კადრების ნაკლებობას. ვფიქრობთ, ამ საკითხს დროზე უნდა
მიექცეს ყურადღება.

აქვე უნდა შევიჩერდე მასწავლებელთა დახელოვნების საკითხზე.
შეიძლება ითქვას, რომ მასწავლებელთა დახელოვნების, მათი კვა-
ლიფიკაციის ამალღების საქმე დღემდე სათანადო სიმაღლეზე არ
დგას. ძლივს მივაღწიეთ იმას, რომ დახელოვნების კურსებზე მას-
წავლებლის გაგზავნისას სასწავლო წლის პროცესში აგვეყვანა შემცვე-
ლელი მასწავლებელი გასამრჩელოს მიცემით. ამას გარდა, მასწავ-
ლებელთა გაგზავნა კვალიფიკაციის ასამალღებლად განსაზღვრული
მეტად მცირე დროით და გათვალისწინებულია ძირითადად ისევე მას-
წავლებლის ხარჯზე, მაშინ როდესაც სხვა დარგის სპეციალისტები,
მაგალითად ექიმები, 4—6 თვით მიდიან კვალიფიკაციის ასამალღებ-
ლად, ამასთან მათ ეძლევათ სტიპენდია, ენახებათ ხელფასი. საკით-
ხავია: რატომ არის ასეთი სხვაობა ამ ორი პროფესიის ადამიანთა
გადამზადების საქმეში?

ვფიქრობ, არავისთვის ახალი არ არის ის, რომ უფრო ადვილად
შეიძლება მოვითმინოთ საშუალო სპეციალისტი სხვა დარგებში.
მაგრამ არ შეიძლება მოვითმინოთ საშუალო მასწავლებელი, რად-
გან მას ევალება ადამიანის აღზრდა, მისი გონების ჩამოყალიბება.
აღმზრდელისაგან უნდა მოველოდეთ განათლებული და მაღალი
ნორალური თვისებებით შეიარაღებული ადამიანის აღზრდას. ამით
ის მინდა ვთქვა, რომ მასწავლებელს ყველაზე მეტად ესაჭიროება
თავის საქმეში დაოსტატება. გასათვალისწინებელია ისიც, რომ მუშა-
და სოფლის ახალგაზრდობის სკოლების მასწავლებლებს განსაკუთ-
რებული დახელოვნება ესაჭიროებათ.

ამხანაგებო! ვფიქრობ, ყრილობა მოიწონებს განათლების მინი-
სტრის აზრს. ჯიბლაძის მოხსენებაში წამოყენებულ იმ აზრს, რომ
უმაღლესი სასწავლებლის კურსდამთავრებული ახალგაზრდები
ცხოვრებაში გამოცდის ჩაბარების შემდეგ იღებდნენ უმაღლესი სას-
წავლებლის დიპლომს, თუნდაც გარკვეული დროის — 2 ან 3 წლის
შემდეგ. ეს, უშეკელია, გაადვილებს კადრების შერჩევას და ახალ-
გაზრდების დაოსტატებას მათი მოწოდების მიხედვით.

სკოლები ჯერ კიდევ არ არიან უზრუნველყოფილი სახელმძღვა-
ნელოებით. მაგალითად, ჩვენი ქალაქის სკოლების პირველკლასელები
დაკმაყოფილებული არ არიან „დედაენის“ პირველი და მეორე
ხაწილით. მოსწავლეებს დიდი რაოდენობით აკლიათ უცხო ენების
სახელმძღვანელოებიც. ეს საქმე ისე უნდა მოგვარდეს, რომ სახელ-

მძღვანელოები საჭირო რაოდენობით დაიბეჭდოს. რატომ
ლება ეს განხორციელდეს, მაშინ როდესაც ათი ათასობით
ზოგიერთი მდარე ხარისხის ლიტერატურული ნაწარმოები თუ სხვა
სახის წიგნები, რომლებიც ან წლობითაა ჩაწოლილი წიგნის მაღა-
ზიებსა და საწყობებში, ან არაფერს მატებს მის მკითხველს.

ამ ეტაპზე განსაკუთრებით საჭიროა სახელმძღვანელოებისა და
მეთოდური ლიტერატურის დაჩქარებით გამოცემა პოლიტექნიკული
საგნების სწავლებისათვის. ეს მით უფრო აუცილებელია, რომ ამ
საგნების მასწავლებელთა დახელოვნებისა და ახალ სპეციალისტთა
გამოშვების მხრივ ჯერჯერობით ყველაფერი რიგზე არ არის.

ჩემი აზრით, საჭიროა კიდევ გადაისინჯოს ახალი სასწავლო გეგ-
მა, რადგან მისი პრაქტიკულად განხორციელება ზოგიერთ უხერხულ-
ობასთანაა დაკავშირებული. საკმარისია დავასახელოთ ერთი მთ-
ვანი: კლასების გაყოფის შემთხვევაში 'თითქმის' შეუძლებელია ნორ-
მალური მეცადინეობის პირობებში (6 გაკვეთილი) გაკვეთილებს
ცხრილში გამოხატულება პოვოს შრომითმა სწავლებამ და საზოგა-
დოებრივ-სასარგებლო შრომამ. უფრო ცუდი მდგომარეობა სასწავ-
ლო გეგმის განხორციელების მხრივ იმ სკოლებშია, სადაც მიწის
ნაკვეთი ან სახელოსნო არა აქვთ.

ჯერ კიდევ ნათლად არ არის გარკვეული, როგორ უნდა განხორ-
ციელდეს ექსკურსიების მოწყობისა და პრაქტიკის ჩატარების საქმე.

X კლასის მოსწავლეებმა უნდა ისწავლონ მანქანის (ავტომობი-
ლი) მართვა, რისთვისაც თითოეულ მოსწავლეზე გათვალისწინებუ-
ლია 10 აკადემიური საათი. მასწავლებელთა კადრებისა და მანქანის
საქმე კი მოუგვარებელია.

ზოგი რამ მასწავლებელთა მატერიალური უზრუნველყოფის
შესახებ.

მასწავლებელი იმდენად მძიმე შრომას ეწევა, რომ მიზანშეწო-
ნილი იქნება დაისვას ან მასწავლებლის განაკვეთის შემცირების
ანდა ხელფასის გადიდების საკითხი. უნდა მოგვარდეს ბინებით მას-
წავლებელთა უზრუნველყოფის საქმეც. ამ მხრივ ჯერჯერობით
არაა დამაკმაყოფილებელი მდგომარეობა გვაქვს.

აქვე მინდა ნახი გავუსვა ერთ საყურადღებო გარემოებას. მუ-
შა ახალგაზრდობის სკოლების მასწავლებელს ხელფასი 15 %-ით
ნაკლები უნაზღაურდება, ვიდრე დანარჩენი სკოლების მასწავლე-
ბელს. ვფიქრობთ, ეს საფუძველს მოკლებულია. განა მუშა ან სოფ-
ლის ახალგაზრდობის სკოლების მასწავლებლები ნაკლებ შრომას
ეწევიან? ჩვენი აზრით, პირიქით. ამ საკითხის გადაჭრა მასწავლე-
ბელთა სასარგებლოდ დაყოვნებას არ საჭიროებს.

ქალაქ ქიათურის მასწავლებელთა დიდი კოლექტივი კარგა
ართმევდა და ართმევს თავს დაკისრებულ მოვალეობას. ეშვენიერება
არის, რომ ისინი მომავალშიც პასუხისმგებლობის მთელი შეგნების
იბრძოლებენ იმ ნაკლოვანებათა აღმოსაფხვრელად, რომლებიც ჯერ
კიდევ არის მათ მუშაობაში. ამაში დაგვეხმარება ამ ყრილობის გა-
დაწყვეტილებანი და შემდგომი ორგანოების მხარდაჭერა, ხელმძღვა-
ნელობა და კონტროლი. (ტ ა შ ი).

თავმჯდომარე. სიტყვა ეძლევა ამხ. ქავთარაძეს.

ა. ე. ქავთარაძე. ამხანაგებო! საქართველოს საბჭოთა სოციალის-
ტური რესპუბლიკის მასწავლებელთა ყრილობის მოწვევა სკოლის
მუშაკთა ცხოვრებაში დიდმნიშვნელოვანი მოვლენაა.

ყრილობის დელეგატებს ჩვენმა ამომრჩევლებმა პატივი დაგვე-
დღეს იმით, რომ რწმუნება მოგვცეს მონაწილეობა მიგველო მასწავ-
ლებელთა იმ ყრილობის მუშაობაში, რომელიც ჩვენი ხალხის მრავ-
ალსაუკუნოვანი ისტორიის მანძილზე პირველად არის მოწვეული.
ჩვენ აქ შევიკრიბებით მაშინ, როდესაც განვლო სრულმა ერთმა
თვემ, რაც პრაქტიკულად შეეუდევით იმ კანონის განხორციელებას,
რომელიც 1959 წლის 18 აპრილს ამ დარბაზში მიიღო საქართველოს
საბჭოთა სოციალისტური რესპუბლიკის უმაღლესი საბჭოს სესიამ
ცხოვრებასთან სკოლის კავშირის განმტკიცებისა და სახალხო განათ-
ლების სისტემის შემდგომი განვითარებისათვის.

ჩვენს ქვეყანაში კომუნისტური საზოგადოების გაშლილმა მშე-
ნებლობამ, საზოგადოებრივი ცხოვრების სწრაფმა განვითარებამ,
მეცნიერებისა და ტექნიკის უჩვეულო აღმავლობამ საბჭოთა სკო-
ლის წინაშე ახალი ამოცანები დააყენა.

ეს ამოცანები მკაფიოდ ჩამოაყალიბა ამხ. ნ. ს. ხრუშჩოვმა კომ-
კავშირის XIII ყრილობაზე წარმოთქმულ სიტყვასა და თავის ბა-
რათში „ცხოვრებასთან სკოლის კავშირის განმტკიცებისა და ჩვენს
ქვეყანაში სახალხო განათლების სისტემის შემდგომი განვითარების
შესახებ“, რომლებიც საფუძვლად დაედო პარტიის ცენტრალური
კომიტეტისა და მინისტრთა საბჭოს ცნობილ თეზისებს და სსრ კავ-
შირის უმაღლესი საბჭოს მიერ მიღებულ კანონს.

საყოველთაო-სახალხო განხილვის პროცესში მთელ საბჭოთა
ხალხთან ერთად სკოლის მუშაკებმაც მსურველედ მოიწონეს სკოლის
გარდაქმნის დასახული გეგმა, რომელსაც კანონის სახე მიეცა და
ახლა ეს კანონი, რომლითაც განსაზღვრულია საბჭოთა სკოლის ძირი-
თადი ტიპები და ამოცანები, უკვე მოქმედებს, ჩვენ კი ცხოვრებაში
მისი პირველი გამტარებელნი ვართ.

კომუნისტური პარტია და საბჭოთა მთავრობა არასოდეს აკლებდა ზრუნვას საბჭოთა სკოლას მოზარდი თაობის კომუნისტურ აღზრდისათვის, მაგრამ ჩვენ, სკოლის მუშაკები, პრაქტიკოსები, ვგრძნობთ, რომ სკოლის მუშაობის მტკივნეული საკითხები ასე ღრმად და დიდი მასშტაბით, რასაც ამას უკანასკნელ ხანებში ვხედავთ, არასოდეს არ ყოფილა დასმული და არ გადაჭრილა.

ამხ. ნ. ს. ზრუნვის არაერთგზის გამოსვლამ სკოლის საკითხზე, პარტიისა და მთავრობის სპეციალურმა გადაწყვეტილებებმა დუმალღესი საბჭოს კანონმა მთელი საბჭოთა საზოგადოებრიობა სასკოლო ცნობების საჭირობო საკითხების კერძოში ჩააყენა.

სკოლისათვის ამჟამად ნამდვილად ზრუნვას ყველა უწყება, ყველა სამეურნეო ორგანიზაცია, სკოლისადმი დახმარების საქმეში ყველა სისტემის ორგანიზაციების ასეთი რადიკალური მობრუნებისათვის სახალხო განათლების მუშაკები თავიანთ მადლობას უხდით ნშობლიურ კომუნისტურ პარტიას და მის ლენინურ ცენტრალურ კომიტეტს. (ტ ა შ ი).

თუ როგორ შევედგებოდით ჩვენ კომუნისტური პარტიისა და საბჭოთა მთავრობის მიერ სკოლის წინაშე დასახული ახალი ამოცანების განხორციელებას, ეს დიდად იყო დამოკიდებული ახალი სასწავლო წლის დაწყებისათვის მომზადებაზე. უნდა ითქვას, რომ ამ საქმეში დიდად მოსაწონი და ბიძგის მიმცემი იყო, კერძოდ, ზუგდიდელთა პატრიოტული თაოსნობა.

გურჯაანის რაიონის პარტიული, საბჭოთა, სამეურნეო ორგანიზაციები და განათლების მუშაკები დროულად გამოეხმაურნენ ზუგდიდელთა ინიციატივას ახალი სასწავლო წლისათვის სანიმუშოდ მომზადების მიზნით და სოციალისტურ შეჯიბრებაში ჩაებნენ მეზობელ თელავის რაიონთან. ადგილობრივმა ორგანიზაციებმა გადიდებული ვალდებულებანი იკისრეს სკოლებისადმი დახმარების საქმეში და ამ მიმართულებით ფართოდ გააჩაღეს სოციალისტური შეჯიბრება. პარტიულმა, საბჭოთა და სამეურნეო ორგანიზაციებმა მთელი რიგი ღონისძიებანი გაატარეს იმისათვის, რომ ნაკისრი ვალდებულებანი აუცილებლად განაღდებულიყო. ამან თავისი დადებითი შედეგი გამოიღო.

არასოდეს ჩვენი რაიონის სასკოლო შენობები ისე დროულად, ნაღალხარისხონად და დიდი მოცულობით არ შეკეთებულა, როგორც მიმდინარე სასწავლო წლისათვის მზადების პერიოდში. ვარდა ბიუჯეტით გამოყოფილი 406 ათასი მანეთისა, ამ საქმეს დამატებით მოხმარდა 100 ათას მანეთამდე საზოგადოებრივი თანხა.

კონკრეტულად, რა გაცემდა ნაჯისრ ვალდებულებათა შესრულებლად? პირველ იელისამდე დასრულდა სასკოლო შენობების მშენებლობა, ხოლო პირველ აგვისტომდე — კაპიტალური რემონტის 1 სექტემბრიდან ნორმალურ ვითარებაში დაიწყო მუშაობა სოფელ კაჭრეთის ახალმა სკოლა-ინტერნატმა.

ადგილობრივი სახსრებით, ტიპური პროექტების მიხედვით, აიგო საბავშვო ბაღის 2 ახალი შენობა, ხოლო მესამე საბავშვო ბაღს გადაეცა 4 დამატებითი ოთახი. ახალი შენობა მიიღო ერთმა დაწყებითმა სკოლამ, ხოლო მეორე დაწყებითი სკოლა სპეციალურად მისთვის აგებულ შენობას მიიღებს უახლოეს დღეებში. სამ საშუალო სკოლასთან კოლმეურნეობათა სახსრებით აიგო სპეციალური შენობები საზენიკლო და სადურგლო სახელოსნოებისათვის. მასწავლებლებს საცხოვრებლად გადაეცათ 3 სახლი 12 ბინით. გარდა ამისა, ინტერნატის მასწავლებლებისათვის აიგო რვაბინიანი საცხოვრებელი სახლი.

სოფელ კალაურსა და სოფელ ველისციხეში კოლმეურნეობათა სახსრებით აიგო ახალი ტიპური სასკოლო შენობები: პირველი — 440 და მეორე — 880 მოსწავლისათვის. გარდა ამისა, წელს სოფელ ეაზისუბანში კოლმეურნეობამ დაიწყო 880 მოსწავლისათვის საშუალო სკოლის ახალი ტიპური შენობის აგება, რომლის დირექტურა 3,5 მილიონი მანეთია.

კოლმეურნეობათა ვალდებულებანი ითვალისწინებენ აგრეთვე პერსპექტიულ გეგმას — 6 სკოლა-ინტერნატისა და 13 საბავშვო ბაღის ტიპური სპეციალური კორპუსების აგებას, რისთვისაც დგება სათანადო პროექტები. ამ გეგმის განსახორციელებლად კოლმეურნეობები უახლოესი 5—6 წლის მანძილზე დაახარჯავენ 20—25 მილიონ მანეთს.

სკოლები მომარაგებულია ზამთრის სეზონისათვის საჭირო სათბობით. ყველა სკოლას გამოყოფილი აქვს სასწავლო მიწის ნაკვეთი. ნაჯისრი ვალდებულებების შესაბამისად ვალწევთ იმას, რომ რაიონის ყველა საშუალო სკოლას 2—3 წელიწადში ჰქონდეს მოსავლიან-ვენახი თითოეულს 1—2 ჰექტარზე. 6 სკოლასთან მოვაწყვეთ საზენიკლო და სადურგლო სახელოსნოები, მთლიანად შევაცავთ სასკოლო ინვენტარი. სასკოლო კაბინეტ-ლაბორატორიებისათვის შეძენილია 100 ათასი მანეთის მოწყობილობა, 120 ათასი მანეთის ინვენტარი. სკოლებთან მოეწყო სპორტული მოედნები.

ზაფხულის არდადეგების პერიოდში განსაკუთრებული ყურადღება მიექცა საზოგადოებრივ-სასარგებლო შრომაში მოსწავლეთა ჩაბმას. საშუალო და შეიღწიანი სკოლების უფროსი კლასების

მოსწავლეთაგან შეიქმნა 17 საწარმოო ბრიგადა, რომლებშიც
თიანდა 1200-ზე მეტი მოსწავლე. მოსწავლეებმა კოლმეურნეობაში
გამომიშვეს 40 ათას შრომადღეზე მეტი. მაგალითად, კაკრეთი,
საშუალო სკოლის მოსწავლეთა ორმა საწარმოო ბრიგადამ დამე-
შავა 99 ჰექტარზე მეტი სიმინდი, ჩადო 1.632 ტონა სილოსი, თე-
აილო 377 ჰექტარ ფართობზე, მწვანე ოპერაციები ჩაატარა 8 ჰექტარ
ვენახში და სხვ. ამ სკოლის 16 მოსწავლეს თითოს 120—150 შრომ-
ადღე აქვს გამოიმუშავებული, ხოლო საშუალოდ ბრიგადის ყოველ
წევრზე 80 შრომადღე მოდის. ანალოგიური მაჩვენებლები აქვ-
სოფლების კარდანახის, არაშენდის, მახარაძისა და ბევრ სხვა საშუა-
ლო სკოლას.

გარდა საკოლმეურნეო შრომისა, ზაფხულის არდადეგების პე-
რიოდში მოსწავლეებმა აქტიური მონაწილეობა მიიღეს სასკოლო
შენობების, ინვენტარის შეკეთებასა და ეზოების კეთილმოწყობაში.
მაგალითად, სოფ. მახარაძის საშუალო სკოლის მოსწავლეებმა შე-
კეთეს ინვენტარი და დაამზადეს შეშა, რითაც სკოლას 10 ათასი
მანეთი დაუზოგეს. ქ. გურჯაანისა და სოფ. ვაზისუბნის საშუალო
სკოლების მოსწავლეებმა სკოლის ეზოებს შემოავლეს ქვითყრის
გალავანი, რითაც კომკავშირულ ყულაბას დიდი თანხა შემატეს.
სოფლების კალაურის, მეღაანისა და ველისციხის სკოლების მოს-
წავლეები დიდი ენთუზიაზმით მუშაობდნენ ახალი სასკოლო შენო-
ბების აგებაზე და თავიანთი შრომით დააჩქარეს მშენებლობა.

როგორც ცნობილია, წელს გურჯაანის რაიონის მშრომელებმა
მოწოდებით მიმართეს რესპუბლიკის მშრომელებს ეზო-კარმიდა-
ობებისა და გზების სანიმუშო წესრიგზე მოყვანის მიზნით. ამ პატ-
რიოტული თაოსნობის სულისჩამდგმელი რაიონის მოსწავლეები იყ-
ვნენ. გზების გასწვრივ მოსწავლეთა ძალებით დაირგო ათი ათასობით
ხე და ბუჩქი, ეზოებსა და საცხოვრებელ სახლებში დამყარდა სანი-
ტარული წესრიგი.

სკოლებში ფართოდ ინერგება მოსწავლეთა თვითმომსახურება
მაგალითად, სოფ. გურჯაანის საშუალო სკოლაში, სადაც შენობის
დიდი მოცულობის გამო თითქმის ვერასოდეს ვერ აღწევდნენ სა-
სურველი სისუფთავის დაცვას, თვითმომსახურებაზე გადასვლის
შემდეგ მდგომარეობა ერთბაშად შეიცვალა. ამ სკოლის ოთხსართუ-
ლიან შენობაში ახლა სანიმუშო სისუფთავეა და სასკოლო ქონება
დაქიზად არის მოვლილი.

პრაქტიკა გვარწმუნებს, რომ მოსწავლეთა თვითმომსახურების
მთავარი ეფექტი ამ ღონისძიების შედეგად მიღებული ფულადი
ეკონომია კი არ არის, არამედ აქ მთავარია თვით ბავშვთა შრომითი

აღზრდის სწორად წარმართვა, მათში საზოგადოებრივი წესრეგულაცია
 კოლექტივისადმი პატივისცემის ჩვევების დანერგვა.

1959—1960 სასწავლო წლისათვის რაიონის სკოლებმა გადაჭარბებით შეასრულეს მოსწავლეთა კონტინგენტის სახალხო-სამეურნეო გეგმა. ყველა სკოლა დაკომპლექტებულია კვალიფიციურ მასწავლებლთა კადრებით; მათ შორის საწარმოო სწავლების კლასებისა და პოლიტექნიკური ციკლის საგნების მასწავლებლებად ადგილობრივ შეირჩა 20-მდე სპეციალისტი.

რაიონის ყველა სკოლის I—V და ორი საშუალო სკოლის IX კლასებში სწავლა დაიწყო ახალი სასწავლო გეგმებითა და პროგრამებით.

მაგრამ არ შეიძლება ითქვას, რომ ყველაფერი საათის მექანიზმივით ზუსტად ავაწყეთ. ჩვენ სკოლის გარდაქმნის მხოლოდ დასაწყის სტადიაში ვართ და, გასაგებია, რომ ბევრი საკითხი ჯერ კიდევ მოგვარებას მოითხოვს. 33 სკოლიდან ერთ ცვლად მხოლოდ 15 სკოლა შეცადინებოხ: 10.700 მოსწავლიდან 4.000 მოსწავლეს მეორე ცვლაში უხდება სიარული. სკოლების საზეინკლბ და სადურგლო სახელოსნოები ვერ აკმაყოფილებენ მათდამი წაყენებულ მოთხოვნას. მასწავლებელთა ერთი ნაწილი ვერ ახერხებს შინაარსიანად გამოიყენოს და სათანადოდ წარმართოს შრომითი სწავლებისა და საზოგადოებრივ-სასარგებლო შრომისათვის განკუთვნილი საათები.

ეფიქრობთ, სწორი იქნება, თუ ვიტყვით, რომ საერთოდ სკოლების განკარგულებაში არსებული მოწყობილობა ვერ უზრუნველყოფს მეოჯახეობის სწავლების ნორმალურად წარმართვას, ხოლო ჩვენგან მოითხოვენ, რომ მეოჯახეობა უკლებლივ ყველა სკოლაში ისწავლებოდეს.

ახალი საგნების მასწავლებელთა დასახმარებლად საჭიროა მთელი მოცულობით გამოიცეს მეთოდური ლიტერატურა, აგრეთვე მოეწყოს დახელოვნების კურსებზე მასწავლებელთა გადამზადება.

ამხანაგებო! ყრილობის დელეგატებისათვის სადავო არ უნდა იყოს, რომ სკოლებში სასწავლო-სააღმზრდელი მუშაობისა, მოსწავლეებში შეგნებული დისციპლინის დანერგვისა და მათი ცოდნის დონის ამაღლებისათვის გადამწყვეტი მნიშვნელობა აქვს იმას, თუ როგორია მასწავლებელთა შემადგენლობა. სამწყუხაროა, რომ მრავალი ათასი ღირსეული მასწავლებლის გვერდით სკოლებში ჯერ კიდევ ვეყავს ძალიან სუსტი მასწავლებელიც. მაშინ როდესაც მასწავლებელთა საკმაოდ დიდ ნაწილს სრული დატვირთვა არა აქვს. მაგრამ

მოქმედი წესი თითქმის შეუძლებელს ხდის, რომ სწავლავდნენ და სექსებს ჩამოეცილოთ ისეთი მასწავლებლები, რომელთაც შეეძლო გიური ტაქტი და სრულფასოვანი ცოდნა არ გააჩნიათ.

არსებული წესის მიხედვით, ახალკურსდამთავრებულნი მასწავლებლებად ინიშნებიან განაუხებულზე, როდესაც მათ ჯერ კიდევ არ აქვთ ჩაბარებული სახელმწიფო გამოცდები. ცოტა როდია ისეთი შემთხვევა, როცა შემდეგ კურსდამთავრებული ვერ აბარებს სახელმწიფო გამოცდებს, ზოგჯერ განმეორებით გასვლის დროსაც კი, მაგრამ, რაკი ის ერთხელ დაინიშნა მასწავლებლად, ამ სამუშაოდან მის განთავისუფლება აღარ ხერხდება. საერთოდ, უმჯობესი ხომ არ იქნებოდა, რომ მასწავლებლის წოდებას ინსტიტუტები კი არ ანიჭებდნენ, არამედ ეს საკითხი წყდებოდეს მას შემდეგ, რაც კურსდამთავრებული ერთი-ორი წლის პრაქტიკით დაამტკიცებს, რომ მას პედაგოგად მუშაობის უნარი შესწევს.

ამასთან, საჭიროა დაჩქარდეს მომუშავე მასწავლებელთა ატესტაციის ჩატარება, მაგრამ არ უნდა დაეკმაყოფილდეთ მხოლოდ იმ მასწავლებელთა ატესტაციით, რომელთაც დიპლომი არა აქვთ. საჭმისათვის აჯობებდა, თუ ატესტაცია შეეხებოდა ყველა იმ მასწავლებელს, რომელთა უუნარობა საერთოდ ცნობილია და სათანადო მასალები მოიპოვება სკოლებსა თუ განათლების განყოფილებებში.

აქვე გვინდა აღვნიშნოთ, რომ საჭიროა განათლების განყოფილებები, მათი მუშაეები განვტვირთოთ ზედმეტი ქალაქებისაგან. რათა მათ მეტი შესაძლებლობა მიეცეთ მოვიდნენ სკოლებში, დაეხმარონ მასწავლებლებს და წინ წასწიონ მთავარი — ბავშვთა სწავლების საქმე, მისი ხარისხი. მაგალითად, რატომ არ უნდა ვენდობოდეთ სკოლის დირექტორს, რომ იგი VII და X კლასების საგამოცდო წერებისათვის ბეჭდავდეს საწერ ქალაქს და ამ საქმისგან განვტვირთოთ განათლების განყოფილება? ან რა წესია, რომ სკოლის დირექტორს უფლება არა აქვს განათლების განყოფილების უნებართვოდ პისცეს ცნობა მოსწავლეს სხვა სკოლაში გადასასვლელად? (არ ვგულისხმობთ X კლასის მოსწავლეებს). თუნდაც სკოლა 100 კილომეტრით იყოს დაშორებული, მშობელი უნდა მივიდეს განათლების განყოფილებაში და აიღოს ასეთი ნებართვა, ამას კი თავისი მიმოწერა უნდა, ხოლო განათლების განყოფილებებს საქმისმწარმოებლის შტატიც კი არა აქვთ.

ძალიან გახშირდა აგრეთვე ისეთი შემთხვევები, როცა სავაჭრო ორგანიზაციები თავს არიდებენ შრომას და სკოლებისათვის განყოფილ ყოველგვარ პლაკატებს, ხელსაწყოებს, ლიტერატურას გზავნიან პირდაპირ განათლების განყოფილებებში, თითქოს ამ უკანასკნელთ

რაიმე ცენტრალური საწყობი ჰქონდეთ, ნაცვლად იმისა, რომ ასეთი რამეები შეკვეთის მიხედვით ეგზავნებოდეს უშუალოდ სკოლებს.

მინდა ორიოდ შენიშვნა გამოეთქვა ახალ სასწავლო გეგმებსა და პროგრამებზე. ზოგიერთ საგანს სასწავლო გეგმით დათმობილ აქვს კვირაში ნახევარი ან ერთი საათი, რაც უხერხულობას ქმნის როგორც მასწავლებლების მუშაობისათვის, ისე მოსწავლეთათვის. ეს სხვა გამოსავალი არ არის, მაშინ, უკეთესი ხომ არ იქნებოდა მოგვეზიდინა საათების დაჯგუფება სასწავლო წლის პირველ ან მეორე ნახევარში?

კიდევ უფრო მეტ სიძნელეს ქმნის სოფლის მეურნეობის პრაქტიკუმისა და სახელოსნოში მუშაობისათვის გათვალისწინებული საათების უთანაბრო განაწილება. დამტკიცებული პროგრამების გავლისათვის შეიძლება საჭირო იყოს საათების ასეთი წლიური შეფარდება: 22 და 44, მაგრამ სკოლის პრაქტიკოსი მუშაკები, უპირველეს ყოვლისა კი სასწავლო ნაწილის გამგეები დაგვეთანხმებიან, რომ ეს გარემოება დიდად აძნელებს სამეცადინო ცხრილების შედგენას, მით უმეტეს, როცა კლასი ორად იყოფა.

ამხანაგებო! სკოლის მუშაკებს კომუნისტურმა პარტიამ დაგვიხაზა ნათელი ამოცანა — სწავლება დაეუკავშიროთ პრაქტიკას, განვამტკიცოთ სკოლის კავშირი ცხოვრებასთან, ავამაღლოთ მოზარდთათვის კომუნისტური აღზრდის დონე. ამ ამოცანის შესასრულებლად სკოლებს განუზომელ დახმარებას უწევენ. ჩვენ პირობას ვიძლევი, რომ ცოდნასა და ენერჯიას არ დავზოგავთ. რათა კომუნისტური საზოგადოების მშენებლობის ჩვენს უბანზე მღწინავეთა რიგებში ვიაროთ.

ვაუმარჯოს საბჭოთა კავშირის კომუნისტურ პარტიას და მის ლენინურ ცენტრალურ კომიტეტს!

ვაუმარჯოს მოზარდი თაობის კომუნისტურად აღმზრდელ საბჭოთა მასწავლებლებს (ტ ა შ ი).

თავმჯდომარე. ამხანაგებო! ჩვენი ყრილობისადმი მისალმებისათვის მოსულია ბ. ძნელადის სახელობის თბილისის პიონერთა და მასწავლეთა სასახლის დელეგაცია.

(დარბაზში და სცენაზე შემოდიან დელეგაციის წევრები და მიესალმებიან ყრილობის დელეგატებს, რომლებიც მქუხარე, ხანგრძლივი ტაშით მიაცილებენ პიონერ-მოსწავლეებს).

თავმჯდომარე. მისალმებისათვის სიტყვა ეძლევა უზბეკეთის საბჭოთა სოციალისტური რესპუბლიკის განათლების მინისტრის მოადგილეს ამხანაგ ივამბერდიევს.

რ. ს. იგამბერდიევი. ძვირფასო ამხანაგებო, მეგობრებო! ნება მიბოძეთ, უზბეკეთის მასწავლებელთა და სახალხო განათლების მუშაკთა 100-ათასიანი არმიის სახელით თქვენ, მზიური საქართველოს მასწავლებელთა ყრილობის დელეგატებს, და თქვენი სახით რესპუბლიკის ყველა მასწავლებელს გადმოგცეთ მგზნებარე, გულითადი უზბეკური სალაშქრო. (ტ ა შ ი).

თქვენი ყრილობა შეიკრიბა ღირსშესანიშნავ დღეებში, როცა უკვე მკაფიოდ მოჩანს კომუნისტური საზოგადოების გაშლილი მშენებლობის წარმატებები, რაც ახარებს საბჭოთა ადამიანებს.

ლენინური კომუნისტური პარტიის გარშემო დარაზმული საბჭოთა ხალხის დიდ მონოლითურ ოჯახში კომუნისტური მშენებლობის ყველა უბანზე შესანიშნავ წარმატებებს მიაღწია საქართველოს რესპუბლიკამაც. შრომისმოყვარე და ნიჭიერ ქართველ ხალხს, ისე როგორც საბჭოთა კავშირის ხალხებს, თავისი ღირსეული წვლილი შეაქვს ჩვენი სამშობლოს დიად საქმეებში.

ამხანაგებო! პარტიამ და მთავრობამ ჩვენ, სახალხო მასწავლებლებს, მოგვანდეს ჩვენი ძვირფასი ბავშვების — ჩვენი მომავლის სწავლება და აღზრდა. და იმაზე, თუ რამდენად კარგად შევასრულებთ ჩვენს მოვალეობას, ბევრადაა დამოკიდებული კომუნისტური საზოგადოების მშენებლობის დიადი გეგმების წარმატებით განხორციელება.

საბჭოთა ქვეყნის მასწავლებლობასთან ერთად სკოლის გარდაქმნის გზაზე, ცხოვრებასთან სკოლის კავშირის განმტკიცების გზაზე აირველი ნაბიჯები გადადგეს საქართველოს რესპუბლიკის მასწავლებლებმაც. უზბეკეთის სახალხო განათლების მუშაკები დიდი მონდომებით ადევნებენ თვალყურს ქართველ პედაგოგთა გამოცდილებას და იყენებენ მას ახალგაზრდობის სწავლა-აღზრდის საქმეში. ერთობლივი ღონისძიებებით იმისთვის, რომ გულუხვად და დაუზარებლად გაუზიარონ ერთმანეთს ყოველივე ის საუკეთესო, რაც თითოეულმა რესპუბლიკამ მოიპოვა, ვლინდება საბჭოთა საზოგადოების შესანიშნავი თვისება — სოციალისტური ინტერნაციონალიზმის, ხალხთა ლენინური მეგობრობის პრინციპებისადმი მტკიცე ერთგულება.

ეჭვი არ არის რომ საბჭოთა მასწავლებლები, რომლებიც კომუნისტური პარტიის მუდმივი ყურადღებითა და მზრუნველობით არიან გარემოსილი, სასახლოდ შეასრულებენ თავიანთ მოვალეობას და აღზრდიან ყოველმხრივ განათლებულ, შრომისმოყვარე ახალგაზრდობას, რომელსაც უსაზღვროდ ეყვარება მშობლიური კომუნისტური პარტია და თავისი დიდა სამშობლო.

სკოლის წინაშე პარტიის მიერ დასახული ამოცანების გადაწყვეტაში დიდი წარმატებები მოიპოვეს უზბეკეთის მასწავლებლებმა. მ.ც. საბჭოთა ხელისუფლების წლებში სოციალისტური უზბეკეთის საბჭოთა კავშირის მშურ ოჯახში, ჩვენი მრავალეროვანი სამშობლოს აწვლა ხალხის მხარდაჭერით და უწინარეს ყოვლისა ჩვენი უფროსი ძმის — დიდი რუსი ხალხის უანგარო დახმარების მეშვეობით, გადაიქცა ერთ-ერთ მოწინავე რესპუბლიკად, რომელსაც განვითარებული მრეწველობა, მექანიზებული სოფლის მეურნეობა და მაღალი კულტურა აქვს.

უზბეკეთში მოხდა ნამდვილი კულტურული რევოლუცია. სწრაფი ტემპით ვითარდება ფორმით ეროვნული და შინაარსით სოციალისტური მეცნიერება და კულტურა. სოციალისტურ უზბეკეთში ასლა არის 30 უმაღლესი სასწავლებელი, 2 აკადემია — უზბეკეთის სსრ მეცნიერებათა აკადემია და სოფლის მეურნეობის მეცნიერებათა აკადემია. მეცნიერებათა აკადემიის სისტემაში არის თანამედროვე აპარატურით აღჭურვილი ატომგულის ფიზიკის ინსტიტუტი და ბევრი სხვა სამეცნიერო-საკვლევო დაწესებულება. რამდენიმე დღის წინათ მწყობრში ჩადგა ატომური რეაქტორი, რომელიც საშუალებას იძლევა რესპუბლიკაში განხორციელდეს უმნიშვნელოვანეს სამეცნიერო კვლევის დიდი პროგრამა.

ჩვენს რესპუბლიკაში სწრაფად ვითარდება სახალხო განათლება. ახლა უზბეკეთში 6 ათასზე მეტი სკოლაა, რომლებშიც მილიონ სამასს. ათასზე მეტი ბავშვი სწავლობს.

ამ ციფრებს უდიდესი მნიშვნელობა ენიჭება, თუ მათ შევადარებთ რევოლუციამდელი უზბეკეთის სახალხო განათლების მაჩვენებლებს. 1914 წელს ახლანდელი უზბეკეთის ტერიტორიაზე სულ 160 სკოლა იყო, რომლებშიც სწავლობდა მხოლოდ 17.299 ბავშვი. უმთავრესად ბობოლეების, მეფის მოხელეებისა და სასულიერო პირთა შვილები. რევოლუციამდე ამ სკოლებში მუშაობდა 704 მასწავლებელი. ახლა კი მე თქვენ, ყრილობის დელეგატებს, გადმოგცემთ უზბეკეთის საბჭოთა სოციალისტური რესპუბლიკის სკოლებში მომუშავე 100 ათასი მასწავლებლის სალამს და ახალ წარმატებათა გულწრფელ სურვილს. აი, ჩვენი პარტიის ლენინური ეროვნული პოლიტიკის გამარჯვების მკაფიო დადასტურება!

როგორც ცნობილია, 1958 წლის დეკემბერში სსრ კავშირის უმაღლესმა საბჭომ მიიღო კანონი „ცხოვრებასთან სკოლის კავშირის განმტკიცებისა და სსრ კავშირში სახალხო განათლების სისტემის შემდგომი განვითარების შესახებ“. ამ კანონის საფუძველზე მიმდინარე წლის მარტში ჩვენი რესპუბლიკის უმაღლესმა საბჭომ მიიღო

7. მასწავლებელთა ყრილობა.

კანონი სკოლის შესახებ. სახალხო განათლების სისტემის გარდაქმნა, რასაც ეს კანონი ითვალისწინებს, შექმნის აუცილებელ პირობებს მოზარდი თაობის სწავლებისა და აღზრდის მკვეთრად გაუმჯობესებისათვის, აამაღლებს სკოლის როლს საბჭოთა ხალხის შემოქმედებითს შრომაში და უზრუნველყოფს მაღალკვალიფიციური კადრების მომზადებას სახალხო მეურნეობის, მეცნიერებისა და კულტურის ყველა დარგისათვის.

სკოლის შესახებ მიღებული კანონის განხორციელების უმნიშვნელოვანესი ეტაპი იყო უზბეკეთის მასწავლებელთა ყრილობა, რომელიც წელს აგვისტოში ჩატარდა. ყრილობის მუშაობაში მონაწილეობა მიიღო თქვენი რესპუბლიკის მასწავლებელთა დელეგაციამაც საქართველოს სსრ განათლების მინისტრის მოადგილის ა. მ. მარიაშვილის ბურჟუაზიის მეთაურობით.

ყრილობის მონაწილეებმა საქმიანად იმსჯელეს რესპუბლიკის მასწავლებლობის წინაშე დასახულ ამოცანებზე, რომლებიც სკოლის შესახებ მიღებულ კანონიდან გამომდინარეობენ.

უზბეკეთში გაშლილია ახალი სკოლებისა და სასწავლო სახელოსნოების მშენებლობა. ამ მხრივ დიდ დახმარებას გვიწვევენ რესპუბლიკის კოლმეურნეობები. მარტო უკანასკნელი რვა წლის განმავლობაში სახელმწიფო ასიგნობებითა და კოლმეურნეობათა სასწილებით აიგო 1000 სასკოლო შენობა, შეიქმნა 2.500-ზე მეტი სასწავლო სახელოსნო და კვალსათბური. რესპუბლიკაში ფართო გამოხმაურება პოვა მოძმე უკრაინის საზოგადოებრიობის ინიციატივამ განთავისუფლებული ადმინისტრაციული შენობების სკოლებისათვის გადაცემის შესახებ. მარტო მიმდინარე წელს კოლმეურნეობებმა, საბჭოთა მეურნეობებმა და სხვადასხვა ორგანიზაციებმა სკოლებს გადასცეს 3.513 საკლასო ოთახი 71.218 მოსწავლისათვის. ამის შედეგებით წელსვე ბუხარის ოლქის ყველა სკოლა ერთცვლიან მეცადინებებზე გადავიდა.

ახალი სკოლების მშენებლობა და სკოლებისათვის ადმინისტრაციულ შენობათა გადაცემა საშუალებას მოგვცემს ახლო მომავალში სკოლების უმრავლესობა ერთცვლიან მეცადინეობებზე გადავიყვანოთ, რაც, უეჭველია, დადებით გავლენას მოახდენს მთელი სასწავლო-სააღმზრდელო მუშაობის ხარისხის გაუმჯობესებაზე.

ჩვენს რესპუბლიკაში დიდი ყურადღება ექცევა მასწავლებელთა მაღალკვალიფიციური კადრების მომზადებას. უზბეკეთში ახლა 12 პედაგოგიური ინსტიტუტი და 2 უნივერსიტეტი, რომლებშიც გასულ წელს სწავლობდა 11.232 სტუდენტი. 18.320 მასწავლებელ-კვალიფიკაციას იმაღლებს ამ უმაღლეს სასწავლებელთა დაუსწრე-

ბელ განყოფილებებზე. პედაგოგიურ ინსტიტუტებში მიმდინარეობს მასწავლებელთა მომზადება ფართო პროფილით. წელს სამ პედაგოგიურ ინსტიტუტში ყალიბდება სპეციალიზებულ საინჟინრო-პედაგოგიური და აგრონომიულ-პედაგოგიური ფაკულტეტები.

შვიდწლიანი გეგმით გათვალისწინებულია სახალხო განათლების ძალი აღმავლობა. 1965 წლისათვის რესპუბლიკაში იქნება 7600 სკოლა — 1245 სკოლით მეტი, ვიდრე ახლა არის. შვიდწლადის ბოლოსათვის სკოლა-ინტერნატების რიცხვი გაიზრდება 335-მდე. სულ რესპუბლიკის სკოლებში ამ დროისათვის ისწავლის 2 მილიონ 137 ათასი ბავშვი.

როგორც ხედავთ, თქვენს კოლეგებს, უზბეკეთის მასწავლებლებს წინ ბევრი საინტერესო და მიმზიდველი სამუშაო აქვთ. ვარწმუნებ თქვენს ყრილობას, რომ ჩვენი რესპუბლიკის მასწავლებლები მთელ თავიანთ ცოდნასა და ძალებს მოახმარენ იმ ამოცანების წარმატებით განხორციელების საქმეს, რომლებიც პარტიის XXI ყრილობის ისტორიული გადაწყვეტილებებიდან და სსრ კავშირის უმაღლესი საბჭოს მიერ სკოლის შესახებ მიღებული კანონიდან გამომდინარეობენ.

ძვირფასო ამხანაგებო! ნება მიბოძეთ მოძმე საქართველოს მასწავლებელთა რესპუბლიკური ყრილობის მონაწილეებს და ყველა მასწავლებელს სულითა და გულით ვუსურვო დიდი წარმატებები კომუნისტური მშენებლობის თანამედროვე ეტაპზე სკოლის წინაშე დასახული საპასუხისმგებლო და საპატიო ამოცანების გადაწყვეტაში და გადმოგცეთ უზბეკეთის სსრ განათლების სამინისტროს მისალმების ადრესი თქვენი ყრილობისადმი. (კითხულობს მისალმების ტექსტს).

საპარტიველოს სს რესპუბლიკის მასწავლებელთა ყრილობას

ძვირფასო ამხანაგებო! უზბეკეთის სს რესპუბლიკის განათლების სამინისტრო უზბეკეთის მასწავლებელთა და სახალხო განათლების მუშაკთა 100-ათასიანი არმიის სახელით მხურვალედ, ძმურად მოგესალმებათ თქვენ, მზიური საქართველოს მასწავლებლებს.

ლენინური კომუნისტური პარტიის გარშემო დარაზმული საბჭოთა ხალხების დიდ ნოვოლითურ ოჯახში საქართველოს რესპუბლიკამ შესანიშნავი წარმატებები მოიპოვა კომუნისტური მშენებლობის ყველა უბანზე. შრომისმოყვარე და ნიჭიერ ქართველ ხალხს, რომელიც ახორციელებს საბჭოთა კავშირის კომუნისტური პარ-

ტის XXI ყრილობის მიერ მიღებულ პროგრამას, თავისი წვლილი წვლილი შეაქვს ჩვენი სამშობლოს დიად საქმეებში.

გაშლილი კომუნისტური მშენებლობის პერიოდში უაღრესად იზრდება საბჭოთა სახალხო სკოლის როლი. ჩვენ, მასწავლებლებს, მოგვეთხოვება ძალთა და ენერჯის მაქსიმუმის დახარჯვა, დიდი შეპოქმედებითი ინიციატივის გამოვლინება, რათა წარმატებით გადაეწყვიტოთ ცხოვრებასთან სკოლის დაახლოების, კომუნისტური საზოგადოების ღირსეულ მშენებელთა აღზრდის მთავარი ამოცანა.

სკოლის გარდაქმნის გზაზე საბჭოთა ქვეყნის მთელ მასწავლებლობასთან ერთად პირველი ნაბიჯები გადადგეს საქართველოს რესპუბლიკის მასწავლებლებმაც. უზბეკეთის სახალხო განათლების მუშაკები დიდი გულმოდგინებით აღევნებენ თვალყურს ქართველ პედაგოგთა გამოცდილებას და იყენებენ მას მოსწავლე ახალგაზრდობის სწავლა-აღზრდის საქმეში. ერთობლივი ღონისძიებებით, მუდამ მზადყოფნით იმისათვის, რომ გულუხვად გაუზიარონ ერთმანეთს ჯოგელივე საუბრით, რაც თითოეულმა რესპუბლიკამ მოიპოვა. გლინდება საბჭოთა საზოგადოების შესანიშნავი თვისება — ინტერნაციონალიზმის ღენინური პრინციპებისადმი, ხალხთა ღენინური მეგობრობისადმი მტკიცე ერთგულება.

მივესალმებით რა ყრილობის დღეეგატებს, ჩვენ სიამაყის განსაკუთრებული გრძნობით აღენიშნავთ, რომ ამ შესანიშნავ დღეებში ჩვენმა საბჭოთა ქვეყანამ, ჩვენმა შემოქმედმა ხალხმა, რომელსაც უკვდავი ღენინის პარტია ხელმძღვანელობს, მთელი მსოფლიო აღფრთოვანა კოსმოსური სივრცეების ათვისებაში, ატომის ენერჯის მშვიდობიანი მიზნით გამოყენებაში მოპოვებული ბრწყინვალე წარმატებებით. ეს წარმატებები გულს გვიხარებს და ამრავლებს ჩვენს ძალებს.

ჩვენ ვიცით, რომ რაც უფრო დიდია ჩვენი სამშობლოს მიღწევები, მით უფრო დიდია რწმენა მშვიდობის საქმის გამარჯვებისა. რაც ასე ძლიერ სწყურია მთელი მსოფლიოს ყველა პატიოსან ადამიანს. ჩვენ, საბჭოთა მასწავლებლები, გონებითა და გულით ვუერთობთ ჩვენს ხმას ჩვენი დროის უდიდეს დოკუმენტს — საბჭოთა მთავრობის წინადადებას სრული და საყოველთაო განიარაღების შესახებ, რომელიც მიუთითებს გზას მტკიცე მშვიდობისაკენ მთელ მსოფლიოში.

ძვირფასო ამხანაგებო! ნება გვიბოძეთ მოძმე საქართველოს მასწავლებელთა რესპუბლიკური ყრილობის მონაწილეებსა და ყველა მასწავლებელს სულითა და გულით ეუსტრგოთ დიდი წარმატებებ-

იმ საპატიო ამოცანების გადაწყვეტაში, რომლებიც სკოლის წიგნი
შე დგას კომუნისტური მშენებლობის თანამედროვე ეტაპზე.
უზბეკეთის სსრ განათლების სამინისტრო
1959 წლის 28 სექტემბერი. ქ. ტაშენტი

(მქუხარე, ხანგრძლივი ტაში).

ძვირფასო ამხანაგებო! თქვენი ყრილობის გახსნასთან დაკავშირებით ჩვენმა პიონერებმა ქართველი მასწავლებლებისადმი ღრმა აქტივისტებისა და სიყვარულის ნიშნად მოქარგეს საქართველოს სსრ გერბი. ნება მიბოძეთ გადმოგცეთ იგი. (ტაში).

ამხანაგებო! ყველა ჩვენგანს ახარებს თქვენი რესპუბლიკის შესანიშნავი პედაგოგთა, სახალხო განათლების ოსტატთა ქვეშაობითად გამართული შრომა. თქვენი წარმატებები ჩვენც გვიხარია. ამიტომ უზბეკეთის სსრ განათლების სამინისტროს კოლეგიამ გადაწყვიტა აღნიშნოს საქართველოს სახალხო განათლების საუკეთესო მუშაკთა შრომა და საქართველოს სსრ მასწავლებელთა ყრილობის აღსანიშნავად დაადგინა: კომუნისტური სულისკვეთებით მოზარდი თაობის სწავლა-აღზრდის საქმეში დამსახურებისა და საზოგადოებრივ ცხოვრებაში აქტიური მონაწილეობისათვის „სახალხო განათლების წარჩინებულის“ სამკერდე ნიშნით დააჯილდოვოს საქართველოს სსრ სახალხო განათლების შემდეგი მუშაკები:

1. გ. გ. კობახიძე — ქ. თბილისის 77-ე საშუალო სკოლის დირექტორი;
2. ე. ს. გეგიაძე — ქ. თბილისის 37-ე საშუალო სკოლის დირექტორი;
3. ნ. ლ. კიკვაძე — ქ. თბილისის 1-ლი საშუალო სკოლის დირექტორი;
4. ტ. ს. გუნცაძე — ქ. ქუთაისის მე-18 საშუალო სკოლის მასწავლებელი;
5. დადუნაშვილი — ქ. ბათუმის 1-ლი საშუალო სკოლის მასწავლებელი;
6. ნ. დოღბაია — ქ. თელავის მე-3 საშუალო სკოლის დირექტორი.

(მქუხარე ტაშის გრიალში ამხ. იგამბერდიევი გადასცემს სამკერდე ნიშნებს).

ნება მიბოძეთ ერთხელ კიდევ გისურვოთ, ძვირფასო კოლეგებო, ჯანმრთელობა და წარმატებები. (მქუხარე ტაში).

თავმჯდომარე, მოხსენებისათვის სიტყვა ეძლევა სამანდატო კომისიის თავმჯდომარეს ამხ. კვაჭაძეს.

ი. ი. კვაჭაძე. ამხანაგო დელეგატებო! სამანდატო კომისიამ მოწმა საქართველოს სსრ მასწავლებელთა ყრილობის დელეგატის რწმუნებანი და სცნო, რომ რესპუბლიკაში ყველა რაიონისა და ქალაქის მასწავლებელთა კონფერენციებზე, აგრეთვე ჩვენს სისტემის დაწესებულებებში არჩევნები ჩატარდა სწორად, საქართველოს სსრ განათლების სამინისტროს მითითებათა სრული შესაბამისობით.

• დელეგატების არჩევნები ჩატარდა მასწავლებელთა მაღალი პოლიტიკური და საწარმოო აქტივობის ვითარებაში. არჩევნები იყო იმის ნათელი დემონსტრაცია, რომ ჩვენი მასწავლებლები მზად არიან მთელი შესაძლებლობით იმუშაონ ცხოვრებასთან სკოლის კავშირის განმტკიცებისა და სახალხო განათლების სისტემის შემდგომი განვითარებისათვის.

აღფრთოვანებულმა ისტორიული ამბებით, რომლებიც ამ უკანასკნელ ხანებში მოხდა: მთვარეზე კოსმოსური რაკეტის წარმატებით გაშვებით, ამერიკის შეერთებულ შტატებში ნ. ს. ხრუშჩოვის მოგზაურობით, სკკპ ცენტრალური კომიტეტის, სსრ კავშირის მინისტრთა საბჭოსა და პროფკავშირთა ცენტრალური საბჭოს დადგენილებით შემოკლებულ სამუშაო დღეზე გადასვლის ვადებისა და მუშა-მოსამსახურეთა ხელფასის მოწესრიგების შესახებ, აგრეთვე საბჭოთა კავშირის უდიდესი წარმატებებით მრეწველობის, სოფლის მეურნეობისა და კულტურის დარგში, — საქართველოს მასწავლებლობა უფრო მტკიცედ შეამკიდროვა თავისი რიგები მშობლიური კომუნისტური პარტიისა და საბჭოთა მთავრობის გარშემო.

სსრ კავშირის მინისტრთა საბჭოს თავმჯდომარის ამხ. ხრუშჩოვის ვიზიტმა და წარმატებითმა მოგზაურობამ ამერიკის შეერთებულ შტატებში, მეგობრულმა საუბრებმა, რომლებიც მას პრეზიდენტ ეიზენჰაუერთან და ამერიკის საკმიან წრეებთან ჰქონდა, ამ სახელმწიფოთა შორის შექმნა გარკვეული პირობები ნორმალური ურთიერთობის მოსაწესრიგებლად, რაც უზრუნველყოფს მშვიდობის განმტკიცებას. საქართველოს მასწავლებლები, როგორც საქართველოს ყველა მშრომელი, ძალღონეს არ დაიშურებენ იმისათვის, რომ წარმატებით განახორციელონ კანონი ჩვენს ქვეყანაში ცხოვრებასთან სკოლის კავშირის განმტკიცებისა და სახალხო განათლების სისტემის შემდგომი განვითარების შესახებ.

ამხანაგებო! სამანდატო კომისია დიდი კმაყოფილების გრძნობით მოგახსენებთ, რომ საქართველოს მასწავლებელთა ყრილობის დელეგატებად არჩეული არიან ჩვენი რესპუბლიკის ხელმძღვანელი მუშაკები: სკკპ ცენტრალური კომიტეტის პრეზიდენტის წევრობის

კანდიდატი და საქართველოს კვ ცენტრალური კომიტეტის პირველი მდივანი ანს. ვ. პ. მჭავანაძე, საქართველოს სსრ მინისტრთა საბჭოს თავმჯდომარე ანს. გ. დ. ჯავახიშვილი, საქართველოს სსრ უმაღლესი საბჭოს პრეზიდიუმის თავმჯდომარე ანს. გ. ს. ძოწენიძე, საქართველოს პროფსაბჭოს პრეზიდიუმის თავმჯდომარე ანს. მ. მ. ლელაშვილი. ამიერკავკასიის სამხედრო ოლქის ჯარების სარდალი ანს. ვ. ნ. გალიცკი. ყრილობის დელეგატებად არჩეული არიან აგრეთვე საქართველოს კვ ცენტრალური კომიტეტის მდივნები, საქართველოს სსრ მინისტრთა საბჭოს თავმჯდომარის მოადგილეები, საქართველოს სსრ მინისტრები — კულტურისა, ჯანმრთელობის დაცვისა, ვაჭრობისა და სხვ., პარტიის საქალაქო და რაიონული კომიტეტების მდივნები, ქალაქებისა და რაიონების შრომელთა დეპუტატების საბჭოს აღმასკომების თავმჯდომარეები, აკადემიკოსები, სკოლის დირექტორები და სასწავლო ნაწილის გამგეები, ქალაქებისა და რაიონების განათლების განყოფილებათა მუშაკები, პროფკავშირული ორგანოების ბუღღვითი სიტყვის მუშაკები და სხვ. ეს გარემოებაც ლაპარაკობს იმ დიდ ზრუნვაზე, რომელსაც პარტია და მთავრობა საბჭოთა სკოლის მიმართ იჩენენ.

ამხანაგებო! ჩვენს ყრილობაზე რსფს რესპუბლიკის, უკრაინის, ბელორუსიის, ლატვიის, ლიტვის, ესტონეთის, უზბეკეთის, თურქმენეთის, ტაჯიკეთის, ყირგიზეთის, აზერბაიჯანისა და სომხეთის საბჭოთა სოციალისტური რესპუბლიკების განათლების სამინისტროების დელეგაციების დასწრება მოწმობს საბჭოთა კავშირის ხალხთა ურღვევ მეგობრობასა და ძმურ ერთიანობას. (ტ ა შ ი).

ამხანაგებო! ყრილობაზე წარმოდგენილია საქართველოს ყველა ქალაქისა და რაიონის მასწავლებლობა. სულ არჩეულია 579 დელეგატი, მათ შორის 147 ქალი. დელეგატთა ეროვნული შემადგენლობის მიხედვით ასეთი სურათი გვაქვს: ქართველი — 470, რუსი — 25, სომეხი — 30, აზერბაიჯანელი — 14, აფხაზი — 13, ოსი — 19, სხვა ეროვნებისა — 8.

ყრილობის დელეგატებიდან საბჭოთა კავშირის კომუნისტური პარტიის წევრია 509, ლენინური კომკავშირის წევრი — 3, უპარტიო — 67.

განათლების ცენზის მიხედვით: უმაღლესი განათლება აქვს 524, დაუმთავრებელი უმაღლესი განათლება — 39, საშუალო განათლება — 16 დელეგატს.

ყრილობის დელეგატებიდან მასწავლებელია 273 კაცი, განათლების დარგის სხვა მუშაკი — 161, პარტიული მუშაკი — 33, კომ-

კავშირული მუშაი — 6. პროფმუშაი — 28. მეცნიერი მუშაი — 25, პრესის მუშაი — 10. საბჭოთა აპარატის მუშაი — 4.

ყრილობის დელეგატებიდან სსრ კავშირის უმაღლესი საბჭოს დეპუტატია 12, ხოლო საქართველოს სსრ უმაღლესი საბჭოს დეპუტატი — 37. მშრომელთა საოლქო, საქალაქო, სარაიონო, სადაბო და სასოფლო საბჭოების დეპუტატია 249 დელეგატი. 363 დელეგატს მინიჭებული აქვს საქართველოს სსრ სკოლის დამსახურებული მასწავლებლის წოდება.

ამხანაგებო! სამანდატო კომისია შემოდის წინადადებით, დამტკიცდეს საქართველოს სსრ მასწავლებელთა ყრილობის დელეგატების შემადგენლობა 579 კაცის რაოდენობით.

გაუმარჯოს საბჭოთა მასწავლებლებს!

გაუმარჯოს საბჭოთა კავშირის კომუნისტურ პარტიას! (ტ ა შ ი).

თავმჯდომარე. ამხანაგებო! შემოსულია წინადადება, რომ სამანდატო კომისიის ანგარიში დამტკიცდეს. სხვა წინადადება ხომ არ არის?

ხმები. არ არის.

თავმჯდომარე. კენჭს ვუყრი. ვინ არის მომხრე, რომ სამანდატო კომისიის ანგარიში დამტკიცდეს? ვთხოვთ დავეუშვათ მოწმობები. წინააღმდეგი ვინ არის? არავენ. თავი ვინ შეიკავა? არავენ. ამრიგად, სამანდატო კომისიის ანგარიში მიღებულია ერთხმად.

ცხადდება შესვენება 15 წუთით. დელეგატებს ვთხოვთ, შესვენების დროს დროებითი მოწმობების ნაცვლად მიიღონ დელეგატის მანდატები.

თავმჯდომარე. (შესვენების შემდეგ). განვაგრძობთ ყრილობის მუშაობას. მისალმებისათვის სიტყვა ეძლევა სომხეთის საბჭოთა სოციალისტური რესპუბლიკის განათლების მინისტრს ანხ. სიმონიანს.

შ. ს. სიმონიანი. (კითხულობს მისალმების ტექსტს).

საქართველოს სსრ მასწავლებელთა ყრილობას

საქართველოს სსრ მასწავლებელთა ყრილობა მიმდინარეობს ისტორიულ დღეებში, როცა მთელი საბჭოთა კავშირის პედაგოგიურმა საზოგადოებრიობამ დიდი მუშაობა დაიწყო ჩვენი საბჭოთა სკოლის გარდასაქმნელად.

საბჭოთა ხელისუფლების წლებში ქართველმა ხალხმა კეზმატი-
 ტად თვალსაჩინო მიღწევები მოიბოვა თავისი ეკონომიკისა და სოციალური
 ტურის განვითარების ყველა დარგში. ეს წარმატებები სულითა და
 გულით ახარებს ჩვენი ქვეყნის ყველა ხალხს, მათ შორის სომეხ
 ხალხსაც. ჩვენ, სომეხი მასწავლებლები, ვამაყობთ იმით, რომ ამ
 შესანიშნავ წარმატებებში ჩვენი ძვირფასი ქართველი კოლეგების
 მასწავლებლების დიდა, კეთილშობილური შრომაც არის ჩაქსოვილი.

ჯერ კიდევ წარსულის შავბნელ დღეებში საქართველოს სახალ-
 ხო მასწავლებლები ხალხის მაღალი იდეალებისადმი თავდადებულნი
 სამსახურის მშვენიერ მაგალითებს იძლეოდნენ.

ქართველი და სომეხი ხალხების ძმური მეგობრობის სათავეები
 შორეული საუკუნეებიდან მოდის. ორი უძველესი ხალხის ამ ურდ-
 ვევი ძმობისა და მეგობრობის ბრწყინვალე დადასტურებაა ქართველ
 და სომეხ მასწავლებელთა მეგობრობაც.

საბჭოთა საქართველოს მასწავლებლობა, რომელმაც მემკვიდ-
 რეობით მიიღო თავის წინამორბედთა საუკეთესო ტრადიციები, მო-
 წარდი თაობის კომუნისტური აღზრდის მიზნებისა და ამოცანების
 სიდიადის ამაყი შეგნებით თავდადებით შრომობს კაცობრიობის
 ყველაზე ნათელი იდეების გამარჯვებისათვის — კომუნისტური სა-
 ზოგადოების აშენებისათვის.

სომხეთის სსრ განათლების სამინისტრო და რესპუბლიკის ყველა
 მასწავლებელი მხურვალედ, მგზნებარედ მიესალმებიან საქართვე-
 ლოს მასწავლებელთა ყრილობის მონაწილეებს და გისურვებენ
 თქვენ, ძვირფასო მეგობრებო, დიდ წარმატებებს თქვენს წინაშე
 დასახული დიადი ამოცანების გადაწყვეტაში.

სომხეთის სსრ განათლების სამინისტრო.

(მჭუხარე, ხანგრძლივი ტაში).

თავმჯდომარე. სიტყვა ეძლევა საქართველოს კომპარტიის ახალ-
 ქალაქის რაიკომის მდივანს ამხ. მატოიანს. მოემზადოს ამხ. ტუეზა —
 ოჩამჩირის მეორე საშუალო სკოლის მასწავლებელი.

ს. ს. მატოიანი. ამხანაგებო! ნება მიბოძეთ ახალქალაქის რაიო-
 ნის პედაგოგთა და მოსწავლეთა სახელით, პარტიული ორგანიზა-
 ციისა და ყველა მშრომელის სახელით მხურვალე, გულითადი სალა-
 ნი გადაეცე საქართველოს მასწავლებელთა ყრილობას. (ტ ა შ ი).

უბრუნება შეტად მნიშვნელოვან საკითხს განიხილავს. კომუნისტური საზოგადოების მშენებლობა საბჭოთა სკოლას ახალგაზრდობას მოთხოვნებს უყენებს. აუცილებელია მივადგინოთ იმას, რომ აღზრდა და სწავლება ცხოვრებასთან მჭიდრო კავშირში ხორციელდებოდეს. სკოლა მოწოდებულია აღზარდოს ახალგაზრდობა მუშათა კლასისა და კოლმეურნე გლეხობის გმირული ტრადიციების სულისკვეთებით, ასწავლოს მას კომუნისტურად ცხოვრება და შრომა.

„კანონი ცხოვრებასთან სკოლის კავშირის განმტკიცებისა და სსრ კავშირში სახალხო განათლების სისტემის შემდგომი განვითარების შესახებ“ საკვებით უპასუხებს საზოგადოებრივ-სასარგებლო შრომასთან სწავლების შეერთების მარქსისტულ-ლენინურ იდეას. იგი ფართო პერსპექტივებს სახაგვს საბჭოთა სკოლის წინაშე.

ჩვენი რაიონის პარტიულმა და საბჭოთა ორგანიზაციებმა, რომლებიც დიდ მნიშვნელობას ანიჭებენ სკოლის მუშაობის გაუმჯობესებას, გარკვეული მუშაობა ჩაატარეს კანონის შესაბამისად სახალხო განათლების სისტემის გარდაქმნის წარმატებით განხორციელების საქმეში. მთელ რიგ სკოლებში შექმნილია სასწავლო-საცდელი ნაკვეთები და მეურნეობები, მოწყობილია უფროსი კლასების მოსწავლეთა საწარმოო პრაქტიკა. მოსწავლეები ჩაბმული არიან მათთვის შესაფერ საზოგადოებრივ-სასარგებლო შრომაში, მუშაობენ მშენებლობებზე, ეხმარებიან კოლმეურნეობებსა და საბჭოთა მეურნეობებს.

ახალქალაქის რუსული და სომხური სკოლების მოსწავლეებმა კომკავშირის რაიკომისა და განათლების განყოფილების ინიციატივით ვალდებულემა იკისრეს შეფოხა გაუწიონ სკოლა-ინტერნატისა და სასტუმროს მშენებლობას და ახლა ბეჭითად შრომობენ ამ ვალდებულების გასაწადლებლად.

ზაფრეთის, აღასტანის, მაჯადის, ბადხოსა და სხვა სოფლების სკოლებში შექმნილია მოსწავლეთა საწარმოო ბრიგადები, რომლებიც პედაგოგთა ხელმძღვანელობით ეხმარებიან კოლმეურნეობებს სასოფლო-სამეურნეო სამუშაოებში, წარმატებით ეუფლებიან საწარმოო ჩვევებს. პირუტყვის ბაგური მოვლის პერიოდში მოსწავლეთა ბრიგადები პრაქტიკას გაივლიან მეცხოველეობის ფერმებში. ყოველივე ეს დაეხმარება მათ ახალი შრომითი ცოდნა-ჩვევების შეთვისებაში უშუალოდ საკოლმეურნეო მინდვრებზე, მეცხოველეობის ფერმებში.

ფართოდ ინერგება ხელგარჯილობა დაწყებით სკოლებში. ქალაქის სომხურ, რუსულ და ქართულ სკოლებში შექმნილია სანიმუშო სასწავლო კაბინეტები და წარმატებით ტარდება პრაქტიკული მანქანათმშენებლობაში.

სასკოლო განათლების განვითარების გეგმის წარმატებით შესრულება უწინარეს ყოვლისა დამოკიდებულია პარტიული, საბჭოთაო, პროფესიული და კომკავშირული ორგანიზაციების ორგანიზებულ მუშაობაზე. არსებითი ნაკლოვანებანი, რომლებიც სკოლის გარდაქმნისათვის გაჩაღებულ მუშაობაში შეინიშნება, იმაზე მეტყველებს, რომ ამ მხრივ ჩვენ ჯერ კიდევ არ გავციკეთებია ყველაფერი.

უშინიშნელოვანესი საკითხია საყოველთაო სავალდებულო რეაქლიანი განათლების განხორციელება. ჩვენს რაიონში ცოტა როდია ისეთი შემთხვევები, როცა უფროსი კლასების მოსწავლეები, განსაკუთრებით გოგონები, VI—VII კლასიდან თავს ანებებენ სკოლას (სოფ. ჩუმბურდა). ამიტომ პარტიულმა და კომკავშირულმა ორგანოებმა დიდი აზნა-განმარტებითი მუშაობა უნდა ჩაატარონ, რომ შემდგომში ასეთ ფაქტებს ადგილი არ ექნეს.

ჩვენს რაიონში მერქვევობის სამი ახალი საბჭოთა მეურნეობის ჩამოყალიბებასთან დაკავშირებით გაიზარდა ახალგაზრდა მუშების მისწრაფება მუშა და სოფლის ახალგაზრდობის სკოლებსაკენ. ამჟამად ქალაქში მხოლოდ ერთი ასეთი სკოლა არსებობს. ვფიქრობთ, რომ ასეთ სკოლებს უახლეს დროში გავსწნით საბჭოთა მეურნეობებთან.

სკოლა რომ წარმატებით მუშაობდეს, აუცილებელია შევქმნათ მას ყველა საჭირო პირობა: უზრუნველვეყოთ შენობით, კარგი სასწავლო-მატერიალური ბაზით, კვალიფიციურ პედაგოგთა კადრებით. ჩვენი რაიონის სკოლებს კი შედარებით მძიმე პირობებში უხდებიათ მუშაობა. ეს გამოწვეულია უწინარეს ყოვლისა ნორმალური სასკოლო შენობების უქონლობით. სკოლების უმრავლესობას არა აქვს რეშაობის ელემენტარული პირობები (ლაბორატორიები, კაბინეტები, სახელოსნოები). საკლასო ოთახების სიმცირე გვაიძულებს მივმართოთ მრავალკვლიან მეცადინეობას. მეტიც, ცხრა სოფელში (აბული, ხოტენი, ბოზალი, ერინჯა, სირკვა და სხვ.) მეცადინეობა დაჭირავებულ ცუდ ოთახებში წარმოებს.

უკანასკნელ წლებში ჩვენი რაიონის კოლმეურნეობები მეტინიციატივას იჩენენ სასკოლო მშენებლობაში. დელისკის, კარტიკანის, კოჩიოს, ბუვაშენისა და სხვა სოფლების კოლმეურნეობებმა რამდენიმე წლის წინათ დაიწყეს სასკოლო შენობათა აგება, მაგრამ დღემდე იგი ბოლომდე ვერ მიიყვანეს. განათლების სამინისტრო დაგვეხმარა, გამოგვიყო თანხები დაწყებული სასკოლო შენობების დასამთავრებლად, მაგრამ რაიონს ეს სახსრები ჯერ არ მიუღია. ეთხოვთ საქართველოს სსრ მინისტრთა საბჭოს დააჩქაროს ამ საკითხის გადაწყვეტა.

ამასთან ერთად განათლების სამინისტროსა და რესპუბლიკის მინისტრთა საბჭოს ვახოვთ, მხედველობაში მიიღონ ის, ნასკენელ წლებში ახალქალაქის რაიონში სრულიად არ ყოფილა დაგეგმილი სასკოლო მშენებლობა, და 1960—1961 წლებში გაითვალისწინონ 4 ახალი სასკოლო შენობის აგება, აგრეთვე ქართული საშუალო სკოლის შენობისათვის მეორე სართულის დაშენება, რათა სკოლები გამოვიყვანოთ დაქირავებული ბინებიდან.

საბჭოთა სკოლის შემდგომი განვითარება უნდა წარიმართოს სკოლა-ინტერნატების ჩამოყალიბების გზით. სკკპ ცენტრალური კომიტეტისა და სსრ კავშირის მინისტრთა საბჭოს დადგენილებას სკოლა-ინტერნატების განვითარების ღონისძიებათა შესახებ უდიდესი მისწვნელობა აქვს. ჩვენ გულითად მადლობას მოვახსენებთ რესპუბლიკის ხელმძღვანელობას, რომელმაც გაითვალისწინა 320-ადგილიანი სკოლა-ინტერნატის მშენებლობა ახალქალაქის რაიონში. ესაა, ჩვენი საზღვრისპირა, მთიანი რაიონის მოსახლეობისათვის ზრუნვის ახალი გამოვლინება. ვფიქრობთ, რომ ამ სკოლა-ინტერნატის მშენებლობა ჩვენ ვადამდე ერთი წლით ადრე დაგამთავრებთ.

რამდენიმე სიტყვა სკოლებში რუსული ენის სწავლების შესახებ. ამ ენის სწავლება ჩვენს ეროვნულ სკოლებში ვერ აკმაყოფილებს მოთხოვნებს. ჩვენ განვიცდით კვალიფიციურ პედაგოგთა ნაკლებობას. განათლების სამინისტროს ვთხოვთ, დაგვეხმაროს რუსული ენისა და ლიტერატურის, აგრეთვე უცხო ენების კვალიფიციურ ინსწავლებლებით სკოლების დაკომპლექტებაში.

ჩვენი რაიონის სკოლების დიდი უმრავლესობა სომხურია. ისინი სომხეთის სსრ სკოლების სახელმძღვანელოებსა და პროგრამებს იყენებენ, ხოლო სასწავლო გეგმებს საქართველოს სსრ განათლების სამინისტროდან ღებულობენ. ამის გამო სახელმძღვანელოებსა და სასწავლო გეგმებს შორის დიდი განსხვავებაა, რაც სწავლებას აძნელებს. ეს მდგომარეობა უახლოეს დროში უნდა გამოსწორდეს.

ამსანაგებო! სკოლის წარმატება უწინარეს ყოვლისა დამოკიდებულია მასწავლებელზე, მის ცოდნაზე, მუშაობის გამოცდილებაზე, ქცევაზე.

ჩვენი რაიონის მასწავლებელთა უმრავლესობა ღირსეულად ატარებს საბჭოთა პედაგოგის საპატიო სახელს. ისინი დიდ აღმზრდელობით მუშაობას ეწევიან, აქტიურად მონაწილეობენ რაიონის საზოგადოებრივ-პოლიტიკურ და სამეურნეო ცხოვრებაში. პარტიის რაიონულ კომიტეტს მჭიდრო კავშირი აქვს მასწავლებლებსა და სკოლებთან, საქმიან დახმარებასა და ხელმძღვანელობას უწევს მათ.

მასწავლებლები არიან მარქსიზმ-ლენინიზმის იდეების მგზნებელი პროპაგანდისტები. რამდენიმე ასეული პედაგოგი აგიტატორები რაიონის პროპაგანდისტთა 85 %-ს მასწავლებლები, სკოლის სასწავლო ნაწილის გამგეები და დირექტორები შეადგენენ. რაიკომის შტატგარეშე ინსტრუქტორიდან 5 პედაგოგია. მათ შორის არიან ტექნიკუმის მასწავლებელი ამხ. ზამარიაძე, აზავეტის საშუალო სკოლის დირექტორი ამხ. ტამაშიანი, სასწავლო ნაწილის გამგეები სიმონიანი, უნანიანი და სხვ. ისინი აქტიურ მონაწილეობას იღებენ რაიკომის ბიუროსა და პლენუმის სხდომებისათვის საკითხების მომზადებაში, მშრომელთა განცხადებების განხილვაში და სხვ.

სკოლის გარდაქმნის, მისი მუშაობის გაუმჯობესების საქმეში დიდი როლი აქვს რაიკომის სასკოლო პარტიულ ორგანიზაციებს. ისინი მოვალენი არიან სათავეში ჩაუდგენენ მასწავლებელთა იდეური აღზრდისა და პროფესიული მომზადების ამალების საქმეს, განაზოგადონ და ფართოდ დანერგონ საუკეთესო პედაგოგთა გამოცდილება.

ამასთან ერთად ჩვენს რაიონში ჯერ კიდევ არის ისეთი სკოლები, სადაც ვერ გაუგიათ რეორგანიზაციის არსი, ის სიახლე, რაც სახალხო განათლების სისტემის გარდაქმნამ უნდა მოგვეტეს. ისინი ძველებურად მუშაობენ, ხოლო პარტიული ორგანიზაციები ყურადღებას არ აქცევენ ამ სერიოზულ ნაკლოვანებებს (სოფლები ბაკარა, კოჩიო, ჩამდურა და სხვ.). მეტიც: სამწუხაროდ, მასწავლებელთა შორის არიან ისეთი აღამიანებიც, რომლებიც არცხვენენ პედაგოგის ზედალ წოდებას. ვასულ სასწავლო წელს, მაგალითად, საზოგადოებრივი წესრიგის დარღვევისა, ხულიგნობისა და სხვა დანაშაულისათვის რამდენიმე მასწავლებელი გაასამართლეს.

ზოგ სკოლაში პედაგოგები არაკოლეგიურად მუშაობენ, კორიკანობენ. ინტრიგის ქსელს აბამენ. ასეთი მდგომარეობა იყო, მაგალითად, ჩამდურის სკოლაში მანამ, სანამ რაიკომის ბიურომ არ განიხილა საკითხი. ახლა სკოლის დირექტორია სკკპ ახალგაზრდა წევრი ამხ. მანუკიანი. რაიკომის ღონისძიებათა გატარების შედეგად სკოლაში მდგომარეობა მკვეთრად შეიცვალა, ამოღდა შრომის დისციპლინა და მოსწავლეთა აკადემიური წარმატების დონე.

ჩვენ ჯერ კიდევ დიდი სამუშაო გვაქვს სოფლის მოსახლეობის კომუნისტური აღზრდის საქმეში, რაშიაც თავიანთი როლი უნდა შეასრულონ მასწავლებლებმა.

პედაგოგმა ყურადღება უნდა მიაქციოს ყველაფერს, რაც სოფელში ხდება, და სათანადოდ შეაფასოს იგი. მაგალითად, როგორ შეიძლება გამართლებულ იქნეს სოფ. ტურცხის პედაგოგთა საქციელი, რომელთა თვალწინ, სკოლის გვერდით, დაიწყეს ეკლესიის შე-

ნობის კაპიტალური რემონტი და ტამბურის მშენებლობა ნაქტურად მასალით! მხოლოდ პარტიის რაიკომის ჩარევის შემდეგ შეძლების რებული ეს უკანონო მშენებლობა.

პარტიის რაიკომი რეგულარულად იხილავს აღზრდის საქმისა და სკოლების მუშაობის გაუმჯობესებასთან დაკავშირებულ საკითხებს, ესმარება მათ ნაკლოვანებათა აღმოფხვრაში. წელს უკვე ორჯერ ჩავატარეთ სასკოლო პარტიული ორგანიზაციების მდივნების სემინარი. დიდ მუშაობას ვეწევიტ სასკოლო კომკავშირული და, პიონერული ორგანიზაციების განსამტკიცებლად.

ამხანაგებო! ჩვენი აზრით, უკვე დადგა დრო, რომ ჩატარდეს პედაგოგთა ატესტაცია, რათა მათი რიგები გაიწმინდოს უღირსი ადამიანებისაგან, რომლებიც არ იმსახურებენ საბჭოთა მასწავლებლის მალალ სახელს.

თვითკრიტიკის წესით უნდა ვთქვა, რომ ჩვენ, რაიონის ხელმძღვანელები, ძალიან ცოტას ვაკეთებთ მასწავლებელთა საბინაო-საყოფაცხოვრებო საკითხებისა და კულტურული გართობის მოსაგვარებლად. ჯერ კიდევ ვერ შევქმელიტ სკოლებისა და მასწავლებელთა უზრუნველყოფა შეშით, ახალქალაქში კი პირველი თოვლი უკვე მოვიდა.

დასასრულ, საქართველოს კვ ცენტრალურ კომიტეტსა და მინისტრთა საბჭოს ვთხოვთ, განიხილონ ახალქალაქში სასოფლო-სამეურნეო ინსტიტუტის დაუსწრებელი განყოფილების გახსნის საკითხი, რაც განპირობებულია რაიონის ეკონომიკით, სათანადო მატერიალური ბაზის არსებობით. ეს განყოფილება თავის დანიშნულებას მთლიანად გაამართლებს.

ამხანაგებო! ჩვენი რაიონის მასწავლებელთა კოლექტივი პარტიული და საბჭოთა ორგანიზაციების ხელმძღვანელობით ყველაფერს გააკეთებს, რათა-გახდეს საბჭოთა სკოლის ცხოვრებაში სიახლისათვის წამდვილი მეტროლი, გადააქციოს რაიონის სკოლები მოწინავე სკოლებად, მთელი თავისი ძალები მოახმაროს მარქსიზმ-ლენინიზმის სულისკვეთებით, ჩვენი სამშობლოსადმი, კომუნისტური პარტიისადმი უსაზღვრო ერთგულების სულისკვეთებით ახალგაზრდობის აღზრდის საქმეს. (ტ ა შ ი).

თავმჯდომარე. სიტყვა ეძლევა ამხ. ტუეხას. მოემზადოს ამხ. ჯოლია — რუსთავის მუშა ახალგაზრდობის მესამე საშუალო სკოლის დირექტორი.

გ. კ. ტუშმა. ძვირფასო ამხანაგებო! ნება მიბოძეთ ოჩამჩირის რაიონის მოსწავლეებელთა სახელით ყრილობის დელეგატებს უფრო წრფელი სალაში გადავცე და ახალი გამარჯვებები ვუსურვო მოზარდი თაობის აღზრდის საქმეში.

საბჭოთა კავშირის კომუნისტური პარტია ჩვენი ქვეყნის განვითარების ყოველ ეტაპზე დიდ ყურადღებას უთმობდა ბავშვებისა და ახალგაზრდობის კომუნისტური აღზრდის საკითხებს. მოზარდი თაობის აღზრდის საკითხებს განსაკუთრებული მნიშვნელობა ენიჭება თანამედროვე პირობებში, სოციალიზმიდან კომუნიზმზე თანდათანობით გადასვლის პერიოდში. ჩვენ უნდა აღვზარდოთ ახალი საზოგადოების მშენებლები, დიდბუნებოვანი და ამალეებული იდეების ადამიანები, რომლებიც მზად იქნებიან თავდადებით ემსახურონ თავის ხალხს.

„საზოგადოების კომუნისტური გარდაქმნა, — ნათქვამია სკკპ ცენტრალური კომიტეტის თეზისებში „ცხოვრებასთან სკოლის კავშირის განმტკიცებისა და ჩვენს ქვეყანაში სახალხო განათლების სისტემის შემდგომი განვითარების შესახებ“. — განუყრელად დაკავშირებულია ახალი ადამიანის აღზრდასთან, რომელშიც პარმონიულად უნდა იყოს შეხამებული სულიერი სიმდიდრე, მორალური სიმინდრე და ფიზიკური სრულყოფა“.

მარქსიზმ-ლენინიზმის კლასიკოსები ყოველთვის დიდ მნიშვნელობას ანიჭებდნენ ბავშვთა საზოგადოებრივ აღზრდას. ვ. ი. ლენინი სკოლამდელ დაწესებულებებს „კომუნიზმის ყლორტებს“ უწოდებდა.

საბჭოთა კავშირის კომუნისტური პარტიის XXI ყრილობამ, რომელმაც კომუნიზმის გაშლილი მშენებლობის სამუშაოთა გეგმა დასახა, ხაზი გაუსვა სკოლის უდიდეს მნიშვნელობას კომუნისტური საზოგადოების მომავალ მშენებელთა კადრების მომზადების საქმეში.

მოზარდი თაობის კომუნისტური აღზრდის განხორციელება უშუალოდ დამოკიდებულია მწარმოებლურ შრომასთან სწავლების შეერთების ამოცანის, მოსწავლეთა შრომითი აღზრდის ამოცანის წარმატებით გადაწყვეტაზე.

უკანასკნელი წლების განმავლობაში ცხოვრება სკოლის წინაშე დაყენებით აყენებს მოსწავლეთა მწარმოებლური და საზოგადოებრივ-სასარგებლო შრომის საკითხს. ამ პრობლემისაკენ არის მიპყრობილი არა მარტო პედაგოგთა, არამედ მთელი საბჭოთა ხალხის ყურადღება.

პარტიამ ცხოვრების მოთხოვნის შესაბამისად სკოლის მუშაობის გარდაქმნას საფუძვლად დაუდო მწარმოებლურ შრომასთან სწავლების შეერთების იდეა.

სკოლის შესახებ მიღებული ახალი კანონის საფუძველზე სახალხო განათლების სისტემის გარდაქმნის განხორციელებისას სკოლისა და განათლების ორგანოების ხელმძღვანელები უნდა დაეყრდნონ მოწინავე სკოლებისა და მასწავლებელთა გამოცდილებას. ამ გამოცდილების ანალიზი საშუალებას მოგვცემს დავასკვნათ, თუ როგორ სჯობს მოვაწყოთ სხვადასხვა ასაკის მოსწავლეთა შრომა ახალი ტიპის სკოლაში და როგორ დავეუკავშიროთ იგი სწავლებას.

ოჩამჩირის მეორე საშუალო სკოლის პედაგოგიური კოლექტივი რომელმაც გაითვალისწინა პოლიტექნიზმის მნიშვნელობა, სასწავლო-სააღმზრდელო მუშაობის გარდაქმნას შეუდგა ახალი ამოცანების შესაბამისად. ფიზიკის, ქიმიის, სამრეწველო წარმოების საფუძვლების, ბიოლოგიისა და სხვა საგნების მასწავლებელთა წინაშე დასხუღ იქნა ამოცანა, რომ სწავლებისას ერთმანეთთან დაეკავშირებინათ თეორია და პრაქტიკა. სწავლების და აღზრდის პროცესში განსაკუთრებული ყურადღება ექცეოდა მოსწავლეთა ძალებით ხელსაწყოების, სქემების, ტაბულებისა და სხვათა დამზადებას.

პოლიტექნიზმის განხორციელებაში დიდ როლს ასრულებს მატერიალური ბაზა. სკოლასთან შეიქმნა სასწავლო-მატერიალური ბაზა — ხისა და ლითონის დამამუშავებელი სახელოსნო, სადაც V—VII კლასების მოსწავლეებს უტარდებათ შრომის გაკვეთილები. სახელოსნოში დადგმულია სახარატო და ლითონსაბურღი ჩარხები, ხის დასამუშავებელი დაზგები, არის გირაგები და სხვადასხვა სახის ინსტრუმენტები.

კეთილმოწყობილია ქიმიისა და ფიზიკის კაბინეტებიც, სადაც მოიპოვება თვალსაჩინოების საშუალებანი. ყოველივე ეს მოსწავლეებს უადვილებს პრაქტიკულ მეცადინეობას, ხელს უწყობს მათი აზროვნების განვითარებას, უზრუნველყოფს სასწავლო მასალის ღრმად გაგებას და მტკიცედ შეთვისებას.

მოსწავლეთა პრაქტიკული მუშაობა არა მარტო განამტკიცებს და აკონკრეტებს მათ ცოდნას, არამედ ახალი ცოდნის წყაროც არის.

ფიზიკის, ქიმიის, ბიოლოგიის, სამრეწველო წარმოების საფუძვლების სწავლებისას უნდა აისახოს წარმოების ძირითადი, წამყვანი პრინციპები, რომელთა ცოდნა მოსწავლეებს ხელს შეუწყობს პროფესიის არჩევასა და დაუფლებაში.

გაკვეთილებზე განსაკუთრებული ყურადღება ექცევა ხელსაწყოთა სწორად გამოყენების ჩვევების დაუფლებას. სახელოსნოში მუშაობისათვის გამოყენებულია ადგილობრივი ნედლეული.

ყოველ მოსწავლეს დაეალებინ შესრულებისას შეგნებული აქვს, რომ მის მუშაობაზე დამოკიდებულია მთელი საქმის წარმატება. ეს მოწაფეებში ზრდის პასუხისმგებლობისა და მინდობილი საქმისადმი სერიოზული დამოკიდებულების გრძნობას.

სკოლაში დიდი ყურადღება ექცევა აღმზრდელობითი მუშაობის საკითხებს. ყოველი სასწავლო წლის დასაწყისში სკოლის დირექცია კლასის ხელმძღვანელებს ავალებს ყოველმხრივ შეისწავლონ თავიანთი კლასების მოსწავლეები, მათი ფსიქოლოგიური თავისებურებანი. ეს განსაკუთრებით საჭიროა მაშინ, როცა კლასის ხელმძღვანელი ახალია.

ბავშვთა კოლექტივში აღმზრდელობითი მუშაობის სწორად წარმართვის მიზნით სკოლაში ტარდება კლასის ხელმძღვანელთა თათბირი, რომელსაც დირექტორი და სასწავლო ნაწილის გამგე ხელმძღვანელობენ. აქ მასწავლებლები ერთმანეთს უზიარებენ გამოცდილებას, ისმენენ მოხსენებებს აღმზრდელობითი მუშაობის საკითხებზე. ასე მაგალითად, VI კლასის ხელმძღვანელმა, აფხაზეთის ასსრ სკოლის დამსახურებულმა მასწავლებელმა ე. ლაბახუამ თავისი გამოცდილების გაზიარების მიზნით წაიკითხა მოხსენება თემაზე — „მოსწავლის რეჟიმის დაცვა“, რომელიც აგებული იყო პრაქტიკულ დაკვირვებაზე. ასეთი ხასიათის მოხსენებები და მათი განხილვა ხელს უწყობს აღმზრდელობითი მუშაობის მეთოდების სრულყოფას.

ამხანაგებო! კომკავშირული და პიონერული ორგანიზაციები სკოლებში დირექციისა და მთელი პედაგოგიური კოლექტივის პირველი თანამემყენი არიან მოსწავლეთა აკადემიური წარმატების დონის ამაღლებისა და მათში შეგნებული დისციპლინის განმტკიცებისათვის ბრძოლაში. ჩვენი სკოლის კომკავშირული და პიონერული ორგანიზაციები აქტიურად მონაწილეობენ ახალგაზრდობის წინაშე დასახული ამოცანების გადაწყვეტაში. მაგონდება ერთი ასეთი მომენტი. ჩვენი სკოლის VII° კლასის პიონერთა რაზმმა კლასის ხელმძღვანელის ა. კობახიძისა და პიონერხელმძღვანელის ინიციატივით სასწავლო წლის დასაწყისში ამოცანად დაისახა აღმოეფხვრა პიონერთა აკადემიური ჩამორჩენილობა და „ქცევის წესების“ დარღვევის შემთხვევები.

სასწავლო წლის დასაწყისშივე ჩატარდა პიონერთა რაზმის შეკრება, რომელიც მიემდვნა „მოსწავლის ქცევის წესებს“. ამ შეკრებას დაესწრო კლასის მოსწავლეთა შობლების აქტივი. მოსწავლეებმა

8. მასწავლებელთა ყრილობა.

პირობა მისცეს შრომლებს, რომ კარგად ისწავლიდნენ, დაიცვინენ დისციპლინას და აქტიურ მონაწილეობას მიიღებდნენ სასწავლო წინაშე დასმული ამოცანების შესრულებაში. ეს საზეიმო დაპირება შეტანილ იქნა რაზმის დღიურში, რომელსაც ხელი მოაწერეს პიონერებმა. თითოეული მათგანი მთელი სასწავლო წლის განმავლობაში გრძნობდა, რომ იგი პასუხისმგებელი იყო საზეიმო დაპირების შესრულებისათვის. მართლაც, VII° კლასის 32 მოსწავლემ 1958—1959 სასწავლო წელს წარმატებით დაასრულა არასრული საშუალო სკოლის კურსი.

ანალოგიურ მუშაობას ეწევიან საკლასო კომკავშირული ორგანიზაციები. X^o და IX კლასის ხელმძღვანელებმა გ. ცხაკაიამ და ე. კოტუამ ყურადღების ცენტრში დააყენეს კომკავშირული ორგანიზაციის საქმიანობა. ამ კლასების კომკავშირელებმა დიდი მუშაობა გასწიეს მოსწავლეთა მტკიცე კოლექტივის ჩამოსაყალიბებლად, აკადემიური წარმატების დონის ასამაღლებლად და შეგნებულ დისციპლინის განსამტკიცებლად. სკოლაში 156 კომკავშირელი მოსწავლეა და მათგან არც ერთი არ არის აკადემიურად ჩამორჩენილი.

ამხანაგებო! რაიონის პარტიული და საბჭოთა ორგანიზაციები და ყველა შრომელი სკოლის მუშაობის გარდაქმნას თავიანთ სისტემურ ცვლილებებში, რაიონის განვითარების შეიღწილიანი გეგმის განუწყურელ შემადგენელ ნაწილად თვლიან. რაიონში შექმნილია კომისია სასკოლო განათლების სისტემის გარდასაქმნელად პრაქტიკული ღონისძიებების შემუშავება-გატარებისათვის. ქ. ოჩამჩირეში დაარსდა სასკოლათათმორისო სახელოსნო. რაიონის 6 სკოლის IX კლასების მოსწავლეები გადაყვანილი არიან საწარმოო სწავლებაზე. ბევრ სკოლაში მეცადინეობა ერთ ცვლად ტარდება. დაკომპლექტებულია მოსწავლეთა საწარმოო ბრიგადები. რაიონის სკოლების მოსწავლეები თვითმომსახურებაზე გადავიდნენ, რაც სახელმწიფოს გარკვეულ ეკონომიას აძლევს. მაგრამ ეს მაინც არ კმარა. ჩვენ კვლავ დიდი მუშაობა მოგვიხდება სკკპ XXI ყრილობის გადაწყვეტილებათა განსახორციელებლად.

დასასრულ, ყრილობას მინდა მოვახსენო შემდეგი: ოჩამჩირის ბევრე საშუალო სკოლა უდიდესი სკოლაა ჩვენს რაიონში. მოსწავლეთა კონტინგენტი 800 კაცს აღწევს. 50 წელიწადზე მეტია, რაც ეს სკოლა არსებობს. მაგრამ მას არა აქვს მუშაობის კარგი პირობები, არ გააჩნია სპეციალური სასკოლო შენობა; საკლასო ოთახები პატარაა; სკოლას არა აქვს ეზო და სხვ. ახლა სავსებით მომწიფებულია საკითხი, რომ ოჩამჩირის ბევრე საშუალო სკოლისათვის აიგოს ახ-

ლი შენობა. ექვი არ არის, რომ ჩვენი რესპუბლიკის ხელმძღვანელები მხედველობაში მიიღებენ და დააკმაყოფილებენ ოჩამჩირელთა მოთხოვნას.

ამხანაგო დელეგატებო! ოჩამჩირის რაიონის მასწავლებელთა კოლექტივი ადგილობრივი პარტიული და საბჭოთა ორგანოების ხელმძღვანელობით ძალღონეს არ დაიშურებს საბჭოთა სკოლის წინაშე პარტიის X XI ყრილობის მიერ დასახული ამოცანების გადაწყვეტისათვის.

დიდება ჩვენს ახალგაზრდობას — კომუნისმის მშენებელ ახალგაზრდობას! (ტ ა შ ი).

თავმჯდომარე. სიტყვა ეძლევა ამხ. ჯოლიას. მოემზადოს ამხ. ნამედოვი — ბოლნისის მშრომელთა დეპუტატების რაისაბჭოს აღმასკომის თავმჯდომარე.

კ. ა. ჯოლია. ამხანაგებო! ვიდრე ჩვენი საამაყო სოციალისტური ქალაქი რუსთავი მშენებლობის პერიოდში იყო და ახალგაზრდობას ჯერ კიდევ არ აეთვისებინა ამიერკავკასიის მეტალურგიული ქარხნის რთული დანადგარების ტექნოლოგია, მას საშუალება არ ჰქონდა სკოლაზე ეფიქრა. მაშინ ქალაქის მოთხოვნილებას აკმაყოფილებდა ერთადერთი საღამოს სკოლა. მაგრამ როდესაც ზედიზედ მწყობარში ჩადგა მარტენის ღუმელები, თბოელექტროცენტრალი, მიღების დამამზადებელი და საგლინავი საამქროები, ახალგაზრდობამ დაიწყო დიქრი და ზრუნვა თავისი თეორიული ცოდნის ამადლებაზე.

ქალაქში არსებული საღამოს სკოლა სხვადასხვა ცვლის მეტალურგებს არ აწყობდათ. ამიტომ პარტიული და საბჭოთა ორგანოების გადაწყვეტილებით 1953 წლიდან ამიერკავკასიის მეტალურგიულ ქარხანასთან გაიხსნა მუშა ახალგაზრდობის მეორე (ცვლის) საშუალო სკოლა. მას დაეთმო ტიპიური საშუალო სკოლის ორსართულიანი შენობა მთელი სასკოლო დანადგარებით, ინვენტარითა და კაბინეტ-ლაბორატორიებით. მას შემდეგ სკოლა თანდათან კეთილმოწყობილი ხდება და აკმაყოფილებს მოთხოვნას, რომ მუშა ახალგაზრდობაში სასწავლო-სააღმზრდელო მუშაობა ნორმალურად მიმდინარეობდეს. სკოლას აქვს ქიმიის, ფიზიკის, ისტორია-გეოგრაფიის კეთილმოწყობილი კაბინეტ-ლაბორატორიები, სადაც მოსწავლეებს შეუძლიათ იმეცადინონ არა მარტო გაკვეთილებზე, არამედ სხვა დროსაც.

ამჟამად ამ სკოლაში მეტალურგებთან ერთად სწავლობენ ქიმიკოსებიც — რუსთავის აზოტსასუქის ქარხნიდან, მეცემენტე ქარხნიდან, რუსთავის ცემენტის ქარხნიდან.

სკოლა მუშაობს ცვლების მიხედვით. მუშა ახალგაზრდობის სკოლების მუშაობა ცვლების მიხედვით შედარებით ახალი საქმეა. ამიტომ გამოცდილების გაზიარების მიზნით მიმოიწერა გვაქვს დონეცის მეტალურგიული ქარხნის მუშა ახალგაზრდობის საშუალო სკოლასთან. ცვლების განრიგი ყველაზე მოხერხებული გამოდგა მძიმე მრეწველობაში მომუშავეთათვის. სამ ცვლად მომუშავე მუშების განიხილი, ვინც პირველ ცვლაში, ე. ი. ღამის 12 საათიდან დილის 8 საათამდე მუშაობენ, სკოლაში სწავლობენ საღამოს 6 საათი და 30 წუთიდან; ისინი, ვინც დილის 8 საათიდან დღის 4 საათამდე მუშაობენ, სწავლობენ 7 საათი და 30 წუთიდან; ხოლო ვინც დღის 4-დან ღამის 12 საათამდე მუშაობს, სკოლაში დილის 9 საათი და 30 წუთიდან სწავლობს.

ჩვენი მშობლიური პარტიისა და მთავრობის მიერ გატარებულმა ღონისძიებამ — მეტალურგიული და ქიმიური მრეწველობის მუშათა საშუალო საათების შემცირებამ — დიდად შეუწყო ხელი მუშა ახალგაზრდობის სკოლების მოსწავლეთა რიცხვის გადიდებას. ახალგაზრდობას ახლა სწავლისათვის მეტი საშუალება და პირობები შეეცა. ამჟამად რუსთავში მუშა ახალგაზრდობის 6 სკოლაა. მარტო ცვლიან სკოლაში, 23 პარალელურ კლასში, ხუთასამდე მეტალურგი, ქიმიკოსი და მეცემენტე სწავლობს. ქართულ და რუსულ ექვს პარალელურ კლასში აქ 127 მოსწავლეა. ამ სკოლას 6 გამოშვება ჰქონდა. საშუალო სკოლა დაამთავრა 659 ახალგაზრდამ, არასრული საშუალო სკოლა კი — 228 ახალგაზრდამ.

ცვლიანი სკოლის კურსდამთავრებულნი არ ივიწყებენ სკოლას და ახალი სასწავლო წლისათვის კონტინგენტის შერჩევაში დიდ დახმარებასაც უწევენ მას, ამასთან განაგრძობენ სწავლას უმაღლეს სკოლაში. მარტო პირველი გამოშვებიდან ასეთია 8 კაცი. მაგალითად, ჩვენი სახელოვანი მექურე, კომუნისტური შრომის ბრიგადირი არჩილ ძამაშვილი და მისი ბრიგადის წევრი იური იანჩევსკი, რომლებმაც ჩვენი სკოლა დაამთავრეს, ახლა უმაღლეს სასწავლებელში სწავლობენ. ამხ. ძამაშვილი, რომელიც პარტიის XXI ყრილობის დელეგატი იყო და საქართველოს უმაღლესი საბჭოს დეპუტატია, სკოლის ხშირი სტუმარია და თავის გამოცდილებას უზიარებს სხვა ახალგაზრდა მუშა მოსწავლეებს, რასაც დიდი აღმზრდელობითი მნიშვნელობა აქვს.

რუსთავის ცემენტის ქარხნის კომუნისტური შრომის ბრიგადა რომელსაც მოწინავე ინჟინერი რაყდენ ჭიჭინაძე ხელმძღვანელობდა სოციალისტურ შეჯიბრებაში ჩაბმულია ყარაგანდის ცემენტის ქარხნის კომუნისტური შრომის ბრიგადასთან. ამ შეჯიბრების ერთ-ერთი პირობაა, რომ ბრიგადის ყველა წევრმა მიიღოს საშუალო განათლება. ამიტომ ჭიჭინაძის ბრიგადის წევრები წელს უფრო ბეჯითად სწავლობენ ცვლის სკოლის IX კლასში. ესენი არიან დიმიტრი აბაიშვილი, გივი მაისურაშვილი და ვლადიმერ აგლაძე. ბრიგადირი ჭიჭინაძეც ხშირად მოდის სკოლაში, ეცნობა თავისი ბრიგადის წევრთა სწავლის მდგომარეობას, ეხმარება მათ.

საბჭოთა კავშირის კომუნისტური პარტიის ისტორიული XXI ყრილობის გადაწყვეტილებებმა სკოლის ცხოვრებაში ბევრი სიახლე შეიტანა. კერძოდ, მუშა ახალგაზრდობის სკოლის მოსწავლეებს დიდი შეღავათები მიეცათ სამუშაოზე და უმაღლეს სასწავლებელში ნოსაწყობად თავიანთი წარმოების პროფილის მიხედვით.

თუმცა მუშა ახალგაზრდობის სკოლებისათვის ჯერ კიდევ არა გვაქვს სტაბილური სასწავლო გეგმები და სახელმძღვანელოები. მაგრამ არსებული გეგმები, აგრეთვე კვირაში 4 დღე მეცადინეობა, ნაცვლად 5 დღისა, მოსწავლეს საშუალებას აძლევს დამოუკიდებლად იმუშაოს წიგნზე. კვირაში 3 დღე მოსწავლეს სკოლისგან თავისუფალი აქვს. გარდა ამისა, სკოლის პედაგოგიურ საბჭოს უფლება მიეცა საკონსულტაციო საათები გამოიყენოს საჭიროების მიხედვით. ჩვენ კონსულტაციებს ვატარებთ მესამე-მეექვსე დღეს, ე. ი. ორშაბათი, სამშაბათი, ხუთშაბათი და პარასკევი სამეცადინო დღეებია. ზოლო ოთხშაბათი და შაბათი — საკონსულტაციო. კონსულტაციებზე ცხადდება მსურველები და მეცადინეობენ იმ თემებში, რომლებზეც დავიწყებული აქვთ სწავლის ხანგრძლივი შეწყვეტის გამო.

ამჟამად ჩვენს სკოლაში სწავლობენ მოწინავე მეტალურგები, ქიმიკოსები და მეცემენტეები. მათ შორის არიან მეტალურგიული ქარხნის კოქსიმიური საამქროს ცვლის უფროსი ვარდენ შუბითიძე, აზოტსასუქის ქარხნის მებაბარაძე თამარ აბრამოვა, მარტენის საამქროს მუარხე ვარდენ ზეჩოიანი, საბრძმედე საამქროს კომუნისტური შრომის ბრიგადის წევრი შინჯიკაშვილი და სხვები, რომლებიც კარგად უთავსებენ სწავლას თავიანთ რთულ სამუშაოს, რომელიც მათ არათუ ხელს არ უშლის, არამედ ეხმარება კიდევ წარმოებაში ახალი ტექნიკის დანერგვაში.

რამდენიმე წლის წინ იყო შემთხვევები, როცა ქარხნის დირექციას, პარტიულ და პროფესიულ ორგანიზაციებს არა ერთი და ორი საამქროს ხელმძღვანელი დაუსჯია მოსწავლე მუშებისათვის ხელის

შეუწყობლობის გამო. ამჟამად ამ მხრივ მდგომარეობა გამოსწორებულია, თუ მხედველობაში არ მივიღებთ იმ ვარემოებას, რომ სოციალისტური საწარმოს თუ საამქროს ხელმძღვანელები მოსწავლე მუშებს კუთვნილ შევებულებას აძლევენ სკოლაში მეცადინეობის პერიოდში. ეს დარღვევა უნდა აღმოიფხვრას, რადგან გასულ წელს ზემოაღნიშნული მიზეზით სკოლას 6 კაცი ჩამოშორდა. რაც შეეხება ასაკოვნო კონტინგენტის შერჩევას და სხვა საკითხებს, ჩვენი ქალაქის ქარხნების ადმინისტრაცია მათ მოგვარებაში ყოველთვის გვეხმარება.

სკოლის ცხოვრების მთავარი მომენტი გაკვეთილია. ეს განსაკუთრებით ეხება მუშა ახალგაზრდობის სკოლას, სადაც ახალგაზრდას, რომელმაც სამუშაო დღე გაატარა მარტენის ლუმელთან ან ქიმიური ქარხნის აპარატთან, თუ გაკვეთილი მიმზიდველი არ იქნა, შეიძლება ის მობეზრდეს, გაკვეთილი დატოვოს და თანდათან სკოლაც მიიტოვოს. ამიტომაც არის, რომ უკანასკნელ ხანებში ლამისა და ცვლის სკოლებში სამუშაოდ უფრო გამოცდილ მასწავლებლებს გზავნიან. ამ მხრივ ჩვენ თავიდანვე კარგი მდგომარეობა გექონდა. ამჟამად სკოლის 29 მასწავლებლისაგან ყველას უმაღლესი განათლება აქვს; ისინი გამოცდილი, ძირითადად ჩვენი სკოლის მასწავლებლებია და სხვა სკოლაში შეთავსება არა აქვთ.

მოგეხსენებათ, რომ საღამოს სკოლებთან შედარებით ცვლის სკოლაში მუშაობა უფრო რთულია. წარმოიდგინეთ დღე, როცა მასწავლებელს 3 აკადემიური საათი აქვს; იგი სამჭერ, სხვადასხვა დროს, უნდა მოვიდეს სკოლაში. მაგრამ ეს სიძნელე შეუმჩნეველი რჩება, როდესაც იცი, რომ ასწავლი მუშა ახალგაზრდებს, წარმოების სახელოვან ადამიანებს, რომელთა შრომით შექმნილი პროდუქცია არა მარტო ჩვენს ქვეყანაში, არამედ მის საზღვრებს გარეთაც ფართოდ ვრცელდება.

ჩვენს სკოლაში თავისი გამოცდილებით და მასწავლებლის პროფესიისადმი კეთილსინდისიერი დამოკიდებულებით გამოირჩევიან მასწავლო ნაწილის გამგე ანფისა ბალაბა, ქართული ენისა და ლიტერატურის მასწავლებელი აიდა ხარებავა, მათემატიკის მასწავლებელი სონია მამაჩანოვი, ისტორიის მასწავლებელი ვერა გრაიფერი და სხვები, რომელთა მუშაობა მისაბამია და შედეგიც სასურველი აქვთ.

მაგრამ უნაკლო არც ჩვენა ვართ. ძირითად ნაკლად ვთვლით იმას, რომ მოსწავლეთა მთელ კონტინგენტს ბოლომდე ვერ ვინარჩუნებთ. ჯერ კიდევ არის სკოლისგან ჩამოშორების შემთხვევები. ამი მიზეზი მხოლოდ ისაა, რომ ჩვენი კლასის ხელმძღვანელები ვერ არიან ახლოს წარმოებებსთან, მოსწავლეებთან. მუშა ახალგაზრდობის სკოლის კლასის ხელმძღვანელი კი ზედმიწევნით უნდა იცნობდეს

მოსწავლეს. მის ოჯახურ-საყოფაცხოვრებო და საწარმოო პირობებს ეხმარებოდეს მას საჭიროების შემთხვევაში, უფროხილდებოდეს მის ავტორიტეტს. ახსოვდეს, რომ ჩვენი სკოლის ზოგიერთ მოსწავლე წარმოებაში პასუხისმგებელი პირიც არის. გამოცდილებამ გვიჩვენა, რომ კლასის ხელმძღვანელს, რომელიც ყურადღებით სწავლობს ჩვენი მოსწავლის პირობებს და ეხმარება მას, სკოლისგან მოსწავლის ჩამოშორების შემთხვევა არ ექნება.

ამიერკავკასიის მეტალურგიული ქარხნის მუშა ახალგაზრდობის ცვლის სკოლის პედაგოგიური კოლექტივი, აღფრთოვანებული ჩვენი პარტიის ღონისძიებებით, კიდევ უფრო ენერგიულად იბრძოლებს იმისათვის, რომ აღმოფხვრას თავისი მუშაობის ნაკლოვანებანი და კეთილსინდისიერად ემსახუროს ახალგაზრდობის განათლებისა და აღზრდის კეთილშობილურ საქმეს. (ტ ა შ ი).

თავმჯდომარე. სიტყვა ეძლევა ამხ. მამედოვს. მოემზადოს ამხ. არჩაძე — ადიგენის მშრომელთა დეპუტატების რაისაბუქოს განათლების განყოფილების გამგე.

ა. მ. მამედოვი. ამხანაგებო! ჩვენი ყრილობა მიმდინარეობს იმ პერიოდში, როცა საბჭოთა ხალხი და მთელი მსოფლიოს ხალხები მთელ თავიანთ ძალღონეს ერთობლივად მიმართავენ მშვიდობისათვის ბრძოლისაკენ, როცა ამ ბრძოლაში ერთიანობისაკენ მოწოდება, რომელიც საბჭოთა მთავრობის მეთაურს ნიკიტა სერგის ძე ხრუშჩოვს ეკუთვნის, ჩვენი პლანეტის ყველაზე შორეულ კუთხეებშიც გაისმის.

ამხ. ხრუშჩოვი თავის ერთ-ერთ გამოსვლაში აღნიშნავდა კომუნისტური წყობილების უპირატესობებს და მას უწოდებდა ყველაზე უკეთეს, ყველაზე სრულყოფილ წყობილებას, რომელიც მთელი მშრომელი კაცობრიობის ბედნიერ, თავისუფალ ცხოვრებას უზრუნველყოფს. ამავე დროს იგი მიუთითებდა, რომ სახელმწიფოს მართვისა და წესრიგის დაცვის ფუნქციები სულ უფრო მეტად უნდა გადავიდეს საზოგადოებრივი ორგანიზაციების ხელში. ეს გარემოება მასწავლებლებს, კომუნისტური საზოგადოების წევრთა მომავალი თაობის აღმზრდელებს, განსაკუთრებულ პასუხისმგებლობას აკისრებს კომუნისმის სულისკვეთებით მოსწავლეთა აღზრდის საქმეში.

საბჭოთა ხალხის შესვლა კომუნისმის გამთლილი მშენებლობის პერიოდში მოასწავებდა ახალი ეტაპის დაწყებას საბჭოთა სკოლის განვითარებაში. ახალი მოთხოვნების საფუძველზე შემუშავებულმა

განხილვა ცხოვრებასთან სკოლის კავშირის განმტკიცებისა და ქვეყანაში სახალხო განათლების სისტემის შემდგომი განვითარების შესახებ უდიდესი სახელმწიფოებრივი მნიშვნელობის ამოცანები დასახა. მათი განხორციელებისათვის მტკიცედ არიან დარაზმული ბოლნისის რაიონის მშრომელებიც.

იმის გამო, რომ ჩვენი რაიონი სასოფლო-სამეურნეო რაიონია, განსაკუთრებული ყურადღება ექცევა მოსწავლეთათვის სასოფლო-სამეურნეო წარმოების გაცნობას, ყველა საშუალო და შეიღწლია სკოლას აქვს სასწავლო-საცდელი მიწის ნაკვეთები. მოსწავლეები ამ ნაკვეთებზე უხვ მოსავალს იღებენ.

წელს ბოლნისის ორი სკოლის IX კლასები ახალი სასწავლო გეგმით მეცადინეობენ. ამ სკოლების მოსწავლეები კვირაში ორ დღეს მუშაობენ და სწავლობენ სარემონტო-ტექნიკურ სადგურში, საკონსერვო ქარხანასა და საავეჯო ფაბრიკაში. სასწავლო-საცდელ ნაკვეთზე მუშაობით მოსწავლეები იძენენ ძვირფას ცოდნა-ჩვევებს სოფლის მეურნეობაში. ფართო განვითარება პოვა აგრეთვე მოსწავლეთა მონაწილეობამ საკოლმეურნეო წარმოებაში.

წლებანდელ გაზაფხულზე რაიონის სკოლების ოცმა საწარმოო ბრიგადამ 3762 შრომადღე გამოიმუშავე სიმინდის თოხნაში, სილოსის ჩადებაში, თამბაქოს დამუშავებაში, ბევრი მოწაფე კოლმეურნეობაში მთელი წლის განმავლობაში მუშაობს და ეს მას ხელს არ უშლის მეცადინეობაში. ისინი დარწმუნდნენ, რომ ღრმა ცოდნის გარეშე არ შეიძლება რთული მანქანების, მოწინავე ავროტექნიკისა და ზოოტექნიკის დაუფლება.

სასკოლო მუშაობის გაუმჯობესება დიდად არის დამოკიდებული პედაგოგიურ კადრებზე, აგრეთვე სახელმძღვანელოებით მოსწავლეთა უზრუნველყოფაზე. ამ მხრივ საქმე გადაჭრით უნდა გავაუმჯობესოთ.

მოსწავლეები აქტიურად მონაწილეობენ დაბა ბოლნისისა და სოფლების გამწვანებაში, სკოლის ეზოების დასუფთავება-შემოკავევაში, ფიზკულტურული მოედნების მშენებლობაში. უნდა ითქვას, რომ იქ, სადაც მოსწავლეთა შრომა, დასვენება, სამუშაო ადგილზე მიყვანა და იქიდან წამოყვანა კარგად არის მოწყობილი, ბავშვები ხალისით და კეთილსინდისიერად მუშაობენ, რაც დადებით გავლენას ახდენს მათ შეგნებულ დისციპლინაზე, აკადემიურ წარმატებაზე, კოლექტივიზმის გრძნობის აღზრდაზე.

მოსწავლეთა შრომის ორგანიზაციაში ჩვენი ნაკლია სასკოლო სახელოსნოებში მოწყობილობისა და მასალების უქონლობა. ჩვენს რაიონში არ არის სამრეწველო ისეთი საწარმოები, რომლებსაც შე-

დობის სახით შეეძლოთ სახელოსნოების მოწყობა. სახელოსნოების
სწავლების პროგრამა არ სრულდება. ვფიქრობთ, რომ პროგრამის
შესასრულებლად, რასაც დიდი მნიშვნელობა აქვს მოსწავლეებში
შრომის პირველადი ჩვევების გამომუშავებისათვის, უკეთესი იქნე-
ბოდა სახელოსნოები მოწყობილობით უზრუნველგვეყო ცენტრალი-
ზებული წესით.

რამდენიმე სიტყვა კადრების შესახებ. ბოლნისის რაიონის სკო-
ლები უზრუნველყოფილია მასწავლებელთა კვალიფიციური კადრე-
ბით. რაიონში მუშაობს ოთხი საქართველოს სსრ სკოლის დამსახუ-
რებული მასწავლებელი, ბევრი პედაგოგი დაჯილდოებულია სოვე-
ლით და სამკერდე ნიშნით „სახალხო განათლების წარჩინებული“. ამ
აიხანაებმა თავიანთი კეთილშობილური და პატიოსანი შრომით,
შესანიშნავი ცოდნით, პედაგოგიური ოსტატობით პატივისცემა და
აღტორიტიტი დაიმსახურეს მოსახლეობაში. მაგრამ გვყავს ზოგი ისე-
თი მასწავლებელიც, რომელთა ცოდნა და ქცევა არ შეესაბამება
თანამედროვე მოთხოვნათა დონეს. ვფიქრობ, უკვე მომწიფდა სა-
კითხი, რომ უახლოეს დროში ჩავატაროთ მასწავლებელთა ატესტა-
ცია. ურიგო არ იქნებოდა გაგვეფართოებინა რაიონის განათლების
განყოფილებათა უფლებებიც მასწავლებელთა დანიშვნა-განთავი-
სუფლებების მხრივ არა მარტო დაწყებითი, არამედ შვიდწლიანი
სკოლის ფარგლებშიც. ეს მეტ ოპერატიულობას შეიტანდა კადრების
შერჩევისა და განაწილების საქმეში.

აქვე მინდა აღვნიშნო, რომ ზოგჯერ მასწავლებელი ინიშნება
6—8 ვაკეითილზე. საათების ეს რაოდენობა პედაგოგს მატერიალუ-
რად ვერ უზრუნველყოფს, რაც უარყოფით გავლენას ახდენს არა
მარტო მისი, არამედ მთლიანად სკოლის პედაგოგიური კოლექტივის
პუშობაზე. ეს განსაკუთრებით შეეხება აზერბაიჯანული სექტორის
ისტორიისა და ლიტერატურის მასწავლებლებს. ჩემი აზრით, მიზან-
შეწონილი იქნებოდა შემცირებულიყო ისტორიისა და ლიტერატუ-
რის ფაკულტეტებზე მისაღები კონტინგენტი და თბილისის პუშკინის
სახელობის პედაგოგიურ ინსტიტუტსა და თბილისის სახელმწიფო
უნივერსიტეტთან ჩამოყალიბებულიყო ფიზიკა-მათემატიკისა და ქი-
მია-ბიოლოგიის აზერბაიჯანული ფაკულტეტები.

მოკლედ მოგახსენებთ მოსწავლეთა კონტინგენტის გეგმის შეს-
რულების საკითხზე. I-დან VII კლასამდე კონტინგენტის გეგმას ვას-
რულებთ, მაგრამ გეგმა ვერ სრულდება VIII—X კლასებში, რადგან
ბევრი მოსწავლე VII კლასის დამთავრების შემდეგ სწავლას განაგრ-
ობს სასოფლო-სამეურნეო ტექნიკუმში. მუშაობას იწყებს საკოლ-

მეურნეო ან სხვა წარმოებაში და სასწავლებლად შედის სკოლებში ან სახელოსნო სასწავლებლებში.

ჩვენი რაიონის კოლმეურნეობები ამჟამად არ განიცდიან აგრ. ტექნიკოსთა ნაკლებობას. ამიტომ მიზანშეწონილი იქნება ჩვენი რაიონში არსებული სასოფლო-სამეურნეო ტექნიკუმი გადაკეთდეს სკოლა-ინტერნატად. საქართველოს სსრ მინისტრთა საბჭოს ვთხოვთ განიხილოს ეს საკითხი.

ვფიქრობ, რომ სკოლების გადასვლა საწარმოო სწავლებაზე ხელს შეუწყობს ყველა კლასის კონტინგენტის შენარჩუნებას, რადგან როგორც მოსწავლეები, ისე მათი მშობლები დაინტერესებულნი არიან იმით, რომ ახალგაზრდებმა გარკვეული სპეციალობა მიიღონ.

წელსაც, ისე როგორც წინა წლებში, სკოლები მთლიანად არ იყო უზრუნველყოფილი გერმანული ენის სახელმძღვანელოებით. არა გვაქვს საქართველოს ისტორიის სახელმძღვანელოები რუსული სკოლებისათვის, X კლასის ქართული ლიტერატურის, VII კლასის ზაზვის სახელმძღვანელოები ქართული სკოლებისათვის, არ გვეყოფნის რუსული სკოლის V კლასის, აზერბაიჯანული სკოლის I—IV კლასების სახელმძღვანელოები. ეს საკითხი უახლოეს დროში უნდა მოგვარდეს.

ამხანაგებო! მინდა დავარწმუნო მასწავლებელთა ყრილობა, რომ რაიონის პედაგოგიური კოლექტივი და საზოგადოებრიობა ძალღონეს არ დაიშურებენ, რათა სწავლებაში ჩააბან ყველა ბავშვი, აღზარდონ ფიზიკურად ძლიერი ახალგაზრდები, სწავლების პირველ წლიდანვე ჩაუნერგონ ბავშვებს შრომის სიყვარული და ჩვევები, მოამზადონ კომუნისმის ყოველმხრივ განათლებული მშენებლები. (ტ ა შ ი).

თავმჯდომარე. სიტყვა ეძლევა ამხ. არჩვადეს.

ა. გ. არჩვაძე. ამხანაგებო! გრანდიოზული ამოცანები, რომლებიც პარტიის XXI ყრილობამ 1959—1965 წლებისათვის დასახა ჩვენი სოციალისტური ქვეყნის შემდგომი მძლავრი წინსვლის ყველა დარგში, მოითხოვენ მთელი საბჭოთა ხალხის შემოქმედებითი ძალების დაძაბვას, მუშათა კლასის, კოლმეურნე გლეხობისა და ინტელიგენციის მტკიცედ დარაზმვას ყრილობის ისტორიულ გადაწყვეტილებათა წარმატებით შესრულებისათვის.

XXI ყრილობამ თავის მუშაობაში განსაკუთრებული ადგილი დაუთმო კომუნისტური აღზრდისა და სახალხო განათლების საკითხებს. მოზარდი თაობისათვის ზრუნვა პარტიისა და საბჭოთა მთავრობის მუდმივი ყურადღების ცენტრში იყო, არის და იქნება.

ისე როგორც ჩვენი თვალწინდენელი ქვეყნის ყველა კუთხეში საბჭოთა ხელისუფლების წლებში ადიგენის რაიონშიც სახალხო საბჭოთა დაწესებულებების დარგში უდიდესი მიღწევებია მოპოვებული. საქართველოში საბჭოთა ხელისუფლების დამყარებამდე, ქართული კულტურით ოდესღაც განთქმულ მესხეთში სასკოლო დაწესებულებებს იშვიათად თუ შეხვდებოდით. ადიგენის რაიონის მხოლოდ სოფელ უდესში არსებობდა დაწყებითი ტიპის სკოლა ერთი მასწავლებლით და 25-მდე მოსწავლით. ზარზმის, კულესა და სხვა მნიშვნელოვან ისტორიულ ძეგლთა მხარეში წერილის წამკითხავიც კი არ მოიძებნებოდა. ხალხი აუტანელ ტანჯვა-წამებას განიცდიდა უცოდინარობისა და უმეცრების გამო.

ამჟამად ადიგენის რაიონში მუშაობს 50 დაწყებითი, შვიდწლიანი და საშუალო სკოლა, აგრეთვე სოფლის ახალგაზრდობის სამი შვიდწლიანი და ერთი საშუალო სკოლა. სკოლების უმრავლესობა დაკომპლექტებულია ადგილობრივი პედაგოგებით. საბჭოთა ხელისუფლების წლებში რაიონში აიგო მრავალი ახალი სასკოლო შენობა. მარტო უკანასკნელი წლების მანძილზე ახალი სასკოლო შენობები აშენდა ხუთ სოფელში. ახალი სასწავლო წლიდან საქესპლოატაციოდ გადაეცა ქეჭლის შვიდწლიანი და ვარხნის საშუალო სკოლებისათვის ტიპიური პროექტების მიხედვით აგებული შენობები. ამჟამად კარგი სასკოლო შენობებია არადში, უდესში, ადიგენში, მოხეში, ლელოვანში, ყარათუბანში, ჩორჩანში, ქიქინეთსა და სხვა სოფლებში. ყოველივე ამას ადიგენის რაიონის იშრომელები უმაღლიან მშობლიურ კომუნისტურ პარტიასა და საბჭოთა მთავრობას, რომლებიც განუხრელად ზრუნავენ ხალხის მატერიალურ-კულტურული დონის ამაღლებისათვის.

ამხანაგებო! ცნობამ მასწავლებელთა რესპუბლიკური ყრილობის მოწვევის შესახებ რაიონის სკოლის მუშაკთა დიდი აღფრთოვანება გამოიწვია. და ეს ბუნებრივია, რადგან ეს ყრილობა უდიდესი მოვლენაა სახალხო განათლების დარგში. რაიონის სკოლის მუშაკთა უმრავლესობა თავდადებით შრომობდა, რათა ყრილობას ღირსეულად შეხვედროდა. ამ ნიშნით ჩატარდა აგვისტოში მასწავლებელთა რაიონული კონფერენცია, რომელმაც განიხილა სსრ კავშირისა და საქართველოს სსრ უმაღლესი საბჭოების სესიების მიერ სკოლის შესახებ მიღებული კანონებიდან გამომდინარე პრაქტიკული საკითხები.

შემიძლია ყრილობას მოვახსენო, რომ ჩვენი რაიონის სკოლებმა წინა სასწავლო წელთან შედარებით გასული სასწავლო წელი უკე-

თესად დაამთავრეს და უფრო ორგანიზებულად დაიწყო სასწავლო წელი.

1957—1958 სასწავლო წელთან შედარებით 1958—1959 სასწავლო წელს აკადემიური მოსწრება ამაღლდა 7 %-ით. განმტკიცდა მოსწავლეთა დისციპლინა, გაუმჯობესდა პოლიტიკური სწავლება და მოსწავლეთა შრომითი აღზრდა. მოსწავლეები აქტიურად მონაწილეობენ შრომაში სახელოსნოებსა და კაბინეტ-ლაბორატორიებში, სასწავლო ნაკვეთებისა და საკოლმეურნეო მიწებების დამუშავებაში. ფართოდ დაინერგა მოსწავლეთა თვითმომსახურება. შეიღწიან და საშუალო სკოლებთან შექმნილმა მოსწავლეთა საწარმოო ბრიგადებმა აქტიური მონაწილეობა მიიღეს სასოფლო-სამეურნეო სამუშაოებში. თუ წინათ მოსწავლეებს ფიზიკური შრომა ეთაკილებოდათ, ახლა ასეთ მოსწავლეთა რიცხვი დიდად შემცირდა. შრომითი აღზრდის გაუმჯობესების გამო საშუალო სკოლის კურსდამთავრებულთა თითქმის 80 % უშუალოდ კოლმეურნეობაში სამუშაოდ წავიდა და დაუსწრებლად იღებს უმაღლეს განათლებას.

მართალია, რაიონის სკოლებს ერთგვარი მიღწევები აქვთ, მაგრამ ეს მკრთალად მოჩანს ნაკლოვანებათა გვერდით.

ჩვენ დღემდე სრულად ვერ განვახორციელეთ საყოველთაო სავალდებულო სწავლების კანონი. მართალია, ამ მხრივ ზოგი რამ ჩვენზე არ იყო დამოკიდებული, მაგრამ რაც იყო, ისიც კი ვერ გავაკეთეთ. საყოველთაო სწავლების კანონის განხორციელების საკითხს ვინილაუდით პედაგოგიური საბჭოების, განათლების საბჭოსა და რაიონმასკომის სხდომებზე, მაგრამ ძირითადად ამით ვემაყოფილდებოდით, საკითხი პრინციპულ სიმაღლემდე ვერ აგვეყვდა ამიტომ, რომ გეგმით გათვალისწინებულ კონტინგენტს დააკლდა 200 მოსწავლე. კარგი იქნება, თუ განათლების სამინისტრო ამ საქმეში მეტ დახმარებას გაგვიწევს.

როგორც თქვენთვის ცნობილია, ადიგენის რაიონში ცხოვრობს დასავლეთ საქართველოს რაიონებიდან ჩამოსახლებული მოსახლეობა, რომლის გარკვეული ნაწილი უკან ბრუნდება თავის ძველ საცხოვრებელ ადგილზე. პრაქტიკამ დაგვარწმუნა, რომ მშობლები ვერ შეიღებენ გზაწინათ თავიანთ ძველ საცხოვრებელ ადგილზე. შემდეგ კი თვითონ მიდიან. გეგმიანად ჩამოსახლებული ოჯახების ბავშვებისათვის სხვა სკოლაში გადასასვლელად საჭირო ცნობისა და პირადი საქმის გაცემის უფლება ჩვენ არა გვაქვს. მიუხედავად ამისა, ისინი მიდიან და იქ განაგრძობენ სწავლას. საკომლო წიგნებსა და საკლასო ყურნალებში ჩვენთან ირიცხებიან, ფაქტიურად კი სხვა რაიონში.

ნში სწავლობენ, ხოლო ჩვენ ისინი სკოლისგან ჩამოშორებულად გვეთვისება. საჭიროა ამ საკითხის მოგვარება.

უდავო ჰქმნა რიტებაა, რომ საგნების სწავლების დონე დიდად არის დამოკიდებული მასწავლებელზე. ახალი სკოლის წინაშე დასახული ამოცანების გადაწყვეტაში წამყვანი როლი მასწავლებელს ეკუთვნის. რაიონის მასწავლებელთა უმრავლესობას ღრმად აქვს შეგნებული საბჭოთა სკოლის გარდაქმნის ძირითადი აზრი და დანიშნულება. მაგრამ, ამასთან ერთად, ჯერ კიდევ ბრძან ისეთი მასწავლებლები, რომლებიც ჩამორჩენენ ცხოვრებას, ნაკლებად სწავლობენ და იყენებენ თავიანთ მუშაობაში მოწინავე პედაგოგიურ გამოცდილებას, სისტემატურად არ კითხულობენ მათთვის საჭირო ლიტერატურას და თვითკმაყოფილებას მისცემიან. ასეთ მასწავლებელთა რიცხვს ეკუთვნოდნენ ლ. კეკელიძე, ს. ბალახაშვილი, ა. ბოგვერაძე, რომლებიც ეფარებოდნენ დიდ პედაგოგიურ სტაეს და უბასუხისმგებლოდ მუშაობდნენ, მშობელთა საშართლიან უკმაყოფილებას იწვევდნენ. ისინი ამჟამად განთავისუფლებული არიან სამუშაოდან, მაგრამ მათი მსგავსნი, თუმცა მცირე რაოდენობით, მაინც განაგრძობენ სკოლებში მუშაობას. ასეთი ვაიპედაგოგების მიმართ ჩვენ სათანადო ღონისძიებებს ვატარებთ, მაგრამ, სამწუხაროდ, ყველა მათგანის განთავისუფლებას ვერ ვახერხებთ.

პედაგოგთა შემადგენლობის გაუმჯობესების ერთ-ერთი საუკეთესო საშუალებაა ატესტაცია. თუ მხედველობაში მივიღებთ ზოგიერთი სასწავლო დისციპლინის მასწავლებელთა მცირე დატვირთვასაც, ატესტაციის ჩატარება აუცილებელია და მისი დაგვიანება დიდ ზიანს მოიტანს.

ყრილობის წინაშე მინდა ერთი საკითხი დავაყენო. ბევრ დაწყებით სკოლაში მუშაობა ხშირად არადაამაკმაყოფილებლად მიმდინარეობს, მათ მიმართ ხელმძღვანელობა და კონტროლი სათანადო სიმალლეზე არ დგას. ამ სკოლებში მისვლას წელიწადში საშუალოდ სამ-ოთხჯერ თუ ვახერხებთ, დანარჩენ დროს კი მათ მუშაობისადმი კონტროლი სუსტია. ჩვენი აზრით, გამოსავალი ერთია: დაეტოვოთ დაწყებითი სკოლები მათ ძველ ადგილას, მაგრამ ჩავთვალოთ ისინი მახლობელი შვიდწლიანი თუ საშუალო სკოლის ფინანსურ კლასად. ჩვენი რაიონის პირობებში ეს ღონისძიება გამოიწვევს შვიდწლიან სკოლებში სასწავლო ნაწილის გამგის ნახევარი საშტატო ერთეულის შემოღებას, რისთვისაც დამატებითი თანხები საჭირო არ იქნება, თუ სასწავლო ნაწილის გამგის ხელფასი ანაზღაურდება დაწყებითი სკოლის გამგისა და შვიდწლიანი სკოლის საქმეთმართველის თანამდებობის ხელფასის ხარჯზე.

ჩვენი აზრით, უმჯობესია შვიდწლიან სკოლას ჰყავდეს საჭი-
ლო ნაწილის გამგე, ვიდრე საქმეთა მმართველი. ამ ღონისძიებების გა-
ტარება საქმისათვის დიდად სასარგებლო იქნება, რადგან განმარტ-
დება შინასასკოლო ხელმძღვანელობა და კონტროლი როგორც
შვიდწლიან, ისე დაწყებით სკოლაში.

რამდენიმე სიტყვა სასკოლო ბიბლიოთეკებზე. ჩვენი რაიონის
პირობებში იქ, სადაც სასკოლო ბიბლიოთეკა არის, მახლობლად გა-
ხსნილია აგრეთვე სასოფლო ბიბლიოთეკაც. ვფიქრობ, საქმისათვის
უმჯობესია სკოლის წიგნადი ფონდი გადაეცეს სასოფლო ბიბლიო-
თეკას, საიდანაც ისარგებლებენ მოსწავლეებიც. სასკოლო ბიბლიო-
თეკების ოთახებს სკოლები გამოიყენებენ სხვა დანიშნულებით.

საყოველთაო სწავლების კანონის განხორციელებაში დიდ-
დახმარების გაწევა შეუძლიათ სასკოლო ინტერნატებს, მაგრამ ამ
ინტერნატების მოწყობის დღემდე არსებული პრაქტიკა სრულყო-
ფილი არ არის. თითოეულ სკოლასთან დაგეგმილი გვაქვს სასკოლო
ინტერნატი 25 ადგილით, კვება კი ეძლევა მხოლოდ 10—15 ბავშვს.
ხოლო დანარჩენები სახელმწიფო კვებაზე არ არიან გადაყვანილი.
სასკოლო ინტერნატში ყველა ბავშვი უნდა იყოს სახელმწიფო კვე-
ბაზე, ან არც ერთი არ უნდა ღებულობდეს ამ შეღავათს. ეს უხერ-
ხელობა თავიდან უნდა იქნას აცილებული.

განათლების სამინისტრომ წელს დაგვინიშნა თითქმის ყველა
საგნის სპეციალისტები. ჩვენ მოველოდით, რომ სკოლები უზრუნ-
ველყოფილი იქნებოდნენ პედაგოგთა კადრებით. მაგრამ მოლოდინი
არ გამართლდა, ახალდანიშნული მასწავლებლების უმრავლესობა
სამუშაოზე არ გამოცხადდა. ეს იმაზე მიუთითებს, რომ ზოგიერთ
პედაგოგიურ ინსტიტუტში სტუდენტთა იდეურ-პოლიტიკური აღზრ-
და ჭეროვან სიმაღლეზე არ დგას. ახალ კურსდამთავრებულთა
უმრავლესობის თეორიული მომზადების დონე კარგია, მაგრამ ზოგი
ნათვანი როგორც პედაგოგი, როგორც აღმზრდელი სუსტად არის
მომზადებული, თავისი ქცევით ვერ ამართლებენ მასწავლებლის სა-
პატიო წოდებას.

არ მინდა ეს ისე გამოგოთ, თითქოს დამწყები მასწავლებლები-
სგან ისეთსავე ქტევას მოვითხოვდეთ, როგორც გამოცდილი პედა-
გოგებისაგან. ასეთი მოთხოვნა სწორი არ იქნებოდა. მაგრამ არა მგო-
ნია ვინმემ გაამართლოს დამწყები მასწავლებლის ხულიგნური ქცევე-
ბი, ამას კი ზოგჯერ ვხვდებით. დავასახელებ ერთ მაგალითს. 1957
წელს ქუთაისის პედაგოგიური ინსტიტუტის ფიზიკა-მათემატიკის ფა-
კულტეტის კურსდამთავრებულმა ვ. მაჩიტაძემ, რომელიც მუშაობდა
ეარხნის საშუალო სკოლის მასწავლებლად, მუშაობის დაწყების პირ-

ველი დღიდანვე ხელი მიჰყო ლოთობას, სტეხდა დებოშს, პოლოს
კი ამორალური საქციელიც ჩაიდინა, რის გამოც განთავისუფლებული
ბულ იქნა სამუშაოდან. იბადება კითხვა: საიდან გამოჰყვა ვ. მამუკა-
ფეს ეს თვისებები? ამ კითხვაზე პასუხი, ვფიქრობ, ნათელია.

კარგი იქნება, თუ მომავალში პედაგოგიურ ინსტიტუტებში
წიხდება სტუდენტების შერჩევით მიღება და გაუმჯობესდება მათი
„დეურ-პოლიტიკური, კულტურული აღზრდა“.

იმისათვის, რომ მოწესრიგდეს პედაგოგიური დატვირთვა, კარგი
იქნება, თუ მომავალი პედაგოგები ინსტიტუტში მიიღებენ რამდენიმე
(სამი და მეტი) მონათესავე საგნის სწავლების უფლებას. წინააღმდეგ
შემთხვევაში ყველა სასწავლო დისციპლინის კვალიფიციური მასწავ-
ლებლებით შევიწლიანი სკოლების დაკომპლექტება გაძნელებდა.

უკანასკნელ წლებში პარტიამ და მთავრობამ დიდი შეღავათები
მიანიჭეს საზღვრისპირა და მთიან რაიონებს. ეს იგრძნობა თითქმის
ყველა დარგში. მიუხედავად ამისა, განათლების სამინისტროს ზო-
გიერთი განყოფილება ამას ოდნავადაც არ ითვისებენ. როგორც
შოგესხენებათ, ადიგენის რაიონი როგორც მაღალმთიანი, ისე საზ-
ღვრისპირა რაიონია, სადაც ძირითადად ჩამოსახლებული მოსახლეო-
ბაა. ეს მუშაობაში საკმაოდ დიდ სიძნელეს ქმნის. ამას კი მხედვე-
ლობაში არ იღებს სამინისტროს კაპიტალური მშენებლობის განყო-
ფილება, რომელიც ყოველწლიურად მეტად მცირე რაოდენობით
გვაძლევს სარემონტო მასალებს, რომლებსაც ან სულ ვერ ვღებუ-
ლობთ, ანდა ვღებულობთ დიდი წვალების შემდეგ.

ადიგენის რაიონში 1961—1962 წლებში უნდა აშენდეს სკოლა-
ინტერნატი. უმჯობესია მისი აშენება დაიგეგმოს 1960 წლისთვის,
რადგან ასეთი ტიპის დაწესებულება ყველაზე მეტად სჭირდებათ
კურორტ აბასთუმნის მოსწავლეებს, რომლებიც მჭიდრო კონტაქტში
არიან ტუბერკულოზით დაავადებულ მშობლებთან. ამით დაავადე-
ბისაგან ვიხსნით რამდენიმე ათეულ ბავშვს.

ამხანაგებო! ადიგენის რაიონის განათლების მუშაკთა სახელით
პირობას ვაძლევ ყრილობას, რომ მთელ ჩვენს მუშაობას წარვმარ-
თავთ იმ ახალი ამოცანების შესაბამისად, რომლებიც დაუსახა სკო-
ლას მშობლიურმა კომუნისტურმა პარტიამ.

დიდება საბჭოთა კავშირის კომუნისტურ პარტიას!

გაუმარჯოს მოზარდი თაობის თავდადებულ აღზრდებლებს —
საბჭოთა სახალხო განათლების მუშაკებს! (ტ ა შ ი).

თავმჯდომარე. ყრილობის მეორე სხდომას დახურულად ვაც-
ხადებ.

მესამე სხდომა

(1959 წ. 1 ოქტომბერი, დილა)

თავმჯდომარე (თ. ა. ზახაშვილი — საქართველოს სსრ განათლების მინისტრის მოადგილე). ამხანაგებო! განვაგრძობთ მუშაობას საქართველოს საბჭოთა სოციალისტური რესპუბლიკის მასწავლებელთა ყრილობის მესამე სხდომას გახსნილად ვაცხადებ.

სიტყვა ეძლევა საქართველოს სსრ განათლების, უმაღლესი სკოლისა და სამეცნიერო დაწესებულებების მუშაკთა პროფკავშირის რესპუბლიკური კომიტეტის თავმჯდომარეს ანხ. მაღლაფერიძეს.

ლ. ი. მაღლაფერიძე. ამხანაგებო! ჩვენი რესპუბლიკის მასწავლებელთა ყრილობა კეშმარიტად ღირსშესანიშნავ პერიოდში შეიკრიბა, როდესაც მთელი ჩვენი დიადი ქვეყანა კომუნისტური პარტიისა და მისი ლენინური ცენტრალური კომიტეტის ხელმძღვანელობით უდიდეს შრომითს აღმავლობას განიცდის. ყრილობა დაემთხვა პერიოდს, როდესაც საბჭოთა სახელმწიფოს მეთაური, მშვიდობისათვის დაუცხრომელი მებრძოლი ამხანაგი ნიკიტა სერგის ძე ხრუშჩოვი მშვიდობის მისიით ამერიკის შეერთებულ შტატებში პრეზიდენტ ეიზენჰაუერის მიწვევით ყოფნის შემდეგ სამშობლოში დაბრუნდა.

საბჭოთა მთავრობის მეთაურის მეგობრული ვიზიტი ამერიკის შეერთებულ შტატებში უდიდესი ისტორიული მოვლენაა, ის უეჭველად ხელს შეუწყობს მტკიცე მშვიდობის დამყარებას მთელ მსოფლიოში. ახლა ყველასთვის ნათელია, რომ საერთაშორისო დაძაბულობის შენელებისათვის საბჭოთა კავშირის, ყველა მშვიდობისმოყვარე ძალთა მტკიცე ბრძოლის შედეგად „ცივი ომის“ ყინული დნობას იწყებს. ჩვენ, საქართველოს მასწავლებლობა, საბჭოთა ქვეყნის ყველა მასწავლებელთან, მთელ საბჭოთა ხალხთან ერთად აღფრთოვანებული ვართ ანხ. ნ. ს. ხრუშჩოვის კეთილშობილური მისიით, რომელიც წარმატებით დამთავრდა, და სიტყვას ვაძლევეთ საქართველოს კომუნისტური პარტიის ცენტრალურ კომიტეტს და

მინისტრთა საბჭოს, რომ რესპუბლიკის მასწავლებლები ძალდონეს არ დაიმუშრებენ მოზარდი თაობის სწავლა-აღზრდის დიადი, კეთილშობილური ამოცანების განსახორციელებლად.

მიმდინარე სასწავლო წელი ჩვენი ქვეყნის სახალხო განათლების ისტორიაში უდიდესი მნიშვნელობის წელია, რადგან წელს დაიწყო იმ ისტორიულ გადაწყვეტილებათა პრაქტიკულად განხორციელება, რომლებიც ჩვენმა პარტიამ და მთავრობამ დასახეს სკოლის წინაშე. დიადი გარდაქმნები, რაც ცხოვრებასთან სკოლის კავშირის განსამტკიცებლად ტარდება სახალხო განათლების სისტემის რეორგანიზაციისათვის მიღებული კანონის საფუძველზე, პედაგოგიური კოლექტივებისა და განათლების ორგანოების წინაშე რთულ და პასუხსაგებ ამოცანებს აყენებს. ჩვენი სკოლის ცხოვრებაში ამ საეტაპო პერიოდის დაწყებას და მალა დონეზე წარმართვას გადაწყვეტი მნიშვნელობა აქვს კანონით გათვალისწინებულ ღონისძიებათა წარმატებით შესრულებისათვის. დღეს ჩვენი ამოცანა ის არის, რომ საბჭოთა სკოლის სწავლების შინაარსისა და სტრუქტურის გარდაქმნით მნიშვნელოვნად ავამაღლოთ მოსწავლეთა ზოგადსაგანმანათლებლო მომზადების დონე, გონიერულად მოვაწყოთ უფროს კლასელთა პროფესიული სწავლება, გავაუმჯობესოთ ახალგაზრდობის შრომითი აღზრდა და პოლიტექნიკური განათლება, სრულყოთ მისი ესთეტიკური და ფიზიკური განვითარება.

სწავლების ახალ სისტემაზე გადასვლა დაბეჯითებით მოითხოვს სწავლების მეთოდების გარდაქმნას. საკითხი ეხება მკვეთრ მობრუნებას სწავლების აქტიური მეთოდების გამოყენებისაკენ, მოსწავლეთა შემოქმედებითი თვითმოქმედების განვითარებას, მათში დამოუკიდებელი შრომის უნარის გამომუშავებას. ამიტომ საჭიროა პედაგოგიკის მეცნიერებათა სამეცნიერო-საკვლევი ინსტიტუტის, მეთოდური კაბინეტების მუშაკების, მასწავლებელთა დახელოვნების ინსტიტუტისა და თვით პედაგოგთა მთელი მასის ყურადღება გავამახვილოთ უმთავრესად სწავლების აქტიური მეთოდების დამუშავებასა და პრაქტიკულ გამოყენებაზე.

მასწავლებლის წინაშე ახლა დგას გადაუდებელი ამოცანა — ხისცეს მოსწავლეებს არა მარტო ცოდნა, არამედ აუცილებლად ჩაუნერგოს აგრეთვე შემოქმედებითი შრომის ჩვევები, ახლის ძიების გრძნობა, ასწავლოს წიგნით, ინსტრუმენტით და შექმნილი ცოდნით სარგებლობა პრაქტიკულ ცხოვრებაში მონაწილეობისათვის.

ჩვენ ახლა სკოლებში, განსაკუთრებით უფროს კლასებში, წამყვანი ადგილი უნდა დავუთმოთ ლაბორატორიულ-საექსპერსიო შემეცნებით მუშაობას, წრეებში დამოუკიდებლად მუშაობას, მოს-

9. მასწავლებელთა ყრილობა.

წავლეთა გამოსვლებს მოხსენებებითა და რეფერატებით, დისკუსი-
ლისპუტების ჩატარებას მოსწავლეთა მონაწილეობით, სამეცნიერო-
პრაქტიკული კონფერენციების მოწვევას, გაზეთებისა და ~~საბჭოთა~~
ნების გამოშვებას მეცნიერებისა და ტექნიკის უკანასკნელი მიღწე-
ვის შესახებ.

ცნობილია, რომ მიმდინარე წლის ზაფხულში რესპუბლიკაში
შეიქმნა მოსწავლეთა 4242 საწარმოო ბრიგადა და რგოლი, რომლებ-
მაც 1.200.000-ზე მეტი შრომადღე გამოიმუშავეს. ისიც ცნობილია,
რომ ჩვენი რესპუბლიკის 23 საშუალო სკოლაში საცდელად, უკრაი-
ნის სკოლების მაგალითისამებრ, 1956—1957 სასწავლო წლიდან შე-
ზღოლებულ იქნა საწარმოო სწავლება, ხოლო საქართველოს კომპარ-
ტიის ცენტრალური კომიტეტისა და საქართველოს სსრ მინისტრთა
საბჭოს მითითებით სახალხო მეურნეობის საბჭომ 1959 წლის იანვ-
რიდან თბილისის საწარმოებს მიამაგრა 8 საშუალო სკოლის IX კლას-
ებში, რომლებიც ფართო პროფილის საწარმოო სწავლებას გა-
დიოდნენ.

ჩვენი რესპუბლიკის პედაგოგიურ საზოგადოებრიობას კარგად
შეესვენება ცაგერის რაიონის ლასურიაშისა და თელავის რაიონის
ფშავლის სკოლების თაოსნობა მოსწავლეთა საწარმოო ბრიგადების
შექმნაში. ამ სკოლების მუშაობამ დიდი გამოცდილება შეგვქმნა
სასწავლო-სააღმზრდელი საქმეში საწარმოო სწავლების როლისა და
ადგილის გასარკვევად და მართებულ პედაგოგიურ საფუძველზე მისი
ორგანიზაციისათვის რაციონალური დასკვნების გასაკეთებლად. ამ-
ტომ საპირობა განათლების სამინისტრომ, პედაგოგიის სამეცნიერო-
საველეში ინსტიტუტმა, პროფკავშირის რესპუბლიკურმა კომიტეტმა
ანალიზი გაუკეთონ ამ მუშაობას და იზრუნონ მოსწავლეთა საწარ-
მოო ბრიგადების გამოცდილების განზოგადებისათვის. მით უმეტეს,
რომ მიმდინარე სასწავლო წლიდან 56 საწარმოსა და 97 საბჭოთა
მეურნეობაში, კოლმეურნეობასა და სასოფლო პიდროლექტრო-
სადგურში 5000-ზე მეტი მეცხრეკლასელი ვადის საწარმოო სწავ-
ლებას.

პოლიტექნიკური და პროფესიული განათლების ამოცანები
მოითხოვენ სკოლის მკიდრო კავშირს საწარმოებსა და კოლმეურნეო-
ბებთან. ცხადია, საწარმოთა აქტიური დახმარების გარეშე შეუძლე-
ბელია მწარმოებლურ შრომასთან დაკავშირებული სწავლების
მოწყობა.

ახლა სკოლის წინაშე დასახული ურთულესი ამოცანების გადა-
წყვეტაში ხალხის ერთსულოვანი დარაზმულობა სასწაულებს ახდენს.
ცოტა როდია ისეთი საწარმო, კოლმეურნეობა, საბჭოთა მეურნეობა

თუ დაწესებულება, რომელთა მხარდაჭერით ასობით სკოლები შენ-
დება. მიმდინარე სასწავლო წლის მომზადებისათვის ზუგდიდის
რაიონის მშრომელთა პატრიოტულ თაოსნობას ფართოდ გამოეხმა-
ურნენ ჩვენი რესპუბლიკის თითქმის ყველა რაიონის მშრომელები.
ამიტომაც, რომ მარტო წელს კოლმეურნეობებში დაამთავრებენ 114
სასკოლო შენობისა და მასწავლებელთა 15 საცხოვრებელი სახლის
აგებას. უკვე მიაშენეს საკლასო ოთახები 171 სასკოლო შენობას და
7 საბავშვო ბაღს.

სასიხარულოა, რომ წელს, როცა საფუძველი ეყრება ცხოვრე-
ბასთან სკოლის კავშირის განმტკიცების შესახებ ახალი კანონის გან-
ხორციელებას, თბილისის კიროვის სახელობის ჩარხმშენებელი ქარ-
ხნის კოლექტივმა (დირექტორი ამხ. კიზივაძე) ლენინის რაიონის
ჩუთი სკოლის მოსწავლეთა საწარმოო სწავლებისათვის შექმნა კარ-
გად მოწყობილი სპეციალური საამქრო. კიროველთა ეს თაოსნობა
დიდი მოწონების ღირსია და მას, უეჭველია, რესპუბლიკის სხვა
საწარმოებშიც გამოეხმაურებიან.

ახლა განათლების ორგანოებისა და პროფკავშირული ორგანი-
ზაციების ამოცანა ის არის, რომ უნარიანად გამოიყენონ პარტიისა
და მთავრობის ზრუნვა, საყოველთაო-სახალხო ზრუნვა მწარმოებ-
ლურ შრომასთან სწავლების დაკავშირებისათვის მატერიალურ-ტექ-
ნიკური ბაზის შესაქმნელად, აღმოფხვრან ყველა ნაკლი, რაც კი ამ
საქმეში ჩვენს სკოლებს აქვთ.

ჩვენ უნარიანად უნდა გამოვიყენოთ საქართველოს პროფსაბჭოს
ზრუნვა და დახმარება, რასაც ის გვიწევს ცხოვრებასთან სკოლის
კავშირის განმტკიცების საქმეში. საქართველოს პროფსაბჭომ თავისი
დადგენილებით სპეციალურად დააგალა საწარმოო პროფკავშირების
რესპუბლიკურ, საქარხნო და საფაბრიკო კომიტეტებს ყოველგვარ
დახმარება გაუწიონ სახალხო განათლების ორგანოებს სკოლის
გარდაქმნის კანონის განხორციელებაში. ამ მხრივ მუშაობა ახლა
ყველა საწარმოშია გაშლილი, მხოლოდ საქირთა სკოლის ხელმძღვა-
ნელობა, პედაგოგიური კოლექტივი ახლოს მივიდეს წარმოებასთან,
სკოლის მუშაკთა საწარმოო თათბირების მუშაობაში მონაწილეობის
ნისაღებად ხშირად მოიწვიოს და ნამდვილად ჩააბას საწარმოთა მო-
წინავე მუშები, დირექტორები, პარტიული და კომკავშირული ორგა-
ნიზაციების მდივნები, საფაბრიკო, საქარხნო, ადგილობრივი კომი-
ტეტების თავმჯდომარეები.

ამხ. ნ. ს. ხრუშჩოვი მიგვითითებს, რომ მოსწავლეთა პოლიტიკ-
ნიკური სწავლება და შრომითი აღზრდა, საზოგადოებრივ-სასარგებ-
ლო შრომაში მათი ფართოდ ჩაბმა უნდა ხორციელდებოდეს მოზარ-

დი თაობის ასაკობრივ თავისებურებათა გათვალისწინებით. აქვე აღნიშნავთ, რომ განათლების ორგანოებმა და პროფკავშირულმა ორგანიზაციებმა საგანგებო ყურადღება უნდა მიაქციონ სასკოლო სახელოსნოებში, მრეწველობასა და სოფლის მეურნეობაში მოსწავლეთა შრომის პირობებისა და უსაფრთხოების ტექნიკის დაცვას. მოსწავლე ახალგაზრდობას სისტემატურად უნდა გავაცნოთ უსაფრთხოების ტექნიკაში.

როგორც მოგეხსენებათ, სკოლებში ზოგად განათლებასთან ერთად მოსწავლეები მიიღებენ პროფესიულ მომზადებას სახალხო მეურნეობის ერთ-ერთ დარგში სამუშაოდ. თანამედროვე წარმოება კი მოითხოვს ისეთ მუშაკებს, რომელთაც ექნებათ შემოქმედებითი ინიციატივა, პოლიტექნიკური განათლება და პრაქტიკული შრომის უნარ-ჩვევები. ასეთ კადრებს საჭიროებს მეცნიერებისა და ტექნიკის უახლესი მიღწევების სულ უფრო ფართოდ დანერგვა, რასთან დაკავშირებითაც იცვლება შრომის ორგანიზაციის ფორმებიც.

სწორედ ამიტომ სკვპ ცენტრალური კომიტეტის იენისის პლენუმმა, რომელმაც განიხილა მრეწველობასა და მშენებლობაში ტექნიკური პროგრესის შემდგომი განვითარების უმნიშვნელოვანესი საკითხები, განსაკუთრებული ყურადღება მიაქცია მაღალკვალიფიციური კადრებით საწარმოთა დაკომპლექტებას. ტექნიკური პროგრესის იმ გეგმების განსახორციელებლად, რომლებიც პარტიამ დასახა, ნათქვამია პლენუმის დადგენილებაში, საჭიროა კიდევ უფრო ავამაღლოთ მუშების, განსაკუთრებით ახალგაზრდა მუშების ტექნიკური სწავლების დონე. რთული მანქანებითა და მექანიზმებით თანამედროვე წარმოების უხვად აღჭურვა თითოეული მუშაკისაგან მოითხოვს მრავალმხრივ ზოგად და სპეციალურ ცოდნას. ამიტომ ახლანდელ პირობებში მუშათა საწარმოო სწავლება არ შეიძლება შეიზღუდოს ტექნიკური პროგრამით, იგი უნდა შეიცავდეს საინჟინრო-ტექნიკური მომზადების ელემენტებსაც.

ამ სახელმძღვანელო მითითებიდან სათანადო დასკვნები უნდა გააკეთონ არა მარტო საწარმოთა კოლექტივებმა, არამედ, აგრეთვე, სკოლებმა, განათლების ორგანოებმა, კერძოდ კი პედაგოგიურმა ინსტიტუტებმა, პედაგოგიკის სამეცნიერო-საკვლევმა ინსტიტუტმა და, უწინარეს ყოვლისა, მასწავლებლებმა, რომლებიც მამდინარე სასწავლო წელს, შეიძლეოდის პირველ წელს, პრაქტიკულად შეუდგნენ სასკოლო სისტემის არსებითად შეცვლილ პირობებში მუშაობას. ეს დიდი ამოცანა არ შეიძლება გადაწყდეს თავისთავად, თვითდინებით. აქ საჭიროა სკოლების, განათლების მუშაკების, პროფკავშირების დაუცხრომელი შემოქმედებითი ინიციატივა, ყოველი ახა

ლი ნაბიჯის გონივრულად გადადგმა, სისტემატური ზრუნვა სასწავლო-სააღმწერდლო მუშაობის მეთოდებისა და რეჟიმის სრულყოფისათვის.

ამხანაგებო! ცხოვრებასთან სკოლის კავშირის განმტკიცების საქმეში დიდი როლი აკისრია ჩვენს პროფესიულ კავშირს, მის ადგილობრივ ორგანიზაციებს. ახალ ვითარებაში ჩვენი პროფკავშირის მთავარი ამოცანაა კიდევ უფრო მჭიდროდ დარაზმოს ყველა მასწავლებელი და სკოლის სხვა მუშაკები სახალხო განათლების გარდაქმნის წარმატებით განხორციელებისათვის, აღზარდოს თავის წევრებში დაკისრებული მოვალეობის შესრულებისათვის პასუხისმგებლობის გრძნობა, შრომისადმი კომუნისტური დამოკიდებულების გრძნობა.

ჩვენი ახალი სკოლის არმია ნამდვილად წარმოადგენს, როგორც მას დიდი ლენინი უწოდებდა, სოციალისტური განათლების არმიას. ამიტომ ამ არმიის კადრებით განმტკიცებისათვის ბრძოლა განათლების ორგანოებთან ერთად ჩვენი პროფორგანიზაციების გადაუღებელი ამოცანაა. ამ მუშაობაში ჩვენი მეთოდი იყო და რჩება დარწმუნების მეთოდი, მაგრამ იქ, სადაც ეს მეთოდი წარმატებას ვერ აღწევს, ჩვენი პროფესიული კავშირი უნდა გამოდიოდეს თავისი რიგების სიწმინდისათვის მებრძოლის როლში.

ეს, ვინც უპატიოსნოდ ეკიდება თავის შრომას, თავისი საქმიანი და მორალური თვისებებით ვერ უპასუხებს მასწავლებლის მაღალ წოდებას, ვინც მთელი ენერგიითა და ენთუზიაზმით არ იბრძვის ახალ ვითარებაში კომუნისტური საზოგადოების მშენებელთა ახალი თაობის აღზრდისათვის, — ის უნდა განთავისუფლდეს სკოლაში მუშაობისგან, ჩამოცილდეს სწავლა-აღზრდის საქმეს.

პროფკავშირული ორგანიზაციები მოვალენი არიან გამოიყენონ პარტიისა და მთავრობის მიერ მათთვის მინიჭებული უფლებები, მთელი თავიანთი ავტორიტეტი და დაეხმარონ სახალხო განათლების ორგანოებს სკოლისგან ასეთი პირების ჩამოცილების საქმეში.

ამასთან ერთად ჩვენი პროფესიული კავშირის, მისი ორგანიზაციების სისხლხორციული საქმეა გამოიჩინონ ნამდვილი მშობლიური ზრუნვა იმ მასწავლებელთა მიმართ, რომლებიც ღირსეულად ატარებენ ამ საპატიო სახელს, იბრძოლონ მასწავლებელთათვის პარტიისა და მთავრობის მიერ მინიჭებული უფლებებისა და შეღავათების განუხრელად დაცვისათვის, მათი შრომისა და საყოფაცხოვრებო პირობების ყოველგვარი ხელყოფის წინააღმდეგ.

სამწუხაროდ, არც ისე მცირეა შემთხვევები, როდესაც ზოგიერთი სკოლისა და განათლების ადგილობრივი ორგანოების ხელმძღვა-

ნელები უსულგულო დამოკიდებულებას იჩენენ მასწავლებლებსა და სადმი, ლახავენ მათ უფლებრივ და საყოფაცხოვრებო ინტერესების შედეგად ზოგან უხეშად ირღვევა ჩვენი პარტიისა და მთავრობის გენერალური ხაზი საბჭოთა მასწავლებლისადმი დამოკიდებულების საქმეში.

ახლანდელ დროში მოუთმენელია მასწავლებლისადმი, მისი მუშაობისა და ცხოვრების პირობებისადმი ბატონკაცური, უსულგულო დამოკიდებულება. სკოლებისა და განათლების ორგანოების ზოგიერთ ხელმძღვანელს კი არაფრად უღირს მასწავლებლის დრო, ტვირთა და მას სასწავლო-სააღმზრდელო მუშაობის გამოგონილი ღონისძიებებით, მრავალრიცხოვანი კრებებით, თათბირებით, მორიგეობით, დამატებითი გაკვეთილებით, ათასგვარი არასაქირო გეგმების შედგენით და ა. შ. ჩანს, ჩვენ მოგვიხდება სერიოზულად დაეფიქრდეთ მასწავლებლის დროის ბიუჯეტის მოწესრიგებაზე და განათლების სამინისტროსთან ერთად შევიმუშაოთ სკოლებში სასწავლო-სააღმზრდელო მუშაობის ორგანიზაციის უფრო რაციონალური ფორმები.

უკანასკნელ დროს პროფკავშირის რესპუბლიკურ კომიტეტში მასწავლებელთა მრავალი განცხადება-საჩივარი შემოდის ერთი ადგილიდან მეორეზე არაკანონიერად გადაყვანის, სამუშაოდან განთავისუფლების, გაკვეთილების უმართებულოდ განაწილების, ხელფასის მკვეთრად შემცირებისა და სხვათა შესახებ. რა თქმა უნდა, ზოგი საჩივარი საფუძვლიანი არ არის, მაგრამ დიდი ნაწილი სამართლიანია.

ეს საჩივრები წარმოიშობა იმის გამო, რომ ზოგიერთი სკოლის ხელმძღვანელი, განათლების განყოფილების გამგე არ იცავს სკოლის მუშაკთა დანიშვნა-დათხოვნის, გადაყვანის, სასწავლო დატვირთვის განაწილებისა და სხვა საკითხების შესახებ არსებულ კანონებსა და დადგენილებებს, თვითნებურად, შრომის კანონმდებლობის ყოველგვარი ნორმების გარეშე ლებულობს უსაფუძვლო, უმართებულო გადაწყვეტილებებს ცალკეული მასწავლებლისა თუ სკოლის სხვა მუშაკის მიმართ, რაც სამართლიან უკმაყოფილებას იწვევს სკოლის კოლექტივში.

ასეთი ფაქტების წინააღმდეგ კი ჩვენი პროფკავშირის ზოგიერთი ადგილობრივი და რაიონული კომიტეტი, სამწუხაროდ, ხმას არ იმალდებს. იმის ნაცვლად, რომ ამგვარი ფაქტების წინააღმდეგ ბრძოლა პრინციპულ სიმაღლეზე აიყვანონ, ისინი განზე გადგომას ამჯობინებენ, არ ერევიან საქმეში, ხოლო ზოგჯერ კვერსაც უკრავებ მასწავლებლის კანონიერი უფლების შელახვას.

ყველასათვის ცნობილია პარტიისა და მთავრობის მიერ პროფესიული კავშირების საფაბრიკო, საქარხნო და ადგილობრივი კომი-

ტეტებისათვის მინიჭებული უფლებები შპრომელთა დანიშვნა-გადამსახურების, სამუშაოსა და ხელფასის დადგენის, შრომის ანაზღაურების, საკითხებზე. ამ უფლებების შესაბამისად, მუშა-მოსამსახურეთა სამუშაოდან განთავისუფლება, გადაყვანა წარმოებს მხოლოდ და მხოლოდ ადგილობრივი პროფორგანიზაციის თანხმობით. ხოლო ადმინისტრაციასა და შპრომელთა შორის წამოჭრილი შრომითი სადავო საკითხები განიხილება და წყდება პროფორგანიზაციისა და ადმინისტრაციის წარმომადგენელთა ერთობლივი შეთანხმებით. შრომითი დავის განმხილველ კომისიაში. ეს წესი ცნობილია ჩვენი სკოლის ყველა მუშაკისა და ხელმძღვანელისათვის, რომელთაც ამ საკითხზე საქართველოს განათლების სამინისტროსა და პროფკავშირის რესპუბლიკური კომიტეტის ერთობლივი მითითებაც აქვთ. მაგონ, თუ განათლების სამინისტრო ზუსტად იცავს ამ წესს და განათლების ყველა ადგილობრივი ორგანოსგან მოითხოვს მის შესრულებას, ამ უკანასკნელთაგან ზოგიერთი მაინც ხშირად გვერდს უვლის მას. ამასი ბრალი მიუძღვით ჩვენს ადგილობრივ და რაიონულ პროფორგანიზაციებსაც, რომლებიც ზოგჯერ ადმინისტრაციის მამებლის როლში გამოდიან და თავიანთი უმოქმედობით ხელს უწყობენ მასწავლებელთა ინტერესების შელახვას.

სამწუხაროდ, ამის ფაქტები ცოტა როდია.

მარნეულის რაიონის განათლების განყოფილების გამგემ ამხ. შ. მამედოვმა მიმდინარე წლის ზაფხულში გაათავისუფლა მორიგ შევებულებაში მყოფი ჯანდარის შვიდწლიანი სკოლის მასწავლებელი ამხ. ალიზადე, რომელსაც 20 წელზე მეტი პედაგოგიური სტაჟი აქვს, იმ მოტივით, რომ მან ზაფხულის არდადეგებისას დროებით სხვა დაწესებულებაში დაიწყო მუშაობა, და მის მაგივრად სხვა მასწავლებელი დანიშნა. როცა ამხ. ალიზადე 20 აგვისტოს სკოლაში გამოცხადდა, იგი სამუშაოდ არ დაუშვეს. განყოფილების გამგემ ანგარიში აუ გაუწია არც იმას, რომ პროფკავშირის მარნეულის რაიკომმა (თავმჯდომარე ამხ. ნოვროზოვი) ამხ. ალიზადეს საჩივარს ყურადღება არ მიაქცია და განზე გადგა.

ადგილობრივი კომიტეტების თანხმობის გარეშე მასწავლებელთა და სკოლის სხვა მუშაკთა სამუშაოდან განთავისუფლების ფაქტებს ადგილი ჰქონდა აგრეთვე ახალციხის, ბოგდანოვკის, დუშეთის, სიღნაღის, მცხეთის და ზოგ სხვა რაიონში.

ჩვენ ვიცით, რომ სხვადასხვა ობიექტური მიზეზის გამო მასწავლებელთა ნაწილს სრული სასწავლო დატვირთვა არა აქვს. ასეთ ვითარებაში ზოგიერთი სკოლის ხელმძღვანელი და განათლების განყოფილების გამგე ანგარიშს არ უწევს ცალკეული მასწავლებლის

ინტერესებს, პროფორგანიზაციის აზრს და თვითნებურად სწავლა-აღზრდის საქმის საზიანოდაც კი. ამ ნიადაგზე სწავლა-აღზრდა კეულ მასწავლებელსა და სკოლის ადმინისტრაციას შორის, ხოლო ზოგჯერ მთელი სკოლის კოლექტივისა და ადმინისტრაციას შორის არასასურველი განწყობილება იქმნება. ეს, ცხადია, ზიანს აყენებს სწავლა-აღზრდის საქმეს.

ასეთი არასასურველი მოვლენების აღკვეთა ადვილი იქნება, თუ სკოლისა და განათლების ადგილობრივი ორგანოების ხელმძღვანელები პროფორგანიზაციასთან ერთად ობიექტურ გადაწყვეტილებებს მიიღებენ პირველ რიგში მასწავლებელთა სასწავლო დატვირთვის განაწილების საკითხზე. ეს სრულებით არ იქნება სკოლაში ერთმმართველობის პრინციპის შელახვა, პირიქით, ეს იქნება ამ პრინციპის განმტკიცება, რამდენადაც ასეთი წესის დაცვის დროს საფუძველი გამოეცლება ყოველგვარ უკმაყოფილებას და ადმინისტრაციის მიმართ უნდობლობას.

სახალხო განათლების დარგში დასახული ამოცანები ახალ მოთხოვნებს უყენებს დირექტორებსა და განათლების ორგანოებს სკოლისადმი ხელმძღვანელობის დონის ამალღების საქმეში. უხელმძღვანელო ახლანდელ პირობებში, უწინარეს ყოვლისა, იმას ნიშნავს, რომ გამოავლინო, განაზოგადო და დანერგო მასების მოწინავე გამოცდილება, გააღვიძო მათი შემოქმედებითი აზრი, ჩააბა ისინი აქტიურ შემოქმედებით მუშაობაში. საერთოდ აღიარებულია, რომ მმართველობაში მასების ჩაბმის მნიშვნელოვანი ფორმაა საწარმო თათბირები. მაგრამ პირდაპირ უნდა ითქვას, რომ მათ ჯერ კიდევ არ უჭირავთ წამყვანი ადგილი სკოლის მუშაობაში. ამაში უთუოდ ბრალი მიუძღვით პროფკავშირულ ორგანიზაციებს, რომლებიც ხშირად ხელს არ უწყობენ საწარმოო თათბირების მუშაობას; არ იზიდავენ მასებს სახალხო განათლების მართვის საქმეში.

სკოლის მუშაობის გარდაქმნის ამოცანები სახალხო განათლების ორგანოებისა და პროფკავშირული ორგანიზაციებისაგან მოითხოვს, რომ მათ მნიშვნელოვნად გამოაცოცხლონ პროფკავშირული კრებების, საწარმოო თათბირების მუშაობა და კოლექტივის წევრთა მონაწილეობა სკოლის ყველა ამოცანის აქტიურად და შეგნებულად გადაჭრაში.

ამხანაგებო! განუზომლად დიდი და საპასუხისმგებლო ამოცანებია ახლა დასმული განათლების მუშაკთა მთელი არმიის წინაშე. თავისი ისტორიული განვითარების მთელ მანძილზე საბჭოთა ზოგადსაგანმანათლებლო სკოლას ჯერ არასდროს არ განუცდია დიდ-

გზისმშენებლობის მოვლენებით აღსაყვამ ესოდენ საპასუხისმგებლობა
პერიოდში.

ნება მიბოძეთ, თქვენი სახელით დაეარწმუნო საქართველოს
კომპარტიის ცენტრალური კომიტეტი, რომ პარტიისა და მთავრობის
ყოველდღიური ყურადღებითა და ზრუნვით გარემოსილი საქართვე-
ლოს საბჭოთა მასწავლებლობა მთელ თავის ძალებსა და ცოდნას,
მთელ თავის გამოცდილებას მოახმარს მის წინაშე დასმული ამოცა-
ნების შესრულებას, მცოდნე, შრომისმოყვარე, ყოველმხრივ განათ-
ლებული ადამიანების, კომუნისტური საზოგადოების თავდადებული
მშენებლების აღზრდას. (ტ ა შ ი).

თავმჯდომარე. მისალმებისათვის სიტყვა ეძლევა ჩვენს ძვირფას
სტუმარს, ლიტვის სსრ განათლების მინისტრს აშ. გედვილასს.

მ. ა. გედვილასი. ძვირფასო ამხანაგებო და მეგობრებო! ნება
მიბოძეთ საბჭოთა ლიტვის სახალხო განათლების მუშაკთა სახელით
მზიური საქართველოს მასწავლებლობას გადაეცე მსურველე ძმური
სალამი და ნაყოფიერი მუშაობა ვუსურვო თქვენი რესპუბლიკის
მასწავლებელთა ყრილობას.

ლიტვის მასწავლებლები დიდ ინტერესს იჩენენ თქვენი რესპუბ-
ლიკის სახალხო განათლების მიღწევებისადმი. მიუხედავად იმისა,
რომ ჩვენ ერთმანეთისაგან ათასობით კილომეტრი გვაშორებს, ჩვენს
წორის მტკიცე კავშირია და მთელი ძალებით ვცდილობთ მის კიდევ
უფრო განმტკიცებას. ჩვენ რეგულარულად ვუზიარებთ ერთმანეთს
გამოცდილებას სასწავლო გეგმების, პროგრამებისა და სახელ-
მძღვანელოების შედგენის საკითხში. ჩვენმა მასწავლებლებმა რამ-
დენჯერმე ინახულეს თქვენი შესანიშნავი ქვეყანა, რომელმაც მათზე
ძალიან დიდი შთაბეჭდილება მოახდინა. იმედი გვაქვს, რომ ჩვენი
რესპუბლიკის მასწავლებელთა ყრილობის დღეებში თქვენც გეწვე-
ვით, ჩამობრძანდებით ქალაქ ბალტიისპირეთში, ჩვენს ძველ ქალაქ
ვილინიუსში.

როცა ჩვენთან ჩამოხვალთ, ძვირფასო მეგობრებო, თქვენ შე-
გეძლებათ დარწმუნდეთ, რომ საბჭოთა ხელისუფლების არსებობის
20 წლის მანძილზე სახალხო განათლება ლიტვაში დიდად განვი-
თარდა. სამუდამოდ ჩაბარდა წარსულს სახალხო განათლების ნაყ-
ლოვანებები, რომლებიც ბურჟუაზიულმა საზოგადოებამ წარმოშვა.
საკმარისია ითქვას, რომ საბჭოთა ხელისუფლების წლებში საშუალო
სკოლების რაოდენობა რესპუბლიკაში შევიდჯერ და უფრო მეტად
გაიზარდა, ხოლო ზოგადსაგანმანათლებლო სკოლების მოსწავლეთა

რიცხვა 400 ათას გადააჭარბა, ამეამდ ლიტვის მასწავლებლები
ლიდ ღონისძიებებს ატარებენ სკოლის შესახებ მიღებულ
შემოქმედებითად განხორციელებისათვის, ჩვენს წინაშე
და მთავრობის მიერ დასახული ამოცანების გადაწყვეტისათვის ამ
ღონისძიებათა შედეგად რესპუბლიკაში გასულ წელთან შედარებით
სკოლა-ინტერნატების რაოდენობა 4-ჯერ გადიდდა, საშუალო სკო-
ლებში ჩამოყალიბებულია 600-ზე მეტი საწარმოო ფაკულტეტური
ჯგუფი. მნიშვნელოვნად გადიდდა საწარმოო სწავლების კლასების
რაოდენობა, შექმნილია ახალი სასწავლო გეგმები და პროგრამები.

ჩვენ ვიცით, რომ ჯერ ძალიან ცოტა რამ გვაქვს გაკეთებული,
ჩვენს წინაშე დასახული ამოცანები კი მეტად დიდია, მაგრამ ამავე
დროს მტკიცედ ვართ დარწმუნებული, რომ საბჭოთა ხალხების ძმურ
ოჯახში, მთელი საბჭოთა მასწავლებლობის მეგობრულ წრეში,
ლიტველი მასწავლებლები, რომლებიც აღფრთოვანებული არიან
ჩვენი დიადი სამშობლოს გრანდიოზული წარმატებებით, ყოველ
ღონეს იხმარენ მშობლიური კომუნისტური პარტიის მიერ დასახული
ამოცანების გადასაწყვეტად.

ნება მიბოძეთ, ამხანაგებო, ამაში დავარწმუნოთ და ერთხელ
კიდევ ვუსურვოთ თქვენს ყრილობას დიდი შემოქმედებითი წარმა-
ტებები.

ლიტვის სსრ განათლების სამინისტრო

ლიტვის სსრ განათლების, უმაღლესი
სკოლისა და სამეცნიერო დაწესებულებე-
ბის მეცნიერ პროფესორის რესპუბლი-
კური კომიტეტი.

თავმჯდომარე. სიტყვა ეძლევა სამხრეთ-ოსეთის ავტონომიური
ოლქის საოლქო საბჭოს აღმასკომის განათლების განყოფილების
გამგეს ამხ. ბეკოევს.

დ. ნ. ბეკოევი. ამხანაგებო! სამხრეთ-ოსეთის ავტონომიური
ოლქში საბჭოთა ხელისუფლების წლების მანძილზე სახალხო განა-
თლების განვითარება ლენინური ეროვნული პოლიტიკის ბრწყინვა-
ლედ გამარჯვების ერთ-ერთი ყველაზე მკაფიო მაგალითია.

სამხრეთ-ოსეთი მივარდნილი, ჩამორჩენილი კუთხიდან, რასაც
იგი წარსულში წარმოადგენდა, კომუნისტური პარტიის ხელმძღვა-
ნელობით გადაიქცა ერთ-ერთ მოწინავე ავტონომიურ ოლქად სსრ
კავშირის ხალხთა ძმურ ოჯახში; იგი ამეამად დაფარულია სხვადასხვა
ტიპის სკოლების, ტექნიკუმების, კულტურულ-საგანმანათლებლო

დაწესებულებათა ხშირი ქსელით, საბჭოთა ხელისუფლების დროს ფართოდ განვითარდა ოსი ხალხის ფორმით ეროვნული და შინაგან სით სოციალისტური კულტურა.

დიდი ოქტომბრის სოციალისტური რევოლუციის წინა ხანებში წერა-კითხვის მცოდნე მოსახლეობის რაოდენობა ჩვენში 5 პროცენტსაც არ აღწევდა. ოლქში სულ იყო 28 სკოლა, რომელთა რაოდენობა საქართველოში მენშევიკთა ბატონობის პერიოდში 8-მდე შემცირდა. საშუალო სკოლა საერთოდ არ ყოფილა. უმაღლესი განათლება მხოლოდ შეძლებულთა შვილებისათვის იყო მისაწვდომი და ოლქში ის რამდენიმე კაცს თუ ჰქონდა. მენშევიკების მიერ განაგებულ და ნახანძრალ სამხრეთ ოსეთში 1920 წელს თითქმის არც ერთი დაწყებითი სკოლა არ დარჩა. ამგვარად, კულტურული მშენებლობა სამხრეთ ოსეთში საბჭოთა ხელისუფლების დამყარების დღიდან დაიწყო.

ამჟამად ოლქში არის 252 დაწყებითი, 63 შვიდწლიანი, 37 საშუალო სკოლა, რომლებშიც სწავლობს 19.000 ბავშვი, რაც 13-ჯერ მეტია მეფის დროინდელ პერიოდთან, ხოლო 45-ჯერ მეტი — მენშევიკების ბატონობის პერიოდთან შედარებით. გარდა ამისა, მუშა და სოფლის ახალგაზრდობის 12 საშუალო სკოლაში წარმოებისგან მოუწყვეტლივ სწავლობს 635 კაცი.

ჩვენი ხალხის საამაყო სასწავლო დაწესებულებაა ცხინვალის პედაგოგიური ინსტიტუტი, რომელიც პედაგოგთა და სხვა სახის ინტელიგენციის სამკედლოს წარმოადგენს.

ოლქში არის პედაგოგიური და სამხატვრო სასწავლებლები, სამედიცინო სკოლა, ზოოტექნიკურ-სავეტერინარო ტექნიკუმი და ა. შ., რომლებიც კადრებს ამზადებენ სახალხო განათლების, მეურნეობისა და კულტურის სხვადასხვა დარგისათვის.

ჩვენს ოლქს პყავს საშუალო და უმაღლესი განათლებით აღჭურვილი 3329 სპეციალისტი. ოლქის 17 შვიდწლიან და საშუალო სკოლასთან არის ინტერნატები, რომლებშიც 827 მოსწავლე ცხოვრობს.

ოლქის მარტო მასობრივ სკოლებში მუშაობს ორი ათასზე მეტი პედაგოგი, რომელთა უმრავლესობას უმაღლესი პედაგოგიური განათლება აქვს.

სამხრეთ ოსეთის ოლქის განათლების განყოფილებამ პარტიის საოლქო კომიტეტის, საოლქო აღმასკომისა და საქართველოს სსრ განათლების სამინისტროს ხელმძღვანელობით მთელი რიგი ღონისძიებები განახორციელა სახალხო განათლების სისტემის გარდასაქმნელად. შემუშავებულია 1959—1965 წლებში სახალხო განათლების განვითარების პერსპექტიული გეგმა. ამ გეგმის მთავარი ამოცანაა

მოსწავლეთა ზოგადი განათლების გაუმჯობესება და სწავლების შეფერხება მწარმოებელურ შრომასთან.

ოლქში დაწყებითი სკოლების ქსელი შენარჩუნებულ იქნება, ხოლო შეიღწეულ ბოლოსათვის რამდენიმე ერთეულით გადადდება. ყველა შეიღწეული სკოლა გადაკეთდება რვაწლიან სკოლად.

1962—1963 წლებში ძირითადად დამთავრდება ყველა ათწლიანი სკოლის გადაკეთება თერთმეტწლიან სკოლად.

მოზარდი თაობის ყოველმხრივ განვითარებისათვის აუცილებელი პირობების შესაქმნელად პარტიისა და საბჭოთა მთავრობის ზრუნვა თავის გამოხატულებას პოულობს, კერძოდ, სკოლა-ინტერნატების ქსელის განვითარებით. ჩვენს ოლქში სკოლა-ინტერნატები ვერჯეროებით არ არსებობს. 1965 წლისათვის კი დაგეგმილია გაიხსნას 7 სკოლა-ინტერნატი. წელს ცხინვალში შენდება სკოლა-ინტერნატი, რომელიც 320 ბავშვისათვის არის გათვალისწინებული. შეიღწეულ ბოლოსათვის სკოლა-ინტერნატის შენობები აიგება ოლქის ოთხსავე რაიონში.

ოლქის ყველა სოფლის საშუალო სკოლას აქვს სასწავლო-საცდელი მიწის ნაკვეთები, რომლებსაც სათანადო მიზნით იყენებენ. ამ სკოლების მოწაფეები საწარმოო სწავლებას გადიან საკოლმეურნეო წარმოებაში.

სკოლის შესახებ მიღებული ახალი კანონის შესაბამისად 1959—1960 სასწავლო წლიდან საწარმოო სწავლებაზე გადაყვანილია ცხინვალის მე-3, ჯავის, ლენინგორის, ერედვისა და ქსუისის საშუალო სკოლების IX კლასები, რომელთა საწარმოო ბაზებად გამოყენებულია ადგილობრივი ქარხნები, სარემონტო-ტექნიკური სადგურები და კოლმეურნეობები.

ცხინვალის მე-2 საშუალო სკოლის მოსწავლეები 1956 წლიდან საწარმოო სწავლებას გადიან სატყეო კომბინატში. წელს სკოლამ პირველად გამოუშვა საწარმოო სწავლების კლასის კურსდამთავრებულნი, რომლებმაც სიმწიფის ატესტატთან ერთად მიიღეს მოწმობები ქარხანაში შექმნილი სპეციალობის შესახებ.

პრაქტიკამ გვიჩვენა, რომ სოფლად საზოგადოებრივ-სასარგებლო შრომაში მოსწავლეთა ჩაბმის ყველაზე ეფექტური ფორმაა მოსწავლეთა საწარმოო ბრიგადების შექმნა. წელს საქართველოს სსრ განათლებისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტროთა მითითების საფუძველზე ოლქის სკოლებში შეიქმნა მოსწავლეთა 32 ბრიგადა, რომლებიც 1500-ზე მეტ მოსწავლეს აერთიანებენ. ეს ბრიგადები

საკლამენტურნო მინდვრებზე, მეცხოველეობის ფერმებში მუშაობენ მასწავლებლების უშუალო ხელმძღვანელობით და ცუდ შედეგებს როლი აღწევენ.

მარტო ზნაურის რაიონის სკოლების მოსწავლეთა ბრიგადებმა გათოხნეს რამდენიმე ასეული პეკტარი სიმინდის ყანა, დაამუშავეს შაქრის ქარხლის ნათესები და ვენახები. ცხინვალის რაიონის სოფ. ეხვის საშუალო სკოლის დირექტორი კახნიაშვილი, ამავე სკოლის მასწავლებლები ტ. კახნიაშვილი და მინდიაშვილი თვითონაც სისტემატურად მუშაობენ მოსწავლეებთან ერთად და მათ შორის ატარებენ სათანადო მასობრივ-პოლიტიკურ ღონისძიებებს, რაც დიდ როლს ასრულებს დისციპლინის განმტკიცებაში.

მოსწავლეთა საწარმოო ბრიგადები კარგად მუშაობენ ცხინვალის რაიონის რუსთავის, ლენინგორის რაიონის წინაგრის საშუალო სკოლებში და სხვ.

ამჟამად ერთ-ერთ მთავარ ამოცანად მიგვაჩნია მატერიალური ბაზის უზრუნველყოფა პოლიტექნიკური და საწარმოო სწავლებლისათვის, ვინაიდან ეს ბაზა ჭერჭერობით ისევ სუსტია. ჩვენს ოლქში კერ ნახავთ ვერც ერთ ოდნავ მაინც დამაკმაყოფილებლად მოწყობილ სასკოლო სახელოსნოს. კარგი იქნებოდა, თუ განათლების სამინისტრო 1960 წლის ბიუჯეტში გაითვალისწინებდა რამდენიმე სახელოსნოს მშენებლობას თუნდაც ცხინვალსა და რაიონულ ცენტრებში.

უკანასკნელ წლებში ოლქის სკოლებში ფართოდ ინერგება თვითმომსახურება. ბავშვები თვითონვე ასუფთავებენ და ალაგებენ საკლასო ოთახებს, არემონტებენ მერხებს, მაგიდებს და სხვა სასკოლო ინვენტარს, თვალყურს ადევნებენ სკოლის შენობებისა და ეზოების სისუფთავეს და ა. შ. ლენინგორის რაიონის სოფ. იკოთის საშუალო სკოლის მოსწავლეებმა თავიანთი ძალებით შეაკეთეს მთელი სასკოლო ინვენტარი, შენობას გაუკეთეს მიმდინარე რემონტი და სკოლა ყოველმხრივ მოამზადეს ახალი სასწავლო წლისათვის.

მწარმოებლურ შრომაში მოსწავლეთა ჩაბმამ და შრომითი აღზრდის გაძლიერებამ დადებითი გავლენა მოახდინა მთელ სასწავლო-სააღმზრდელო მუშაობაზე.

ამხანაგებო! ყრილობის ყურადღება მინდა შევაჩერო ერთ მტკივნეულ საკითხზე. ჩვენი სკოლების მოსწავლეთა ცოდნის დონე მშობლიურ და რუსულ ენებში ჭერ კიდევ დაბალია. იმისათვის, რომ გადაქრით გაუმჯობესდეს ამ საგნების სწავლება და ამალდეს მოსწავლეთა ცოდნის დონე, ოლქის განათლების განყოფილებას ნავარაუდევია აქვს ახალი, უფრო სრულყოფილი სახელმძღვანელოების შექმ-

ნა დაწყებითი სკოლებისათვის; სწავლების მეთოდების სრულყოფილ გაკვეთილების ეფექტურობის ამაღლების მიზნით; მშობლებთან ერთად რუსული ენებისა და ლიტერატურის მასწავლებელთა კვალიფიკაციის ამაღლება; პედაგოგიური კადრების უფრო სწორად განაწილება; ამ საგნების პროგრამების გაუმჯობესება დაწყებით სკოლებში და ა. შ.

ამყაყად გამოსაცემად გამზადებულია რუსული ენის გადამწვებული სახელმძღვანელოები და პროგრამები ოსური დაწყებითი სკოლებისათვის. მათში განსაკუთრებული ყურადღება ექცევა რუსული ენის პრაქტიკულად დაუფლების საკითხებს.

სასკოლო განათლების გარდაქმნის წარმატება ძირითადად დამოკიდებულია მასწავლებელზე, მაგრამ ყველა მასწავლებელი როდია ფსიქოლოგიურად და პრაქტიკულად მომზადებული ამ გარდაქმნის განსახორციელებლად, ამიტომ ჩვენ გავითვალისწინეთ, რომ უახლოეს 2—3 წელიწადში დიდი მუშაობა ჩაებაროთ მასწავლებელთა გადამზადებისა და კვალიფიკაციის ამაღლებისათვის იმ კურსებზე და სემინარ-პრაქტიკუმებზე, რომლებიც საქართველოს სსრ განათლების სამინისტროს მასწავლებელთა დახელოვნების ინსტიტუტსა და ცხინვალის პედაგოგიურ ინსტიტუტში მოეწყობა. დახელოვნების ინსტიტუტი ქ. ცხინვალში ყოველ წელიწადს აწყობს დაწყებითი სკოლის მასწავლებელთა კურსებს. სასურველია, რომ ახალი კურსები ჩვენში მოეწყოს აგრეთვე უფროსი კლასების პედაგოგთა, თუნდაც პოლიტექნიკური ციკლის საგნების მასწავლებელთა გადასამზადებლად.

საბჭოთა სახელმწიფომ მასწავლებელს დააკისრა მოზარდი თაობის კომუნისტური აღზრდისა და სწავლების საპატიო საქმე. საბჭოთა მასწავლებელი საბჭოთა პოლიტიკისა და ლენინის დიადი პარტიის იდეების გამტარებელია. მასწავლებლის მოღვაწეობაზე დიდად არის დამოკიდებული ჩვენი ბავშვების აღზრდა.

ამხანაგებო! ცხოვრებასთან სკოლის კავშირის განმტკიცების დარგში დასახულ ღონისძიებათა განხორციელებისათვის აუცილებელია სკოლების მატერიალური ბაზის გაუმჯობესება. ამყაყად ოლქში კვლავაც დაჭირავებულ ბინებში მეცადინეობს 64 დაწყებითი სკოლა და ერთი საშუალო სკოლის რამდენიმე კლასი. ბევრ სკოლას შეუფერებელ ბინაში უხდება მუშაობა. ზოგი სკოლის შენობა ავარიულ მდგომარეობაშია.

ქ. ცხინვალში კარგა ხანია არ აგებულა არც ერთი სასკოლო შენობა, ხოლო მოსწავლეთა რაოდენობა დიდად გაიზარდა. ქალაქის მე-2 და მე-3 საშუალო სკოლებში, რომელთაგან თითოეული 880 მოსწავლისათვის არის გაანგარიშებული, სამი ათასამდე ბავშვი

სწავლობს. მე-2 სკოლა სამ ცვლად მეცადინეობს, მეოთხე ცვლად კი ამავე შენობაში მუშა ასალგაზრდობის სკოლას უხდება მუშაობა. ბუნებრივია, რომ ასეთ პირობებში შეუძლებელია კლასგარეშე მუშაობა და ბევრი სასწავლო-სააღმზრდელო ღონისძიება განუხორციელებელი რჩება.

ქ. ცხინვალში არის პიონერთა სახლი, ნორჩ ტექნიკოსთა და ნორჩ ნატურალისტთა სადგურები, რომლებსაც სკოლებსა და სხვა დაწესებულებებში პატარა კუთხეები უჭირავთ და ამიტომ არ შეუძლიათ მუშაობის გაშლა.

ვსარგებლობ იმით, რომ ამ ყრილობას ესწრებიან რესპუბლიკის ხელმძღვანელი ამხანაგები, და განათლების სამინისტროს ვთხოვ, მეტი ყურადღება მიაქციოს სასკოლო მშენებლობას სამხრეთ ოსეთში.

ზემოთ ვილაპარაკეთ მასწავლებლის როლსა და მნიშვნელობაზე სასკოლო განათლების გარდაქმნის საქმეში.

სსრ კავშირის მინისტრთა საბჭოს 1948 წლის 10 თებერვლის დადგენილებით მშრომელთა დებუტატების სასოფლო და საღაბო საბჭოების აღმასკომებს დაკისრებული აქვთ, რომ სოფლის სკოლის მასწავლებლები, დირექტორები, სასწავლო ნაწილის გამგეები და მათთან მცხოვრები ოჯახის წევრები უზრუნველყონ ბინებითა და ვაზობა-განათებით მოქმედი ნორმების შესაბამისად. უნდა ვთქვათ, რომ ეს დადგენილება ჩვენს ოლქში მთლიანად როდი სრულდება. მასწავლებლები, ნაცვლად ზემოჩამოთვლილი პირობებისა, ღებულობენ ფულად ანაზღაურებას 12-დან 60 მანეთამდე, რაც მათ მინიმალურ მოთხოვნილებასაც კი ვერ აკმაყოფილებს. ამ საკითხს სერიოზული ყურადღება უნდა მივაქციოთ, ვინაიდან მასწავლებელთა საბინაო-საყოფაცხოვრებო პირობები მცირე როლს როდი ასრულებს სასწავლო-სააღმზრდელო მუშაობის ხარისხის გაუმჯობესებაში.

ქ. ცხინვალში შენდება საუწყებო სახლები ცალკეულ საწარმო-დაწესებულებათა მუშა-მოსამსახურეებისათვის. მიხედოდა განათლების სამინისტროსათვის შეთხოვა, რომ გაეთვალისწინებინა ცხინვალში თუნდაც ერთი რვაბინიანი სახლის მშენებლობა ქალაქის სკოლების მასწავლებელთათვის.

ოლქის სკოლებს ესაპირობათ კონკრეტული, ოპერატიული დახმარება ოლქისა და რაიონების განათლების განყოფილებებისაგან. ამის საშუალება კი ინსპექტორთა მცირერიცხოვანი შტატის გამო ჩვენ არა გვაქვს. ოლქში სამასზე მეტი სკოლაა, ხოლო ოლქის განათლების განყოფილებას სულ 2 სასკოლო ინსპექტორი ჰყავს. 1952 წლამდე განათლების განყოფილებას ჰქონდა ინჟინრის, სოფლის

ახალგაზრდობის სკოლების ინსპექტორის შტატები, რომლებიც დათან შეგვიმცირეს.

ასეთივე მდგომარეობაა რაიონის განათლების განყოფილებებში. ჯავის რაიონის განათლების განყოფილებას არა აქვს საქმისმწარმოებლის შტატი, ამიტომ ეს მოვალეობა დაკისრებული აქვს ერთ-ერთ ინსპექტორს, რომელიც მხოლოდ მას ასრულებს. ასევეა ქ. ცხინვალისა და ზნაურის განათლების განყოფილებებში.

სახალხო განათლების სისტემის გარდაქმნასთან დაკავშირებით განსაკუთრებული მნიშვნელობა ენიჭება პოლიტექნიკურ განათლებას.

მე ვთხოვ საქართველოს სსრ მინისტრთა საბჭოსა და განათლების სამინისტროს, რომ სამხრეთ ოსეთის საოლქო განათლების განყოფილებას მისცენ სასკოლო ინსპექტორის შტატი პოლიტექნიკური სწავლების ხაზით, ქ. ცხინვალის, ზნაურისა და ჯავის განათლების განყოფილებებს კი — საქმისმწარმოებლის შტატი.

ოლქის 12 შეიღწლიან და საშუალო სკოლაში გვაქვს ორი სექტორი — რუსული და ქართული. დიდ სამამულო ომამდე და ომის პერიოდშიც ამ სკოლებს ჰყავდა ორ-ორი სასწავლო ნაწილის გამგე, რომელთაგან ერთზე ვაპიროვნებული იყო რუსული სექტორი, მეორეზე — ქართული. ახლა კი ასე აღარ არის. ვფიქრობ, ორი სექტორის მქონე შეიღწლიან და საშუალო სკოლებში საჭიროა გვყავდეს ორ-ორი სასწავლო ნაწილის გამგე, როგორც წინათ იყო.

აქვე უნდა აღვნიშნოთ, რომ ოლქის ბევრ სკოლაში, განსაკუთრებით დაწყებით სკოლებში, ჯერ კიდევ მუშაობენ პედაგოგის პროფესიისათვის შეუფერებელი მასწავლებლები. ამასთან დაკავშირებით სასურველია მასწავლებელთა ატესტაციის ჩატარება. ატესტაცია უნდა შეეხოს არა მარტო იმ მასწავლებლებს, რომელთაც საჭირო განათლება არა აქვთ, არამედ იმათაც, რომელთაც შესაბამისი ცოდნა მოეპოვებათ, მაგრამ ვერ ამართლებენ თავიანთ პედაგოგიურ დანიშნულებას. ეს ღონისძიება მნიშვნელოვნად შეუწყობდა ხელს სკოლებში სასწავლო-სააღმზრდელო მუშაობის გაუმჯობესებასა და მასწავლებლის ავტორიტეტის ამაღლებას.

სწორედ არ მიმაჩნია ის გარემოება, რომ სახალხო განათლების ორგანოებს უფლება არა აქვთ შრომითი დავის კომისიის თანხმობის გარეშე სამუშაოდან გაათავისუფლონ ისეთი მასწავლებლები, რომლებიც ვერ ამართლებენ თავიანთ დანიშნულებას. ამიტომ მხარს ვუჭერ განათლების მინისტრს აშხ. გ. ჯიბლაძეს, რომელიც არაერთგზის მოითხოვდა და ახლაც მოითხოვს, რომ სახალხო განათლების ორგანოებს ჰქონდეთ ეს უფლება.

ამხანაგო დღეგატებო! სკოლა ჩვენს ქვეყანაში საყოველთაო-სახალხო ყურადღებით სარგებლობს.

სამხრეთ ოსეთის ავტონომიური ოლქის სახალხო განათლების მუშაეები, პარტიული და საბჭოთა ორგანოების დახმარებითა და ხელმძღვანელობით, ძალას, ენერგიას, ცოდნასა და გამოცდილებას არ დაიშურებენ ახალი ადამიანის აღზრდისათვის, რომელშიც პარ-მონიულად იქნება შესამებული ერთმანეთთან სულიერი სიმდიდრე, მორალური სიწმინდე და ფიზიკური სიჯანსაღე. (ტ ა შ ი).

თავმჯდომარე. სიტყვა ეძლევა ამხანაგ ნიკოლოზ პავლეს ძე კუზინს, საბჭოთა კავშირის კომუნისტური პარტიის ცენტრალური კომიტეტის სკოლების სექტორის გამგეს.

ნ. პ. კუზინი. მხურვალედ მივესალმები საქართველოს სსრ მას-წავლებელთა ყრილობას და ვუსურვებ მას საუკეთესო წარმატებებს თავის მუშაობაში.

ამხანაგებო! თქვენი ყრილობა ღირსშესანიშნავი მოვლენაა რეს-პუბლიკის კულტურულ ცხოვრებაში. აქ ესწრებიან პედაგოგიური მუშაობის ოსტატები, პარტიული, საბჭოთა და სამეურნეო მუშაეები. ყრილობა საუკეთესო საშუალებაა იმისათვის, რომ დავრახმით პარ-ტიული, საზოგადოებრივი და პედაგოგიური მუშაეები, რომელთა დახმარებითა და უშუალო მონაწილეობით უნდა გარდაიქმნას სწავ-ლების ძველი მეთოდები ახალი ამოცანების შესაბამისად.

სასიამოვნოა იმის დანახვა, თუ რა სიხარულით, აქტიუობითა და ენერგიით მიმდინარეობს ყრილობის მუშაობა სხვა რესპუბლიკების ამავე დარგის მუშაეთა მონაწილეობით, მათთან მეგობრობისა და ძმური ურთიერთობის ვითარებაში. ყრილობის მუშაობა ერთხელ კიდევ მოწმობს, რომ საბჭოთა კავშირის ხალხთა ურყევი ერთიანობა დიდი ძალაა, რომელსაც ყველა ჩვენგანი იცავს და თვალისჩინივით უფროთხილდება. |

საქართველოს მასწავლებელთა ყრილობა შეიკრიბა ღირსშესა-ნიშნავ დღეებში ჩვენი სამშობლოს ახალი დიდი აღმავლობისა, რაც შედეგია საბჭოთა კავშირის კომუნისტური პარტიის ცენტრალური კომიტეტის მუშაობისა, მისი ბრძნული პოლიტიკისა ამხანაგ ნ. ს. ხრუშჩოვის მეთაურობით.

ჩვენი სამშობლო დღეს მთელ მსოფლიოში მოწინავე ქვეყანაა. მას დიდი წარმატებები აქვს როგორც ეკონომიურ, ისე კულტურულ და საზოგადოებრივ ცხოვრებაში.

10. მასწავლებელთა ყრილობა.

თქვენი ყრილობის მუშაობის მიზანია დასახოს კონკრეტული გზები პარტიის იმ ისტორიულ გადაწყვეტილებათა განსახორციელებლად, რომლებიც მიღებულია კომუნიზმის გაშლილი მშენებლობის პერიოდში კომუნისტური აღზრდის, პირველ რიგში კი ახალგაზრდობის სწავლა-აღზრდის საკითხებზე, ჩვენი სკოლის მუშაობის გაძლიერების საკითხებზე, სასკოლო რეფორმის მომზადებისა და გატარების პერიოდში განსაკუთრებით გაიზარდა ყურადღება და ზრუნვა სკოლისადმი, ის გახდა საერთო-სახალხო საქმე.

ახლა მთავარია ახალგაზრდობის კომუნისტური აღზრდა. შრომითი საქმიანობისათვის მისი მომზადება. ამასთან დაკავშირებით მინდა შევჩერდე რამდენიმე საკითხზე, რომლებიც დაკავშირებულია სასკოლო მუშაობასთან და განსაკუთრებული მნიშვნელობა აქვთ დღეს.

მე უკვე ექვსი დღეა თქვენთან ვარ და საშუალება მომეცა გავცნობოდი თქვენი რესპუბლიკის განათლების ქსელის მუშაობას. აღმოჩნდა, რომ მდგომარეობა ყველგან რადიკალურად შეიცვალა როგორც თქვენთან, ისე სხვა რესპუბლიკებში. მათ მუშაობას მე უფრო ადრეც ვიცნობდი, და ახლაც საშუალება მაქვს შევადარო ძველი ახალს. მაგალითად, უკრაინაში, ბელორუსიაში, უზბეკეთში და სხვაგან მდგომარეობა რადიკალურად შეცვლილია. თქვენთან მე პირველად ვარ. მიუხედავად ამისა, შეიმჩნევა დიდი მობრუნება და საერთოდ საქმე ცუდად არ არის დაყენებული. შეიძლება წინათაც ასევე კარგად მუშაობდნენ, მაშინ ეს თქვენთვის სასახელოა, ბედნიერად გამოწაკლისია სხვებთან შედარებით.

ამ დღეების განმავლობაში სადაც კი ვიყავი, ყველგან შეიმჩნევა როგორც პარტიის რაიონული კომიტეტის მდივნების, ისე აღმასკომის თავმჯდომარეებისა და განათლების ყველა მუშაკის დიდი ყურადღება სკოლისადმი. ეს ყურადღება თქვენში დღეს უფრო მეტია. ვიდრე სხვა დროს და სხვა რესპუბლიკებში იყო. ჩანს, თქვენთან ამ საქმეს დიდ ყურადღებას აქცევენ და ამ მიმართულებით გატარებულია მნიშვნელოვანი ღონისძიებანი. მაგალითისათვის შეიძლება დავასახელოთ ისეთი მნიშვნელოვანი ღონისძიება, როგორცაა აქარის ასრში ერთცვლიან სწავლებასზე გადასვლა. ვფიქრობ, საქირო არ არის იმაზე ლაპარაკი, თუ რა დიდი მნიშვნელობა აქვს ერთცვლიან მეცადინეობასზე გადასვლას ჩვენი საერთო საქმისათვის და რა დიდ მონაწილეობას იღებს ამ საქმეში ყველა. ვისაც შეილი ჰყავს და გულმეტყვევა ახალგაზრდობაზე, მის აღზრდაზე, რაც ყველა ადამიანს ყველა კომუნისტის საპატიო საქმეა.

ახალგაზრდობის აღზრდა ჩვენი მუშაობის პროზაული მოვლენა არ უნდა იყოს, მასთან საჭიროა ყოველდღიური მუშაობა, ყოველგვარი სიძნელების გადალახვა, რადგან ამ მიმართულებით მართლაც ბევრი რამ არის გასაკეთებელი.

პირველი, რასაც მინდა შევხვო, — ეს არის საყოველთაო საკვლევლო სწავლების საკითხი. თუ წინათ სავალდებულო იყო შეიღწლიანი სწავლება, ახლა საჭირო და სავალდებულო გახდა რვაწლიანი სწავლება. განათლების დარგის ძალიან ბევრ მუშაეს ეს საკითხი გადაწყვეტილად მიაჩნია, მაგრამ სინამდვილეში ეს ღონისძიება ჭერჭერობით არც თქვენს რესპუბლიკაში და არც სხვაგან ბოლომდე გატარებული არ არის.

მართალია, საქართველო უძველესი კულტურის ქვეყანაა, რომლის წარსულს, აწმყოსა და მომავალს ჩვენ დიდ პატივსაც ვცემთ, მაგრამ იმის დავიწყებაც არ შეიძლება, რომ წინათ სწავლა-განათლების მიღება მხოლოდ პრივილეგიური კლასების წარმომადგენლებს შეეძლოთ და მხოლოდ ოქტომბრის სოციალისტურმა რევოლუციამ გახადა ის ხელმისაწვდომი ფართო მასებისათვის. შემდგომ წლებში კი ჩვენს ქვეყანაში მთელი რიგი ღონისძიებანი გატარდა ახალგაზრდობის სწავლა-აღზრდისათვის, ხოლო ამ ბოლო ხანებში დაისვა ახალი ამოცანების შესაბამისად სახალხო განათლების სისტემის გარდაქმნის საკითხი.

როგორც მოგახსენეთ, საყოველთაო სავალდებულო სწავლების საქმეს ზოგი უკვე გადაწყვეტილ პრობლემად თვლის, მაგრამ ციფრები და დაკვირვება ცხადყოფს, რომ ამ მიმართულებით ჯერ კიდევ ბევრი რამ არის გასაკეთებელი. სწორედ ამიტომ აღნიშნავს ამხ. ნ. ს. ხრუშჩოვი, რომ საჭიროა საყოველთაო სავალდებულო სწავლებას მეტი ყურადღება მიექცეს და ეს საკითხი მთელი საბჭოთა კავშირის მასშტაბით მთლიანად გადაწყდეს.

ყველასათვის ცნობილია, რომ საქართველოს ამ მხრივ უკეთესი მაჩვენებლები აქვს, ვიდრე სხვა რესპუბლიკებს. მაგრამ საჭიროა საქმე ისე დავაყენოთ, რომ მომავალში არც ერთი ბავშვი არ იყოს სკოლის გარეთ. ეს ღონისძიება უნდა გატარდეს როგორც ქალაქად, ისე სოფლად. ბავშვთა სწავლების მდგომარეობის აღრიცხვის საქმით დაინტერესებული უნდა იყოს არა მარტო მასწავლებელი და სკოლის დირექტორი, არამედ ყველა საზოგადოებრივი და პარტიული ორგანიზაცია.

აღსანიშნავია, რომ სკოლას ჩამოშორებულ ბავშვებს სკოლები აღრიცხავენ მხოლოდ სასწავლო წლის დასაწყისში და წლის ბოლოს, მაშინ როდესაც პედაგოგები და სკოლის ხელმძღვანელობა ამ მუ-

შაობას მთელი წლის მანძილზე უნდა ეწეოდნენ, რადგან ბავშვები სკოლას თავს ანებებენ არა მარტო სასწავლო წლის დასაწყისში, არა, არამედ ეს ხდება მთელი წლის მანძილზეც. ამიტომაც მათი აღრიცხვა და სკოლაში დასაბრუნებლად მათთან მუშაობა ყოველთვის უნდა მიმდინარეობდეს, რადგან უამისოდ საყოველთაო სავალდებულო სწავლების პრობლემა ვერ გადაწყდება.

ამასთან დაკავშირებით უნდა ითქვას, რომ ამ პრობლემის გადაწყვეტას ხელს შეუწყობს სკოლების ერთცვლიან მეცადინეობაზე გადასვლა. არავისათვის საიდუმლოება არ არის, რომ ორ ცვლად მეცადინეობა, განსაკუთრებით სოფლად, უშედეგოა, მით უმეტეს, თუ სოფელი ელექტროფიცირებული არ არის. ქალაქად კიდევ შეიძლება ორ ცვლად მეცადინეობა, სოფლად კი ეს დაუშვებელია. ამიტომ ყველა ღონისძიება უნდა გატარდეს, რომ ეს საკითხი დადებითად გადაწყდეს. დიდად სასიხარულოა, რომ თქვენი რესპუბლიკის ისეთ რაიონებში, როგორც არის ზუგდიდი, ლაგოდეხი და აჭარა, ეს საკითხი უკვე გადაჭრილია, მუშაობა სკოლებში ერთ ცვლად მიმდინარეობს. მაგრამ ეს ცოტაა. საჭიროა ყველაფერი გაკეთდეს, რათა ამ რაიონების მაგალითს სხვებმაც მიბაძონ. ვფიქრობ, რომ ორ-სამ წელიწადში მთელი რესპუბლიკის სკოლები გადავლენ ერთცვლიან მეცადინეობაზე და ყველა რაიონში გატარდება საყოველთაო სავალდებულო სწავლება.

თქვენს ყრილობაზე განსაკუთრებული ყურადღება დაეთმო მოსწავლეთა შრომითი აღზრდის საკითხს. ბევრი მაგალითი დაასახელეს იმის საიდუმლოებათა, თუ როგორ დგას ეს საქმე და რა უშლის ხელს მის უკეთ დაყენებას.

ჩვენი მიზანია აღეზარდოთ განათლებული, კულტურული, საქმიანი ახალგაზრდობა. მაღალი ცოდნით აღჭურვილი მოსწავლე ასევე დაუფლებული უნდა იყოს საწარმოო ჩვევებს. მაგრამ ეს ორი მომენტი არავითარ შემთხვევაში არ უნდა დაეუპირისპიროთ ერთიმეორეს, არ შეიძლება ერთი მათგანის გატარება მეორის საზიანოდ. ყველაფერი ეს მჭიდრო კავშირში უნდა იყოს და ერთიმეორისაგან გამომდინარეობდეს. ყოველად დაუშვებელია შევასუსტოთ სწავლების პროცესი და გავაძლიეროთ შრომითი საქმიანობა, და პირიქით. არ შეიძლება დაეუშვათ აკადემიური დონის დაქვეითება. პროგრამა ზუსტად უნდა სრულდებოდეს. ამისათვის საჭიროა შედგეს სათანადო სახელმძღვანელოები ყველა საგანში, ხოლო ზოგჯერ რამდენიმე სახელმძღვანელოც კი, რათა ბავშვებს დამოუკიდებელი მუშაობის საშუალება ჰქონდეთ.

გარდა ამისა, საჭიროა პედაგოგიკის დარგის მეცნიერებებში წარმოადგინონ თავიანთი მოსაზრებანი ამ საკითხზე. მაგრამ არაა მოსაზრებანი მოწყვეტილი იყოს სკოლის, ბავშვების ცხოვრებას, თორემ ხშირია შემთხვევა, როდესაც ასეთი პედაგოგიკა სრულიად გამოთიშავს ხოლმე ბავშვებს თავისი მუშაობის ობიექტიდან და ხელში გვრჩება პედაგოგიკა უბავშვოდ. მაგრამ ცნობილია, რომ ისე როგორც შეუძლებელია არსებობდეს ბოტანიკის მეცნიერება მცენარეთა გარეშე, ან რომელიმე სხვა მეცნიერება, რომელიც თავისი დაკვირვების სფეროდან სავსებით გამოთიშავს კვლევის ძირითად საგანს, ასევე შეუძლებელია პედაგოგიკა უბავშვოდ. ბავშვი ჩვენი კვლევისა და მუშაობის ობიექტი უნდა იყოს, მას უნდა მივუდგეთ მეტად ფაქიზად, ყურადღებით, გავითვალისწინოთ მისი ბუნების თავისებურებანი და ცხოვრების ობიექტური პირობები.

შემდეგი საკითხი, რომელზეც მინდა თქვენი ყურადღება შევაჩერო, ენების ნებაყოფლობითი შესწავლის საკითხია. ვ. ი. ლენინი მიუთითებდა ენების ნებაყოფლობით შესწავლაზე, სხვა პრინციპი ამ საქმეში მას შეუძლებლად მიაჩნდა. ჩვენში ახლა შემოღებულია ქართულ სკოლაში რუსული ენისა და რუსულ სკოლაში ქართული ენის ნებაყოფლობით შესწავლა. არავითარი იძულებითი ღონისძიების გატარება ამ შემთხვევაში არ შეიძლება.

ამ პრინციპის გატარება ქალაქად მიზანშეწონილად მიგვაჩნია, და მართლაც ქალაქის ქართული სკოლის მოსწავლეებმა იციან რუსული ენა. რაც შეეხება სოფლის სკოლის მოსწავლეებს, მათ რუსული ენა არ იციან და ამ საქმეს იქ მართლაც სხვანაირად უნდა მოვუაროთ.

ერთ მაგალითს მოვიტან. მე და განათლების მინისტრი, ვიყავით გორის, კასპისა და მცხეთის რაიონებში, დავესწარიტ გაკვეთილებს და ხშირ შემთხვევაში X კლასის მოსწავლეებმა პასუხი ვერ გაგვეცეს ელემენტარულ კითხვებზეც კი. ამაში დამნაშავენი არიან პირველ რიგში მოსწავლელები, რომლებმაც უნდა აუხსნან მოსწავლეებს, რომ საჭიროა რუსული ენის შესწავლა, გააგებინონ, რომ მის შესწავლას საქართველოში დიდი ტრადიცია აქვს, რომ ჩვენს ქვეყნებს შორის დიდი ხანია არსებობს დიდი კულტურული და მეგობრული ურთიერთობა და ა. შ. ვფიქრობ, ასეთი განმარტების შემდეგ მოსწავლეები დაინტერესდებიან რუსული ენის შესწავლით და უფრო სერიოზულად მოეკიდებიან მას. აქ საჭიროა ბავშვების დაინტერესება და არა იძულება, რაც ხშირად უარყოფითად მოქმედებს ახალგაზრდობაზე.

ახლა სწავლების ორი ეტაპის საკითხის შესახებ, პირველთაა სავალდებულო რეაწლიანი სწავლებისა და მეორე — სწავლებას ერთად საწარმოო ჩვევების მიღების შესახებ.

საწარმოო სწავლებამ დიდი სარგებლობა რომ მოიტანა, ეს უკვე ცხოვრებით არის დამტკიცებული. მაგრამ ასეთი სწავლება მხოლოდ მაშინ ჩნება შედეგიანი, კარგი და გამიზნული, თუ ამასთან ერთად ის, რასაც ბავშვები აკეთებენ, სასარგებლო და საჭირო იქნება ჩვენთვის, ცხოვრებისათვის, საზოგადოებისათვის. თორემ თუ ბავშვი რაღაცას აკეთებს და ეს მუშაობა უნაყოფოა, ასეთ მუშაობას საქმისათვის სარგებლობის მოტანა არ შეუძლია.

ყრილობაზე დაისვა საკითხი, რომ საწარმოო ბაზები არ არის რაც ხელს გვიშლის საერთო მუშაობაში. ცხოვრებამ გვიჩვენა, რომ ამ საკითხის დადებითად გადაწყვეტა შეიძლება, მაგრამ საჭიროა სახალხო მეურნეობის საბჭოების დახმარება.

ამ მხრივ სულ სხვა მდგომარეობაა სოფლად და ქალაქად. თუ ქალაქში ბავშვი მუშაობს, მან რაღაც პროდუქცია უნდა მიიღოს. სოფელში ბავშვი მუშაობს ბოსტანში, მინდორში; მან ასეთი მუშაობა ჯერ კიდევ ადრე დაიწყო, ვიდრე გამოვიდოდა გადაწყვეტილება საწარმოო სწავლების შემოღების შესახებ. მაგრამ ახლა საკითხი სხვაგვარად დგას. მართალია, ბავშვი მუშაობს, მაგრამ ასეთი მუშაობა თეორიულად უნდა იყოს გააზრებული, გამდიდრებული, თეორიასთან დაკავშირებული. ის მოწაფის ცოდნისა და მუშაობის სრულყოფისა და გაუმჯობესებისაკენ უნდა იყოს მიმართული. ბავშვმა უნდა დაინახოს თავისი მუშაობის პროდუქტი. სწორედ ამით არის სამაგალითო სტავროპოლის მხარის გამოცდილება.

რაც შეეხება სახელოსნოებში მუშაობას, სამწუხაროდ, მოსწავლეებს ისეთ ობიექტებში უხდებათ მუშაობა, სადაც საქმე მეტად პრიმიტიულად არის დაყენებული. ასეთ სახელოსნოებში მუშაობით ბავშვები და მოზარდები შორს ვერ წავლენ. ზოგან ისეთი მანქანა-იარაღები აქვთ, როგორიც ჯერ კიდევ 1920 წელს ჰქონდათ, მას შემდეგ ახალი არაფერი არ არის შეტანილი სახელოსნოში. ჩაქუჩი, ქლიბი და სხვა პრიმიტიული ხელსაწყოები სულაც არ კმარა იმისათვის, რომ ეს მეტად მნიშვნელოვანი პრობლემა გადაწყდეს. ამ საქმეში დახმარება უნდა გაგვიწიონ პირველ რიგში პარტიულმა და სხვა ხელმძღვანელმა ორგანოებმა.

ახლა იმ მოზარდი ახალგაზრდობის შესახებ, რომელსაც მუშაობა და სწავლა უხდება საღამოსა და მუშა ახალგაზრდობის სკოლებში. თქვენთვის ცნობილია, რომ ბევრი ბავშვი, რვა კლასის დამთავრების შემდეგ, სწორედ ასე განაგრძობს სწავლას, — დღისით მუ-

მაობს, სალამოს კი სწავლობს. მაგრამ თქვენ იცით, რომ სწავლება ძირითადად მიმდინარეობს სალამოს საათებში, მაშინ როდესაც წინავე მუშები ქარხნებში მუშაობენ სხვადასხვა ცვლაში, ხან დილისა და ხან სალამოს საათებში. ამის გამო მუშა ახალგაზრდობას ზოგჯერ უხდება სწავლისთვის თავის დაწება ან ცვლის შეცვლა, რაც ზოგჯერ შეუძლებელია ქარხნის შინაგანაწესის გამო. ამიტომ მოწინავე მუშები, რომლებიც ჩაბმული არიან სწავლაში, ზოგჯერ თავს აწებებენ მას და მუშაობას განაგრძობენ, მაშინ როდესაც სწავლობენ მხოლოდ მეორეხარისხოვანი სპეციალობის მუშები და ისინი, რომელთაც პირველ ცვლაში უხდებათ მუშაობა. ამიტომ საჭიროა, რომ მუშა ახალგაზრდობის სკოლებიც იყოს სალამოსა და დილის ცვლებთან შეხამებული.

თქვენ იცით, რომ საბჭოთა კავშირში არის სხვადასხვა ტიპის სკოლები, მათ შორის ყველაზე მაღალი ტიპისაა სკოლა-ინტერნატი. ამ მიმართულებით თქვენს რესპუბლიკაში დიდი წინსვლაა, კარგად ღვას საქმე არა მარტო კონტინენტის, არამედ შენობებისა და მოწყობილობის მხრივაც.

თქვენ იცით, რომ მშობლებს მუშაობა უხდებათ დღის განმავლობაში, ამიტომ მომავალში უნდა გატარდეს შემდეგი ღონისძიება: ბავშვებმა მთელი დღის განმავლობაში უნდა დაჰყონ სკოლებში, მიიღონ კვება, მოამზადონ გაკვეთილები და მხოლოდ მაშინ დაბრუნდნენ სახლში, როდესაც მშობლები შინ იქნებიან. ეს საჭიროა იმისათვის, რომ ბავშვებმა ქუჩაში არ ირბინონ და ცუდ წრეში არ მოხვდნენ. ასეთივე სურათია საბავშვო ბაღებში, ბაგებში და ყველგან, სადაც ბავშვთა აღზრდასთან გვაქვს საქმე. იმისათვის, რომ ეს ღონისძიება გატარდეს, საჭიროა ბავშვების კარგი მოვლა, კვების მოგვარება, შენობებისა და საცხოვრებელი ბინების აგება და მრავალი სხვა ღონისძიების გატარება.

ბავშვების წესიერი სწავლა-აღზრდისათვის ასევე საჭიროა მოგვარდეს სხვა საკითხებიც, კარგად მოეწყოს ბავშვის ცხოვრების პირობები, კერძოდ ჰიგიენური პირობები, მათ შორის განათების საქმე. ჩვენ დავათვალიერეთ რესპუბლიკის ბევრი სკოლა და განათების მხრივ მხოლოდ გორის ერთ-ერთ სკოლაში იყო კარგი მდგომარეობა. თქვენში განათებისათვის რატომღაც არ იყენებენ პლაფონებს, კლასში სინათლე არ კმარა, მერხები მოსწავლეთა ასაკის მიხედვით არ არის განაწილებული, ზოგჯერ პირველი კლასის მერხებზე მეცადინეობა უხდებათ უფროსი ასაკის ბავშვებს და სხვ.

როგორც წესი, სკოლებში არ რიგდება ცხელი საუზმე, არ არის მაცივრები პროდუქტების შესანახად, სასკოლო სასაუზმეებში იყი-

დება კანფეტები, ბლითები და კიდევ ზოგი ისეთი რამ, რაც ადვილად გასაყიდი და მოსამზადებელია. რატომ არ არის ცხელი საწვავებური ბურღულისა, მაკარონისა, ბოსტნეულისაგან დამზადებული? სამწუხაროდ, ასეთივე მდგომარეობაა სკოლა-ინტერნატებში, სადაც ბავშვები ცხოვრობენ და სწავლობენ.

ბოლოს, მინდა შევეხო მასწავლებელთა კადრების საკითხს. მ. სწავლებელი ერთ-ერთი უშუალო და პირდაპირი პასუხისმგებელია ბავშვის აღზრდისათვის, ამიტომ იგი უნდა იყოს კარგად მომზადებული, დიდი ცოდნით და მაღალი მორალური თვისებებით აღჭურვილი, რათა ყოველივე ის, რაც მასში კარგია, გადასცეს აღსაზრდელს, მოსწავლეს. ამიტომ ჩვენ მასწავლებელთა კადრებს, პედაგოგებს დიდ მოთხოვნებს ვუყენებთ.

ყრილობაზე ითქვამს, რომ პროფკავშირული ორგანიზაციები სწორად ერგვიან მასწავლებლის მოხსნის საკითხში და დირექცია უძლური ხდება თავიდან მოიშოროს უფარვისი პედაგოგი.

საკითხის ასე დაყენება მართებულად არ მიმაჩნია და აი რატომ მე არ მესმის, რატომ უნდა გამოვთიშოთ მასწავლებელი საბჭოთა მოსამსახურეების საერთო წრიდან, რით არის ის ექიმზე ან ინჟინერზე უარესი, ან რატომ უნდა მოვხსნათ ის სამუშაოდან ყოველგვარი დახმარების გარეშე, მაშინ როცა ასეთ დახმარებას ღებულობს ჩვენი ქვეყნის ყველა მუშაკი? თუ მასწავლებელმა დაარღვია საბჭოთა კანონები, ის უნდა გადაეცეს სასამართლო ორგანოებს და საერთო წესით იქნას გასამართლებული. ამ საკითხის სხვანაირი გაცემა მიუღებელია. თუ მასწავლებელი ქურდი, ავაზაკი და თაღლითია, ის ყოველგვარი მხარდაჭერის გარეშე უნდა მოვიშროთ თავიდან, სხე შემთხვევაში კი საჭიროა საკითხის ობიექტური გადაწყვეტა, ისე როგორც ეს ხდება საბჭოთა ქვეყნის სხვა მუშა-მოსამსახურეთა მიმართ.

როგორ ვხედებით ახალგაზრდა მასწავლებლებს რაიონებში, მუშაობის რა პირობებს ვუქმნით მათ? რაიონებში ჩვენ ვნახეთ ახალნასული პედაგოგები, ვკითხეთ, როგორ ცხოვრობენ, ვინ აძლევს მათ ბინას და სხვ. აღმოჩნდა, რომ ბინის ქირის ნაწილს ისინი თვითონ იხდიან, ნაწილს კი სკოლა აძლევს. მაგალითად, თუ ქირა 100 მანეთია, 50 მანეთს თვითონ იხდის, 50-ს კი — სკოლა. რაც შეეხება შემას, შემას მას არ აძლევენ. ისმის კითხვა: რატომ არ აძლევენ შემას? ვინ აძლევს შემას სკოლას? კოლმეურნეობა. მაგრამ არის საერთო დადგენილება და ამ დადგენილების გატარება ყველასათვის ერთნაირად საჭირო და სავალდებულოა.

ასაღგაზრდა მასწავლებელს განსაკუთრებული ყურადღება და დახმარება სჭირდება, ჩვენში კი ზოგჯერ ასეც ხდება: ჩამოვა ახალგაზრდა პედაგოგი, მას აძლევენ ყველაზე ცუდ ოთახს, უქმნიან ყველაზე ცუდ ცხოვრების პირობებს მხოლოდ იმიტომ, რომ ის ახალგაზრდაა და ყველაფერს გაუძლებსო. საჭიროა კი პირიქით: მას უკეთესი პირობები უნდა შევუქმნათ, უფრო მეტი ყურადღებით მოვეპყროთ.

სახალხო განათლების საქმეშიც ჩვენ მივდივართ სრულიად ახალი, ჯერ არნახული გზით და ამ მიმართულებით ბევრი რამ გვაქვს გასაკეთებელი. ყოველმხრივ უნდა განვავითაროთ ინიციატივა, მხარი დაუჭიროთ ყოველივე ახალს, რასაც კი შეუძლია კარგი შედეგ მოუტანოს სახალხო განათლებას, ჩვენი ახალგაზრდობის აღზრდას.

ამის ერთ-ერთი კარგი საშუალებაა ასეთი ყრილობის მოწვევა. სადაც შეიძლება საკუთარი გამოცდილება გაუზიარო სხვებს. მაგრამ მაინც ამ საქმეში წარმატების გადამწყვეტი პირობაა პარტიული და სახელმწიფო ორგანოების ხელშეწყობა და დახმარება, მათი ყურადღება, ენერგიული მუშაობა თვით მასწავლებლებისა, როგორც წამყვანი ძალისა სახალხო განათლების სისტემაში.

ეკვი არ მეპარება, საქართველოს რესპუბლიკაში ყველა პირობა და საშუალებაა იმისათვის, რომ წარმატებით გადაწყდეს სახალხო განათლების გარდაქმნის ისტორიული ამოცანა. ეს ჩვენი კეთილშობილური საქმეა და იგი სასახელოდ უნდა შესრულდეს (ტ ა შ ი).

თავმჯდომარე. ცხადდება შესვენება 15 წუთით.

თავმჯდომარე (გ. ნ. ჯიბლაძე — საქართველოს სსრ განათლების მინისტრი. შესვენების შემდეგ). განვაგრძობთ მუშაობას. საქართველოს სსრ მეცნიერებათა აკადემიის სახელით მისალმებისათვის სიტყვა ეძლევა მეცნიერებათა აკადემიის აკადემიკოსს პროფესორ ვარლამ თოფურიას.

ვ. ტ. თოფურია. საქართველოს მეცნიერებათა აკადემიის პრეზიდიუმი, აკადემიკოსები, წევრ-კორესპონდენტები და მეცნიერ-მუშაკთა კოლექტივები მხურვალედ მოგესალმებათ თქვენ — საქართველოს მასწავლებელთა ყრილობის დელეგატებს და გისურვებთ თვალსაჩინო წარმატებას თქვენს მაღლიან შემოქმედებით მუშაობაში.

მეცნიერებათა აკადემია შეუწელებლივ ადევნებს თვალყურს ჩვენი სკოლის საქმიანობას, მეტიც, იგი აქტიურ მონაწილეობას

იღებს მის ყოველდღიურ ცხოვრებაში. აკადემიის წამყვანი მეცნიერები, როგორც ვიცით, არიან აქტორები სასკოლო სახელმწიფო სკოლებისა, რეცენზიებისა, სასწავლო წიგნებისა, მონაწილეობენ პროგრამების შედგენასა და თვალსაჩინო ხელსაწყოთა შექმნა-გაუმჯობესებაში. აკადემიისა და სკოლის ეს მჭიდრო და განუყოფელი კავშირი ბუნებრივია, თუ გავითვალისწინებთ, რომ, ჯერ-ერთი, აკადემიის მეცნიერ მუშაკთა აბსოლუტური უმრავლესობა ჩვენი საბჭოთა სკოლის, ხოლო ბევრი მათგანი თქვენი — დელეგატების — ყოფილი მოწაფეა და, მეორეც, აკადემია სკოლაშივე იგულებს თავის მომავალ კადრებს, თავის ახალ მუშაკებს.

ამხანაგებო! განსაკუთრებულ ვითარებაში ტარდება ჩვენი ყრილობა. სწორედ სექტემბერში, სწავლის დაწყების თვეში, ორატორულ მოვლენა გახდა კაცობრიობის განცვიფრების მიზეზი: ერთი, ხორცი შეესხა ადამიანის ოდინდელ უსაზღვრო ფანტაზიას და დიდ მეცნიერთა სახუკვარ ოცნებას; თავისი არსებობის მილიონობით წლების მანძილზე დედამიწა, ჩვენი ქვეყნის მეცნიერთა წყალობით, პირველად დაუკავშირდა მთვარეს და შეიქმნა წინასწარი პირობა საპლანეტათშორისო მიმოსვლისათვის; მეორეც, ატომის ენერჯიით ამოქმედდა ხომალდი, რათა ათი ათასი წლობით წარმოქმნილი ყინულები დაამსხვრიოს და ეს უვალი ადგილი ადამიანისათვის სასარგებლოდ იქცეს.

უნდა აღინიშნოს, რომ მეცნიერებისა და ტექნიკის ამ გასაოცარ მიღწევაში საპატიო ადგილი უჭირავთ ჩვენი სკოლის აღზრდილებს. ამიტომაც, რომ აკადემია მეცნიერების შემდგომი, კიდევ უფრო მაღალი განვითარების დასაბამს კვლავაც ჩვენს სკოლაში ზედაც, სადაც ახალი თაობა ეცნობა ადამიანის მაძიებელი გონებით შექმნილ, მაგრამ დღემდე განუხორციელებელ ფანტაზიას და სკოლის მერხიდანვე ემზადება მისი ფრთების შესხმისათვის, სინამდვილედ ქცევისათვის.

უდავოდ თვალსაჩინოა ამ მხრივ სკოლის მნიშვნელობა და დამსახურება.

ოქტომბრის რევოლუციის ერთი უდიდესი მონაპოვართაგანია ლენინური ეროვნული პოლიტიკის განუხრელი გატარება, მშობლიურ ენაზე სწავლება და ეროვნული კულტურის განვითარება. ცნობილია, რომ მშობლიურ ენაზე სწავლების შემოღებისათვის იღწოდნენ და მას მეცნიერულად ასაბუთებდნენ სახელმწიფოებრივი პედაგოგები. თავდადებით იბრძოდნენ ეროვნულ-განმათავისუფლებელი მოძრაობის მესვეურები — ჩვენი სახელოვანი მწერლები, პედაგოგები და საზოგადო მოღვაწეები. და მხოლოდ ამ პრობლემის გადაჭრა და

ეროვნული სკოლის დაარსება შეიქმნა საფუძველი იმისა, რომ სწავლა ხელმისაწვდომი გამხდარიყო ყველასათვის და სწავლა-განათლებლა ჩვენში ყველას მიეღო. ამიტომ აქვთ განსაკუთრებული მიღწევები როგორც ქართულ საბჭოთა სკოლას, ისე სხვა ეროვნულ სკოლებსაც.

რესპუბლიკის მასწავლებელთა პირველი ყრილობის დღის წესრიგში დგას უაღრესად დიდი სახელმწიფოებრივი მნიშვნელობის საკითხი, — ესაა ცხოვრებასთან სკოლის დაახლოების კანონის უნაკლოდ გატარება. კანონი გულისხმობს მეცნიერებათა საფუძვლების სრულად და მტკიცედ დაუფლებას შრომის პროცესებთან დაკავშირებით. თეორიის გაღრმავებას და შემოწმებას პრაქტიკით, მოსწავლის უნარის, ინიციატივისა და მისწრაფების გამოვლინებას. აქვე უნდა აღინიშნოს, რომ დღეს კაცობრიობის გენიის ფართოდ გამოვლინების შესაძლებლობა, მეცნიერებისა და ტექნიკის ასე შეუწყობელი და სწრაფი ამადლება მოითხოვს მეცნიერებათა საფუძვლების კიდევ უფრო მეტ ცოდნასა და მრავალმხრივ განვითარებას, დიდ შრომისმოყვარეობასა და ფართო შემოქმედებითს მუშაობას. ყოველივე ამას საფუძველი ეყრება ჩვენს სკოლაში, სადაც იწყება ჩამოყალიბება ახალი ადამიანისა, მცოდნე და მშრომელი ადამიანისა.

ამ დიდ საქმეში კი ვადაზრუნვეთი როლი აკისრია მასწავლებელს. იგი აღმზრდელიცაა, მასწავლებელიც და სანიმუშო ადამიანიც. მან უნდა აღზარდოს და განავითაროს ჩვენი ახალგაზრდობა ფიზიკურად, გონებრივად და ზნეობრივად, შეაჩვიოს შრომას და შეასწავლოს მისი სახეობანი, აღჭურვოს მეცნიერების მონაპოვართა ღრმა ცოდნით და შთაუწერგოს საბჭოთა ადამიანის მაღალი ზნეობრივი ნორმები.

ასეთი მასწავლებელი საზოგადო მოღვაწეა, სახელმწიფოს მშენებელია, მოსწავლის ავტორიტეტია, მას მოსწავლე მეორე დედას თუ მზრუნველ მამას ეძახის და მისაბაძ პიროვნებად სახავეს. აი როგორ აფასებს თავის საყვარელ მასწავლებელს ყოფილი მოსწავლე, ანუამად სტუდენტი და მომავალი საზოგადოებრივი მუშაკი თუ მოღვაწე:

„ოცნება მიტაცებს ფრთაწაზი,
შენზე ფიქრს გაუკვევბი ოდეს,
მე შინდა შენსავით ლამაზი,
ფაქიზი სიცოცხლე მქონდეს.

როგორ მსურს სულ ერთად ვიაროთ,
ვებრძოლოთ ომსა და წყევდიადს,
და მარტო სწავლაში კი არა,
შრომაშიც მიწერდეს ფრიადს“.

ქვეშარიტად ბედნიერია ასეთი მასწავლებელი დღეს, რომელიც ვიღწვით მეცნიერებისა და ტექნიკის მწვერვალთა დასაშინებლად ჩვენი ცხოვრების გასამშვენებლად. ჩვენი მასწავლებლობისა და საზოგადოებრიობის ვალია უფრო მაღალ დონეზე დავაყენოთ სწავლა-აღზრდის საქმე, მტკიცედ დავაუფლოთ ჩვენი ახალგაზრდობა მეცნიერებათა საფუძვლებს, უფრო კარგად შევასწავლოთ ჩვენი ენა, ლიტერატურა, ჩვენი ერის სახელოვანი წარსული და კიდევ უფრო უკეთესი მომავალი, შევავაროთ და შევასწავლოთ შრომა და ფართო ცოდნით, შემოქმედებით, ქცევით, გარეგნობით ნიმუში მივცეთ ქვეშარიტი მოქალაქისა, რათა სოციალისტურმა ქართველმა ერმა კვლავაც თავისი წვლილი შეიტანოს საკაცობრიო კულტურის ისტორიაში.

მეცნიერებათა აკადემია, ძვირფასო განათლების ხელოვანო, ყოველთვის თქვენთან იქნება. (ტ ა შ ი).

თავმჯდომარე. მისალმებისათვის სიტყვა აქვს მოძმე ტაჭიკეთის სსრ განათლების მინისტრს აშხ. პულატოვს.

ტ. პ. პულატოვი. (კითხულობს მისალმების ტექსტს).

საქართველოს სსრ მასწავლებელთა შრილობას

ტაჭიკეთის სახალხო განათლების მუშაკები მხურვალედ მიესალმებიან საბჭოთა საქართველოს მასწავლებელთა ყრილობას და რესპუბლიკის მთელ მასწავლებლობას — საქართველოს სსრ საბჭოთა ინტელიგენციის მრავალრიცხოვან რაზმს.

კომუნისტური პარტიის დაუღალავი ხელმძღვანელობით, ბრძნული ლენინური ეროვნული პოლიტიკის განხორციელების შედეგად, სსრ კავშირის მოძმე ხალხთა დახმარებით საქართველოს მშრომელებმა დიდი მიღწევები მოიპოვეს სამეურნეო და კულტურულ მშენებლობაში.

საქართველო მაღალკულტურული ქვეყანაა. საბჭოთა ხელისუფლების წლებში რესპუბლიკაში ნამდვილი კულტურული რევოლუცია მოხდა. ამჟამად საქართველოს სსრ წერა-კითხვის მთლიანი მცოდნეობის ქვეყანაა. მაღალ დონეზე დგას საშუალო სპეციალური და უმაღლესი განათლება. რესპუბლიკაში არის ფართო ქსელი ტექნიკუმების და უმაღლესი სასწავლებლებისა, რომლებიც კვალიფიციურ კადრებს ამზადებენ სახალხო მეურნეობისა და კულტურის სხვადასხვა დარგისათვის.

საქართველოს საბჭოთა სოციალისტური რესპუბლიკის ნამდვილ
სამეცნიერო ცენტრებს წარმოადგენენ საბჭოთა ხელისუფლებების
დროს დაარსებული მეცნიერებათა აკადემია და თბილისის სახელმწიფო
უნივერსიტეტი. ამ დაწესებულებებში მუშაობს მეცნიერთა —
აკადემიკოსების, მეცნიერებათა დოქტორებისა და კანდიდატების —
მრავალრიცხოვანი რაზმი. ისინი ცნობილი არიან არა მარტო საქა-
რთველოში, არამედ მის ფარგლებს გარეთაც.

მომხმე საბჭოთა საქართველოს მიერ განათლებისა და კულტუ-
რის დარგში მოპოვებული წარმატებები ჩვენი მრავალეროვანი
სამშობლოს ყველა ხალხს ახარებს. ეს წარმატებანი იმაზე მეტყვე-
ლებენ, რომ საქართველოს სსრ მასწავლებლები და განათლების
მუშაკები, ისე როგორც მთელი საბჭოთა ხალხი, მზად არიან კვლავ
თავდადებით იშრომონ მთელი კაცობრიობის ნათელი მომავ-
ლის — კომუნისმისათვის.

კომუნისტური პარტია და საბჭოთა მთავრობა დაუცხრომლად
ზრუნავენ სკოლისათვის, მოზარდი თაობის კომუნისტური აღზრდი-
სათვის. ახლა „ცხოვრებასთან სკოლის კავშირის განმტკიცებისა და
სსრ კავშირში სახალხო განათლების სისტემის შემდგომი განვითა-
რების შესახებ“ მიღებული კანონის შუქზე მასწავლებლობის წინა-
შე დიდი და საპასუხისმგებლო ამოცანები დგას. მათი შესრულება
განათლების ყოველი მუშაკის ღირსების საქმეა. სკოლის ერთ-ერთი
უმნიშვნელოვანესი ამოცანაა საზოგადოებრივ-მწარმოებლურ შრო-
მასთან სწავლების შეერთების ლენინური პრინციპის განხორციე-
ლება. სკოლაში მთელი სასწავლო-სააღმზრდელო მუშაობა უფრო
მაღალ საფეხურზე უნდა იქნას აყვანილი; აუცილებელია განსაკუთ-
რებული ყურადღება მიექცეს ბავშვებისა და ახალგაზრდების
შრომითს აღზრდას.

თქვენი ყრილობა, რომლის მუშაობაში რესპუბლიკის საუკე-
თესო მასწავლებლები მონაწილეობენ, მოწოდებულია განიხილოს
სკოლის გარდაქმნის მნიშვნელოვანი საკითხები, ფართოდ გაამუქოს
და განაზოგადოს მოწინავე სკოლებისა და მასწავლებლების გამოც-
დილება.

ტაჯიკეთის სსრ მასწავლებლობა და განათლების მუშაკები მოძ-
მე საქართველოს განათლების ყველა მუშაკს უსურვებენ შემდგომ
წარმატებებს კომუნისტური საზოგადოების მშენებელთა მოზარდ
თაობის აღზრდისათვის გაჩაღებულ ნაყოფიერ და შემოქმედებით
შრომაში.

გაუმარჯოს საქართველოს საბჭოთა სოციალისტური რესპუბლიკის მასწავლებლობას — საბჭოთა კავშირის მასწავლებელთა დიდი არმიის ერთ-ერთ რაზმს!

გაუმარჯოს ჩვენი დიდი სამშობლოს ხალხთა მეგობრობას!

გაუმარჯოს კომუნისტურ პარტიას — ჩვენი დიდი გამარჯვებების სულისჩამდგმელსა და ორგანიზატორს!

ტაჯიკეთის მასწავლებლობისა და სახალხო განათლების მუშაკთა სახელით

ტაჯიკეთის სსრ განათლების
მინისტრი ტ. პულატოვი.

განათლების, უმაღლესი სკოლისა და
სამეცნიერო დაწესებულებების მუშაკთა
პროფკავშირის რესპუბლიკური კომიტე-
ტის თავმჯდომარე მ. საიდოვა.
29. IX. 1959.

(მჭუხარე, ხანგრძლივი ტაში).

თავმჯდომარე. სიტყვა ეძლევა საბჭოთა კავშირის განათლების, უმაღლესი სკოლისა და სამეცნიერო დაწესებულებების მუშაკთა პროფკავშირის ცენტრალური კომიტეტის პრეზიდიუმის წევრს ამბ. ნ. ნეჩაევს.

ნ. ვ. ნეჩაევი. ძვირფასო ამხანაგებო, მეგობრებო! განათლების დარგის მუშაკებმა დამავალეს გადმოგცემთ თქვენ, საქართველოს მასწავლებელთა ყრილობის დელეგატებს, მხურვალე სალამი განათლების, უმაღლესი სკოლისა და სამეცნიერო დაწესებულებების მუშაკთა პროფკავშირის წევრების სახელით და წარმატება გისურვოთ მუშაობაში. რომელსაც უდიდესი მნიშვნელობა აქვს საბჭოთა სკოლის განვითარებისათვის, ახალი კანონის საფუძველზე სკოლის მუშაობის გარდაქმნისათვის. მინდა განსაკუთრებით მივესალმო და მივულოცო საქართველოს სსრ მასწავლებელთა და სახალხო განათლების სხვა მოღვაწეთა დიდ ჯგუფს, რომლებსაც რესპუბლიკის დამსახურებული მასწავლებლის საპატიო წოდება მიენიჭათ. ვუსურვებთ მათ შემდგომ წარმატებებს მუშაობაში, ჯანმრთელობასა და ბიარად ბედნიერებას. (ტ ა შ ი).

ნება მომეციო წავიკითხო მისალმების ტექსტი. (კითხულობს).

საქართველოს სსრ მასწავლებელთა ყრილობას

განათლების, უმაღლესი სკოლისა და სამეცნიერო დაწესებულებების მუშაკთა პროფკავშირის ცენტრალური კომიტეტი გულო-

თაღად მოგესალმებათ თქვენ, მასწავლებელთა ყრილობის დელეგატებს და თქვენი სახით — საქართველოს სსრ განათლების ყველა მუშაკს და უსურვებს საქართველოს მასწავლებელთა ყრილობას წარმატებით მუშაობას.

ლენინური ეროვნული პოლიტიკის განუზრვლად გატარების შედეგად უმაგალითოდ აყვავდა საბჭოთა საქართველოს ეკონომიკა და კულტურა. საქართველოს სსრ თავისი განვითარების დონის მიხედვით ახლა განუზომლად მაღლა დგას თავის საზღვარგარეთელ მეზობლებთან შედარებით, და ეს კანონიერი სიამაყის გრძნობას იწვევს არა მარტო ქართველ, არამედ მთელ საბჭოთა ხალხში. ნიქიერი ქართველი ხალხი, რომელიც საბჭოთა კავშირის ხალხთა ძმური ოჯახის თანაბარუფლებიანი წევრია, ჩვენი ქვეყნის ყველა ხალხთან ერთად თავდადებით შრომობს დიადი მიზნისათვის — კომუნისტური საზოგადოების აშენებისათვის. ამ საერთო-სახალხო საქმეში ღირსეული წვლილი შეაქვს მასწავლებელთა მრავალათასიან არმიას, რომელსაც დიდმა ლენინმა სამართლიანად უწოდა სოციალისტური განათლების მთავარი არმია.

სოციალისტური მშენებლობის ყველა ეტაპზე საბჭოთა მასწავლებლები, მათ შორის საქართველოს სსრ განათლების მუშაკებიც, იყვნენ საზოგადოების სოციალისტური გარდაქმნისათვის, ჩვენი ქვეყნის ეკონომიური ძლიერების განმტკიცებისათვის, საბჭოთა ხალხის კულტურის აყვავებისა და მისი კეთილდღეობის ამაღლებისათვის მებრძოლთა პირველ რიგში.

სამშობლოს კეთილდღეობისათვის თავისი პატიოსანი და თავდადებული შრომით საბჭოთა მასწავლებელმა მთელი ხალხის უსაზღვრო სიყვარული და ნდობა, მშობლიური კომუნისტური პარტიისა და საბჭოთა მთავრობის მამობრივი მზრუნველობა დაიმსახურა.

ახლა, როდესაც საზოგადოებრივი ცხოვრების ყველა დარგში მომხდარი უდიდესი გარდაქმნების შედეგად და სოციალიზმის გამარჯვების საფუძველზე ჩვენი ქვეყანა შევიდა თავისი განვითარების ახალ პერიოდში — კომუნისმის გაშლილი მშენებლობის პერიოდში, როცა განუზომლად იზრდება მშრომელთა და განსაკუთრებით ახალგაზრდობის კომუნისტური აღზრდის როლი და მნიშვნელობა, საბჭოთა სკოლისა და მასწავლებლების წინაშე დგება ახალი, კიდევ უფრო საპასუხისმგებლო ამოცანები.

პროფკავშირის ცენტრალური კომიტეტი ღრმა რწმენას გამოთქვამს, რომ სკკპ XXI ყრილობის ისტორიული გადაწყვეტილებებით აღფრთოვანებული საქართველოს სსრ განათლების მუშაკები, საბჭოთა მასწავლებლობის მრავალმილიონიანი არმიის ძმურ ოჯახში,

შობლიური კომუნისტური პარტიის ხელმძღვანელობით წარმატებით გადაჭრიან მოზარდი თაობის კომუნისტური აღზრდის დარგში მათთვის დაკისრებულ ამოცანებს და ღირსეულ წვლილს შეიტანენ კომუნისტური საზოგადოების აშენებაში.

პროფკავშირის ცენტრალური კომიტეტის თავმჯდომარე ა. გრივკოვი.

(მჭუხარე ტაში).

თავმჯდომარე. სიტყვა ეძლევა საქართველოს კომკავშირის ცენტრალური კომიტეტის მდივანს ანხ. მგელაძეს.

მ. დ. მგელაძე. ამხანაგებო! ნება მომეცით რესპუბლიკის ახალგაზრდობის სახელით მოგესალმით თქვენ, ჩვენო ძვირფასო აღზრდელებო! ჩვენ გვჯერა, რომ ბავშვების — საბჭოთა ხალხის იმედისა და მომავლის — აღზრდის პასუხსაგები საქმე ღირსეულ ადამიანთა ხელშია. თქვენ იმ მრავალათასიანი არმიის საუკეთესო წარმომადგენლები ხართ, რომელიც სრული პასუხისმგებლობით ეკიდება მოზარდი თაობის აღზრდის საქმეს და მთელი ხალხის სიყვარულითა და პატივისცემით სარგებლობს.

ჩვენი მოზარდი თაობის მომზადება ცხოვრებისათვის, სასარგებლო შრომისათვის, სოციალისტური საზოგადოების პრინციპებისადმი ახალგაზრდობაში დიდი პატივისცემის დანერგვა გახდა ჩვენი სკოლის მთავარი ამოცანა. სკოლა მოწოდებულია მოამზადოს მრავალმხრივ განათლებული ადამიანები, რომლებსაც კარგად ეცოდინებათ მეცნიერებათა საფუძვლები და ამასთან ექნებათ სისტემატური ფიზიკური შრომის უნარი, ჩაუნერგოს ახალგაზრდობას საზოგადოებისათვის საჭირო ფასეულობათა წარმოებაში მონაწილეობის აუცილებლობის შეგნება.

ჯერ კიდევ გასული საუკუნის მიწურულში, ახალი ცხოვრების მშენებელ ადამიანზე რომ ფიქრობდა, ვ. ი. ლენინი წერდა, რომ წარმოდგენილია მომავალი საზოგადოების ახალგაზრდა თაობის სწავლება საწარმოო შრომასთან კავშირის გარეშე, რომ არაფრად არ ღირს არავითარი სკოლა, არავითარი უნივერსიტეტი, თუ არ არის პრაქტიკული ჩვევა. ეს ამოცანა ხაზგასმული და ვრცლად იყო მოცემული ანხ. ნ. ს. ხრუშჩოვის ცნობილ გამოსვლაში კომკავშირის XIII ყრილობაზე. ამიტომ საბჭოთა კავშირის კომუნისტური პარტიის ცენტრალურმა კომიტეტმა და მინისტრთა საბჭომ საჭიროდ მიიჩნიეს მიეღოთ პრაქტიკული ღონისძიებანი ჩვენი ქვეყნის სახალხო განათლების სისტემის შემდგომი განვითარებისათვის.

ამის შედეგად მიღებულ იქნა კანონი ცხოვრებასთან სკოლის კავშირის განმტკიცებისა და ჩვენს ქვეყანაში სახალხო განათლების სისტემის ისეთი გარდაქმნის შესახებ, როცა მოზარდი თაობა აღიზრდება საზოგადოებრივად სასარგებლო მწარმოებლური შრომისადმი სიყვარულის სულისკვეთებით.

სახალხო განათლების სისტემის გარდაქმნა ახლებურად აყენებს სკოლაში პიონერული და კომკავშირული ორგანიზაციების მუშაობის საკითხს. რვაწლიან სკოლაში ისწავლიან პიონერული ასაკის ბავშვები და მოზარდები. ამასთან დაკავშირებით იქ იზრდება პიონერული ორგანიზაციის როლი. სწავლების მეორე ეტაპის სკოლებში შესაძლებელია არსებობდნენ როგორც საკუთარი, ისე საწარმოო ორგანიზაციასთან გაერთიანებული კომკავშირული ორგანიზაციები. უფველივე ეს მოითხოვს არსებით ცვლილებებს ამ ორგანიზაციების მუშაობაში, მათ სერიოზული მუშაობის ჩატარება მოუხდებათ სკოლის გარდაქმნასთან დაკავშირებით.

ორი-სამი წლის წინათ, როდესაც სასკოლო კომკავშირული აქტივისტები ერთად შეიკრიბებოდნენ ხოლმე, საუბარი ძირითადად ეხებოდა იმას, თუ როგორ იმუშაონ ოროსნებთან, რა ვადები დაუნიშნონ მათ გამოსასწორებლად, რით იყო აღსანიშნავი უკანასკნელი კოლექტიური სვლა კინოში; თითქოსდა სხვა ყველაფერი, რაც მათ გარშემო ხდებოდა, არსებობდა თავისთავად, მათგან დამოუკიდებლად, ბავშვები მხოლოდ ნიშნების სამყაროში ცხოვრობდნენ.

მაგრამ ახლა საუბარი სულ სხვაგვარად წარიმართება ხოლმე. ლამაზაჟია იმაზე, თუ როგორ ეხმარება მოსწავლეებს სკოლის კომკავშირული ორგანიზაცია შეიკრიბონ ცხოვრებაში, თავისი წვლილი შეიტანონ მასში, იგრძნონ, რომ საქირონი და სასარგებლონი არიან.

ცხადია, საზოგადოებრივად სასარგებლო შრომაში მონაწილეობამ რამდენიმე საფეხურით აამაღლა სასკოლო კომკავშირული ორგანიზაციების მუშაობა. ისინი უფრო დამოუკიდებელნი და ინიციატივიანი გახდნენ, მათი ცხოვრების შინაარსიც გამდიდრდა.

საკოლმეურნეო მინდვრებზე თუ საწარმო-დაწესებულებებში საქმიანობით რესპუბლიკის მოსწავლე ახალგაზრდობას მცირე წვლილი როდი შეაქვს ჩვენი ქვეყნის მატერიალური დოვლათის წარმოებაში. მოსწავლეთა არა ერთმა და ორმა კომკავშირულმა საწარმოო ბრიგადამ გაითქვა შრომითი სახელი რესპუბლიკაში. ლასურიაშელ მოსწავლეთა წამოწყებამ ფართო გამოხმაურება პოვა საქართველოს მოსწავლე ახალგაზრდობაში. მათ არ ჩამორჩებიან და შრომით საქმიანობაში თავი ისახელეს თელავის რაიონის სოფ. ფშავლის საშუალო სკოლის მოსწავლეებმა. კარგი შრომითი მაჩვენებლებით გა-

11. მოსწავლეებელთა ყრილობა.

მოიჩვენებდა მახარაძის, ყვარლის, წითელწყაროს, აბაშის, დმანის, საგარეჯოს, ზუგდიდის, ონის რაიონების მოსწავლეები.

ალსანიშნავი და მისასალმებელია ის გარემოება, რომ ლიკის რაიონებში მრავალი ახალი საინტერესო წამოწყება დაიბადა, რაც სხედასხვა ფორმით გამოიხატა. აქ შეიძლება დავასახელოთ გურჯაანის რაიონის სოფელ ჩუმლაყის და ლენტეხის რაიონის მოსწავლეთა შესანიშნავი თაოსნობა მწვანე ნარგავების გაშენება-დაცვის საქმეში; გაგრის რაიონის მოსწავლეთა წამოწყება წყალმცურავ ფრინველთა მოშენების შესახებ; მახარაძის რაიონის მოსწავლეთა ინიციატივა „სასკოლო უფლებების“ შექმნისათვის; სამტრედიის რაიონის პირველი საშუალო სკოლის მოსწავლეთა თაოსნობა აბრეშუმის კიბის მოვლის საქმეში; ქუთაისის 21-ე საშუალო სკოლის მოსწავლეთა მჭიდრო კავშირი კომუნისტური შრომის ბრიგადის წევრებთან; რუსთავის მე-12 საშუალო სკოლის მოსწავლეთა ინიციატივა სამშენებლო პროფესიების შესწავლის შესახებ და სხვა მრავალი.

სწორედ რომ ქების ღირსი არიან თბილისის 77-ე და 103-ე საშუალო სკოლების მოსწავლეები, რომლებმაც ეს ქება უკვე დაიმსახურეს ცხიმკომბინატის, ინსტრუმენტებისა და ლითონის ნაკეთობათა ქარხნის ხელმძღვანელებისაგან. როდესაც მათ მოსწავლეთა მიერ ხელშეკრულების თანახმად დამზადებული მზა პროდუქცია მიიღეს.

ნაყოფიერად შრომობენ მოსწავლეთა სხვა საწარმოო ბრიგადებიც. ფოთის, ქუთაისის, სოხუმის, ბათუმის სკოლების მოსწავლეთა სამშენებლო ბრიგადებმა, რომლებიც ძირითადად ზაფხულის არდადეგების პერიოდში შეიქმნა, ბევრი რამ სასარგებლო გააკეთეს სკოლების მიმდინარე შეკეთებისათვის.

ახლა მოსწავლეები აქტიურად შრომობენ საკოლმეურნეო მიწებზე, საბჭოთა მეურნეობებში, სკოლის საცდელ ნაკვეთებზე თუ მეცხოველეობის ფერმებში, აგროვებენ ჯართს, მაკულატურას, პორტუყვის საკვებს. ყოველივე ამას არ შეეძლო თავისი ნაყოფი არ გამოეღო. და დღეს ჩვენ სიხარულით აღვნიშნავთ, რომ საშუალო სკოლის კურსდამთავრებული ახალგაზრდობა ხალხისთ, სრულიად ძალდაუტანებლად მიდის წარმოებაში სამუშაოდ, არ თაკილობს ფიზიკურ შრომას, როგორც ამას 2—3 წლის წინათ ჰქონდა ადგილი. ჩაისა და თამბაქოს პლანტაციებს. ციტრუსებისა და ხეხილის ბაღვენახებს ახლა ქართველი ახალგაზრდობის მარჯვე ხელიც დასტრიალებს.

დაზგასთან ათეული წლების განმავლობაში მდგომი გაქალაქებულნი ქართველი მუშაე ელოდა ცვლას, ელოდა და განაგრძობდა ჩარხის ტრიალს, რადგან ამ უკანასკნელ დრომდე ეს ცვლა თითქმის

არ ჩანდა, ახლა კი იგი წარმოებაშიც მოვიდა. და ეს სკოლების შე-
დაგოგითრი კოლექტივებისა და კომკავშირული ორგანიზაციების
ნაყოფიერი. ბეჭითი მუშაობის შედეგია. რომელი ჩვენგანი არ განიც-
დის ახლა სიამაყისა და სიხარულის გრძნობას, როდესაც რესპუბ-
ლიკის ფაბრიკა-ქარხნებსა და მინდვრებში უყურებთ კუნთმაგარ,
სახეგაბრწყინებულ, განათლებულ ჯაბუკებსა და ქალიშვილებს, ჩვენს
სამშობლოს ხვავსა და ბარაქას რომ მატებენ.

„ მხოლოდ შრომაში მუშებთან და გლეხებთან ერთად შეიძლება
გახდეს კომუნისტი“. — ვ. ი. ლენინის სწორედ ეს სიტყვები, წარ-
მოთქმული კომკავშირის III ყრილობაზე, საფუძვლად დაედო იმ
შესანიშნავ გარდაქმნებს, რომლებსაც დღეს ჩვენი სკოლა განიცდის.

მომავალი უკვე ხელშესახებად იგრძნობა. დღეს ეს მომავალი
ჩანს მოსწავლეთა საწარმოო ბრიგადების შექმნაშიც და იმ თაოსნო-
ბაშიც. რაც მახარაძის რაიონის მოსწავლეებმა გამოიჩინეს „სასკოლო
ყულაბის“ შექმნით, ყველა იმ შესანიშნავ წამოწყებაში. რომლებიც
ჩვენი რესპუბლიკის სხვადასხვა რაიონში იბადება. ამის ერთ-ერთი
საუკეთესო დადასტურებაა გურჯაანის რაიონის ვეჯინის საშუალო
სკოლის მოსწავლეთა ის ინიციატივა, რომ სკოლის დამთავრების
შემდეგ მუშაობა განაგრძონ საკუთარ კოლმეურნეობებში, ინიცია-
ტივა, რომელსაც მახარაძის, მელაანის, კაქრეთის, შრომის, ჩუმლა-
ყის, შაშიანის საშუალო სკოლების მოსწავლეებიც გამოეხმაურნენ.

ჩვენს სკოლებს მჭიდრო კავშირი აქვთ საწარმო-დაწესებულებ-
ებთან. რომელთა დირექციები, პარტიული და კომკავშირული ორ-
განიზაციები განსაკუთრებულ ყურადღებას აქცევენ ახალმიღებულ
ახალგაზრდებს. ყოველგვარ პირობებს უქმნიან, რომ ისინი კარგად
დაეუფლონ პროფესიას. მათ შეფობას უწევენ კომკავშირული ბრი-
გადები და ახალგაზრდებიც ვადაზე ადრე ეუფლებიან პროფესიებს.
გადაჭარბებით ასრულებენ საწარმოო გეგმებს. ამის მაგალითები
რამდენიც გნებავთ იმდენია, კერძოდ, თბილისის სართავ-სატრიკო-
ტაეო კომბინატში, საიუველირო ფაბრიკაში, კიროვის სახელობის
ქარხანაში, ცხიმკომბინატში, ქარხანა „ელექტროავტომატში“ და
სხვაგან.

ქარხანა „ელექტროავტომატმა“ ვალდებულება იკისრა ყოველ
კვარტალში რამდენიმე თანრიგოსანი მოამზადოს. ამავე ქარხნის კო-
მუნისტური შრომის ბრიგადამ შეფობა აიღო 75-ე საშუალო სკო-
ლის უფროსკლასელებზე და ვალდებულება იკისრა შეასწავლოს
მათ რამდენიმე პროფესია. და აქ უკვე ბრწყინვალე შედეგსაც მიაღ-
წიეს: მოსწავლეებმა ჩარხებთან მთლიანად შეცვალეს რუსიას კომუ-
ნისტური შრომის ბრიგადის წევრები.

სამწუხაროდ, ჯერ კიდევ არიან სკოლის ისეთი ხელმძღვანელები, რომლებიც ვერ გარკვეულან დღევანდელი დღის სინამდვილეს, არ სჯერათ, რომ, მაგალითად, თბილისის 88-ე სკოლაში უმაღლეს დონეზე დგას მოსწავლეთა თვითმომსახურება, რომ 77-ე და 103-ე სკოლების მოსწავლეები სასკოლო სახელოსნოში დამზადებულ პროდუქციას აწვდიან ქარხნებს, რომ მე-12 და მე-14 სკოლების მოსწავლეები წარმოებაში ქმნიან პროდუქციას; არ უნდათ დაინახონ ბევრი რამ საინტერესო და კარგი, რაც სკოლის გარდაქმნის დღევანდელ ეტაპზე უკვე გვაქვს.

არავისთვის დასამალი არ არის, რომ X კლასებში ამ ბოლო დროს აკადემიური მოსწრება დაეცა, და ეს მოხდა არა იმიტომ, როგორც ამას ზოგიერთები ფიქრობენ, რომ თვით მოსწავლეებს არ სურთ ისწავლონ ისე, როგორც საჭიროა. უმაღლეს სასწავლებელში მაინც ვერ მოვხვდებით, ფიქრობენ ასეთი მოწაფეები, ხოლო ქარხანაში მისაღებად სულ ერთია, რა ნიშანი გექნება ენაში ან ალგებრაში. ეს, რა თქმა უნდა, ამ მოსწავლეთა საკუთარი ფილოსოფიაა. ხოლო სკოლის დირექციამ, პედაგოგიურმა კოლექტივმა, კომკავშირის ორგანიზაციამ იციან ამის შესახებ, მაგრამ არ ცდილობენ სწორი გეზი მისცენ მოსწავლეებს. სასკოლო კომკავშირულ ორგანიზაციებს მეტი მუშაობა დასჭირდებათ ამ მიმართულებითაც.

უნდა აღინიშნოს, რომ საწარმოო სწავლების გეგმები ზოგან მხოლოდ ფორმალურად სრულდება, ბავშვები რამდენიმე დღის განმავლობაში მიდიან, ვთქვათ, სოფლიდან სოფელში და იქ სრულიად უწყურადლებოდ არიან მიტოვებული. მაგალითისათვის დავასახელებ ასეთ ფაქტს. ჩოხატაურის რაიონში სოფლიდან სოფელში დაპყვადით 50 ბავშვი ავარიული მანქანით; მათ არ ახლდა არც პედაგოგი, არც დირექტორი ან სხვა ხელმძღვანელი, მათზე მიმავრებული იყო მხოლოდ ერთი ბრიგადირი, ისიც ფორმალურად. ვფიქრობთ, საქმისადმი ასეთი ფორმალური დამოკიდებულება უპასუხისმგებლობის შედეგია. ახლა ყველასათვის ცნობილია, რომ ბავშვები აღარ ურიდებიან ფიზიკურ შრომას, მაგრამ საჭიროა ეს შრომა გეგმავთიერი, გააზრებული იყოს.

ჩვენო ძვირფასო აღმზრდელებო! მომავალი თაობის აღზრდის საქმეში თქვენ მუდამ მხარში გიდგათ ის ახალგაზრდები, რომლებიც უშუალოდ კომკავშირმა გამოზარდა და მოსწავლეთა დიდი სიყვარულითა და პატივისცემით სარგებლობენ. ასეთები მრავლად არიან. აქ შეიძლება სანიმუშოდ დავასახელოთ ლეილა ადამია — თბილისის 92-ე საშუალო სკოლის პედაგოგი, ნოდარ ძველია — გურჯაანის რაიონის ველისციხის საშუალო სკოლის პედაგოგი, გოგი არიშიძე

— თბილისის 62-ე საშუალო სკოლის პედაგოგი, ჩერნიშევსკაია სოხუმის საშუალო სკოლის პედაგოგი და მრავალი სხვა, რომელთა ჩამოთვლა ძალიან შორს წაგვიყვანდა.

მაგრამ ჩვენს პედაგოგებს შორის ჯერ კიდევ ბევრია ისეთი, რომელიც თავის საქმიანობას მხოლოდ და მხოლოდ გაკვეთილების გადაცემით ამოწურავს, არ ესაუბრება მოსწავლეებს, მხარში არ უდგას მათ ყველა სასარგებლო საქმის შესრულებაში, კერძოდ ზაფხულის პერიოდში, როდესაც მათი დახმარება განსაკუთრებით საჭიროა. ამავე ღროს კი აუცილებელია უფრო ახლოს ვიყოთ მოსწავლეებთან, უფრო ღრმად გავეცნოთ მათ მისწრაფებებს, სურვილებს, ვიყოთ მათი არა მარტო საგნის მასწავლებლები, არამედ სულიერი აღმზრდელებიც. არ უნდა დაგვავიწყდეს კომკავშირის XIII ყრილობაზე ნ. ს. ხრუშჩოვის მიერ ნათქვამი სიტყვები: ყოველმა ქალიშვილმა, ყოველმა ქაბუკმა უნდა იცოდეს, რომ სკოლაში სწავლისას ისინი უნდა ემზადებოდნენ შრომისათვის, ემზადებოდნენ, რათა შექმნან ადამიანისათვის, საზოგადოებისათვის სასარგებლო ფასეულობანი. თითოეულს, მიუხედავად მშობლების მდგომარეობისა, უნდა ჰქონდეს ერთი გეზი — წავიდეს სასწავლებლად და სწავლისთან ერთად იმუშაოს.

მასასაღამე, სკოლაში მეცნიერებათა საფუძვლების შესწავლის წამყვანი საწყისი, რომელიც განსაზღვრავს სწავლების შინაარსს, ორგანიზაციასა და მეთოდებს, უნდა გახდეს სწავლების მკვიდრო კავშირი ცხოვრებასთან, კომუნისტური მშენებლობის პრაქტიკასთან. მაგრამ აქედან ისიც გამომდინარეობს, რომ სახალხო განათლების არსებული სისტემის გარდაქმნის შემდეგაც მომავალი სკოლის ძირითად ამოცანად კვლავ დარჩება მეცნიერებათა საფუძვლების ცოდნით ახალგაზრდობის შეიარაღება, მოსწავლეთა მიერ ზოგადი განათლების მიღება.

კომკავშირის ორგანიზაციები თვალნათლივ ხედავენ, როგორ იზრდება მათი როლი მომავალი თაობის აღზრდის საქმეში. ახალგაზრდებს მოუხდებათ კომუნისტური საზოგადოების არა მარტო აშენება, არამედ ამ საზოგადოებაში ცხოვრებაც, ხოლო ისინი ცხოვრებაში უნდა შევიდნენ როგორც მისი აქტიური და შეგნებული მშენებლები, რომელთათვისაც შრომა იქნება სასიცოცხლო მოთხოვნის პირველი საგანი. (ტ ა შ ი).

თავმჯდომარე. სიტყვა ეძლევა ქ. სოხუმის აფხაზური საშუალო სკოლის დირექტორს ამხ. არშბას.

ა. ა. არშვა. ამხანაგებო! საბჭოთა ადამიანები ახალი შრომით
გამარჯვებებით ეგებებიან დიდი ოქტომბრის სოციალისტურ რევოლუციის 42-ე წლისთავს. ჩვენი ქვეყანა კომუნისმის გაშლილი მშენებლობის პერიოდში შევიდა. კომუნისმში გადასვლისათვის აუცილებელია არა მარტო მძლავრი მატერიალურ-ტექნიკური ბაზა, არამედ სოციალისტური საზოგადოების ყველა მოქალაქის შეგნებულობის მაღალი დონეც.

„კომუნისმის მშენებლობის თანამედროვე პირობები. — ამბობს ნ. ს. ხრუშჩოვი, — მოითხოვს მაღალგანათლებულ ადამიანებს, რომლებსაც უნარი ექნებათ გადაწყვიტონ ურთულესი ამოცანები, თამამად გაერკვნენ მეცნიერებისა და ტექნიკის ყველა დარგში“.

ახალი კომუნისტური საზოგადოების მშენებელი საბჭოთა ხალხის ყოველდღიურ შემოქმედებითს შრომაში ყალბდება თანამედროვე ადამიანის ახალი ტიპი.

საბალხო მეურნეობის განვითარება, ახლანდელი პერიოდის ახალი ამოცანები სკკპ XXI ყრილობის გადაწყვეტილებათა საფუძველზე ახალ მოთხოვნებს უყენებენ სკოლას, სწავლების შინაარსს.

როგორც ცნობილია, მთელ ჩვენს ქვეყანაში მიმდინარეობს სახალხო განათლების სისტემის გარდაქმნა.

სკოლის ყველაზე მნიშვნელოვანი ნაკლია სწავლების მოწყვეტე ცხოვრებისაგან. ცხოვრებას მოწყვეტილი ან მწარმოებლურ შრომასთან სუსტად დაკავშირებული სწავლების შედეგად მთელ რიგ შემთხვევებში სკოლის კურსდამთავრებულნი მომზადებული არ არიან შრომითი საქმიანობისათვის.

სკოლის გარდაქმნის ყველაზე მნიშვნელოვანი მომენტი სწავლების შეერთება მწარმოებლურ შრომასთან ჩვენი სოციალისტური საზოგადოების მშენებელთა აღზრდის ერთიან პროცესში. ცხოვრებასთან, წარმოებასთან სწავლების მჭიდრო კავშირი უნდა გახდეს მეცნიერებათა საფუძვლების შესწავლის, მარქსიზმ-ლენინის სულისკვეთებით ახალგაზრდობის აღზრდის წამყვანი საწყისი.

სკოლის ერთ-ერთი ძირითადი ამოცანაა მოამზადოს მოსწავლეები საზოგადოებრივ-სასარგებლო შრომისათვის, გამოუმუშაოს მათ შრომისადმი პატივისცემის გრძნობა, მისი სიყვარული. ამ მიზნით კი აუცილებელია განსაკუთრებული ყურადღება მივაქციოთ მოსწავლეთა შრომითს აღზრდასა და საწარმოო სწავლებას.

როგორც ცნობილია, ამხ. ნ. ს. ხრუშჩოვი ჯერ კიდევ სკკპ XX ყრილობაზე ამბობდა: „საჭიროა უფრო სწრაფად გადავიდეთ სიტყვიდან საქმეზე. იმისათვის, რომ განვამტკიცოთ სკოლის კავშირი ცხოვრებასთან, საჭიროა სკოლებში არა მარტო შემოვიღოთ ახალი

სახეების სწავლება, რომლებიც იძლევიან ტექნიკისა და წარმოების საკითხთა ცოდნის საფუძვლებს, არამედ, აგრეთვე, სისტემატურად მივაჩვიოთ მოსწავლენი შრომას საწარმოებში, კოლმეურნეობებში და საბჭოთა მეურნეობებში, საცდელ ნაკვეთებზე და სკოლის სახელოსნოებში“. ამხ. ხრუშჩოვის ეს მითითებანი სახალხო განათლების უველა მუშაკისათვის პროგრამაა.

სოხუმის ლაკობას სახელობის აფხაზური საშუალო სკოლის დირექციამ და პედაგოგიურმა კოლექტივმა მიმდინარე სასწავლო წელს სერიოზული ღონისძიებები განახორციელეს სასწავლო-სააღმზრდელო მუშაობის, მოსწავლეთა პოლიტექნიკური და საწარმოო სწავლების უკეთ დაყენებისათვის. სკოლაში მნიშვნელოვნად ამაღლდა მოსწავლეთა აკადემიური წარმატების დონე, განმტკიცდა დისციპლინა. მასწავლებელთა დიდი უმრავლესობა კეთილსინდისიერად ემსახურება თავის საქმეს, მნიშვნელოვან წარმატებებს აღწევს სასწავლო-სააღმზრდელო მუშაობაში, აქტიურად მონაწილეობს სკოლის ცხოვრებაში. ჩვენი მოწინავე პედაგოგები არიან ვ. ქუჩუბერია, ზ. კილასონია, ნ. შჩერბაკოვა, ნ. ხვინგია და სხვ. სკოლას დიდ მეთოდურ და პედაგოგიურ დახმარებას უწევს საქართველოს სსრ სკოლის დამსახურებული მასწავლებელი ვ. დანკვეიჩი.

ამხანაგებო! საბჭოთა სკოლამ უნდა უზრუნველყოს საზოგადოებრივ-სასაარგებლო შრომასთან სწავლების მჭიდრო კავშირი, მოზარდ თაობაში აღზარდოს შრომისადმი კომუნისტური დამოკიდებულება. ვ. ი. ლენინი გვასწავლიდა, რომ სოციალიზმის დროს ახალგაზრდობის აღზარდის სწორად დაყენება შესაძლებელია მხოლოდ იმ პირობით, თუ სწავლება შეერთებული იქნება ახალგაზრდა თაობის მწარმოებლურ შრომასთან.

ჩვენს სკოლაში გარკვეული მუშაობა წარმოებს მოსწავლეთა შრომითი აღზრდისათვის. მოწაფეთა ძალებით ვაშენებთ სასპორტო დარბაზს, რომელიც 400 კაცს დაიტევს. მშენებლობას შევუდგეით გასული სასწავლო წლის დასაწყისში და ამჟამად ძირითადი სამუშაოები დამთავრებულია. ამ მშენებლობაზე მოსწავლეებმა 5000 კაცსათზე მეტი გამოიმუშავეს. მშენებლობაზე მომუშავე მოსწავლეები დაეუფლნენ მშენებლის ზოგიერთ სპეციალობას და ახლა დამოუკიდებლად მუშაობენ.

აღსანიშნავია, რომ ზოგ მოსწავლეს, ვიდრე იგი შრომაში ჩაებმებოდა, ცუდი მაჩვენებლები ჰქონდა სწავლასა და დისციპლინაში. მას შემდეგ, როცა მათ სკოლის სასპორტო დარბაზის მშენებლობაზე დაიწყეს მუშაობა, მდგომარეობა გამოსწორდა, რაც იმაზე მიუთი-

სებს, რომ შრომითი აღზრდა დადებითად მოქმედებს ახალგაზრდათა ფორმირებაზე.

ახალ სასწავლო წელს ჩვენი სკოლა მომზადებული შეხვდა კაპიტალურად შეკეთდა შენობა, ამ საქმეში აქტიურად მონაწილეობდნენ მოსწავლეთა ბრიგადები. ამან საშუალება მოგვცა დაგვეზოგა 8000 მანეთზე მეტი, რომელიც ხელსაწყო-იარაღებით სასწავლო კაბინეტებისა და სახელოსნოების შესაგესხად გამოვიყენეთ.

ახალ სასწავლო წელს სკოლასთან შეიქმნა მანქანათმშობლების, რადიოტექნიკისა და ელექტროტექნიკის სასწავლო სახელოსნოები. გვაქვს აგრეთვე საზეინკლო-მექანიკური და ხისდამმუშავებელი სახელოსნოები. ამ სახელოსნოებში მოიპოვება აუცილებელი სასწავლო თვალსაჩინო ხელსაწყოები პრაქტიკულად მეცადინეობის ჩასატარებლად.

ახალ სასწავლო წელს სკოლაში ჩამოყალიბდა საწარმოო კლასი, რომელშიც 30 მოსწავლეა, მეცადინეობის პირველ დღეებში კარგ შედეგებს იძლევა.

სკოლა, ისე როგორც გასულ სასწავლო წელს, კვლავაც მიიღებს საწარმოთა შეკვეთებს. ჩვენმა შეფმა — სოხუმის საკონსერვო ქარხანამ უკვე შეგვიკვეთა 3 ათას ცალზე მეტი სტანდარტული ყუთი, რომლებსაც მოსწავლეები სკოლის სახელოსნოებში ამზადებენ. სოხუმის ქალაქის სამრეწველო კომბინატის შეკვეთით ვამზადებთ 2 ათას ცალ კარის სახელურს. ნაირ-ნაირი შეკვეთები გვაქვს მიღებული აგრეთვე სხვა ორგანიზაციებისაგან. ამ საქმეში ჩვენ უკვე დაგვიგროვდა ერთგვარი გამოცდილება, რომელიც თვალნათლივ გვიჩვენებს, რომ მოსწავლეებს შეუძლიათ მშვენივრად დაამზადონ პროდუქციის ცალკეული სახეები, რაც ხელს უწყობს მათივე დამოუკიდებელი მუშაობის ჩვევების განვითარებას.

სკოლას აქვს 1,5 ჰექტარი სასწავლო მიწის ნაკვეთი, სადაც მოსწავლეები გადიან სოფლის მეურნეობის პრაქტიკას. მოსწავლეთა სასოფლო-სამეურნეო ცოდნის გასაღრმავებლად და გასათარობებლად მჭიდრო კავშირი გვაქვს შეფ კოლმეურნეობასთან.

სკოლაში რამდენიმე წელია არსებობს გახანგრძლივებული დღის ჯგუფი. ბავშვები, რომლებიც ამ ჯგუფში არიან, უზრუნველყოფილია ცხელი კერძებით.

ამხანაგებო! ყრილობის დელეგატთა ყურადღება მიინდა მივაქციო ერთ საკითხს, რომელსაც ჩვენი სკოლისათვის დიდი მნიშვნელობა აქვს. როგორც ცნობილია, სკკ XXI ყრილობის გადაწყვეტილებებში მითითებულია, რომ ფართოდ უნდა განვითარდეს სკოლა-ინტერნატების ქსელი. ინტერნატის უქონლობის გამო ჩვენი სკოლას ბევრი

მოსწავლე იძულებული გახდა სკოლისათვის თავი მიენებებინა და აფხაზეთის სხვადასხვა რაიონში წასულიყო სასწავლებლად, რეგულარულად აქედამდ გვაქვს ბაზა ინტერნატის გასახსნელად, დავევიგროვდა ინტერნატის მუშაობის ერთგვარი გამოცდილება. ამიტომ სკოლასთან ინტერნატის ჩამოყალიბება კარგა საქმე იქნებოდა. ის საშუალებაა მოგვეცემდა სკოლაში მიგვეღო ბევრი კარგი ახალგაზრდა რაიონებიდან, ფართოდ გამოგვევლინებინა მოსწავლეთა შემოქმედებითი ძალები. იმედი მაქვს, რომ ინტერნატის გახსნის საქმეში დავეხმარებოთ ზემდგომი ორგანოები.

ჩვენს სკოლას ტრადიციული მეგობრობა აქვს თბილისის პირველ ქართულ საშუალო სკოლასთან, რომლის დირექტორია ამხ. კიკვაძე. ამ სკოლის მოსწავლეთა და მასწავლებელთა დელეგაცია ესტუმრა ჩვენს სკოლას; ისინი გაეცნენ სასწავლო დღის ორგანიზაციას, სკოლის მუშაობას. თავის მხრივ, ჩვენი დელეგაციაც ესტუმრა აღნიშნულ სკოლას, სადაც ძალიან გულთბილად მიგვიღეს. გამოცდილების ურთიერთგაზიარებამ სავარძნობი დახმარება გავგიწია მუშაობაში. ეს ტრადიციული მეგობრობა კვლავაც გაგრძელდება, იგი დიდ სარგებლობას მოგვიტანს როგორც საერთოდ სასწავლო-სააღმზრდელი მუშაობაში, ისე, კერძოდ, მოსწავლეთა ინტერნაციონალურ აღზრდაში.

ამ ყრილობაზე არ შეიძლება გვერდი ავუაროთ მასწავლებელთა კვალიფიკაციის ამაღლების საკითხებს. ეს საქმე უწინარეს ყოვლისა ლაკისრებელი აქვთ მასწავლებელთა დახელოვნების ინსტიტუტს და მის ფილიალებს. მოუხედავად იმ დიდი მუშაობისა, რომელსაც აღნიშნული ინსტიტუტი ეწევა, უნდა შევნიშნოთ, რომ ჭერჭერობით მიიწევა ცრტა რამ არის გაკეთებული მოწინავე მასწავლებელთა გამოცდილების განსაზოგადებლად, განსაკუთრებით პოლიტექნიკური სწავლების დარგში.

ამხანაგებო! ჩვენი სახელოვანი კომუნისტური პარტია ძლიერია თავისი ერთიანობით, თავისი სიმტკიცით, ხალხთა დიადი მეგობრობით. ყველა ჩვენგანს დიდად გვახარებს და აღგვაფრთოვანებს ჩვენი პარტიის, მისი ლენინური ცენტრალური კომიტეტის გიგანტური ორგანიზაციული მუშაობა სკკპ XXI ყრილობის ისტორიულ გადაწყვეტილებათა განსახორციელებლად.

ამხ. ნ. ს. ხრუშჩოვის მოგზაურობა ამერიკაში და მოლაპარაკება, რომელიც ამერიკის მთავრობასთან წარმოებს, უთუოდ მნიშვნელოვან როლს შეასრულებს საერთაშორისო დაძაბულობის შენელებაში, მშვიდობის უზრუნველყოფაში.

უკანასკნელ წლებში საქართველოს კომპარტიის ცენტრალური კომიტეტისა და მისი პირველი მდიენის, სკკპ ცენტრალური კომიტეტის პრეზიდიუმის წევრობის კანდიდატის აშხ. ვ. პ. მჭავანაძის ჩელმძღვანელობით საქართველოს რესპუბლიკაში დიდი წარმატებები მოპოვებული სამეურნეო და კულტურული მშენებლობის დარგში ეს მკაფიოდ იგრძნობა ჩვენშიც, აფხაზეთში. გასული სამეურნეო წელი, როგორც ცნობილია, კარგი მაჩვენებლებით დამთავოდა. მუშაობა წელსაც წარმატებით მიმდინარეობს. ეს დიდად გვახალხებს, და ჩვენ თავდადებით ვიმრომებთ იმისათვის, რომ ჩვენი წვლილი წვეტიანოთ კომუნისტური მშენებლობის დიადი შეიდწლიანი გეგმის განხორციელებაში.

ამხანაგებო! ჩვენს პრაქტიკულ მუშაობაში დახმარებას გვიწვევს ადგილობრივი პარტიული და საბჭოთა ორგანოები, განათლების ორგანოები. ვარდა ამისა, კონკრეტულ საქმიან დახმარებას გვიწვევს საქართველოს სსრ განათლების სამინისტრო. განათლების საინისტროს მუშაეები ხშირად მოდიან ჩვენს სკოლებში, გვეხმარებიან, რჩევა-დარიგებას გვაძლევენ. საქართველოს სსრ განათლების მინისტრი ამას წინათ იყო ჩვენს სკოლაში და გაგვიწია საჭირო პრაქტიკული დახმარება. სკოლას ეწვია აგრეთვე საქართველოს სსრ მინისტრთა საბჭოს თავმჯდომარის მოადგილე აშხ. მ. კუჭავა, რომელმაც გულდასმით დაათვალიერა სკოლა, სასწავლო სახელოსნოები, კაბინეტები და ბევრი საქმიანი რჩევა-დარიგება მოგვცა, რასაც უთუოდ გავითვალისწინებთ ჩვენს მუშაობაში.

ამხანაგებო! სოხუმის აფხაზური საშუალო სკოლის დირექცია, პედაგოგიური კოლექტივი მთელ თავის ძალასა და უნარს მოახმარენ იმას, რომ სახალხო განათლების სისტემის გარდაქმნის პირველი წლიდანვე ყველაფერი გააკეთონ მწარმოებლურ შრომაში მოსწავლეთა ჩასაბმელად და წარმატებით შეასრულონ ის დიდი ამოცანები რომლებიც სკკპ Y.XI ყრილობამ დაგვისახა მოზარდი თაობის კომუნისტური აღზრდის საქმეში.

თავმჯდომარე. სიტყვა ეძლევა ესტონეთის სსრ განათლების მინისტრის მოადგილეს აშხ. ტოხვერს.

ი. ნ. ტოხვერი. ძვირფასო ამხანაგებო! ნება მიბოძეთ ბალტიისპირეთის პატარა რესპუბლიკის — ესტონეთის სსრ მასწავლებლებისა და განათლების სამინისტროს მუშაკთა სახელით მხურვალე სალაში გადავცე საქართველოს სსრ მასწავლებელთა ყრილობის დელეგატებს. (ტ ა შ ი).

ნება მიბოძეთ წავიკითხო თქვენი ყრილობისადმი ესტონეთის
სსრ განათლების სამინისტროს მიერ გამოგზავნილი მისასალმებელი
წერილი. (კ ი თ ხ ლ ო ბ ს).

საქართველოს სსრ მასწავლებელთა ყრილობას

ძვირფასო მეგობრებო! ესტონეთის სსრ განათლების სამინისტრო და მთელი პედაგოგიური საზოგადოებრიობა მსურველად მიყსალმებიან საქართველოს სსრ მასწავლებელთა ყრილობას.

თქვენი ყრილობა შეიკრება შესანიშნავ დროს, გრანდიოზული კომუნისტური მშენებლობის პერიოდში, იმ პერიოდში, როცა საბჭოთა ხალხებმა უდიდესი მიღწევები მოიპოვეს ცხოვრების ყველა დარგში. ამ დიად ეპოქაში განსაკუთრებული მნიშვნელობა აქვს ახალგაზრდა თაობის სწავლებისა და აღზრდის კეთილშობილურ ამოცანას, რომლის წარმატებით გადაწყვეტისთვისაც, მოწვეულია თქვენი ყრილობა.

გარწმუნებთ თქვენდამი ჩვენს გულწრფელ მეგობრობაში.

უუსურვებთ თქვენს ყრილობას დიდ წარმატებებს საპასუხისმგებლო პედაგოგიურ მუშაობაში.

ესტონეთის სსრ განათლების მინისტრი ა. გრენი.

ტალინი, 29. IX. 1959 წ.

(მქუხარე, ხანგრძლივი ტაში).

თავმჯდომარე. სიტყვა ეძლევა პოეტ იოსებ ნონეშვილს.

ი. ნონეშვილი. ძვირფასო ამხანაგებო! საქართველოს საბჭოთა მწერლების კავშირის გამგეობისა და პრეზიდიუმის სახელით, ყველა ქართველი მწერლის სახელით ნება მიბოძეთ გამოგვეთ თქვენ, ჩვენი რესპუბლიკის სახელოვან პედაგოგებს, ჩვენს ღვაწლმოსილ აღამიანებს, ჩვენს ამაგდარ აღმზრდელებს გულითადი, მეგობრული სალაში. (ტ ა შ ი).

ქართველი ხალხის თვალი და გული დღეს თქვენზე არის მიაპყრობილი, თქვენზე — ბავშვთა გულების ქეშმარიტ მესაიდუმლეებზე. ჩვენი შვილების, ჩვენი მომავლის აღმზრდელებზე. დიახ! თქვენ არწევთ ჩვენი მომავლის აკვანს, თქვენ ზრდით ჩვენი ქვეყნის მომავალს, თქვენ ზრდით ახალ თაობას სულითა და ნებისყოფით ძლიერ, თავმდაბალ, უანგარო აღამიანებად, კაცობრიობის ნათელი მომავლის — კომუნიზმის ქეშმარიტ მშენებლებად.

ახლა, როდესაც საბჭოთა სკოლა დგას ახალი, ფრიად საპასუხისმგებლო ამოცანების წინაშე, ახლა, როდესაც დვრიტა დაედო

დად სახელმწიფოებრივ თაოსნობას — ცხოვრებასთან სკოლის
წირის განმტკიცების საქმეს, როდესაც ჩვენი პარტიის
ტური პარტიის მართლაცდა მშობლიური ზრუნვით დაიწერა ისტო-
რიული კანონი სახალხო განათლების სისტემის გარდაქმნის შესახებ.
საქართველოს მასწავლებელთა პირველმა ყრილობამ ბევრი რამ
უნდა გააყუოს ამ სასიცოცხლო ღონისძიებათა განხორციელები-
სათვის.

მასწავლებელი მწერლისათვის ყველაზე საყვარელი და ახლო-
ბელია. მასწავლებელი შემოქმედებითი პროპაგანდისტია ჩვენი მწე-
რლობისა, იგი მწერლას ნამდვილი თანაშემწეა, თუმცა უფრო სწო-
რი იქნება, თუ ვიტყვით: ჩვენ ერთმანეთის თანაშემწენი ვართ, ერთ-
მანეთის თანაშემწენი და კეთილი კოლეგები. ჩვენ ერთნაირად გვე-
ვალება ახალი თაობის, ჩვენი მომავალი თაობის სულიერი აღზრდა-
და დაეკაცება.

ხშირად ჩვენი რესპუბლიკის სტუმრებს უყვირთ ჩვენს ხალხში
მწერლობის დიდი პოპულარობა, უყვირთ, რომ ჩვენს მუშებს, კოლ-
ნეურნეებს, მოსწავლეებს ძალიან უყვართ ჩვენი კლასიკოსების უყე-
დავი ქმნილებანი, რომ ისინი კარგად იცნობენ თანამედროვე მწეო-
ლობასაც. და ეს იმიტომ, რომ თქვენ, ჩვენი კულტურის ამგდარი
ადამიანები, თაობიდან თაობას გადასცემთ უსაზღვრო სიყვარულს
მშობლიური მწერლობისადმი. თქვენ თვითონ გიყვართ და პირველი
გაკვეთილიდანვე აყვარებთ მშობლიურ ლიტერატურას მოსწავლეთა
ახალ-ახალ თაობას. სკოლის კედლებიდან დაწყებული სიყვარულს
კი ყველაზე ძლიერი და ყველაზე მგზნებარეა. ამ სიყვარულით აღვზ-
ნებული გული არასდროს განელდება.

ამიტომაც მინდა ვისარგებლო შემთხვევით და ამ დიდი ტრიბუ-
ნიდან გადმოგცეთ ჩვენი ეროვნული მწერლობის მგზნებარე პატრიო-
ტებსა და პროპაგანდისტებს თქვენი მეგობრების — ქართველ
მწერლების უსაზღვრო მადლობა. (ტ ა შ ი).

ჩვენ თქვენთან ერთად ვამაყობთ ჩვენი მოსწავლე ახალგაზრდე-
ბით, ვამაყობთ მათი აკადემიური ღონით, მათი თავაზიანობით, მათი
ლტოლვით — აქტიურად ჩაებან საზოგადოებრივ საქმიანობაში.
თქვენ ზრდით ახალ თაობას კომუნისტური სულისკვეთებით, ზრდით
კეთილშობილური ინტერნაციონალური იდეებით, ჩვენი რესპუბლი-
კის სკოლებში ქართველ ბავშვებთან ერთად სწავლობენ რუსი, სო-
მები, აზერბაიჯანელი და სხვა ეროვნებათა ბავშვები. ამ დიდ ინტერ-
ნაციონალურ კოლექტივში მეგობრობის შარავანდედად ბრწყინავს
თქვენი ღვაწლი, თქვენი ამაგი.

ჩვენს რესპუბლიკაში ცოტა როდია სომხური და აზერბაიჯანუ-

ლი სკოლები. ამ სკოლებში იზრდებიან ბავშვები ხალხთა მეგობრობის სულისკვეთებით, აქ უღვივებენ მათ მშობლიური — სომხური — ანუ აზერბაიჯანული ლიტერატურის სიყვარულს. ამაში, ალბათ, დარწმუნდებიან ჩვენი ძვირფასი სტუმრებიც, როცა ადგილზე გაეცნობიან ამ სკოლების მუშაობას. კარგია, თუ ასეა ჩვენი რესპუბლიკის ფარგლებს გარეთ არსებულ ქართულ სკოლებშიც. კარგია, თუ იქაც ასევე ცდილობენ დაეხმარონ ქართულ სკოლას, არ მოსწყვიტონ ქართულ ეროვნულ ფესვებს ინგილო ბავშვები. ალბათ, ეს ასეა, და როდესაც ჩვენ იქ ჩავალთ, იქ გადავუხდით მადლობას.

ამხანაგებო, ჩვენს ყრილობას — საქართველოს მასწავლებელთა ყრილობას — სამართლიანად უწოდეს ახალი სკოლის მშენებელთა ყრილობა. მართლაც, დღეს ჩვენ ანალიზს უუკეთებთ შრომითი პოლიტექნიკური სწავლებისა და ცხოვრებასთან სკოლის კავშირის განსტეკების მიზნით გატარებულ ღონისძიებათა პირველ შედეგებს. ორატორები ლაპარაკობენ, თუ როგორ უნდა გარდაიქმნას სასწავლო-სააღმზრდელო პროცესის მთელი შინაარსი, ფორმები და მეთოდები, რათა ჩვენი სკოლა უფრო სრულყოფილი ცოდნა-ჩვევებით აღარაღებდეს მოსწავლე ახალგაზრდობას.

ამ დიდ საპატიო საქმეში განათლების მუშაკებთან ერთად ბევრად რამ აკისრია ჩვენს მწერლობასაც. მწერლები აქტიურად უნდა ჩაებათ ახალი პროგრამა-სახელმძღვანელოების შექმნის საქმეში. განათლების სამინისტრომ უნდა უკუაგდოს დღემდე არსებული პრაქტიკა, როდესაც სახელმძღვანელო ისეთ საგანშიც კი, როგორცაა მშობლიური ენა და ლიტერატურა, იწერებოდა მწერალთა კავშირის გვერდის ავლით. მწერალთა მონაწილეობით სახელმძღვანელოების შედგენა, მწერალთა კავშირში სახელმძღვანელოების მაკეტის განხილვა, უეჭველია, საქმისათვის აუცილებელი სასარგებლოა. იქნებ, გადაწყდეს დიდი საკითხიც — სტაბილური სახელმძღვანელოების შექმნის საკითხი. მთელ რიგ საგნებში აუცილებელი არ არის ყოველწლიურად ითარგმნებოდეს და იბეჭდებოდეს ახალი სახელმძღვანელოები მხოლოდ იმიტომ, რომ ტექსტში რაღაც წერტილი თუ ძვირფასი ჩავსწოროთ.

მწერლები და განათლების მუშაკები ცუდად როდი არიან ერთმანეთთან დაკავშირებული. ჩვენი მწერლები არცთუ იშვიათად დადიან რესპუბლიკის სკოლებში, სკოლა-ინტერნატებში, ეცნობიან ბავშვების ცხოვრებას, ზოგიერთი მწერალი კი პედაგოგიურ მუშაობასაც ეწევა.

უკანასკნელ წლებში ზოგიერთი დაიწერა სკოლის თემაზე. ჩვენს საბავშვო ჟურნალები „პიონერი“, „დილა“, გაზეთი „ნორჩი ლენინე-

ლი“ კარგად აშუქებენ მოსწავლეთა ცხოვრებას, საინტერესო ლექსებსა და პოემებს, მოთხრობებსა და ნარკვევებს სთავაზობენ ნორჩ მკითხველებს. საბავშვო და ახალგაზრდობის ლიტერატურის სახელმწიფო გამომცემლობა დღითიდღე მეტსა და მეტ საინტერესო წიგნებს ბეჭდავს ბავშვებისათვის. ამჟამად ქართველ მეცნიერთა დახმარებით წზადდება ათტომიანი საბავშვო ენციკლოპედია; დაიწყო ეგრეთწოდებული „ერის საუნჯის“ — ჩვენი მწერლობის საუკეთესო ქმნილებათა გამოცემა ოც ტომად.

ჩვენი სახელოვანი საბავშვო მწერლები ცოტას როდი წერენ საბავშვო წიგნებს, მაგრამ პირდაპირ უნდა ითქვას, რომ საბავშვო მწერლობა ჯერ კიდევ ვალშია ნამდვილად. მან უფრო კარგად უნდა ასახოს ჩვენი ეპოქის გიგანტური წინსვლა, შეაყვაროს ბავშვებს ჩვენი დროის რომანტიკა, ვულში ჩამწვდომად მოუთხროს იმ დიდ მოვლენების შესახებ, ამჟამად ჩვენს ქვეყანაში რომ ხდება. ჩვენ ეცდილობთ ბევრი ვწერთ ჩვენს ტრაქტორისტებზე, ზეინკლებზე, მფრინავეებზე. რასაკვირველია, ეს საჭიროც არის და აუცილებელიც. მაგრამ რატომღაც გვაეციფდებიან ის ადამიანები, რომლებიც თავიანთი საქმით არა ნაკლებ გმირები არიან, ზოგჯერ გვაეციფდებიან ბავშვთა სულიერი აღზრდის დიდოსტატები — ჩვენი ჭადარა მასწავლებლები. ბოლოს და ბოლოს, იგივე ტრაქტორისტები თუ მფრინავეები ხომ მასწავლებელთა აღზრდილნი არიან, მათ ჩაუნერგეს ამ ადამიანებს სიკეთე და თავმდაბლობა, შრომისადმი დიდი სიყვარული, სამშობლოსადმი დიდი სიყვარული.

ჩვენ უფრო მეტსა და კარგად უნდა ვწერდეთ სკოლის ცხოვრების კეთილშობილურ თემაზე. იმ ფაქტმაც, რომ ჩვენი მოზარდ მაცურებელთა ქართული თეატრი უმეტეს შემთხვევაში დგამს თარგნით, ნაკლებად საბავშვო პიესებს, თეატრის მუშაებთან ერთად ჩვენი დრამატურგებიც უნდა ჩააფიქროს. საქმე იქამდე მივიდა, რომ ამ თეატრმა დადგა როზოვის პიესა „სიხარულის ძიებაში“ და რანეტის არასაბავშვო პიესა „გზააზნეული შვილი“. მეტს უნდა ფიქრობდეს კინოსტუდიაც მიმზიდველი საბავშვო ფილმების შესაქმნელად. ამასთან დაკავშირებით მინდა ერთი საკითხიც დაგაყენო: კარგი იქნება, თუ მსგავსად მოსკოვის და ზოგიერთი სხვა რესპუბლიკის დედაქალაქისა, თბილისში გვექმნება ცალკე საბავშვო კინოთეატრი, სადაც უჩვენებენ მოკლემეტრაჟიან, მხატვრულ თუ სამეცნიერო-პოპულარულ ფილმებს ბავშვებისათვის, როგორც ჩვენი სტუდიის, ისე სხვა სტუდიების ნაწარმოებებს. ეს ერთდაგვარად აღკვეთს ბავშვების დასწრებას მათთვის შეუფერებელ კინოფილმებსა და სენსეზებზე.

ამხანაგებო! ჩვენ, მწერლებს, განათლების მუშაკებს გვეკისრება დიდი ამოცანა — სკოლის გარდაქმნასთან დაკავშირებით გავააყვინძვიროთ ჩვენი ძალღონე მშრომელი, პატიოსანი, განათლებული ბავშვის აღსაზრდელად.

კიდევ და კიდევ ვისურვებთ შემოქმედებითს გამარჯვებებს თქვენს დიდ სარბიელზე, ვისურვებთ გაგემართლებინოთ ნდობა ჩვენი სამშობლოსი, ჩვენი მშობლიური კომუნისტური პარტიისა (ტ ა შ ი. კ ი თ ხ უ ლ ო ბ ს ლ ე ქ ს ს).

მასწავლებელი — მშობლის აღზრდით ამოჭარბული ტყბილი ანბანი,
მასწავლებელი — ნორჩის თვალებში ჩაშუქებული ცოდნის ლამპარი.

მასწავლებელი — ჩვენს სიყვარულში განათებული როგორც ოცნება.
მასწავლებელი — სინდის-ნამუსი, მართო ბავალო პატიოსნება.

მასწავლებელი — დედის გულივით მუდამ კეთილი, მუდამ ნეტარი.
მასწავლებელი — ბავშვის სურვილი — მასწავლებელი გაგზღუ ნეტავი.

მასწავლებელი — გულისსმირი.
ვთვლიდით აღზრდელად, ვთვლიდით მეგობრად.

მასწავლებელი — მასზე ძლიერია,
მასზე სწავლული არცინ გვევინა.

მასწავლებელი — ამ ქვეყანაზე სიტყვით ქებული, საქმით ქებული.
მასწავლებელი — დედაენაზე, მშობელ ენაზე შეყვარებული.

მასწავლებელი — სიტყვა ფრთიანი, მუდამ მამულზე ფიქრით გართული.
მასწავლებელი — მართლაც ტრფილი, რაცკი ვარგია, რაცკი ქართული.

მასწავლებელი — რამ დაგვივიწყოს, ჩვენთვის ზრუნავდა, ჩვენთვის შრომობდა.
ქვეყნად არც ერთი ბრძენი არ იყო, მასწავლებელი არა ჰყოლოდა.

ბევრი სარდალი, ითქვას მართალი, იბოძოდა მტკიცედ და გულგორბოდა, მაგრამ სად იყო ქვეყნად სარდალი, მასწავლებელი არა ჰყოლოდა.

ზოგმა სიცოცხლის შუქი მოგვეცინა, კეთილი ვედარ სძლია ბოროტმა.
ქვეყნად ბელადიც არა ყოფილა, მასწავლებელი არა ჰყოლოდა.

მასწავლებელი — გულს ჩაბატული დიდი ფიქრები, დიდი სურვილი,
მასწავლებელი — მზე, გაზაფხული, მთები, ყანები ოქრდკურვილი.

მასწავლებელი — ცოდნის ნათელი უსწავლულობის დამმარცხებელი. —
აი, რას ნიშნავს მასწავლებელი, აი, რად გვიყვარს მასწავლებელი.

მასწავლებელი — ღამე უძილო, ნორჩებზე ფიქრი დაუშრობელი,
მასწავლებელი — ზოგჯერ უშვილო, მაგრამ ათასი ბავშვის მშობელი.

(მ ქ უ ხ ა რ ე ტ ა შ ი).

თავმჯდომარე. მისაღმებისათვის სიტყვა ეძლევა ლატვიის სსრ განათლების სამინისტროს სკოლების სამმართველოს უფროისს ამბ. გრუდულისს.

ლატვიის სსრ მასწავლებელთა კოლექტივი მხურვალე, ძმურ სალამს უძღვნის საქართველოს სსრ მასწავლებლებს!

ჩვენ ვცხოვრობთ მრისხანე ბალტიის ზღვის ნაპირას, თქვენ — სამხრეთში, შავი ზღვის ნაპირას, მაგრამ ჩვენი ხალხები ცხოვრობენ საბჭოთა კავშირის ხალხთა მეგობრულ ოჯახში. ჩვენთვის მახლობელია საქართველო, თქვენც ბევრი მეგობარი გყავთ ჩვენს რესპუბლიკაში. ჩვენ მშობლიური კომუნისტური პარტიის ხელმძღვანელობით ვასრულებთ საერთო ამოცანას — ვზრდით კომუნიზმის ნაშენებს. მასწავლებლები დიდი აღმავლობით შეხვდნენ პარტიის მოწოდებას ახალგაზრდობის კომუნისტური აღზრდის გაუმჯობესების შესახებ, საბჭოთა პატრიოტიზმისა და ხალხთა მეგობრობის სულისკვთებით მოსწავლეთა აღზრდის შესახებ. ლატვიის სსრ სკოლების მოსწავლეები ასლა სულ უფრო მეტად ეცნობიან საბჭოთა კავშირის ყველა რესპუბლიკის ცხოვრებასა და მიღწევებს. ჩვენ ბედნიერი ვართ იმით, რომ ჩვენი რესპუბლიკის ბევრმა სკოლამ გულაბილი მეგობრული ურთიერთობა დაამყარა საქართველოს სსრ სკოლებსა და მოსწავლეებთან.

ჩვენ დიდი სიხარულით ვეცნობით იმ მიღწევებს, რომლებიც თქვენმა რესპუბლიკამ მოიპოვა მოზარდი თაობის კომუნისტური აღზრდის საქმეში. ჩვენ შეგვიძლია ბევრი რამ ვისწავლოთ თქვენგან. ჩვენი რესპუბლიკის სახალხო განათლების ხელმძღვანელ მუშაკთა და მასწავლებელთა ბევრი ჯგუფი ტყუილად კი არ მოგზაურობს ნაზიურ საქართველოში. ისინი შინ ბრუნდებიან შესანიშნავი შთაბეჭდილებებით თქვენი ხალხის ცხოვრების შესახებ, თქვენს სკოლებში ახალგაზრდობის პოლიტექნიკური სწავლების დარგში მოპოვებული მიღწევების შესახებ. გამოცდილების ასეთი ურთიერთგაზიარება გვეხმარება მუშაობაში.

დაე, კვლავაც მტკიცდებოდეს ჩვენი რესპუბლიკების სკოლებისა და მასწავლებლების შემოქმედებითი კავშირი, რომელიც ხელს უწყობს ახალგაზრდობის კომუნისტური აღზრდის მეთოდების სრულყოფას და ახალი შრომითი სკოლის შექმნას! დაე, იზრდებოდეს და მტკიცდებოდეს მეგობრობა საბჭოთა კავშირის მოძმე რესპუბლიკების მასწავლებლებს შორის!

ლატვიის სსრ მასწავლებლები თავიანთ ქართველ მეგობრებს უსურვებენ დიდ წარმატებებს სკოლის შესახებ მიღებული ახალი

კანონის განხორციელებაში, ცხოვრებასთან სკოლის კავშირის გან-
მტკიცებაში, ახალი ტიპის სკოლის, მომავლის სკოლის აშენებაში!
ლატვიის სსრ განათლების სამინისტრო

(მქუხარე, ხანგრძლივი ტაში).

თავმჯდომარე. სიტყვა ეძლევა პროფ. ლორთქიფანიძეს—რსფსრ
პედაგოგიკის მეცნიერებათა აკადემიის წევრ-კორესპონდენტს, საქარ-
თველოს სსრ პედაგოგიკის მეცნიერებათა სამეცნიერო-საკვლევო
ინსტიტუტის დირექტორს.

დ. ო. ლორთქიფანიძე. ამხანაგებო! 1959—1960 სასწავლო წელს
ისტორიული წელია საბჭოთა სკოლის განვითარებაში. ამ წლადან
საბჭოთა სკოლა შეუდგა ცხოვრებასთან სკოლის კავშირის განმტკი-
ცებისა და ჩვენს ქვეყანაში სახალხო განათლების სისტემის შემდ-
გომი განვითარების კანონის განხორციელებას. სკკპ XXI ყრილობის
გადაწყვეტილებანი, ცენტრალური კომიტეტისა და მინისტრთა საბ-
ჭოს თეზისები სკოლის გარდაქმნის შესახებ, ამხ. ხრუშჩოვის გამო-
სვლა საკავშირო აღკკ XIII ყრილობაზე, მისი ცნობილი ბარათი ამ
საკითხზე, კანონი სკოლის შესახებ — ეს არის ის ისტორიული დო-
კუმენტები, რომლებმაც საბჭოთა სკოლასა და მთელ სახალხო განათ-
ლების სისტემას გაუხსნეს განვითარების ახალი გზა ჩვენი საზოგა-
დობრივი განვითარებისა და მისი პერსპექტივების შესაბამისად,
კომუნისტური მშენებლობის შეიდწლიანი გეგმის შესაბამისად.
საბჭოთა სკოლა შევიდა თავისი განვითარების ახალ, უფრო მაღალ
ეტაპში, რომლის მთავარი ღერძია სწავლების შეერთება შრომასთან,
კომუნისტური მშენებლობის პრაქტიკასთან.

საქართველოს მასწავლებელთა ყრილობა, რომელიც სკოლაზე,
მასწავლებელზე, ბავშვებზე პარტიისა და მთავრობის ზრუნვის ნა-
თელი გამოხატულებაა, მნიშვნელოვან ადგილს დაიკავებს ჩვენი რეს-
პუბლიკის სახალხო განათლების ისტორიაში. ყრილობა არა მარტო
შეაჯამებს რესპუბლიკაში სკოლისა და სახალხო განათლების სისტე-
მის გარდაქმნის პირველ შედეგებს, არამედ, რაც მთავარია, დასა-
ხავს ერთგვარ გზებსაც ამ ამოცანების შემდგომი წარმატებითი გან-
ხორციელებისათვის.

განათლების მინისტრის პროფ. გ. ნ. ჯიბლაძის საფუძვლიან
მოხსენებაში ნაჩვენებია დიდი შემოქმედებითი შრომა, ჩვენი რეს-
პუბლიკის განათლების მუშაკთა მრავალათასიანი არმია რომ ეწევა,
და მოხაზულია ძირითადი გზები იმ ამოცანების განხორციელები-

12. მასწავლებელთა ყრილობა.

სათვის, რომლებიც დაუსახეს სკოლასა და პედაგოგიის მეცნიერებას კომუნისტურმა პარტიამ და საბჭოთა მთავრობამ, მთელმა საბჭოთა ხალხმა, ჩვენი საზოგადოებრივი განვითარების პერსპექტივებმა.

ამხანაგებო! ნება მიბოძეთ თქვენი ყურადღება შევაჩერო პედაგოგიის მეცნიერების ძირითად ამოცანებზე და იმ მუშაობაზე, რომელიც ტარდება საქართველოს სსრ პედაგოგიის მეცნიერებათა სამეცნიერო-საკვლევ ინსტიტუტში ცხოვრებასთან სკოლის კავშირის განმტკიცების კანონის განხორციელებასთან დაკავშირებით, აგრეთვე ინსტიტუტის უახლოეს ამოცანებზე.

ჩვენი სკოლის ამოცანები განსაზღვრავენ საბჭოთა პედაგოგიის მეცნიერების განვითარების ამოცანებსა და ძირითად გზებს. პედაგოგიის მეცნიერება მოწოდებულია ყოველმხრივ შეუწყოს ხელი სკოლის წინაშე მდგარი ახალი ამოცანების წარმატებით გადაწყვეტას. ამჟამად „პედაგოგიის მეცნიერების მოვალეობაა, — როგორც ეს ნათქვამია თეზისებში, — წამყვანი როლი დაიკავოს სახალხო განათლების სისტემის გარდაქმნაში, სამეცნიერო-პედაგოგიურ დაწესებულებათა საქმიანობის დიდმნიშვნელოვანი, ნაწილი უნდა გახდეს სკოლაში სწავლების შინაარსის მეცნიერული საფუძვლების შემუშავება (სასწავლო გეგმები, პროგრამები, სახელმძღვანელოები, ახალგაზრდობის სწავლებისა და კომუნისტური აღზრდის მეთოდების გაუმჯობესება“.

საქართველოს სსრ განათლების სამინისტროს პედაგოგიის მეცნიერებათა სამეცნიერო-საკვლევ ინსტიტუტის კვლევითი მუშაობის პრობლემატიკაში წამყვანი ადგილი დაიკავა ისეთი პრობლემების დამუშავებამ, როგორცაა: ზოგადი პოლიტექნიკური და პროფესიული სწავლების ურთიერთკავშირი, სწავლების შინაარს-ს მეცნიერული განსაზღვრა, სწავლების მეთოდების რაციონალიზაცია, უმცროსი, საშუალო და უფროსი ასაკის მოსწავლეთა შრომითი სწავლების სისტემა, კომუნისტური მორალის აღზრდა მოსწავლეებში, სკოლა-ინტერნატებში სასწავლო-სააღმზრდელი მუშაობის თავისებურებანი, სკოლამდელი აღზრდა, ბავშვთა და მოზარდთა ესთეტიკური აღზრდა, აგრეთვე სკოლათმცოდნეობის, სასკოლო პიგიენის, ბავშვთა ფიზიკური აღზრდისა და სხვა პრობლემებმა. ინსტიტუტმა შეიმუშავა ამ პრობლემების მიხედვით სამეცნიერო-კვლევითი მუშაობის წვდომიანი გეგმა, რომელიც 300-ზე მეტ თემას ითვალისწინებს.

ინსტიტუტში შეიქმნა შრომითი პოლიტექნიკური და საწარმოო სწავლების სპეციალური სექტორი, რომელიც დაკომპლექტებულია ნაღალკვალიფიციური კადრებით. მოკლე დროში სექტორის თანამ-

ღრომლებმა დაამუშავეს სკოლისათვის საინტერესო მთელი რიგი საკითხები, კერძოდ, მანქანათმცოდნეობის კაბინეტში მუშაობის ორგანიზაცია და შინაარსი, ლითონის დამუშავება სკოლის სასწავლო სახელოსნოში, V—VI კლასების მოსწავლეთა საზაფხულო საწარმოო პრაქტიკა, მეთოდური მითითებანი წარმოების საფუძვლებისა და წრომითი საწარმოო სწავლებისათვის და ა. შ.

კანონის მიღების შემდეგ ინსტიტუტმა გამოიყენა რსფსრ პედაგოგიკის მეცნიერებათა აკადემიის გამოცდილება და შეადგინა რვაწლიანი სკოლისა და მეორე ეტაპის ყველა ტიპის საშუალო სკოლის დებულებები, სასწავლო გეგმები, სხვადასხვა ინსტრუქცია-მითითებანი.

ინსტიტუტის მეცნიერ მუშაკებმა დაამუშავეს მთელი რიგი თემატიკური ცხოვრებასთან სკოლის კავშირის განმტკიცების საკითხებზე, როგორცაა, მაგალითად: „ელექტროტექნიკის კაბინეტის ორგანიზაცია“, „მოსწავლეთა საზაფხულო საწარმოო პრაქტიკა“, „ლაბორატორიული მეცადინეობის ორგანიზაცია და შინაარსი ფიზიკაში“, „რეჟიმი სკოლა-ინტერნატის მოსწავლეთათვის“, „საწარმოო ექსკურსია ქიმიისში“, „პრაქტიკული სოფლის მეურნეობაში“ და სხვ.

ინსტიტუტის სექტორები: პედაგოგიკის, პედაგოგიკის ისტორიის და პედაგოგიური ფსიქოლოგიისა (გამგე დოც. ვ. ქაჯაია), წრომითი-პოლიტექნიკური სწავლებისა (გამგე დოც. რ. ფარცხალაძე), სასკოლო პიგიენისა და ფიზიკური აღზრდისა (გამგე ზ. კოვზირიძე), მხატვრული აღზრდისა (გამგის მოვალეობის შემსრულებელი პროფესორი, დოქტორი გ. ჩხიკვაძე), ქართული ენის და ლიტერატურის მეთოდოლოგიისა (გამგე პედ. მეცნ. კანდიდატი მ. ჩინჩალაძე), რუსული ენის და ლიტერატურის მეთოდოლოგიისა (გამგე პროფესორი, დოქტორი მ. კანკავა), უცხო ენათა მეთოდოლოგიისა (გამგე დოც. ი. გვარჯალაძე), ფიზიკის და მათემატიკის მეთოდოლოგიისა (გამგე დოც. ვ. კობახიძე), ქიმიისა და ბიოლოგიის მეთოდოლოგიისა (გამგე პედ. მეცნ. კანდიდატი ე. ვიორგაძე), ისტორიის მეთოდოლოგიისა (გამგე დოც. ლ. ციხისთავი), სკოლამდელი აღზრდისა (გამგე პედ. მეცნ. კანდიდატი ნ. ლეჟავა) და ინსტიტუტის მთელი კოლექტივი (ინსტიტუტში მუშაობს სულ 46 კაცი, მათ შორის მეცნიერებათა დოქტორია 3, მეცნიერებათა კანდიდატი 27) ენერგიულ მუშაობას ეწევიან დასახული ამოცანების გადაჭრისათვის.

მიმდინარე წელს სრულდება მთელი რიგი თემები, რომელთაგან ერთევე მეცნიერულ-პრაქტიკული ღირებულება აქვთ წრომითი-პოლიტექნიკური სწავლებისათვის, როგორც, მაგალითად: „საწარმოო სწავლების პირველი შედეგები“, „საწარმოო სწავლების სკო-

ლის მოსწავლეთა შრომის პიკეინა“. „ფიზიკის სწავლების მეთოდების რაციონალიზაციის ძირითადი გზები“, „მოსწავლეთა მომზადების პრაქტიკული საქმიანობისათვის ქიმიის ვაკეეთილებზე“, „სახელმძღვანელო პრაქტიკული მეცადინეობისათვის სოფლის მეურნეობაში“ და სხვ.

დიდი მუშაობა ჩატარდა ახალი პროგრამების შესადგენად რვაწლიანი სკოლის I—V კლასებისათვის ყველა საგანში, აგრეთვე საწარმოო სწავლების IX კლასებისათვის. ამჟამად მიმდინარეობს მუშაობა რვაწლიანი და საშუალო სკოლის პროგრამების შესადგენად ყველა საგანში.

კანონის შესაბამისად სკოლის გარდაქმნა დიდადაა დამოკიდებული არსებული სახელმძღვანელოების გაუმჯობესებასა და ახალი სრულყოფილი სახელმძღვანელოებისა და დამხმარე წიგნების შედგენაზე. ცნობილია, რომ ჩვენი მოქმედი სახელმძღვანელოები, მიუხედავად უკანასკნელ წლებში მათი რამდენადმე გაუმჯობესებისა, ჯერ კიდევ ერთგვარად მოწყვეტილია ცხოვრებასა და მის მოთხოვნილებებს, ხშირად გადატვირთულია მოსწავლეთათვის გაუგებარი მასალებით. ამიტომაც არაიშვიათია მექანიკური ზეპირობისა და მოსწავლეთა ცოდნაში ფორმალიზმის შემთხვევები. ინსტიტუტი მოწოდებულია თანმიმდევრულად და ღრმად შეისწავლოს სახელმძღვანელოთა მეცნიერულ-მეთოდოლოგიური და მეთოდიკურ-პედაგოგიური ღირსება-ნაკლოვანებანი და ამ მონაცემების საფუძველზე დაამუშაოს ძირითადი პრინციპები ყველა იმ საგნის სახელმძღვანელოების შედგენისათვის, რომლებიც სკოლაში ისწავლება. ეს მუშაობა ინსტიტუტმა დაიწყო გამოცდილი მასწავლებლებისა და მეცნიერ-სპეციალისტების მონაწილეობით. ამასთან ინსტიტუტი მუშაობს ორიგინალური სახელმძღვანელოების შედგენაზეც ქართულ ენასა და ლიტერატურაში, რუსულ ენაში, უცხო ენებში, ისტორიაში IV კლასისათვის, ელექტროტექნიკაში, წარმოების საფუძვლებში და ა. შ. ინსტიტუტს საჭიროდ და აუცილებლად მიაჩნია ერთი და იმავე სახელმძღვანელოსათვის რამდენიმე საავტორო კოლექტივის შექმნა. საუკეთესო სახელმძღვანელოზე კონკურსის გამოცხადება და ზოგ შემთხვევაში 2—3 პარალელური სახელმძღვანელოს დაშვება.

როგორც ცნობილია, კომუნისტური საზოგადოების მშენებელი ადამიანის ყოველმხრივი განვითარების სისტემაში ერთ-ერთი წამყვანი ადგილი უჭირავს მხატვრულ-ესთეტიკურ აღზრდას. ეს უმნიშვნელოვანესი უბანი უკანასკნელ დრომდე არ სარგებლობდა შესაფერისი ყურადღებით როგორც სკოლებში, ისე, განსაკუთრებით, ჩვენს უმაღლეს სკოლაში. საქართველოს განათლების სამინისტროს

გადაწყვეტილებით მიმდინარე წლიდან ინსტიტუტში შეიქმნა მხატვრული აღზრდის სექტორი. რომელიც მოწოდებულია დაამუშაოს გუსიკის, სიმღერის, ხატვის, ცეკვის სწავლების, ესთეტიკურ გრძელვადიანი ფორმირების თეორიული და პრაქტიკული საკითხები.

ინსტიტუტის მუშაობის შედეგების პრაქტიკაში დაწერვა ჩორციელდება ძირითადად ნაშრომების გამოქვეყნებით. უკანასკნელი ათი წლის განმავლობაში ინსტიტუტმა გამოსცა 330-ზე მეტი დასახელების წიგნი 3600 ნაბეჭდი ფორმის რაოდენობით. პირველად ითარგმნა და გამოიცა ქართულ ენაზე კომენსეის რჩეული თხზულებანი (2 ტომი), რუსო („ემილი“), უშინსკი (2 ტომი), პიროგოვი, ჩერნიშევსკი, კრუსკაია (2-2 ტომი), მაკარენკო (2 ტომი) და სხვ. დაწყებულია მუშაობა ქართული პედაგოგიკის კლასიკოსის ი. გოგებაშვილის თხზულებათა გამოსაცემად 10 ტომად (გამოვიდა 6 ტომი). გამოცემულია მთელი რიგი მონოგრაფიები პედაგოგიკის თეორიასა და ისტორიაში, სასკოლო პიგიენაში, სასწავლო დისციპლინების მეთოდოლოგიაში და სხვ. ეს ლიტერატურა მნიშვნელოვან დახმარებას უწევს მასწავლებლებს მათ პრაქტიკულ მუშაობაში, ხელს უწყობს მათი პედაგოგიური კულტურის ამაღლებას. ჩვენი ინსტიტუტის მიერ გამოცემული ზოგიერთი წიგნი თარგმნილია რუსულ (მოსკოვში), ჩეხურ (პრაღაში), სლოვაკურ (ბრატისლავაში), უნგრულ (ბუდაპეშტში) ენებზე.

აქ არ შეიძლება არ შევნიშნოთ, რომ 1958 წლამდე, ვიდრე ინსტიტუტთან არსებობდა საკუთარი გამომცემლობა (1939 წლიდან), ინსტიტუტი ყოველწლიურად, დაწყებული 1954 წლიდან, საშუალოდ უშვებდა 45—50 დასახელების მეცნიერულ-პედაგოგიურ და მეთოდოლოგიურ წიგნს. რომელთა საერთო მოცულობა შეადგენდა 450--500 ნაბეჭდი ფორმას. გამომცემლობა „კოდნასთან“ ჩვენი ინსტიტუტის გამომცემლობის გაერთიანების შემდეგ აღზრდის საკითხების შესახებ წიგნების გამოცემა ჩვენი ინსტიტუტის ხაზით შემცირდა 60-ზე მეტი პროცენტით, ხოლო პედაგოგიურ-მეთოდური ლიტერატურის გამოცემა საზოგადოდ რესპუბლიკის მასშტაბით — რამდენჯერმე. რესპუბლიკის სკოლები და მასწავლებლები ამ გამომცემლობის მეშვეობით მიმდინარე წელს მიიღებენ ბევრად ნაკლებ მეცნიერულ-მეთოდოლოგიურ ლიტერატურას, ვიდრე 1955 წელს. და ეს მაშინ, როცა, ჯერ-ერთი, საგამომცემლო საქმე ჩვენს რესპუბლიკაში მნიშვნელოვნად გადიდდა და, მეორეც, სკოლის წინაშე მდგარი ახალი საპასუხისმგებლო ამოცანების გადაწყვეტა მოითხოვს პედაგოგიური ლიტერატურის გამოცემის არათუ შემცირებას,

არამედ, პირიქით, ყოველმხრივ გაფართოებასა და გაუმჯობესებას
 ამჟამად მდგომარეობის გამოსწორებისათვის საკითხი აღძრულნი
 შემდგომ ორგანოებში. ჩვენ აუცილებლად მიგვაჩნია, რომ ინსტი-
 ტუტთან ისევ აღდგეს გამომცემლობა, ხოლო გამომცემლობა „ცოდ-
 ნა“, რომელიც მოწოდებულია გამოსცეს სასწავლო-პედაგოგიური
 ლიტერატურა, კულტურის სამინისტროდან, რომელსაც იგი ახლა
 ეკუთვნის, გადაეცეს საქართველოს განათლების სამინისტროს, ხო-
 ლო საქართველოს სსრ მინისტრთა საბჭოსთან არსებულ უმაღლესა
 და საშუალო სპეციალური განათლების კომიტეტთან შეიქმნას გა-
 მომცემლობა „მეცნიერება“ ან „უმაღლესი სკოლა“, როგორც ეს
 ბევრ სხვა მოძმე რესპუბლიკაშია.

ამჟამად ინსტიტუტი დიდ მუშაობას ეწევა მეთოდურ მითითე-
 ბათა შესადგენად ცხოვრებასთან სკოლის კავშირის განმტკიცების
 თვალსაზრისით სასწავლო დისციპლინების სწავლების გარდაქმნის
 შესახებ (ქართულ ენასა და ლიტერატურაში, რუსულ ენასა და ლი-
 ტერატურაში, უცხო ენებში, ქიმიაში, ფიზიკაში, ბიოლოგიაში, გეო-
 გრაფიაში, ისტორიაში, წარმოების საფუძვლებში, პრაქტიკულებში
 და სხვ.), ამასთან ინსტიტუტის მეცნიერი თანამშრომლები სწავლო-
 ბენ სკოლისა და მასწავლებლის მოწინავე გამოცდილებასაც სკო-
 ლის გარდაქმნის პირველი შედეგების განზოგადების მიზნით

მიმდინარეობს მოსამზადებელი მუშაობა ადგილებზე „პედაგო-
 გიური კითხვისა“ და X IV რესპუბლიკური სამეცნიერო-პედაგოგიუ-
 რი კონფერენციის ჩასატარებლად, რამაც პირველ რიგში უნდა გა-
 ნოავლინოს მიღწევები მწარმოებელურ შრომასთან სწავლების შეერ-
 თების დარგში.

ინსტიტუტში განსაკუთრებული ყურადღება ეთმობა იმ საკით-
 ხების დამუშავებას, რომლებიც დაკავშირებულია სკოლა-ინტერნა-
 ტებში სასწავლო-სააღმზრდელო მუშაობის შემდგომ გაუმჯობესე-
 ბასთან. განათლების მინისტრის ბრძანებით ყველა სკოლა-ინტერ-
 ნატზე მიმაგრებული არიან ინსტიტუტის მეცნიერ მუშაკები, რო-
 მელთაც დავალებული აქვთ სისტემატურად მივიდნენ ადგილებზე,
 დაეხმარონ სკოლა-ინტერნატებს მიმდინარე მუშაობაში, შეისწავ-
 ლონ და განაზოგადონ დაგროვილი გამოცდილება, ხელი შეუწყონ
 სააღმზრდელო და სასწავლო მუშაობის მაღალ დონეზე დაყენებას.

ამჟამად ინსტიტუტი დიდ მუშაობას ეწევა ბავშვებში კომუნის-
 ტური შეგნებულობის, დისციპლინის, შრომისადმი კომუნისტური
 დამოკიდებულების აღზრდის საკითხებზე.

სკოლის გარდაქმნა განსაკუთრებით მწვავედ აყენებს სახელოს-
 ნოების, ლაბორატორიების, კაბინეტებისა და სხვ. სტანდარტულ

მოწყობილობის საკითხების მეცნიერული დამუშავების ამოცანას ამისათვის კი საჭიროა რესპუბლიკაში შეიქმნას სპეციალური ფაქულტეტი, რომელიც დაამზადებს სხვადასხვა მოწყობილობის დოკტორულ ხელსაწყოებსა და ინსტრუმენტებს სკოლისა და სკოლამდელი დაწესებულებებისათვის.

დასასრულ, ნება მომეცით ინსტიტუტის მეცნიერ მუშაკთა კოლექტივის სახელით აღვუთქვა მასწავლებელთა ყრილობას და მისი სახით — ჩვენი საყვარელი სამშობლოს მასწავლებელთა 50-ათასიან არმიას, რომ ინსტიტუტის ყველა მუშაკი თავის ცოდნას, უნარსა და ენერგიას მოახმარს სკოლისა და მთელი სახალხო განათლების გარდაქმნის და პედაგოგიკის მეცნიერების შემდგომი განვითარების დიდი სახელმწიფოებრივი ამოცანების წარმატებით განხორციელებას ჩვენი ბედნიერი ახალგაზრდობის კომუნისტური აღზრდის საქმის საკეთილდღეოდ, ჩვენი საყვარელი დიადი სამშობლოს საკეთილდღეოდ. (ტ ა შ ი).

თავმჯდომარე. მისალმებისათვის სიტყვა ეძლევა აზერბაიჯანის სსრ განათლების სამინისტროს სკოლების სამმართველოს უფროსს ა. მ. შაჰიევი.

ი. რ. შაჰიევი. (კითხულობს მისალმების ტექსტს).

საპარტიველოს სსრ მასწავლებელთა ყრილობას

აზერბაიჯანის სსრ განათლების სამინისტროს კოლეგია აზერბაიჯანის მასწავლებლებისა და განათლების მუშაკთა სახელით მხურვალედ მიესალმება საქართველოს მასწავლებელთა ყრილობას.

ამხანაგებო! აზერბაიჯანელი და ქართველი ხალხები, სსრ კავშირის მრავალეროვან ხალხთა მეგობრული, ძმური ოჯახის თანასწორუფლებიანი წევრები, უახლოესი მეზობლები და დიდი მეგობრები არიან. ჩვენი მეგობრობა ყალიბდებოდა და მტკიცდებოდა საუკუნეების განმავლობაში საერთო მტრების — უცხოელ დამპყრობთა წინააღმდეგ ბრძოლაში; იგი განსაკუთრებით განმტკიცდა და გამოიწრთო მაშინ, როცა ქართველებმა და აზერბაიჯანელებმა რუს ხალხთან ერთად მოიპოვეს ახალი ნათელი ცხოვრება — საბჭოთა ხელისუფლება — და ფეოდალურ-მემამულური და თვითმპყრობელურ-კაპიტალისტური წყობილების ნანგრევებზე აშენებდნენ სოციალისტური საზოგადოების დიდებულ შენობას. ახლა ჩვენი ხალხების ეს მეგობრული კავშირი დღითიდღე მტკიცდება მშვიდობისათვის, ნათელი კომუნისტური მომავლისათვის ბრძოლაში.

ახლა აზერბაიჯანელი და ქართველი ხალხები, როგორც მთელი საბჭოთა ხალხი, დიდი პატრიოტული აღმავლობით შრომობენ ქვეყნისათვის, რომელიც კომუნისტური პარტიის XXI ყრილობის მიერ მიღებული დიად სამუშაოთა პროგრამის განსახორციელებლად.

სსრ კავშირის სახალხო მეურნეობის განვითარების 1959—1965 წლების შვიდწლიანი გეგმა, რომელიც პარტიის XXI ყრილობა დაამტკიცა, ნიშნავს ჩვენი ქვეყნის შესვლას თავისი განვითარების ახალ პერიოდში — კომუნისტური საზოგადოების განვლილი მშენებლობის პერიოდში, რომლის მთავარი ამოცანაა კომუნისმის მატერიალური ბაზის ყოველმხრივ შექმნა და საბჭოთა ხალხის მატერიალურ და სულიერ მოთხოვნილებათა სულ უფრო სრულად დაკმაყოფილება.

კომუნისტური მშენებლობის გრანდიოზული გეგმის განხორციელება მოითხოვს საბჭოთა ადამიანების, განსაკუთრებით მოზარდი თაობის აღზრდის, სკოლებში სასწავლო-სააღმზრდელო მუშაობის გადაჭრით გაუმჯობესებას.

საბჭოთა სკოლამ კომუნისტური პარტიის ხელმძღვანელობით უდიდესი როლი შეასრულა მილიონობით საბჭოთა ადამიანის — კომუნისმის აქტიური მშენებლების მომზადებასა და აღზრდაში.

კომუნისმის გაშლილი მშენებლობის პერიოდში სკოლამ უნდა შეასრულოს განსაკუთრებით აქტიური როლი. იგი ვალდებულია აღზარდოს ყოველმხრივ განვითარებული და განათლებული ადამიანები, კომუნისტური შეგნებისა და ქცევის ადამიანები, რომლებიც თავისუფალი იქნებიან წარსულის გადმონაშთებისაგან და ეცოდინებათ კომუნისტურად ცხოვრება და მუშაობა.

როცა სკოლის გარდაქმნის შესახებ მიღებული კანონის პრაქტიკულად განხორციელებას ვიწყებთ, არ შეგვიძლია თვალი არ გადავავლოთ იმ გზას, რომელიც სახალხო განათლებამ გაიარა ჩვენს რესპუბლიკაში.

რევოლუციამდელ აზერბაიჯანში მოსახლეობის ფართო ფენები მოკლებული იყვნენ განათლების მიღების შესაძლებლობას. 1914—1915 წლებში აზერბაიჯანში იყო 943 დაწყებითი, 18 უმაღლესი დაწყებითი, 15 საშუალო სკოლა, რომლებშიც 73 ათასი მოსწავლე ირიცხებოდა. შვიდწლედის ბოლოსათვის დაწყებითი, რვაწლიანი და საშუალო სკოლების რაოდენობა მიაღწევს 4125-ს, რომლებშიც ისწავლის 943,5 ათასი ბავშვი.

გარდა ამისა, რესპუბლიკაში იქნება 720 საღამოს (ცვლის, სეზონური, დაუსწრებელი) საშუალო სკოლა, რომლებშიც ისწავლის

სახალხო მეურნეობის სხვადასხვა დარგებში მომუშავე 91,2 ათასი კაბუცი და ქალიშვილი.

ყოველივე ეს ნათლად მოწმობს, რომ ჩვენს ქვეყანაში განათლება ხალხის ორგანულ მოთხოვნილებად გადაიქცა. რომ ჩვენი ქვეყნის ადამიანს, რომელიც ახალ საზოგადოებას აშენებს, სურს იყოს ყოველმხრივ განათლებული, ერკვეოდეს მეცნიერებისა და ტექნიკის ყველა დარგში. და სწორედ ჩვენ, სახალხო განათლების მუშაკებმა, უნდა დავაკმაყოფილოთ ცოდნისა და განათლების ეს წყურვილი, სწორედ ჩვენ ვართ პასუხისმგებელი იმისათვის, თუ როგორი იქნება ადამიანი კომუნისტურ საზოგადოებაში.

მივესალმებით რა მოძმე საქართველოს მასწავლებელთა ყრილობას, ახერხაიჯანის სახალხო განათლების მუშაკთა სახელით რწმენას გამოვთქვამთ, რომ ყრილობის მუშაობას ფრიად ნაყოფიერი შედეგები ექნება. ამავე დროს გამოვთქვამთ სურვილს, რომ ჩვენი რესპუბლიკების სახალხო განათლების მუშაკთა ურთიერთობა უფრო ცოცხალი და მკვიდრი იყოს, ჩვენს რესპუბლიკებს შორის უფრო ფართოდ ეწყობოდეს ჩვენი ახალგაზრდობის აღზრდისა და სწავლების საქმეში დაგროვილი გამოცდილების გაზიარება, ახალგაზრდობისა, რომელიც არა მარტო მშენებელი იქნება კომუნისტური საზოგადოებისა, არამედ მასში იცხოვრებს კიდევ. (მ ქ უ ხ ა რ ე ტ ა შ ი).

თავმჯდომარე. მისალმებისათვის სიტყვა ეძლევა თურქმენეთის სსრ განათლების მინისტრის მოადგილეს ამბ. მუჰამედბერდიევს.

კ. მუჰამედბერდიევი. (კითხულობს მისალმების ტექსტს).

საქართველოს სსრ მასწავლებელთა ყრილობას

ძვირფასო ამხანაგებო, მეგობრებო! თურქმენეთის სსრ განათლების სამინისტრო სახალხო განათლების მუშაკთა სახელით მიესალმება ყრილობის მონაწილეებს და მათი სახით — საბჭოთა საქართველოს განათლების ყველა მუშაკს და უსურვებს შემოქმედებით წარმატებებს ყრილობის მუშაობაში.

ქართველმა ხალხმა საბჭოთა ხალხების ძმურ ოჯახში უდიდესი წარმატებები მოიპოვა თავისი შინაარსით სოციალისტური და ფორმით ეროვნული ეკონომიკისა და კულტურის განვითარებაში. დიდი თქვენი წარმატებები სახალხო განათლების საქმეში, მაგრამ კიდევ უფრო დიდი წარმატებებია მოსაპოვებელი „იცხოვრებასთან სკოლის

კავშირის განმტკიცებისა და ჩვენს ქვეყანაში სახალხო განათლების სისტემის შემდგომი განვითარების შესახებ“ მიღებული ახალგაზრდა ნონის განხორციელებასთან დაკავშირებით.

საბჭოთა თურქმენეთის სახალხო განათლების მუშაკები მოძმე საქართველოს მასწავლებლობას ახალ დიდ წარმატებებს უსურვებენ სკოლის გარდაქმნაში, ჩვენი სოციალისტური სამშობლოს საყოველთაო შრომაში.

გაუმარჯოს ლენინიზმის ყოვლისმძლე დროშას — სსრ კავშირის ხალხთა დიდი მეგობრობის გრანიტოვან საფუძველს!

გაუმარჯოს მშობლიურ საბჭოთა მთავრობას და საბჭოთა კავშირის კომუნისტურ პარტიას!

თურქმენეთის სსრ
განათლების სამინისტრო
1959 წ. სექტემბერი. ქ. აშხაბადი.

(მ ქ ლ ხ ა რ ე ტ ა შ ი).

თავმჯდომარე. მისალმებისათვის სიტყვა ეძლევა ამხ. ორიზალიევს, ყირგიზეთის მასწავლებელთა გაზეთის რედაქტორს.

დ. ორიზალიევი. ამხანაგებო! ნება მომეცით გამოვაქვეყნო ყირგიზეთის სსრ განათლების სამინისტროსა და განათლების, უმაღლესი სკოლისა და სამეცნიერო დაწესებულებების მუშაკთა პროფკავშირის რესპუბლიკური კომიტეტის მისალმების წერილი თქვენი ყრილობისადმი. (კითხულობს).

საქართველოში სსრ მასწავლებელთა ყრილობას

ძვირფასო ამხანაგებო! ყირგიზეთის სსრ მასწავლებლობისა და სახალხო განათლების მუშაკთა სახელით მხურვალედ მოგესალმებით თქვენ, საბჭოთა საქართველის მასწავლებელთა ყრილობის დელეგატებს და თქვენი სახით — სახალხო განათლების ყველა მუშაკს.

საბჭოთა კავშირის კომუნისტური პარტიის ბრძნული ხელმძღვანელობით საქართველოს სსრ გადაიქცა აყვავებულ რესპუბლიკად, რომელსაც აქვს მოწინავე ტექნიკით აღჭურვილი, დიდად განვითარებული მრეწველობა და სოფლის მეურნეობა.

საქართველოში შემდგომი განვითარება პოვა განათლებამ და კულტურამ. საბჭოთა ხელისუფლების წლებში გაიზარდა ზოგად-საგანმანათლებლო სკოლების, საშუალო და უმაღლესი სასწავლებლების, კულტურულ-საგანმანათლებლო დაწესებულებათა ქსელი.

საქართველოში ყველა პირობაა შექმნილი ბავშვთა საყოველთაო სავალდებულო სწავლების განხორციელებისათვის. საშუალო სპეციალურ და უმაღლეს სასწავლებლებში მშრომელთა ფართოდ ნაბმისათვის, რაც საწინდარია საბჭოთა კავშირის სხვა ხალხებთან ერთად ქართველი ხალხის შემდგომი წინსვლისა კომუნიზმის გზით.

საქართველოს მასწავლებელთა პირველი ყრილობა შეიკრიბა შესანიშნავ პერიოდში, როცა საბჭოთა სკოლა შევიდა თავისი განვითარების ახალ ეტაპში, რომელიც განსაზღვრა კანონმა ცხოვრებასთან სკოლის კავშირის განმტკიცებისა და სსრ კავშირში სახალხო განათლების სისტემის შემდგომი განვითარების შესახებ. სკოლის შესახებ პარტიისა და მთავრობის გადაწყვეტილებანი განათლების მოქმედებას წინაშე ახალ გრანდიოზულ ამოცანებს აყენებენ და საბჭოთა სკოლის განვითარებაში დიდი ისტორიული მობრუნების დასაწყისს განსაზღვრავენ.

საქართველოს მასწავლებელთა ყრილობა დარაზმავს რესპუბლიკის მთელ მასწავლებლობას ენერგიული, ნამდვილად შემოქმედებითი მონაწილეობისათვის სკოლის შესახებ მიღებული კანონის შესრულებაში, სახალხო განათლების წინაშე სკვპ XXI ყრილობის მიერ დასახული ამოცანების პრაქტიკულად გადაწყვეტაში.

ემკვი არ არის, რომ მოძმე საქართველოს მასწავლებლობა დირსეულად შეასრულებს თავის მოვალეობას საბჭოთა ხალხის წინაშე და წარმატებით განახორციელებს კომუნისტური პარტიის მიერ დასახულ სკოლის გარდაქმნის პროგრამას. უზრუნველყოფს ყოველმხრივ განათლებული ადამიანების მომზადებას, რომლებსაც კარგად ეცოდინებათ მეცნიერებათა საფუძვლები და ექნებათ საზოგადოებრივ-სასარგებლო შრომის უნარი.

სულითა და გულით გისურვებთ, ძვირფასო მეგობრებო, ახალ შესანიშნავ გამარჯვებებს მოზარდი თაობის სწავლებისა და აღზრდისაკენ მიმართულ კეთილშობილურ შრომაში!

გაუმარჯოს მოძმე საბჭოთა საქართველოს!

გაუმარჯოს საბჭოთა საქართველოს მასწავლებლობას — რესპუბლიკის ინტელიგენციის მრავალრიცხოვან და აქტიურ რაზმს!

გაუმარჯოს საბჭოთა კავშირის კომუნისტურ პარტიას, რომელსაც ჩვენი ხალხები კომუნისმის გამარჯვებისაკენ მიჰყავს!

ყირგიზეთის სსრ განათლების
სამინისტრო

განათლების, უმაღლესი სკოლისა და
სამეცნიერო დაწესებულებების მოქმედება
პროფკავშირის რესპუბლიკური კომიტეტი.

(მქუხარე, ხანგრძლივი ტაში).

თავმჯდომარე. სიტყვა ეძლევა თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის პრორექტორს ანხ. მირიანაშვილს.

მ. მირიანაშვილი. აქვეყნებს მისალმების ტექსტს.

თავმჯდომარე. შემოსულია წინადადება, რომ ჩვენი ყრილობის სახელით მისალმება გავუგზავნოთ საქართველოს კომუნისტური პარტიის ცენტრალურ კომიტეტს. (ტ ა შ ი). ნება მომეცით თქვენი ერთსულოვანი ტაში ჩავთვალო ამ წინადადების ერთხმად მიღების ნიშნად. (ტ ა შ ი).

მისალმების ტექსტის გამოსაქვეყნებლად სიტყვა ეძლევა თბილისის მე-29 საშუალო სკოლის მასწავლებელს ანხანაგ აბაშმაძეს.

ანხაშმაძე. (კითხულობს მისალმების ტექსტს).

საქართველოს კომუნისტური პარტიის
ცენტრალურ კომიტეტს

საქართველოს მასწავლებელთა ყრილობა, 54 ათასი პედაგოგის სახელით, მხურვალედ მიესალმება საქართველოს კომუნისტური პარტიის ცენტრალურ კომიტეტს, ქართველი ხალხის გამარჯვებათა ღირსეულ ხელმძღვანელსა და ორგანიზატორს.

საქართველოს სსრ მასწავლებელთა ყრილობა შეიკრიბა იმ დროს, როცა დიადი საბჭოთა ქვეყანა გრანდიოზულ წარმატებებს აღწევს კომუნიზმის გაშლილი მშენებლობის ყოველ უბანზე, შეიღწლიანი გეგმის პირველი წლის ამოცანების ვადამდე და გადაჭარბებით შესრულებისათვის ბრძოლაში, სამამულო ტექნიკისა და მეცნიერების, კულტურისა და ხელოვნების არნახული წარმატებების, მშრომელთა მატერიალური კეთილდღეობის განუხრავი აღშავლობის დღეებში.

ჩვენს გულს ახარებს საბჭოთა კავშირის უდიდესი მიღწევები საერთაშორისო ურთიერთობის დარგში, რამაც ასე მკაფიო გამოხატულება პოვა ჩვენი ძვირფასი ნ. ს. ხრუშჩოვის ვიზიტით ამერიკის შეერთებულ შტატებში. საბჭოთა კავშირის ბრძოლა მთელ მსოფლიოში მშვიდობისათვის ისეთ გამარჯვებებს აღწევს, რომლებსაც ერთსულოვნად მიესალმება ყველა კეთილი ნების ადამიანი, ვისთვისაც ძვირფასია ხალხთა ბედნიერება და კეთილდღეობა.

ყრილობაზე წარმოგზავნილმა პედაგოგიური შრომის მოწინავე ადამიანებმა, გულდასმით განიხილეს რა ცხოვრებასთან სკოლის კავ-

შირის განმტკიცების მთელი სასწავლო-აღმზრდელობითი პროცესის ახლებურად გარდაქმნის საკითხები, ერთმანეთს გაუზიარეს და ერთი ვილი პირველი გამოცდილება. მათ უღრმესი კმაყოფილება და აღფრთოვანება გამოხატეს იმ უდიდესი მზრუნველობის გამო, რასაც ყოველდღიურად იჩენენ სახალხო განათლებისადმი, მოზარდი თაობისა და მასწავლებლებისადმი საქართველოს კომუნისტური პარტიის ცენტრალური კომიტეტი და საქართველოს მთავრობა.

ამ მშობლიური ზრუნვის შედეგია ჩვენს რესპუბლიკაში სახალხო განათლების დარგის შეუწყვეტელი წინსვლა და აყვავება, მისი მძლავრი განვითარება, რითაც იგი ბევრად წინ უსწრებს ყველაზე უფრო წინწასულ მრავალ კაპიტალისტურ ქვეყანას. კომუნისტური პარტიისა და საბჭოთა მთავრობის დაუცხრომელი ზრუნვის პირდაპირი გამოხატულებაა ის, რომ ჩვენი რესპუბლიკა ამჟამად დაფართულია სასწავლო-სააღმზრდელო დაწესებულებათა ფართო ქსელით — მის 4210 სკოლაში 612 ათასზე მეტი ბავშვი სწავლობს, 27 სკოლა-ინტერნატში 5.160 აღსაზრდელი ღებულობს აღზრდა-განათლებას, ათასობით ბავშვი იზრდება საბავშვო ბაგებსა, ბაღებსა და სახლებში.

პარტიისა და მთავრობის ყოველდღიური დახმარებითა და ხელმძღვანელობით მიმდინარე სასწავლო წლიდან რესპუბლიკის სკოლებმა დაიწყეს განხორციელება კანონისა „ცხოვრებასთან სკოლის კავშირის განმტკიცებისა და სახალხო განათლების სისტემის შემდგომი განვითარების შესახებ“. I—V კლასები მეცადინეობას შეუდგნენ ახალი სასწავლო გეგმებითა და პროგრამებით. 167 მეცხრე კლასი გადაყვანილია საწარმოო სწავლებაზე, რის შედეგადაც ამ კლასების მოწაფეები, ზოგად და პოლიტექნიკურ განათლებასთან ერთად, მიიღებენ პროფესიულ მომზადებას სახალხო მეურნეობის სხვადასხვა დარგში სამუშაოდ.

მოსწავლეთა შრომითი აღზრდა აკადემიური მოსწრების საფუძველზე ჩვენი მთავარი ამოცანაა, და ეს იყო მიზანი, როცა გასულ სასწავლო წელს სოფლის სკოლებთან შექმნილ 1.343 საწარმოო ზრიგადასა და 3.908 რგოლში ჩაბმული იყო 83.014 მოსწავლე, რომლებმაც 1958 წლის 1 სექტემბრიდან 1959 წლის 20 აგვისტომდე გამოიმუშავეს 1.200.000-ზე მეტი შრომადღე. მოსწავლეთა აქტიური შრომითი საქმიანობა ხელს უწყობს აკადემიური წარმატების მიღწევას, შრომისადმი პატივისცემის გამოიმუშავებას, აყალიბებს კომუნისტური მშენებელი მოქალაქის სულიერ და ფიზიკურ ძალებს.

იმისათვის, რომ თანამედროვე მოთხოვნათა დონეზე დავაყენოთ მოზარდი თაობის სწავლა-აღზრდის საქმე, განვითარების ახალ, მაღალ საფეხურზე ავიყვანოთ მთელი სასკოლო მეუშაობა, საჭიროა

საყოველთაო სავალდებულო სწავლების კანონის ზუსტად განხორციელება, რათა კიდევ უფრო გაუმჯობესდეს სკოლებით მოსახლეობის მომსახურება, განმტკიცდეს მათი მატერიალური ბაზა, რომ იგი სავსებით შეესაბამებოდეს თეორიული და პრაქტიკული ცოდნა-ჩვევებით მოსწავლეთა შეიარაღების სადღეისო ამოცანებს. მასწავლებელთა კადრების ხარისხობრივი შემადგენლობის სრულყოფა და მათი მატერიალურ-საყოფაცხოვრებო პირობების შემდგომი ამაღლებისათვის დაუცხრომელი ზრუნვა, — ეს ისეთი ამოცანაა, რომლის განხორციელებისათვის ბრძოლას პირველხარისხოვანი სახელმწიფოებრივი მნიშვნელობა ენიჭება.

საქართველოს სსრ მასწავლებელთა ყრილობა, რესპუბლიკის მთელი პედაგოგიური საზოგადოებრიობის სახელით, პირობას ამოკლებს საქართველოს კომპარტიის ცენტრალურ კომიტეტს, რომ მომავალშიც მთელი ძალითა და მონდომებით იბრძოდეს, რათა საყვარელ დედა-სამშობლოს აღუზარდოს მტკიცე ცოდნით შეიარაღებული, ყოველმხრივ განათლებული, მზნე და ჯანსაღი თაობა, რომელიც ბოლომდე მიიყვანს კომუნისმის მშენებლობის დიად საქმეს ჩვენს ქვეყანაში.

გაუმარჯოს საქართველოს კომუნისტური პარტიის ცენტრალურ კომიტეტს!

გაუმარჯოს ჩვენს სახელოვან საბჭოთა კავშირის კომუნისტურ პარტიას და მის ლენინურ ცენტრალურ კომიტეტს! (მქუხარე ტაში).

თავმჯდომარე. ნება მომეცით თქვენი ერთსულოვანი ტაში ჩავთვალო ამ მისალმების ტექსტის ერთხმად მიღების ნიშნად. (ტ ა შ ი).

ყრილობის სახელზე მიღებულია მრავალი მისალმების დეპეშა და წერილი. მათ გასაცნობად სიტყვა ეძლევა ამხ. გვერდწითელს.

ი. გვერდწითელი. ამხანაგებო! საქართველოს მასწავლებელთა ყრილობის, საქართველოს განათლების სამინისტროსა და განათლების მინისტრის სახელზე მიღებულია დეპეშები, რომლებითაც ჩვენს ყრილობას, რესპუბლიკის მასწავლებელთა მრავალათასიან რაზმს და განათლების ორგანოებს მხურვალედ მიესალმებიან და ახალ წარმატებებს უსურვებენ შემდეგი ორგანიზაციები და პირები:

რსფსრ პედაგოგიკის მეცნიერებათა აკადემიის პრეზიდენტი კაიროვი;

- ყაზახეთის სსრ განათლების მინისტრი შარიფოვი;
 თურქმენეთის სსრ განათლების მინისტრი კურბანოვი;
 ლატვიის სსრ განათლების მინისტრი სამსონი;
 მოლდავეთის სსრ განათლების მინისტრი კრაჩუნეი;
 საქართველოს კვ აფხაზეთის საოლქო კომიტეტი და აფხაზეთის
 ასსრ მინისტრთა საბჭო;
 საქართველოს კვ აჭარის საოლქო კომიტეტი და აჭარის ასსრ
 მინისტრთა საბჭო;
 საქართველოს კვ სამხრეთ ოსეთის საოლქო კომიტეტი და
 მშრომელთა დემუტატების საბჭოს საოლქო აღმასკომი;
 საქართველოს კვ ზუგდიდის რაიკომი და მშრომელთა დემუტა-
 ტების რაიონული საბჭოს აღმასკომი;
 საქართველოს კვ თელავის რაიკომი და მშრომელთა დემუტატე-
 ბის რაიონული საბჭოს აღმასკომი;
 საქართველოს კვ მახარაძის რაიკომი და მშრომელთა დემუტა-
 ტების რაიონული საბჭოს აღმასკომი;
 საქართველოს კვ რუსთავეის საქალაქო კომიტეტი და მშრომელ-
 თა დემუტატების საქალაქო საბჭოს აღმასკომი;
 საქართველოს მწერალთა კავშირის ორგანოს ეურნალ „ლიტე-
 რატურნაია გრუზიას“ რედაქცია;
 ახალციხის რაიონის განათლების განყოფილება;
 ბოლნისის რაიონის პედაგოგიური კოლექტივი;
 გორის საქალაქო საბჭოს განათლების განყოფილება;
 გურჯაანის რაიონის განათლების განყოფილება;
 ზესტაფონის რაიონის განათლების განყოფილება;
 ლაგოდეხის რაიონის განათლების განყოფილება;
 ლანჩხუთის რაიონის განათლების განყოფილება და განათლე-
 ბის, უმაღლესი სკოლისა და სამეცნიერო დაწესებულებების მუშაკთა
 პროფკავშირის რაიონული კომიტეტი;
 თბილისის სკოლების მასწავლებლები;
 თბილისის სკოლამდელი აღზრდის მუშაკები;
 ქუთაისის სკოლების მასწავლებლები;
 ქიათურის საქალაქო განათლების განყოფილება;
 ხაშურის რაიონის განათლების განყოფილება;
 თბილისის პირველი საშუალო სკოლის პედაგოგიური კო-
 ლექტივი;
 თბილისის მე-3 საშუალო სკოლის პედაგოგიური კოლექტივი;
 თბილისის მე-4 საშუალო სკოლის პედაგოგიური კოლექტივი;
 თბილისის მე-5 საშუალო სკოლის პედაგოგიური კოლექტივი;

თბილისის 103-ე საშუალო სკოლის პედაგოგიური კოლექტივი;
თბილისის 106-ე საშუალო სკოლის პედაგოგიური კოლექტივი;
ბარისახოს სკოლა-ინტერნატის თანამშრომლები, აღმზრდელ-
მასწავლებლები და აღსაზრდელები;

განთიადის საბავშვო სახლის პედაგოგიური კოლექტივი;
გორის რაიონის სოფ. ვარიანის ი. გოგებაშვილის სახელობის სა-
შუალო სკოლის პედაგოგიური კოლექტივი და პიონერ-მოსწავ-
ლეები;

ქ. მახარაძის ფ. მახარაძის სახელობის საბავშვო სახლის აღმზრ-
დელთა და აღსაზრდელთა კოლექტივი;

თბილისის 30-ე საშუალო სკოლის მასწავლებელი ევა გურ-
გენიძე;

თბილისის 30-ე საშუალო სკოლის მასწავლებელი ქსენია სალუ-
ქვაძე;

თბილისის 32-ე საშუალო სკოლის მასწავლებელი მელიქიანი;

თბილისის 37-ე საშუალო სკოლის მასწავლებელი ვესე-
ლოვსკაია;

თბილისის 37-ე საშუალო სკოლის მასწავლებელი ნინო ბებუ-
რიშვილი;

თბილისის 38-ე საშუალო სკოლის მასწავლებელი არუთინოვი;

თბილისის 38-ე საშუალო სკოლის პენსიონერი მასწავლებელი
ლაშხაური;

თბილისის 95-ე სკოლის მასწავლებლები გაბრიელიანი, ბალავა-
ზიანი, ჩიდეშიანი, დანიელიანი, სარჭისოვა;

თბილისის პენსიონერი მასწავლებლები თამარ გეგეჭკორი, ელენე
ასათიანი, მირიან კარაბეკოვი, გიორგი ბერიძე;

სოკში დამსვენებელ მასწავლებელთა ჯგუფი: საქართველოს სსრ
განათლების სამინისტროს სკოლების სამმართველოს უფროსის მოად-
გილე ფერაძე, ინსპექტორი ბებურიშვილი, კადრების განყოფილე-
ბის უფროსის მოადგილე თვალთაშვილი, წალკის რაიონის განათლე-
ბის განყოფილების გამგე ტარპეზანოვი, ახალქალაქის რაიონის განა-
თლების განყოფილების გამგე ვართანიანი;

თავმჯდომარე. სიტყვა ეძლევა თბილისის 52-ე სკოლის დირექ-
ტორს ამხ. ჩერკასოვას.

გ. ა. ჩერკასოვა. ამხანაგო დელეგატებო! საბჭოთა სკოლა თავისი
განვითარების საპასუხისმგებლო ეტაპზე იმყოფება — უკვე შევეუ-
დექით სასკოლო განათლების რეორგანიზაციის ამოცანათა პრაქ-
ტიკულად განხორციელებას.

13. მასწავლებელთა ყრილობა.

ცხოვრებასთან, წარმოებასთან, კომუნისტური მშენებლობის პრაქტიკასთან სკოლის მკვიდრო კავშირი უნდა გახდეს სკოლაში მიმდინარე ნიერებათა საფუძვლების სწავლების, კომუნისტური ზნეობის სწავლისკვეთებით მოზარდი თაობის აღზრდის მყარი საფუძველი.

ჩვენი პარტიის ცენტრალური კომიტეტისა და საბჭოთა მთავრობის თეზისები „ცხოვრებასთან სკოლის კავშირის განმტკიცებისა და ჩვენს ქვეყანაში სახალხო განათლების სისტემის შემდგომი განვითარების შესახებ“, რომლებმაც საყოველთაო მხარდაჭერა პოვეს სახალხო განხილვის დროს და რომლებიც სსრ კავშირის უმაღლესმა საბჭომ მოიწონა, საფუძვლად დაედო საბჭოთა სკოლის მუშაობას ჩვენშიც, საქართველოში.

თბილისის 52-ე საშუალო სკოლის პედაგოგიურმა კოლექტივმა ამის საფუძველზე დასახა ღონისძიებანი სასწავლო-სააღმზრდელო მუშაობის გასაუმჯობესებლად. ჩვენ განსაკუთრებული ყურადღება მივაქციეთ მოსწავლეებში კომუნისტური მსოფლმხედველობის ჩამოყალიბების საქითხს.

ყოველგვარი საკლასო თუ კლასგარეშე მუშაობა — გაცვეთილი იქნება იგი თუ პიონერთა შეკრება ან სხვა საზოგადოებრივი ღონისძიება — ტარდება მეცნიერული ცოდნის დაუფლების, შრომითს ჩვევებთან სწავლების შეერთების, ცხოვრების მიერ წამოყენებულ მოთხოვნების მიზნით.

რა გააკეთა ჩვენმა სკოლამ ამ მიმართულებით?

თბილისის 77-ე და 82-ე სკოლების მაგალითისამებრ ჩვენი სკოლა თვითმომსახურებაზე გადავიდა, თუმცა ჭერჭერობით ნაწილობრივ (მოსწავლეები მხოლოდ საკლასო ოთახებს ასუფთავებენ) და ახლა, როცა პირველი სასწავლო თვის შედეგებს ვაჯამებთ, აშკარა ხდება, რომ ამ სერიოზული ღონისძიების აღმზრდელობითი დანიშნულება საცხებით ამართლებს თავის თავს, ხოლო ის სიძნელები, რომლებმაც პირველ ხანებში იჩინა თავი, უკვე ხელს აღარ გვიშლის. მოსწავლეებში იზრდება პასუხისმგებლობა მინდობილი საქმისადმი.

მოსწავლეთა მონაწილეობა საზოგადოებრივ-სასარგებლო შრომაში არ იფარგლება თვითმომსახურების ჩარჩოებით; წელს 2 თვის განმავლობაში ჩვენი სკოლის კომკავშირელები მუშაობდნენ სპორტის სასახლის მშენებლობაზე.

მინდა აღვნიშნო, რომ ზოგი მოსწავლე, რომლებმაც ჩვენი სკოლა დაამთავრეს, სამუშაოდ წავიდა წარმოებაში, ხოლო სხვები დარჩნენ მშენებლობაზე. წელსაც, ისე როგორც წინა წლებშიც, მოსწავლეები აქტიურად მონაწილეობენ ჯარის შეგროვებაში.

შრომითი სწავლების საქმეში ვხელმძღვანელობთ ახალი პროგრამებით. შრომაში მეცადინეობა ცალ-ცალკე ტარდება: ვაყები მუშაობენ სახელოსნოში, ამზადებენ თაროებს, ყვავილების სადგამებს, ჩარჩოებს, სტენდებს; გოგონები სწავლობენ კერვას, ხელსაქმეს, მხატვრულ ქარგვასა და აბლიკაციას.

მშობელთა კომიტეტის დახმარებით შევიძინეთ საკერავი მანქანები, რომლებზეც გოგონებმა ისწავლეს კაბების, ხალათების, წინსაფრების, საშინაო კოსტუმების კერვა. სამჭერ მოეწყო მოსწავლეთა ნამუშევრების გამოფენა. განსაკუთრებული წარმატება ხვდა გასული სასწავლო წლის ბოლოს მოწყობილ გამოფენას. გარდა ამისა, მოეწყო ბალი, რომელზეც ყველა მოსწავლე გოგონას საკუთარი ხელით შეკერილი კაბა ეცვა.

უფროსი კლასების მოსწავლე გოგონების თხოვნით მიმდინარე სასწავლო წელს ჩამოყალიბებულა ქრა-კერვის წრე, რომელსაც მშობელთა კომიტეტის წევრი ამხ. ოშჩენკო ხელმძღვანელობს.

ჯერ კიდევ გასულ სასწავლო წელს IV—VI კლასებში ჩატარდა მეოჯახეობის გაკვეთილები, შემდეგ კი მოვაწყეთ შეკრება, სადაც მოსწავლეებმა თვითონ დაამზადეს სადილი, საუზმე, თვითონვე გაშალეს სუფრა.

სკოლის მიდამოების გამწვანებაც მოსწავლეთა ძალებით მოვახდინეთ. მცირე შრომა როდი დაიხარჯა სკოლის წინ ყვავილნარის გასაშენებლად და სკოლის ეზოში ხეების დასარგავად.

სკოლას ჰყავს საწარმოო ბრიგადა, რომელიც არემონტებს სასკოლო ინვენტარს. ამ ბრიგადამ მონაწილეობა მიიღო სპორტდარბაზთან საშხაპის აგებაში, აგრეთვე ტანვარჯიშის დარბაზის მოწყობაში.

სკოლაში მუშაობს რამდენიმე წრე, რომლებშიც მოსწავლეები ცოდნას იღრმავებენ და საზოგადოებრივ-სასარგებლო მუშაობას ეწევიან. მაგალითად, ფიზიკის წრემ დაამზადა აეროდინამიკური მილი, პიდროელექტროსადგურის მოქმედი მოდელი და სხვ. მოწაფეები თვითონ აწარმოებენ ფიზიკის ხელსაწყოების შეკეთებას და ამზადებენ ახალ ხელსაწყოებს, რის გამოც სკოლამ მიიღო ნორჩ ტექნიკოსთა სადგურის სიგელი; ერთ-ერთი ასეთი ხელსაწყო გაიგზავნა მოსკოვში ფიზიკის ხელსაწყოთა გამოფენაზე. გარდა ამისა, ამავე წრის წევრებმა დაამზადეს სტენდები: „გზა კომუნისზმისაკენ“, „ჩვენი სამშობლოს ტექნიკა“.

სააღმზრდელი მუშაობა სკოლაში მკვიდროდ უკავშირდება კომპლექსური და პიონერული ორგანიზაციების მუშაობას. ეს ასახულია კლასის ხელმძღვანელთა სააღმზრდელი მუშაობის გეგმაში. პედაგოგები და პიონერხელმძღვანელები მოსწავლეებს ეხმარებიან

ჩვევითა კომპლექსისა და ცოდნის დაუფლებაში პიონერული საფე-
ხურების მიხედვით.

პარტიის XXI ყრილობამ მასწავლებლობის წინაშე დასაბა კო-
მუნისტური საზოგადოების ყოველმხრივ განათლებული და განვითარ-
ებული მშენებლების აღზრდის ამოცანა. ამასთან დაკავშირებით
ჩვენი სკოლა დიდ ყურადღებას უთმობს მოსწავლეთა ფიზიკურ
აღზრდას. გარდა ფიზიკური აღზრდის გაკვეთილებისა, ბავშვები
მეცადინეობენ სხვადასხვა სექციებში. მშობლები დიდ დახმარებას
გვწევენ სპორტსმენთა მომზადებაში. მშობელი — მწვრთნელი ამხ.
ტარტაროვი მესამე წელია ხელმძღვანელობს მძლეოსნობის ჯგუფს.

ფიზიკური აღზრდის მასწავლებლებისა და მშობლების შეთანხმე-
ბული მუშაობის შედეგად სკოლას კარგი მაჩვენებლები აქვს:
მძლეოსნობაში მას რაიონში პირველი, ხოლო ქალაქში მე-3 ადგილი
უკავია.

სკოლაში მოწყობილია ფოტოსტენდი, რომელზეც მოფავსებუ-
ლია სკოლის საუკეთესო სპორტსმენთა ფოტოსურათები. მათ შორის
არიან რესპუბლიკის არაერთგზისი ჩემპიონები პშენიჩინაია, ვალო-
შინა. სობაკინი და სხვ. სტენდი გაფორმებულია სკოლის ფოტოწრის
მიერ, რომელიც ახლა მუშაობს ახალ სტენდზე „ჩვენი სკოლის
ცხოვრება“.

სკოლა მუშაობს მოსწავლეთა ესთეტიკური აღზრდისათვის.
ჩამოყალიბებულია გუნდი, დრამატული, ცეკვის, მხატვრული ტანე-
რჯიშის წრეები, რუს პროგრესულ მხატვართა შემოქმედების შემს-
წავლელი წრე. ბავშვები სისტემატურად დადიან მოზარდ მაყურე-
ბელთა თეატრში, აწვობენ ნახული დადგმების განხილვას, ექსკურ-
სიებს მუზეუმებში, გამოფენას.

ინტერნაციონალური აღზრდის მიზნით კლასების მიხედვით
ტარდება საუბრები, მიმოწერა გვაქვს ჩეხოსლოვაკიის, ბულგარეთი-
სა და ჩინეთის სკოლებთან.

ყველა ეს ღონისძიება ხელს უწყობს მოსწავლეებში ახალი
ადამიანისათვის აუცილებელი თვისებების ჩამოყალიბებას, მათ ინ-
ტერნაციონალურ აღზრდას.

მაგრამ გასაკეთებელი კიდევ ბევრია, რიგი ნაკლოვანებანი კვლავ
იგრძნობა. ესაა მეორეწლიანობა, არასაკმაო მოსწრება ზოგ კლასში
და ცალკეულ საგნებში, მატერიალური ბაზის შედარებითი სისუსტე,
პოლიტექნიკური სწავლების უფრო ფართოდ განხორციელებისათვის
საჭირო სადგომების ნაკლებობა და სხვ.

ჩვენი სასკოლო შენობა გათვალისწინებულია 440 მოსწავლე-სათვის. ახლა ჩვენ უკვე 27 კლასი გვყავს. გასაგებია, რომ საჭირო კაბინეტის მოწყობა არ ხერხდება.

სკოლა ისეთ რაიონშია, სადაც საცხოვრებელი სახლების დიდი მშენებლობა მიდის და, მაშასადამე, მოსწავლეთა რაოდენობაც განუწყვეტლივ მატულობს. ამასთან დაკავშირებით მთელი სიმწვეავით ისმის სკოლის შენობის გაფართოების, რაიონში ახალი სკოლის აგების საკითხი.

ამხანაგო დელეგატებო! ჩვენი სკოლის პედაგოგიური კოლექტივი თავის უნარსა და ძალებს არ დაზოგავს იმისათვის, რომ განხორციელდეს ისტორიული გადაწყვეტილებანი სკოლის შესახებ. ჩვენ ვეცდებით გავამართლოთ საბჭოთა მასწავლებლის მაღალი წოდება და არაფერს დავიშურებთ მოზარდი თაობის — კომუნისტის ახალგაზრდა მშენებელთა თაობის აღზრდისათვის. (ტ ა შ ი).

თავმჯდომარე. სიტყვა ეძლევა სკკპ ცენტრალური კომიტეტის პრეზიდიუმის წევრობის კანდიდატს, საქართველოს კპ ცენტრალური კომიტეტის პირველ მდივანს ანხ. ვასილ პავლეს ძე მჭავანაძეს. (ტ ა შ ი).

ვ. პ. მჭავანაძე. ყველა, ვინც ამ ტრიბუნიდან გამოვიდა, თქვენ, ყრილობის დელეგატებს, მოგმართავდათ სიტყვებით: „ძვირფასო ამხანაგებო!“ და ეს შემთხვევითი როდია. ასე მიმართავენ დამსახურებულთ, ადამიანებს, რომლებიც სარგებლობენ მთელი ხალხის პატივისცემით. არ არის იმაზე უფრო კეთილშობილური, უფრო მაღალი და ჰუმანური პროფესია, ვიდრე პედაგოგის პროფესია, უფრო საპატიო და მამაცური შრომა, ვიდრე სახალხო მასწავლებლის შრომა, რომელსაც მინდობილი აქვს ყველაზე ძვირფასი, ყველაზე პასუხსაგები საქმე — მოზარდი თაობის აღზრდა. ჩვენს ქვეყანაში პედაგოგები გარემოსილი არიან განსაკუთრებული სიყვარულითა და პატივისცემით. მათს ზელში ყალიბდება ახალი ადამიანი — კომუნისტური საზოგადოების მშენებელი.

კომუნისტური პარტია, საბჭოთა მთავრობა მუდამ განსაკუთრებულ მნიშვნელობას ანიჭებდნენ და ანიჭებენ საბჭოთა მასწავლებლის როლს. სკოლის საქმიანობის უმნიშვნელოვანეს ისტორიულ მობრუნებებზე პარტია ეთათბირებოდა მასწავლებლებს, იღებდა ყველა ღონისძიებას, რათა განემარტა მათთვის ჩვენი სახელმწიფოს პოლიტიკა სახალხო განათლების დარგში, დაერაზმა განათლების ყველა მუშაკი ამ პოლიტიკის პრაქტიკული განხორციელებისათვის.

მასწავლებელთა კადრების ზრდისათვის პარტიული ზრუნვის ახალი მკაფიო გამოვლინება. დადასტურება იმ უდიდესი მნიშვნელობისა, რაც ჩვენს ქვეყანაში ენიჭება საბჭოთა პედაგოგების როლს, არის მასწავლებელთა რესპუბლიკური ყრილობები. მასწავლებელთა დიდი ოჯახის წარმომადგენლების მაღალი კრების მოწვევა იმის ერთ-ერთი მკაფიო დადასტურებაა, თუ რაოდენ ამალღებულა ჩვენმა მასწავლებლის წოდება, რაოდენ დიდია ნდობა, რომელსაც მას უწევს ჩვენს ქვეყანაში.

— საქართველოს მასწავლებელთა ყრილობა, — განაგრძობს იგი, — დიდი მოვლენაა ჩვენი პედაგოგიური საზოგადოებრიობის რესპუბლიკის სახალხო განათლების ფრონტის ყველა მუშაკის ცხოვრებაში. ყრილობის მუშაობა მიმდინარეობს განსაკუთრებულ პერიოდში, როცა უკვე დაიწყო სასკოლო განათლების რეორგანიზაციის პრაქტიკული განხორციელება. ყრილობის მონაწილეებმა ცხადყვეს იმ დიდმნიშვნელოვანი ამოცანების ღრმა გაგება, რომლებიც დასახულია საბჭოთა სკოლის წინაშე, სურვილი — წარმატებით განახორციელონ პარტიისა და მთავრობის დირექტივები განათლების დარგში. ყრილობამ განახოგადა ცხოვრებასთან სკოლის კავშირის განმტკიცების დარგში შესრულებული მუშაობა, პირველი გამოცდილება, რომელიც შეძენილია მოსწავლე ახალგაზრდობის პოლიტიკური სწავლებაში. ეს მეტად დიდმნიშვნელოვანი და ძვირფასია სკოლებში მთელი სასწავლო-აღმზრდელობითი მუშაობის შინაარსის შემდგომი გაუმჯობესებისათვის.

— შესანიშნავ დროს ვცხოვრობთ ჩვენ, საბჭოთა ადამიანები, — ამბობს შემდეგ ვ. პ. მეჯვანაძე. — ყოველ დღეს ახალი სასიხარულო ამბავი მოაქვს ჩვენი თვალუწვდენელი ქვეყნისათვის. მუდამ ახალ, თვალსაჩინო გამარჯვებას აღწევს საბჭოთა ხალხი თავის სწრაფ წინსვლაში კომუნისმის ელვარე მწვერვალებისაკენ. ჩვენმა პარტიამ დასაბა ამოცანა — მრეწველობისა და სოფლის მეურნეობის განვითარების მაღალი დონის საფუძველზე უზრუნველყოს ხალხის კეთილდღეობის შემდგომი განუზრელი აღმავლობა. ეს ამოცანა წარმატებით ხორციელდება. ჩვენი ხალხი ახლა უკეთ ცხოვრობს, ეიდრეოდესმე. ვაივლის ცოტა დრო, და ცხოვრება გახდება კიდევ უფრო უკეთესი, მდიდარი და ლამაზი.

კომუნისტური პარტია, მისი ლენინური ცენტრალური კომიტეტი, საბჭოთა მთავრობა, პირადად ამხანაგი ნ. ს. ხრუშჩოვი დაუცხრომელ ბრძოლას ეწევიან მთელი მსოფლიოს მტკიცე მშვიდობის უზრუნველყოფისათვის. საბჭოთა ხალხი, მთელი დედამიწის ყველა პატიოსანი ადამიანი ერთსულოვნად, მხურვალედ იწონებენ საბჭოთა

მთავრობის მეთაურის ისტორიულ ვიზიტს შეერთებულ შტატებში პროგრესულმა კაცობრიობამ ნიკიტა სერგის ძე ხრუშჩოვის სვლეში ამერიკის შეერთებულ შტატებში მიიღო როგორც მშვიდობის პედისათვის საბჭოთა მთავრობის ზრუნვის ახალი მკაფიო გამოვლინება.

საბჭოთა ადამიანების ხელით გაკეთებული ყოველი კეთილი საქმე, — იქნება ეს საბჭოთა კოსმოსური რაკეტის ზღაპრული გაფრენა მთვარეზე თუ ატომური ყინულმჭკრელის შექმნა, ახალი საცხოვრებელი სახლების, სკოლებისა და ბაგების მშენებლობა თუ ახალი სრულყოფილი მანქანის დანერგვა, — ყოველი ჩვენი წინსვლა ნაკარნახევი და შთაგონებულია ერთი დიდი მიზნით: შევიწარმოოთ და განვამტკიცოთ მშვიდობა დედამიწაზე, ადამიანის ცხოვრება უფრო სასიხარულო და ბედნიერი გავხადოთ. კარგად თქვა ნიკიტა სერგის ძე ხრუშჩოვმა ამერიკის შეერთებულ შტატებში ყოფნის დროს: „ჩვენი საშინაო პოლიტიკის მიზანი ერთადერთია და იგი ის არის, რომ შევქმნათ კაცობრიობის საუკეთესო იდეალების ღირსი ცხოვრება. ჩვენი შვილწლიანი გეგმა გამსჭვალულია მშვიდობისმოყვარეობის სულისკვეთებით, ხალხის კეთილდღეობისა და ბედნიერებისათვის ზრუნვით“.

კომუნისტებისათვის დიადი ბრძოლის შემადგენელი ნაწილია აგრეთვე სკოლის გარდაქმნის პროგრამა საბჭოთა კავშირის კომუნისტური პარტიის ცენტრალური კომიტეტისა და სსრ კავშირის მინისტრთა საბჭოს თეზისების, სსრ კავშირის, საქართველოს სსრ და სხვა მოკავშირე რესპუბლიკების უმაღლესი საბჭოების კანონების საფუძველზე. ამ დოკუმენტებში განსაზღვრულია ზოგადსაგანმანათლებლო სკოლის ამოცანები, მისი სტრუქტურა, მარქსისტულ-ლენინური პრინციპის განხორციელების — ნაყოფიერ შრომასთან ახალგაზრდობის განათლებისა და აღზრდის შეერთების გზები.

„კომუნისტებზე გადასასვლელად საჭიროა არა მარტო განვითარებული მატერიალურ-ტექნიკური ბაზა, არამედ აგრეთვე საზოგადოების ყველა მოქალაქის შეგნებულობის მაღალი დონე, — თქვა ნ. ს. ხრუშჩოვმა სკკპ XXI ყრილობაზე. — რაც უფრო მაღალია მილიონიანი მასების შეგნებულობა, მით უფრო წარმატებით შესრულდება კომუნისტური მშენებლობის გეგმები, აი ამიტომ განსაკუთრებით დიდი მნიშვნელობა ენიჭება ახლა მშრომელთა, მეტადრე მოზარდი თაობის კომუნისტური აღზრდის საკითხებს“.

საბჭოთა სკოლა მოწოდებულია უკვე ახლა აღზარდოს მომავლის ადამიანი, ახალგაზრდობა მოამზადოს კომუნისტურ საზოგადოებაში ცხოვრებისა და შრომისათვის. ჩვენი შვილები, რომლებიც

დღეს სკოლის მერსებზე სხედან, არა მარტო ააშენებენ კომუნისტურ სკოლებს, არამედ აგრეთვე იცხოვრებენ, იშრომებენ კომუნისტურ საზოგადოებაში. ამ მაღალი მისიისათვის მათს მოსამზადებლად საჭიროა გარდაიქმნას სასკოლო განათლებისა და აღზრდის მთელი სისტემა.

საბჭოთა სკოლის ცენტრალური, წამყვანი ამოცანა მისი განვითარების თანამედროვე ეტაპზე არის ახალი ადამიანის აღზრდა, რომელსაც ექნება მაღალი მორალური თვისებები, კომუნისტური საზოგადოების წევრის ჩვევები. საბჭოთა სკოლას ახლა ეკისრება უფრო აქტიური როლი საზოგადოების ცხოვრებაში, საბჭოთა ხალხის შემოქმედებითს შრომაში. პირველ ადგილზე დასახულია მოსწავლეთა მომზადება ცხოვრებისათვის, ნაყოფიერი შრომისათვის. მაგრამ სკოლა აღარ იქნება სკოლა და იგი ვერ შეასრულებს მთავარ და გამაწყვეტ ამოცანას, თუ არ მოამზადებს კარგად განათლებულ და ყოველმხრივ განვითარებულ ადამიანებს. ამიტომ მისი საგანმანათლებლო ფუნქციები არათუ რჩება, არამედ კიდევაც ფართოვდება საბჭოთა საზოგადოების განვითარების ახალი პირობებისა და პერსპექტივების გათვალისწინებით.

მიმდინარე სასწავლო წელი, თქვა ვ. პ. მევენამემ, დაიწყო სკოლის გარდაქმნის კანონის განხორციელების ნიშნით. ამ კანონს, რომელიც მიღებულია პარტიის ინიციატივით, სკოლაში შეაქვს ბავშვების მრავალფეროვანი შემოქმედებითი შრომა, როგორც მთელი მათი ცხოვრების უმნიშვნელოვანესი ნაწილი, შეერთებული სწავლება და შრომა გახდება კომუნისტური საზოგადოების ახალი ადამიანის ფორმირების მძლავრი საშუალება.

რესპუბლიკის სკოლებმა შეიძინეს წარმოებასთან სწავლების შეერთების პირველი დადებითი გამოცდილება. საწარმოო სწავლების განხორციელების ამოცანა ვერ გადაიჭრება. თუ არ იქნა სამრეწველო საწარმოების, კოლმეურნეობების, საბჭოთა მეურნეობებისა და სხვა სამეურნეო ორგანიზაციების შესაბამისი დახმარება და მონაწილეობა. ბევრი საწარმო, მაგალითად თბილისის სამკერვალო ფაბრიკა № 1, კიროვის სახელობის ჩარხსამშენებლო ქარხანა და სხვები ჯეროვანი ყურადღებით მოეკიდნენ ამ საქმეს. მაგრამ მთელ რივ საწარმოებში ჯერ კიდევ ვერ შეუგნიათ მოსწავლეთა შრომითი აღზრდის მთელი სახელმწიფოებრივი მნიშვნელობა. სამეურნეო ორგანიზაციების ხელმძღვანელები მოვალენი არიან ყოველი ღონე იხმარონ, რათა მოსწავლეებს შეუქმნან საჭირო პირობები სხვადასხვა სპეციალობის წარმატებით დაუფლებისათვის.

ბავშვთა სწავლების შეერთება შრომითს აღზრდასთან დიდ გულმოდგინე მუშაობას მოითხოვს. „რა თქმა უნდა, სკოლის გარდა-

ქმნის საქმე ძნელი საქმეა“. — ამბობდა ჯერ კიდევ ინტერნაციონალისტ მასწავლებელთა სრულიად რუსეთის მეორე ყრილობაზე ვ. ი. ლენინი. აღნიშნავდა რა ამას, ვლადიმერ ილიას ძე მოუწოდებდა პედაგოგებს აშენებენათ სოციალისტური სკოლა, რომელიც გახდება ადამიანის პიროვნების აღზრდის იარაღი. გადააქცევს ცოდნასა და მეცნიერებას მშრომელთა და ექსპლოატირებულთა განთავისუფლების იარაღად.

მთელ რიგ სკოლებში ჯერ კიდევ სავსებით ნათლად როდი ესმით მოსწავლეთა შრომითი აღზრდის არსი და დანიშნულება. ავიღოთ მაგალითისათვის თუნდაც სოფლის სკოლები. მათს უმრავლესობას აქვს მიწის ნაკვეთები. სადაც ბავშვებს მოჰყავთ სოფლის მეურნეობის კულტურები, უვლიან შინაურ პირუტყვს. მაგრამ შრომითი აღზრდისათვის ეს არ კმარა. საქმის არსი ის არის, რომ ბავშვებს ჩაუნერგონ შრომის ორგანიზაციისა და მაღალი კულტურის ჩვევები. თუ, მაგალითად, სკოლის ნაკვეთზე მოჰყავთ სიმინდი, მოსწავლეებმა უნდა იცოდნენ ამ ძვირფასი სასურსათო და საფურაქე კულტურის დიდი მნიშვნელობა, ის, რომ სიმინდისაგან შეიძლება მივიღოთ ასობით სხვადასხვა პროდუქტი, მოსწავლეებს წარმოდგენა უნდა ჰქონდეთ იმაზე, თუ რა მნიშვნელობა ენიჭება უხვი მოსავლის მიღებისათვის პიბრიდულ და დაყალიბებულ თესლს. იმაზე, თუ რა ეფექტი აქვს ნიადაგში მინერალური სასუქების ან მინერალური და ორგანული სასუქების ნარევის შეტანას და სხვ. ყოველივე კარგს, საჭიროს. რასაც სკოლაში მიიღებენ, ისინი შემდეგ გამოიყენებენ თავიანთ პრაქტიკულ მუშაობაში. სკოლაში მიღებული ცოდნა, შრომის კულტურა თან გაჰყვება მათ შრომითს ცხოვრებაში.

ამხ. მკავანაძე შეეხო მოსწავლეთა ინტერნაციონალური აღზრდის საკითხებს. საქართველო, თქვა მან, მრავალეროვანი რესპუბლიკაა. ჩვენს სკოლებში სწავლობენ ქართველები და რუსები, უკრაინელები და სომხები, აზერბაიჯანელები და ესტონელები, აფხაზები და ოსები. ინტერნაციონალური აღზრდის საკითხები პედაგოგთა საზოგადოებრიობის ყურადღების ცენტრში უნდა იყოს. ყველა ეროვნების ბავშვთა შორის სიყვარული და მეგობრობა, პატრიოტული სიამაყე ჩვენი დიადი სოციალისტური სამშობლოსათვის, რომელიც საბჭოთა ხალხების ერთ ოჯახად აერთიანებს ყველა ეროვნებას, წარმატებით რომ აშენებენ კომუნისმს, — აი მთავარი იდეები, რომლებითაც გამსჭვალული უნდა იყოს მთელი ჩვენი აღმზრდელითი მუშაობა.

ამხ. მკავანაძე ყრილობის მონაწილეთა ყურადღებას მიაქცევს იმას, რომ საჭიროა რუსული ენის ღრმად შესწავლა. ქართველ

ხალხს, ისევე როგორც საბჭოთა კავშირის ყველა ხალხს, დიდი რუს ხალხის ენა თავის მეორე დედა ენად მიიჩნია. ჩვენი ხალხის პრეტენზიული მოღვაწეები ჯერ კიდევ რევოლუციამდელ წლებში მოუწოდებდნენ ახალგაზრდობას ესწავლა რუსული ენა. განა შეიძლება რუსული ენის უცოდინრად ვეზიაროთ ჩვენი ქვეყნის ხალხების მიერ შექმნილ დიდ სოციალისტურ კულტურას? ამხ. მკავანაძეს მოჰყავს პაგალითები ჭარელის რაიონის სასოფლო სკოლების მუშაობიდან და აღნიშნავს, რომ წარმატებას რუსული ენის სწავლებაში, ისევე როგორც ყველა სხვა საგნის სწავლებაში, წყვეტენ მასწავლებლები. ვერც ერთი მასწავლებელი ვერ მიაღწევს წარმატებას ენის სწავლებაში, თუ იგი თვითონ კარგად არ ფლობს მას. განათლების სამინისტრომ ყოველი ღონე უნდა იხმაროს, რათა უზრუნველყოს სკოლები, განსაკუთრებით სასოფლო სკოლები, რუსული ენის მასწავლებელთა მაღალკვალიფიციური კადრებით.

შემდეგ ვ. პ. მკავანაძე აღნიშნავს, რომ წარმატება სახალხო განათლების სისტემის გარდაქმნის სწორად განხორციელებაში, მოწარმე თაობის აღზრდაში დამოკიდებულია პედაგოგთა კადრებზე. ჩვენ გვყავს თავისი პროფესიის ერთგულ მასწავლებელთა მთელი არმია, ადამიანები, რომლებიც მთელ სიცოცხლეს პატიოსნად და უანგაროდ ემსახურებიან საყვარელ საქმეს. ჩვენი პარტია, საბჭოთა სახელმწიფო დიდად აფასებენ პედაგოგთა კეთილშობილურ შრომას. მთელი ხალხი სიყვარულითა და პატივისცემით ეპყრობა მათ.

ჩვენი უკვდავი აკაკის თქმისა არ იყოს: „ამმალღებელი ხალხის სივით ამალღების ცათამდე“. კარგად ნათქვამი სიტყვებია! თქვენ ამალღებთ ხალხს, შეგაქვთ ხალხში სინათლე, ცოდნა, მაღალი პრინციპები და იდეალები, ამალღებთ მის კულტურას. მაღლიერი ხალხი თავის მხრივ ამალღებს და პატივისცემით მოსაგს პედაგოგებს.

საიდუმლოება არ არის, რომ ჩვენში არიან ისეთი „პედაგოგებიც“, რომლებიც ვერ ამართლებენ ამ მაღალ წოდებას, ხალხის ნდობას. სახალხო განათლების ორგანოებმა პარტიულ ორგანიზაციებთან ერთად მეტი ზრუნვა უნდა გამოიჩინონ მასწავლებელთა კადრების სწორად შერჩევისა და აღზრდისათვის. პედაგოგთა კოლექტივებმა, სკოლების პარტიულმა ორგანიზაციებმა, მასწავლებლებში მომუშავე ყველა კომუნისტმა მაღალი პრინციპულობა უნდა გამოიჩინონ კადრებთან მუშაობაში.

ცხოვრება ახალ მოთხოვნებს აყენებს და ჩვენ მხარდამხარ უნდა მივყვებოდეთ მას. სახალხო განათლების სისტემის გარდაქმნა მასწავლებელთა და განათლების ყველა მუშაკთა წინაშე პასუხსაგებ ამოცანებს აყენებს. არ შეიძლება ამ ამოცანების გადაჭრა, თუ არ

იქნა მგზნებარება, თუ არ იქნა დაუცბრომელი შემოქმედებითი ძიება, ახალი ამოცანები ახლებურად მუშაობისაკენ მოგვიწოდებენ. საქართველოს პედაგოგიური საზოგადოებრიობის დიდი მოვალეობა ის არის, რომ მთელი თავისი ცოდნა, გამოცდილება და ინიციატივა მოახმაროს ჩვენი მოზარდი თაობის აღზრდას პარტიის საქმისადმი უსაზღვრო სიყვარულისა და ერთგულების სულისკვეთებით. განუწყვეტლივ აუმაჯობესოს სწავლებისა და აღზრდის მეთოდები, აიმაღლოს პედაგოგიური ოსტატობა.

დასასრულ ვ. პ. მკავანაძემ გამოთქვა რწმენა, რომ ჩვენი შესანიშნავი პედაგოგები, რომლებსაც კარგად აქვთ შეგნებული პარტიისა და მთავრობის მიერ მათ წინაშე დასახული ამოცანების უდიდესი მნიშვნელობა, არ დაიშურებენ ძალებსა და ენერჯიას ჩვენი სკოლის რეორგანიზაციის პროგრამის განხორციელებისათვის, კომუნისმის მშენებელთა ახალგაზრდა თაობის აღზრდისათვის.

თავმჯდომარე. ამხანაგებო! კამათში ჩაწერილი იყო 52 ამხანაგი, სიტყვით გამოვიდა 21. ყრილობის პრეზიდიუმმა მიიღო წერილობითი წინადადება კამათის შეწყვეტის შესახებ. მინდა კენჭი ვუყარო ამ წინადადებას. ვინ არის მომხრე, რომ შეწყდეს კამათი, გთხოვთ გვიჩვენოთ მანდატები. ვინ არის წინააღმდეგი? არავინ. თავი ვინ შეიკავა? არავინ. წინადადება კამათის შეწყვეტის შესახებ მიღებულია ერთხმად.

მომხსენებელი უარს ამბობს საბოლოო სიტყვაზე. მას არაფერი დარჩენია სათქმელი ამხანაგ მკავანაძის გამოსვლის შემდეგ.

ყრილობას უნდა მოვახსენო, რომ პრეზიდიუმის სახელზე მიღებულია მრავალი შეკითხვა, აგრეთვე რამდენიმე განცხადება. რომლებსაც განათლების სამინისტრო, კოლეგიასთან ერთად, შეისწავლის და გაატარებს სათანადო ღონისძიებებს. ზოგიერთ შეკითხვაზე პასუხი გაცემულ იქნება პრესის საშუალებით. ამრიგად, თქვენი ნებაართვით ამ შეკითხვებსა და განცხადებებზე ამყამად პასუხი გაცემული არ იქნება.

შემოსულია წინადადება მისალმების დებეშა გაუფზნავნოთ საბჭოთა კავშირის კომუნისტური პარტიის ცენტრალურ კომიტეტს. (ტ ა შ ი).

დებეშის ტექსტის გამოსაქვეყნებლად სიტყვა ეძლევა ანზ. ბურჭულაძეს.

მ. ი. ბურჭულაძე (კითხულობს დებეშის ტექსტს).

საქართველოს მასწავლებელთა ყრილობა თავის მხურვალე, მგზნებარე სალამს უძღვნის საბჭოთა კავშირის კომუნისტური პარტიის ცენტრალურ კომიტეტს, რომელსაც მტკიცედ მიჰყავს პარტია და საბჭოთა ხალხი ლენინური გზით კომუნიზმის ელვარე მწვერვალებისაკენ.

ყრილობის დელეგატები — საქართველოს სახალხო განათლების 54-ათასიანი არმიის წარმომადგენლები — აღფრთოვანებული არიან იმ უდიდესი ყოველდღიური მზრუნველობითა და ყურადღებით, რასაც კომუნისტური პარტია და საბჭოთა მთავრობა იჩენენ მოზარდი თაობისა და მისი აღმზრდელების — მასწავლებლების მიმართ. ამ ლენინური მზრუნველობის ერთ-ერთი გამოვლინებაა საბჭოთა საქართველოს სახალხო განათლების არნახული აყვავება, საქართველოსი, რომელიც საბჭოთა ხელისუფლების წლებში გადაიქცა მოწინავე სოციალისტური კულტურის რესპუბლიკად. სახალხო განათლების დონის მიხედვით საქართველოს სს რესპუბლიკამ გაუსწრო ისეთ განვითარებულ კაპიტალისტურ სახელმწიფოებს, როგორიცაა ინგლისი და ამერიკის შეერთებული შტატები.

საქართველოში ახლა 4 ათასზე მეტი დაწყებითი და საშუალო სკოლაა, რომლებშიც მეცნიერებათა საფუძვლებს ეუფლება და კომუნიზმის მშენებლობაში აქტიური მონაწილეობისათვის ემზადება 600 ათასზე მეტი მოსწავლე.

პარტიისა და საბჭოთა მთავრობის მითითებათა შესაბამისად, ნთელი ხალხის ფართო მხარდაჭერით, პარტიული ორგანიზაციების ყოველდღიური ხელმძღვანელობით მიმდინარე სასწავლო წლიდან რესპუბლიკის სკოლებში დაიწყო „ცხოვრებასთან სკოლის კავშირის განმტკიცებისა და სახალხო განათლების სისტემის შემდგომი განვითარების შესახებ“ მიღებული კანონის განხორციელება. საყოველთაო სავალდებულო რვაწლიანი სკოლების I—V კლასები უკვე ახალი სასწავლო გეგმებითა და პროგრამებით მეცადინეობენ. საწარმოო სწავლებაზე გადაყვანილია საშუალო განათლების მეორე ეტაპის სკოლების 167 მეცხრე კლასი. გაძლიერდა შრომითი სწავლება ათწლიანი საშუალო სკოლის VII—X კლასებში. მნიშვნელოვნად გაფართოვდა სკოლა-ინტერნატების ქსელი, რომლებშიც წელს 5 ათასზე მეტი აღსაზრდელი მეცადინეობს. რესპუბლიკაში იქმნება პირობები იმისათვის, რომ 1962—1963 სასწავლო წელს განხორციელდეს სახალხო განათლების სისტემის გარდაქმნა და ყველა ტიპის სკოლე-

ბის გადაყვანა ახალ სასწავლო გეგმებსა და პროგრამებზე. ამასთან ერთად რესპუბლიკაში დიდდება სკოლების რაოდენობა, სწრაფად ტექნიკით იგება ახალი სასკოლო შენობები და სკოლა-ინტერნატები, უმჯობესდება და სულ უფრო მტკიცე ხდება სკოლების სასწავლო-მატერიალური ბაზა, ძლიერდება მათი კავშირი ცხოვრებასთან, ფაბრიკა-ქარხნებთან, უმჯობესდება პედაგოგიური კადრების შემადგენლობა და მომზადება.

ყოველივე ეს მტკიცე საწინდარია იმისა, რომ ზოგადსაგანმანათლებლო სკოლა ამზადებდეს ყოველმხრივ განათლებულ ადამიანებს, რომლებიც კარგად იქნებიან დაუფლებული მეცნიერებათა საფუძვლებს და ექნებათ სისტემატური ფიზიკური შრომის უნარი, ადამიანებს, რომლებიც სასარგებლონი იქნებიან საზოგადოებისათვის და აქტიურ მონაწილეობას მიიღებენ მატერიალური დოვლათის შექმნაში. ცხოვრებასთან, წარმოებასთან, კომუნისტური მშენებლობის პრაქტიკასთან სწავლების მტკიცე კავშირი ჩვენი სკოლის გარდაქმნის ლენინური გზაა, რომელიც უზრუნველყოფს მოზარდი ათობის აღზრდას კომუნისტური მორალის სულისკვეთებით.

საქართველოს მასწავლებლებს კარგად აქვთ შეგნებული იმ ახალი თიით ამოცანების მნიშვნელობა, რომლებიც საბჭოთა სკოლის წინაშე, განათლების ყველა მუშაკის წინაშე დასახა პარტიის ისტორიულმა X XI ყრილობამ, სკოლის გარდაქმნის შესახებ მიღებულმა კანონმა და რომლებიც ნაკარნახევია ჩვენს ქვეყანაში გაშლილი კომუნისტური მშენებლობის ინტერესებით.

საქართველოს სსრ სკოლის მასწავლებელთა ყრილობა რესპუბლიკის პედაგოგთა მრავალათასიანი კოლექტივის სახელით არწმუნებს საბჭოთა კავშირის კომუნისტური პარტიის ლენინურ ცენტრალურ კომიტეტს, რომ რესპუბლიკის მასწავლებლები და სახალხო განათლების ყველა მუშაკი კვლავაც წარმატებით გადაწყვეტენ პარტიისა და მთავრობის მიერ სკოლის წინაშე დასახულ დიდ საპასუხისმგებლო ამოცანებს — აღზრდიან ყოველმხრივ განათლებულ და ჯანმრთელ ადამიანებს, რომლებიც კომუნიზმის საქმის ბოლომდე ერთგულნი იქნებიან და სრული გამარჯვებით დააგვირგვინებენ კომუნიზმის მშენებლობის უკვდავ საქმეს.

გაუმარჯოს კომუნიზმის მშენებელ გმირ საბჭოთა ხალხს!

გაუმარჯოს საბჭოთა კავშირის კომუნისტურ პარტიას — ჩვენი საუკუნის სინდისსა და პატიოსნებას. მთელ მსოფლიოში მტკიცე მშვიდობისათვის ბრძოლის მამაც მედროშეს, ძლიერი საბჭოთა ხალხის უკვდავ საქმეთა ბრძენ ხელმძღვანელსა და სულისჩამდგმელს!

საქართველოს სსრ მასწავლებელთა ყრილობა.

(მქუხარე, ხანგრძლივი ტაში. ყველანი ფეხზე დგებიან).

თავმჯდომარე. ამნანაგებო! ყრილობის დღის წესრიგი ამოწურულა. ჩვენ ვფიქრობთ, რომ ყრილობა, რომელმაც ნაყოფიერად იმუშავა, ხელს შეგვიწყობს, რომ მომავალში ვიმუშაოთ უფრო უკეთესად, მთელი ჩვენი ძალების დაძაბვით, რათა ნამდვილად განვახორციელოთ ის ამოცანა, რომელიც მთელი საბჭოთა ხალხის, თითოეული მასწავლებლის, სკოლის ყოველი მუშაკის წინაშე დასახეს კომუნისტურმა პარტიამ და საბჭოთა მთავრობამ.

ნება მიბოძეთ გამოვთქვა რწმენა, რომ ამ ყრილობით ჩვენ შევძლებთ წვლილი შევიტანოთ იმ დიდ საქმეში, რომელსაც ეწოდება ახალგაზრდა თაობის კომუნისტური აღზრდა.

ნება მიბოძეთ ყრილობის საქმიანი პრეზიდენუმის სახელით გისურვოთ ახალი წარმატებანი ჩვენს სახელოვან მასწავლებლებს ახალგაზრდა თაობის კომუნისტური სულისკვეთებით აღზრდისა და სწავლების დიდ სახელმწიფოებრივ საქმეში. (ხ ა ნ გ რ ძ ლ ი ვ ი ტ ა შ ი).

საქართველოს სსრ მასწავლებელთა ყრილობას დახურულად ვაცხადებ (ტ ა შ ი).

ს ა რ რ ი ვ ი

პირველი სხდომა	3
მეორე სხდომა	69
მესამე სხდომა	128

* * *

რედაქტორი თ. კობერიძე
ტექნიკური დ. ყიფიძე
კორექტორი თ. ხატიაშვილი

* * *

ხელმოწერილია დასაბეჭდად 15/111-62 წ. ანაწყოების ზომა 6×10,
ქაღალდის ზომა 60×90, სასტამბო თაბახი 13,
სააღრიცხვო-საგამომცემლო — 11,47, სააგრო — 11,29.

ფასი 41 კაპ.

უი 03199

შეკვეთა № 1292

ტირაჟი 1.000

* * *

გ.ზ. „ლენინსკოე ზნამოს“ გამომცემლობის სტამბა,
ქ. თბილისი, ძნელაძის ქ. № 21.

Типография издательства газеты ЗакВО «Ленинское знамя»,
Тбилиси, ул. Дзвеладзе № 21.

169

Составитель Мгалоблишвили Владимир Константинович

СЪЕЗД УЧИТЕЛЕЙ ГРУЗИНСКОЙ ССР

30 сентября—1 октября 1959 года

Стенографический отчет

(на грузинском языке)

Государственное издательство
учебно-педагогической литературы
«Цодна»

Тбилиси — 1962

13/1

